

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTAN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV., Vármegye-utca 11.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Elég volt!

Budapest, május 7.

A kiegyezési tárgyalások egy idő óta ismét szünetelnek. A magyar kormány, mint eddig mindig, ezuttal is segítségére siet az osztráknak s mint ahogy a Bánffy-Badeni-féle kiegyezési tárgyalások idején a magyar kormány ölbe tett kézzel várt, míg az osztrák kormány a parlamenti anarchia fölött urrá lett, hogy aztán teljes erővel nekünk ronthasson, a Wekerle-kormány is vár és engedi, míg a Beck-kormány háta mögött olyan többség fog létrejönni, mely aztán játszva veri le a magyar követeléseket.

Mi nemcsak nagyon gyámoltalannak tartjuk a magyar kormány magatartását, hanem egyenesen szegénytelennek. Az a színe a dolognak, mintha csuf mesterkedéssel akarná huzni az időt a nyári szünetig, arra számítva, hogy majd akkor felhasználva a parlamenti szünetet, könnyebben kötheti meg az osztrákkal azt a paktumot, amely hamis jelszavak alatt továbbra is fentartja gazdasági lekötöttségünket. Az osztrák kormány pedig felhasználja az időt a magyarellenes agitációra és az egész osztrák közvéleményt csatarendbe állítja. A kiegyezési komplexum mind szélesebb és szélesebb medret ás magának és ma már a Wekerle-kormány tehetetlensége folytán olyan kérdések is belevonattak a kiegyezési tárgyalásokba, amelyeket eddig egyáltalán nem tekintettek abba tartozónak s ezeken

az aránylag pizliczár kérdéseken rágódik a Wekerle-kormány és hagyja magát az osztrákoktól az orránál fogva vezetni.

Néhány nappal ezelőtt rámutattunk Marchet és Derschatta osztrák miniszterek beszédeire, amelyekben azok nyíltan dinasztikus érdekek mondották a vámközösség fenntartását, tegnapelőtt pedig Bilinszky, az osztrák-magyar bank kormányzója fújta meg a harci kürtöt gazdasági önállóságunk ellen. Mint az osztrák-magyar bank kormányzója, aki éppen a magyar kormány gyámoltalansága és gyengesége miatt most már a második ciklust tölti a bank élén, nem lehet csodálni, hogy a bankközösség mellett foglalt állást, de érthetlenné tartjuk, hogy a magyar kormány egyetlen egy lépést sem tett eddig arra a célra, hogy akár az önálló jegybankot, akár az önálló vámterületet megcsinálja. Pedig nem is olyan régen, a zárszámadási bizottság egyik ülésén, mikor a pénztári készletek felhalmozását adópolitikai merényletnek bélyegezte egyik képviselő, Wekerle azzal mentegetőzött, hogy a pénztári készletek egyik célja éppen az, hogy gazdasági önállóságunkat lehetővé tegyék és a pénztári készletek felhalmozása egyik bizonyítéka annak, hogy a kormány komolyan gondol gazdasági önállóságunkra.

A pénztári készleteknek ugyanezt a célját mi eddig nem ismertük, nem is koncedáljuk, hogy a pénztári készletek erre felhasználandók lennének, de jellem-

zőnek tartjuk arra a mesterkedésre, amelyet Wekerle gazdasági önállóságunkkal üz. Amikor eddig a gazdasági kérdésekről nyilatkozott a függetlenségi párt előtt, mindig az önállóságot ígerte, de tényleg annak érdekében nem tesz semmit, sőt egész magatartásával, tárgyalási módjával az osztrákoknak siet segítségükre és négy szemközt igyekszik egyes függetlenségi vezérembereket a lábukról levenni.

Azzal már tisztában lehet az ország, hogy a jelenlegi kormány semmit, de éppen semmit sem tesz arra, hogy a függetlenségi párt elvei diadalra jussanak. Néhány nemzetiszínű beszéd, néhány jelentéktelen nemzeti színezetű eredményecske, ez az egész, amit eddig a függetlenségi párt ki tudott vivni annak fejében, hogy Wekerlét tűzön-vízen keresztül követte s Bécs egyre vakmerőbb és mindjobban vérszemet kap. Az egyik vezető osztrák centralista lap a múlt héten megírta, hogy Ausztriára nézve sohasem voltak a magyar parlamenti állapotok olyan kedvezőek, mint most, mert eddig a magyar kormányok mindig az ellenzékre való hivatkozással csikartak ki Bécsben engedményeket, most azonban nyilvánvaló, hogy az egész függetlenségi párt csak rémkép volt, mert ime, milyen szépen belehajította fejét abba a járomba, amelyben eddig az osztrákbarát pártnak kikiáltott szabadelvű párt szolgálta a birodalmi érdekeket.

A tendencia nyilvánvaló. Bécs le akarja járni a függetlenségi pártot a

Nyitott szemmel.

Írta: Vértessy Gyula.

(Utánnomás tílos.)

Csak egy kis ideig próbáljon az ember nyitott szemmel belenézni a jövőjébe, hát rögtön kedve támad örökre behunyni a szemét.

Török Gábor urnak is jobb lett volna akkor este ki nem nyitni a szemét, ma is nézhetne vele. De akkor este olyan világosan látott, hogy megkívánta utána az örök sötétséget.

S nyugodtan, higgadtan készült az örök sötétség felé való utazásra.

Az utolsó este! Holnaptól kezdve már éjszakája lesz mindörökre. De dicséretére legyen mondván, erre az éjszakára félelem nélkül gondolt.

Mert Török Gábor urnak, ha egyéb erénye nem is sok volt, de egy volt: a bátorság. A halállal mindig bátran szembe nézett. Pedig hát elvégre mégis csak ez a legfélelthetőbb rossz, ami az élő embert ijeszti. Neki azonban a halál nem imponált, aminthogy nem is imponál az senkinek azok közül, akik az életüket nemsokra becsülik. Török Gábor ur pedig nem sokra becsülte. Hej, pedig de sok irigye volt ennek az életének, amelyet ő maga egy-egy komolyabb pillanatában, már ezelőtt is gyakran úgy meggyűlölt, úgy megutált.

Persze, ezek a pillanatok hamar elmúltak; és hogy gyakran ne ismétlődjenek, hát szinte készakarva, nem akart soha kibontakozni a

mámorból és a lázból, amelyet a deliriosus lelkek mohó vágyával kergetett.

Léha, hitvány élet volt bizony ez az ő élete; szakadatlan, rut visszaélés mindazokkal a testi és lelki tulajdonokkal, melyekkel őt a sors pazarul megajándékozta.

Okos, szellemes, deli, szép legény volt s amellett bátor, erős mint a párduc.

A jó isten ellátta őt bőven egy nagyon boldog életre való utavalóval és ő pazarul eldobálta élete delég minden kincsét s most itt áll, mindenből kifosztva, készülődve az életből való menekülésre.

A kályhában lobog a tűz s ő mégis úgy érzi, mintha metsző hideg nyargalna keresztül az agyán, az izmain, az idegein.

Begombolta a kabátját, hogy ne fázzék. Azután maga is elmosolyodik rajta. Furcsa is az, hogy aki holnapra halott akar lenni, az ma még vigyáz magára, hogy meg ne fázzon.

Valami végtelenül szomorú, fagyos mosolygás fut végig az arcán. Az arc messziről simának, üdének látszik; a sok mindenféle kendőzőszer, egy pillanatnyi látszatra visszaadja fiatalos zománczát, de közelről nézve ott vannak a sűrű ráncok a szemek és az ajkak szögletében; a bajusz s a haj is sötét, de a jó festőszer daczára is látszik, hogy mind a kettő festve van.

Mondja is, míg pedergeti szépen felsütött bajuszát:

— Téged se foglak többé kifesteni. . .

Egy darabig azután szóltanul ül a kályha előtt; nézi, piszkálja a tüzet, majd aprófát rak

rá, hogy jobban lobogjon. Azután odamegy egy kis ébenfaszekrénykéhez és kivesz belőle egy csomó levelet meg egy csomó arcképet s visszautal a tűzhöz.

S beszél a levelekhez arcképekhez:

— No, kedves levelek, illatos hazugságok és illatlan igazságok, bucsuzunk egymástól. Nem viszlek magammal a nagy utra, de itt se hagyom titeket. Se én nem leszek az árulótok, se ti nem lesztek az árulóim. A sirba visszük a titkokat! A ti sirotok nagyon meleg lesz, az enyém nagyon hideg. . .

S beledobálja sorba a leveleket a tűzbe, szóltanul, közönyösen:

— Így ni! A titkaitokat megőriztem a sirig!

Ezt az egész temetési műveletet az íróasztalról, egy csinos rokokó-keretből végignézte egy bájós, üde leányarckép, mely egészen oda volt fordítva a kályha felé. Maga Gábor ur fordította oda, mikor hazajött.

A bájós arc, mintha még mosolygósabban vállnék s mintha mondaná:

— Csak temesd is el a multat édes don Juánom, mert már csak az enyém leszel!

S a férfi, mintha neki felelné, — mondja halkan, szomorúan:

— Most már a tiéd leszek, a sirig a tiéd! Azután feláll a tűz mellől s felveszi az íróasztalról az arcképet:

— Magad mondtad! Most már csak a tiéd vagyok! A sirig, holnapig! Hagy nézzem bucsuzóra jól meg szép arczodat s hagy be-

magyar nemzet előtt. Egyrészt oly módon, hogy szánt-szándékkal csupa hatvanhetes érdekű törvényeket szavaztat meg vele, másrészt pedig az által, hogy a legmakacsabbul ellene szegül mindennek, ami a legtávolabbról is, mint a függetlenségi pártnak sikere volna magyarázható. Az elkeseredés kezd a pártban is, az országban is a fejét felütni s itt volna az ideje annak, hogy a párt komolyan gondolkozzék a fölött, nem volna-e helyesebb ott hagyni azt a kétes dicsőséget, melyet neki Bécsben szántak s visszavonulni ismét az ellenzéki padokra és ott mutatni meg azt, hogy ha barátoknak nem kellett a függetlenségi párt, mint ellenség sokkal jobban be tudja tölteni hivatását. Wekerle Sándor egy hónappal ezelőtt azt mondta, hogy ha gazdasági programját nem tudja megvalósítani, akkor távozik helyéről. Tegyen amit akar, de azért nem fogja a függetlenségi pártot beugratni abba, hogy ez vegye át a kormányt. Szó sem lehet arról, hogy a függetlenségi párt kormányt alakítson. Egy tapodtat sem szabad tovább a megkezdett uton haladni, hanem a pártnak ultimátumot kell intéznie Wekerléhez, s ha arra nyílt, őszinte és egyenes választ nem kap, tudnia kell, hogy mi a kötelessége magával is, az országgal szemben is.

Nem akarunk minden áron ellenzékeskedni. Nem akarunk minden áron nehézséget okozni a kormánynak, de mindennek van határa és a függetlenségi párt, mint a parlamentnek és az országnak legnagyobb pártja, nem tűrheti azt a csuf játékot, amelyet vele Bécs üz s amelyhez Wekerle segédkezet nyújt. Semmi sem történt meg abból, amit a kormány a programbeszédében kilátásba helyezett s amit a trónbeszéd megígért, de azért a függetlenségi párttal szemben mind több és több követeléssel lép fel az osztrák birodalmi érdek.

Elég volt, ami eddig történt. Ne rekrimináljunk a múltért, ne okozzuk a

párt vezéreit azért, ami a kormányba történt belépésük óta végbement, de meg kell velük értetni, hogy a megkezdett uton tovább nem haladhatunk, mert annak vége nagy pártválság lesz, amely az egész függetlenségi eszmét diszkreditálni fogja.

† A bécsi villamos.

Irta: Dr. Kmetty Károly.

Budapest, május 7.

Feltámadott, azért, hogy újra meghaljon. Kiszenvedett a közgazdasági bizottság karjai között. Sorsa már a múlt nyáron meg volt pecsételve, mikor is a képviselőház a közgazdasági bizottságba, mint utolsó szanatoriumba küldötte.

Sokan biztak a gyógyítás sikerében, mi pedig biztunk a nemzet képviselőinek helyes érzékében és felismerő képességében. Nem csalódtunk.

Pozsony városát a közgazdasági bizottság tegnapi határozata végzetes csapástól, *elsorvasztástól* mentette meg. E derék hazafias város polgárságának egy része, jelesül a hivatalos körök s a legnagyobb dobot verő körök érthetetlen módon a vasut mellett foglaltak állást, de a kisiparosok és a kereskedők jó része, tehát az adófizető lakosság zöme, élén az ottani magyarsággal, soha sem volt megnyugodva a vasut tervében; féltette a város jövőjét, féltette népe ekzsztenciáját annak szinte kiszámíthatatlan pusztító hatásaitól.

Számos alkalommal megírtuk e lap hasábjain és eimondták mások is, hogy a bécs—pozsonyi villamos vasut nem viczinális vasut, hanem igazi jellege szerint, a nagy Bécsset elsősorban előkészítő és létesítő, bécsi közuti vasuthálózat *kiegészítő alkatrésze*; hogy a tramwayszerű, gyors, sűrű, szinte *folytonos*, olcsó és kényelmes összeköttetés, második városunkat teljesen belehelyezi az osztrák polyp szörnyűsége s csápjai közé, teljesen belevonja a nagy keresztes póknak, Wien-nek gazdasági és kulturális hálójába, sőt azt nemcsak gazdasági és kulturális önállóságától fosztja meg, de természeti szükségképséggel arra vezet, hogy a lakosság — mint Földes Béla mondotta a tegnapi ülésen —

— Csinos dolog, de semmi különös, semmi új nincs benne. Csak hagyjuk a teret a hivatásos íróknak, ön hivatalnok, csak műkedvelésből ír, hát ne vegye el a kenyeret a sok koldus író elől.

És nem vette el. Maradt urnak. De az uraság nem futotta volna a fogalmazói fizetésből. Az uri élet, meg a sok-sok szerelmi viszony, pénzbe került. Mert Gábor ur, mióta rájött, hogy se az irodalom, se a hivatal nem teremnek neki babérokat, elkezdte követelni az élettől azokat a tartozásokat, amelyek kijárnak minden csinos fiatal legénynek a szerelem terén, csak ideje meg pénze legyen hozzá. Ideje volt, pénzt szerzett, adósságok útján. Így élt negyven éves koráig. S ekkor, mikor már az adósságok hullámai elnyeléssel fenyegették s mikor a lumpolásoktól és szerelmektől tönkretett szervezete már-már kezdte felmondani a szolgálatot, beleszeretett egy csodaszép és mesésen gazdag leányba, aki szintén viszontszerette őt.

Sőt a szép Heiley Margit talán még jobban bolondult a férfi után, mint az, ő utána. Mert ez szerelem a leányka nekitavaszkodó lelkében az első virág volt; a férfi kopárrá tarolt, kiélt lelkében, pedig az utolsó, már kinyílásakor is fonnyadozó virág.

Eleintén maga sem hitte a férfi ilyennek ezt a virágot. Abban reménykedett, hogy a szerelem csudát tesz s visszahozza neki még egyszer, másodsor az első tavaszt, az ifjuságot, az üdéséget, a tiszta fényt, az erős szerelmet. S mikor az első pillanat elérkezett, hogy

még *politikai szükségletének kielégítését is a császárvárosban keresse.*

Türelmetlenséggel, kiméletlenséggel, sőt még szenvedélyes bántalmakkal is illették a vasut-terv elfogult hívei a vasut állhatatosan kitarító ellenzőit; de az alaptalan és igaztalan rágalmak sulya alatt nap-nap mellett növekedett az utóbbiak tábora, s *szinte általánossá lett az a vélemény, hogy ennek a vasutnak sem gazdasági érdekeink, sem kulturális szempontok szerint nincs jogosultsága, felesleges, káros, sőt veszélyes minden irányu kihatásaiban.*

Bölcsen és mély belátással ismerte föl szeretett vezérünk és kereskedelmi miniszterünk Kossuth Ferencz a vasut-tervnek igazi jelentőségét, amikor *ehhez a Tisza-Fejérváry kormány hagyatékát képező engedélyezéshez nemcsak nem ragaszkodott, hanem ismétellen, még a tegnapi döntő ülésen is kijelentette, hogy annak el vagy el nem fogadását tökéletesen és teljesen a képviselők szabad elhatározására bizza.*

Ezért van, hogy a vasut bukása teljesen érintetlenül és hidegen hagyja a kormányt, melynek már most természetszerű feladata lesz, a másik szakkbizottsága, *közlekedési bizottság által szintén* dezavualt és cserben hagyott szerencsétlen javaslatot az örök nyugodalomnak átadni. Hogy alkalmas módokat szentel törtenjék az elta- karítás, arra elég garanciát képez Kossuth és okos államtitkárjának leleményessége. Nemcsak Kossuth, de a kabinet egyetlen tagja sem ekzsponálta magát a vasutért és kiderült, hogy a mesék országába tartozik az is, hogy az udvar óhajtotta ezt a vasutat. Így nyugodtak lehetünk benne, hogy a közgazdasági bizottságban történt kivégzés királyi családunk egyetlen tagjának sem fájdalmas, de még csak nem is kellemetlen.

Nagy elismerést érdemel Földes Béla előadó szakvéleménye, amely a vasut híveinek *minden addig számító érvét* és indokait megsemmisítette.

E nagyszabásu referáda, jobban mondva mély elméjü tanulmány, valóságos anathematát szórt a szerencsétlen vasuti tervre, elitélvén azt szakszerűleg, t. i. tisztán közlekedési szempontból úgy, mint közgazdasági, állampénzügyi és nemzeti indokokból egyaránt. Bár az előadó

tisztán látott, volt benne annyi becsület, hogy tudta mit kell tennie.

S megírta a levelet:

— Megírok neked mindent édes kis Margitom. Ha megutálok is érte az emlékemet, de őszinte leszek. Teljesen őszinte. Tisztán, neked mindent meggyónva, úgy akarok átmenni az örök semmiség világába.

Egy kicsit furcsa is elgondolni, hogy ma még itt vagyok, élek, lélegzem, eszem, iszom, szivarozom, reád gondolok s holnapra mereven, hidegen fogok az ágyamon feküdni és többé nem érezek, nem látok soha, soha...

Bucsat mondok neked. S büszke vagyok erre az emberföletti örömrre, hogy meg tudom tenni. Más, gyáván az oltár elé vezetne, én bátran meghalok az oltár előtt.

Végtelenül szeretlek és itt hagylak mégis. Pedig ahhoz erő kell és bátorság, hogy itt tudjak hagyni azt, aki szíveddel, lélekkel s ifju, szüzi teste egész tisztaságával a miénk!

Sose hittem volna, hogy én még valaha így tudjak szeretni! Én, aki maga voltam a testet öltött léha, kicsapongó érzékiség, maga a kárhozat, a stilyedés.

Miért is kellett nekem veled találkoznom? Hogy a te tisztaságod mellett, halálíg megutáljam az én bűnös, szennyves multamat, mely nem enged hozzád felemelkednem.

Mért ismertem meg a te tisztaságodat akkor, mikor már nem voltam méltó hozzád.

Nyomorult hitvány ember vagyok, aki arra se vagyok méltó, hogy a ruhád szegélyét érint-

széljek veled még egyszer, utoljára, szó nélkül. S először és utoljára hazugság nélkül.

S belekezd a levélírásba. Az első soroknál még mintha reszketne kissé a keze, de később már az írás, az ő határozott, erős, férfias írása, az az írás, mely annyi szerelmeslevélen, s annyi becsületbírósi és párbajjegyzőkönyvön szerepelt; az az írás, amelyet az első időkben lázasan olvastattak a kiadók meg a lapszerkesztők, a kis tárczák, meg a hangulatos versek soraiban.

Mert Gábor ur mellett, hogy fogalmazó volt valamelyik minisztériumban, irogatott is. És pedig eleintén igen csinos dolgokat. Mindenki sokat várt a tehetségétől. De csalódtak benne! Megmaradt a csinos dolgok írásánál. Azokba pedig lassanként beleunt mindenki. Jöttek az új áramlatok, a nagyhangú tehetségek s elsöpörték a kis embereket, köztük Török Gábort is. A reményekre jogosító író elfelejtették teljesen; jóformán ingyen se akarták közölni a dolgait. Harmincz éves volt mikor rájött, hogy az irodalom terén nincs mit keresnie. Maradt a hivatal, melyet eddig elhanyagolt. Ő se vette komolyan a hivatalt, de a hivatal se őt. Akik vele együtt kezdtek szolgálni, már mind osztálytanácsosok vagy legalább is titkárok lettek, őt ott ragasztották fogalmazónak:

— Hiszen maga író, magának ez csak mellékfoglalkozás — mondotta az államtitkár ur, mikor panaszkodott neki.

A kiadók és a szerkesztők pedig azzal adogatták vissza a kézíratait:

maga óvakodott tanulmányának szemmel látható tanúságait, a praemissák conclusióját politikai delicatesséből, teljes szigorral levonni, s a logika vas következetességű eredményei levonását a bizottságra bízta, érdeme a vasuterv megbuktatásában mégis elsörendű. Földes elaboratumának hatása nem türt ellenállást, a nemesis erejétől találva megtörött a vasutban hívők küzdelme, hatása frappans volt, érvelése világosságot gyújtott azon elmékben is, melyek eddigelé egy ártatlan helyi érdekű vasutat vétek a bécs—pozsonyi közutiban s azt, mint ártatlan közlekedési eszközt jó képpel és jó lélekkel hajlandók voltak megszavazni.

Földes véleményének meghallgatása után, még akkor is alig akadt volna többség az országgyűlésen a vasút mellett, hogy ha a közgazdasági bizottság mellette foglal vala állást.

Üdvös az elért eredmény a koalíció pozíciója szempontjából, melynek erkölcsi tőkéből semmit sem szabad elpazarolni, de mindennek felett nyereséges a függetlenségi pártra, melynek ellenállása e tervvel szemben valószínűságon *tradíciókon nyugszik.*

A közgazdasági bizottság gratulálhat magának az okos és politikai határozathoz azért is, mert e *szakkérdésben, e nyílt kérdésben is biztosította a függetlenségi párt teljes harmóniáját.*

Budapest, május 7.

A főrendiház holnap, szerdán, délelőtt tíz órakor ülést tart. Az ülésen azokat a javaslatokat tárgyalják, amelyeket a képviselőház legutóbb elfogadott.

A képviselőház ülése. Ma délelőtt tízenegy órakor a képviselőház ülést tartott. Az elnöki székben *Rakovszky István* ült. A tanácskozás megnyitása után *Markhot Aladár* betérjesztette az igazságügyi bizottság jelentését az egyik koronaőr megválasztásának törvénybe iktatásáról. A munkásügyi bizottság nevében *Bernát István* benyújtotta a gazdasági cseléd és gazda jogviszonyainak rendezéséről és a római nemzetközi mezőgazdasági egyesületekről szóló jelentést. *Szmrecsányi György* a közgazdasági bizottság kétrendbeli jelentését terjesztette elő; az egyik jelentés a statisztikai hivatal ez évi munkarendjének kibővítéséről, a másik a pécsi kiállítás támogatásáról szól. *Csizmazia Endre* az igazságügyi bizottság jelentését tette a Ház asztalára, arra vonatkozóan, hogy mi-

sem. Gazember vagyok, aki mindent akartam kapni semmiért, aki viszontszolgáltatás nélkül ki akart rabolni, ki akart fosztani téged. Gazember!

Szinte látok édes, amint e sorok olvasása közben nagy kék szemed révedezve, ijedt tekintettel mered a betűkre. Ki a gazember?

Én vagyok! Én, akit te tiszta, nemes lelked legmagasabb polczára helyeztél; én, aki beloptam magam a szivedbe, hogy kifosszalak mindenedből.

És most önként kijövök onnan. Bűnös, aljas lelkemben él még egy csöpp becsület-érzés és az kikerget.

Ma itt állok a te ítélőszéked előtt: holnap az Uré előtt fogok állni. Ó talán könnyebben megbocsáthat nekem, mint te, hiszen ellene kevesebbet vétettem.

Vallok! Hallgass meg, de ne bocsáss meg. Átokkal bocsáss el örök utamra. Nem érdemelek mást.

Mindenki irigyléreméltó gavallérnak tart, daliás ifju legénynek, aki csak boldoggá tehet bárkit, csak te tudd meg, ki vagyok, mi vagyok: nyomorult, elzüllött alak, akit az élet már tönkretett s akinek te voltál az egyetlen mentővára. Nyomorult, beteg ember vagyok, tönkrement vén ember, akit csak az arzénpirulák tesznek életképpé napról-napra s aki téged a, viruló szép ifjúságot, magam mellé akartalak lánczolni, hogy a hozományodból kifizethessem az adósságaimat.

Ma megvizsgáltam magam egy híres

képpen hajtsák végre a Háznak azt a határozatát, amely kimondotta az anyagi felelősséget *Csávossy Bélára* és *Perczel Dezsőre* nézve a fölhatalmazás nélkül elköltött összegekért. Végül *Nagy Sándor* nyújtotta be az igazságügyi bizottságnak két kérvényre vonatkozó jelentését. A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a tanácskozás véget ért.

Andrássy és Wekerle a királynál.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1907. május 7.

Az általános politikai helyzet, az alkotmánybiztosítók dolga, a kiegyezési tárgyalások ügye, a vasutasok fizetésrendezése és szolgálati pragmatikája azok a kérdések, amelyeket a politikai világ és az egész közvélemény *Wekerle Sándor* miniszterelnök és gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszternek bécsi útjával kapcsolatba hozott. Ezekről vártunk megnyugtató híreket és kaptuk annak az örvendetes hírek bejelentését, hogy — a király júniusban Budapestre jön és még egy új orgonát is ajándékozik a Mátyás-templomnak. És éppen az a körülmény, hogy amikor a király két nap egymásután, tegnap gróf *Andrássy Gyula* előtt, ma *Wekerle Sándor* után gr. *Khuen-Héderváry Károly* volt miniszterelnököt fogadta: — a nyilvánosság számára csak annyit publikálnak, hogy a király a koronázás negyvenedik évfordulóját Budapesten tölti, teszi homályossá a helyzetet. Az alkotmánybiztosítók dolgában nem akarnak elnémulni azok a pesszimistákus hírek, hogy az udvarnál számos akadályt igyeksenek gördíteni eme belügyi reformok elé, a kiegyezés ügyében még csak meg sem állapították a legközelebbi tárgyalások időpontját, a vasutasok fizetésrendezését illetőleg az a hír kelt szárnyra, hogy az előzetes szankció még nincsen meg, szóval az általános politikai helyzet éppen nem biztató: — de kapunk egy új orgonát.

Bécsből jelentik: dr. *Wekerle Sándor* miniszterelnök, aki ma reggel titkára, dr. *Bárczy István* kíséretében ideérkezett, röviddel megérkezése után a magyar minisztérium épületében beható tanácskozást folytatott gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszterrel, majd gróf *Zichy Aladár*, ő felsége személye körüli miniszterrel. A miniszterelnök több látogatást is fogadott, többek között *Daruváry* kabinetirodai udvari tanácsosét. Dr. *Wekerle Sándor* miniszterelnök azután a Hofburgba ment, ahol ő felsége tízenegy órakor küllőnkihalgatáson fogadta. A miniszterelnök kihallgatása déli fél egy óráig tartott. A kihallgatáson a

orvosánárral, azt mondta, hogy nincs egy ép szervem se; csak úgy élhetek még egy kis időt, ha a leggondosabb ápolás mellett élek valahol szanatóriumban, tartózkodva mindentől, de mindentől.

Elvehetlek-e így? Elkövethetem-e veled szemben a legnagyobb aljasságot, hogy a pénzzel kifizessem az adósságaimat s azután lelánczolja magam mellé betegápolónak? Nem! Mélyre süllyedtem, de ilyen mélyre még sem.

Mint a vércse a galambra, úgy csaptam rád. Emlékezhetsz, hogy már első találkozásaink alkalmával, milyen szenvedélyes ostromot kezdtem ellened. Sietős volt a dolog. Meg azután szépséged, fiatalágod is ingerelt. A legáljasabb bűn harca volt ez a leglúsztább erénynyel. Így indult a harc. S azután egyszerre csoda esett. Mint ahogy a tigris vérszomját lehütötte a római arénában, a legenda szerint, a halálra ítélt keresztény leány áhítatos tekintete, így jártam én is veled.

S most összetörve, bűnbánólag, tehetetlenül hullok eléd. Elbuktam abban a harcban, melyben téged akartalak elbuktatni...

És másnapra tele voltak a lapok a megfejthetlen öngyilkosság hírével.

A megfejthetést csak a gyászborult menyasszony tudta, aki a ravatal mellett igaz könynyel siratta meg azt, akitől megmenekült...

miniszterelnök ő felségének jelentést tett a helyzetről és a folyosó ügyekről. Ő felsége a jelentést kegyesen tudomásul vette s közölte a miniszterelnökkel, hogy *júniusban Budapestre szándékozik jönni.* Tudatta azt is, hogy a koronázó Mátyás-templom számára *új orgonát adományoz.* A kihallgatás után *Wekerle* közölte a sajtó képviselőivel, hogy a királynak jelentést tett a helyzetről és az uralkodó jelentését kegyesen tudomásul vette. A mai kihallgatáson tudatta vele a király azt az elhatározását, hogy *júniusban Budapestre jön.* A király ez elhatározásának magyar körökben bizonyos politikai jelentőséget tulajdonítanak, mert a király eredeti szándékát, hogy közvetlenül prágai utazása után Budapestre jön, nem hajtották végre. A kihallgatáson a *koronázási jubileum* között levő ünnepegei is szóba kerültek. A király kijelentette, hogy ez alkalommal a Mátyás koronázási templomnak szép orgonát ajándékozik. *Wekerle* miniszterelnök köszönetet mondott a királynak és kijelentette, hogy a király Budapestre érkezésének híre a lakosságban élénk örömet fog ébreszteni.

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök nemsokára azután, hogy visszatért az ő felségénél való kihallgatásról, hosszabb ideig tanácskozott *Beck* báró osztrák miniszterelnökkel; a Budapesten tartandó kiegyezési értekezlet határidejét még nem állapították meg, mivel az osztrák kormány még nem állapította meg végleg az értekezleten tárgyalandó proposíciókat. Ezután a külügyi hivatalba ment *Wekerle* dr. miniszterelnök, ahol hosszasan érkezett *Aehrenthal* báró közös külügyminiszterrel, majd visszatérve a magyar minisztérium épületébe, több hivatali látogatást intézett el és már hat óra volt, midőn ebédre vonulhatott vissza. Jól informált körökben azt állítják, hogy *Wekerle* látogatása báró *Aehrenthal* külügyminiszterrel azokkal a megbeszélésekkel függött össze, melyeket a külügyminiszter Berlinben a német kormány képviselőivel folytatott. A miniszterelnök éjjeli tízenegy órakor indult vissza Budapestre, ahová gr. *Andrássy Gyula* belügyminiszter, aki elutazása előtt meg látogatta báró *Beck* osztrák miniszterelnököt, esti kilencz órakor már megérkezett.

Bécsből táviratozza tudósítónk: A király ma erősen igénybe volt véve a kihallgatásokkal. *Wekerle* miniszterelnök után *József* főherceget fogadta, aki ma reggel érkezett és délután visszautazott Budapestre. Ezen az audiencián, mint a *Zeit* értesül, magyar kérdések is szóba kerültek. A főherceg után *Pallavicini*, konstantinápolyi nagykövet jelentkezett kihallgatásra, akivel ő felsége behatóan megvitatta a Balkán-helyzetet. Délután két órakor gróf *Khuen-Héderváry Károly* fogadta a királyt. Politikai körökben ennek a kihallgatásnak nagy jelentőséget tulajdonítanak; beszélnek, hogy gróf *Khuen-Héderváry* nagy szerepe lesz a Magyarország és Horvátország közt függőben levő kérdések elintézésé körül. Holnap *Marschenko* ezredes orosz katonai attasé fog kihallgatáson a király elé járulni.

A *Tagbl.* holnapi számában hosszasan fog foglalkozni *Wekerle* miniszterelnök és *Andrássy* belügyminiszter kihallgatásával. Megállapítja a cikk, hogy a két audiencia közt nincs összefüggés; a miniszterelnök és a belügyminiszter egyaránt reszort-ügyekről tett előterjesztést. *Andrássy* belügyminiszter azért nem utazott vissza még tegnap, mert nem szeret éjjel utazni; a ma délelőtti társadalmi kötelezettségek lerovására szánta és magától értődik, hogy nem utazott el előbb, sem mint a miniszterelnökkel a saját kihallgatásának eredményét nem közölte és a miniszterelnöktől meg nem tudta az ő audienciájának eredményét. *Wekerle* miniszterelnök nyomban a kihallgatás után a magyar házba sietett, ahol *Andrássy* és *Zichy* miniszterek várták. A miniszterelnök közléseit a két miniszter nagy meglepéssel vette tudomásul, mert nem csekélyebb dologról volt szó, mint annak az aggodalomnak eloszlatásáról, mintha az alkotmánybiztosítók szülő javaslatok előzetes szentesítése *nehézségekbe* ütközne. Az illető, aki től az idézett lap információit szerzte és aki töpességgel nem optimista, azt mondta, hogy a magyar képviselőháznak már *legközelebb alkalma*

lesz az alkotmánybiztosítékokról szóló javaslatokkal foglalkozni; csak némi bibéje volt a dolognak a mai kihallgatáson, de ez már csekélységénél fogva sem alkalmas arra, hogy a javaslatokat hátráltassa. Azt is örvendetes tudomásul vették a miniszterelnök kollegái, hogy a király júniusban a koronázási jubileumra Budapestre készül; ez a legerősebb czáfolata annak a hírnök, hogy az uralkodó az idén már csak az ischli nyaralás után látogat el Budapestre. A király nemzetével együtt fogja megünnepelni a koronázás negyvenéves jubileumát, de ennek a programját csak a miniszterelnök visszatérése után fogják megállapítani. Az ünnepeken jelen lesz a parlament, a főváros és a törvényhatóságok képviselője. Más kérdésekről is volt alkalmunk a miniszterelnöknek referálnia, így a kiegyezés ügyéről is, amelylyel különben röviden végezhetett, már csak azért is, mert az osztrák propozíciók még nincsenek revideálva és így a budapesti tárgyalások határidejét még nem lehetett megállapítani. A miniszterelnök egyébként biztosíthatja ő felségét, hogy ha a kiegyezés létrejön, akkor haladéktalanul hozzá fognak látni parlamenti elintézéséhez.

Bécsből jelentik a Magyar Távirati irodának: Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután fél kettőkor megjelent báró Beck osztrák miniszterelnöknel, akivel hosszabb időn át konferált. A miniszterelnökök megállapodtak abban, hogy az osztrák kormány a kiegyezési tárgyalásokon résztvevő tagjai a reichsrati választások után minél előbb Budapestre jönnek, ahol folytatni fogják a kiegyezési tárgyalásokat.

Wekerle dr. miniszterelnök ezután Aehrenthal báró külügyminiszterhez ment, akivel a külügyi tárcza ügyeit beszélt meg. A konferencia másfél óráig tartott.

Délután fél 5 órakor a magyar miniszterium palotájában, a hova Wekerle miniszterelnök időközben visszatért, megjelent Daruváry udvari tanácsos, akivel a miniszterelnök hosszabb időn át dolgozott. A miniszterelnök ezután Korytovszki lovag osztrák pénzügyminiszternél ebédelt.

Wekerle dr. miniszterelnök este 10 órakor visszautazott Budapestre.

Budapest, május 7.

Bonyodalmak és nehézségek. A napirenden levő bonyodalmakon és nehézségeken kívül legújabbán egész váratlanul és indokolatlanul új bonyodalmak és új nehézségek támadtak Bécs felől. Wekerle nagy hirtelen felutazásának éppen ez volt az egyik fő okozója. A kormány megígérte a vasutasoknak, hogy még május hó folyamán a képviselőház elé terjeszti a fizetések rendezéséről szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslatot el is készítette, föl is küldte Bécsbe, hogy hozzá a király előzetes jóváhagyását megnyerje. Ugy volt, hogy a már formális ülésen terjesztik a javaslatot a Ház elé. A törvényjavaslat azonban nem érkezett vissza kellő időben. Ott rekedt a kabinetirodában. Egyelőre nem lehet tudni, hogy ezt a kázust kinek a rovására írják. A kabinetiroda hanyag-e mert rosszul adminisztrál? Vagy a magyar kormány tehetetlen, mert azt nem tudta biztosítani, hogy ez a javaslat, mely sokezer vasutas evidens érdeke és nem is ütközik semmifajta oppozitív szempontba, kellő időben átmenjen bécsi retortákon? Vagy végül a Burg környékén van a hiba, ahol ilyen apró gáncsvetéssel akarják megnehezíteni és kellemetlenné tenni a magyar kormány helyzetét? Akár így, akár úgy, nagy hibák történtek. Mert mire való mesterségesen nehézségeket támasztani akkor, amikor ugyanis elég az igazi baj és komoly bonyodalom?

A horvátok mozgolódása. A horvátoknak már nagyon a fejükbe szállt a dicsőség. A magyar kormány engedelményei, amelyek méltán keltettek aggodalmat és elégtelenséget a közvéleményben, olyan világos bizonyítékát adták a kormány gyöngegségének, hogy a horvátok most már újabb terveket kovácsolnak. Egyenesen arra törnek, hogy a magyar-horvát kiegyezést egészen revízió alá vegyék. Az erre vonatkozó követelésekkel most faktikai okokból még nem mertek nyíltan előállni. De volt egy kívánságuk, mely bizo-

nyossá teszi, hogy a horvátok a Magyarország és Horvátország között fennálló mostani közjogi rendet gyökeresen fel szeretnék forgatni. A horvát képviselők és a kormány között lefolyt legutóbbi tárgyalások során *Nikolics* Vladimir, *Roics* Millán és *Badaj* Sándor horvát osztályfőnökök azzal a követeléssel állottak elő, hogy a horvát országos kormány tagjai a jövőben miniszteri rangot, címet és hatáskört kapjanak. Ezt ugyan a magyar kormány még nem merete nekik megadni, de félt, hogy Horvátország elszakadását ilyen körülmények között aligha tudjuk megakadályozni. Miközben pedig a horvátok Budapesten azon erősködtek, hogy értéktelen ronggyá tépjék össze a már eléggé megtépázott horvát-magyar kiegyezést, odalenn Horvátországban, hálából a Budapesti kicsikart engedményekért, üldözik a magyarságot és hadjáratot indítanak a magyar iskolák ellen. Főképpen Szlavóniában folyik ez az agitáció, azokban a megyékben, a hol évekkel ezelőtt a báró *Bethlen* András földművelésügyi miniszter általi letelepített zalai, somogyi és tolnai jó magyar földművelők irtották a vadont, megművelték a szlavonoktól parlagon hagyott földet és kis kulturát terjesztettek ott, ahol a legnagyobb szellemi sötétség tanyázott. Ezeknek a szorgalmas, jóra való magyar telepéseknek elvitáhatatlan joguk van arra, hogy gyermekeiket magyaroknak neveljék és magyar iskolákba járassák. De míg Magyarországon a legádázabban gyűlölködő nemzetiségek is a maguk nyelvén tanulhatnak iskoláikban, a horvát kormány tüzzel-vassal üldözi a magyarok iskoláit. Ha ezekből a felháborító tapasztalatokból sem vonjuk le a kellő tanulságot, ha a jövőben is összetévesztjük a méltányosságot a bünsö gyöngegséggel, csakugyan megérdemeljük a horvátoknak ezt az eljárását.

Zágrábról jelentik: Egy horvát lap tegnap egy Budapestről keltezett jelentést közöl, mely szerint magyar politikai körökben azt állítják, hogy a horvát kormány új pártalakulást tervez és ennek következtében a tartománygyűlést feloszlatják és új választásokat irnak ki. Az *Obzor* ennek kapcsán egy interjú közöl egy vezető koalíciós politikussal, aki mindazokat a jelentéseket, amelyek szerint új pártalakulás, vagy éppen a tartománygyűlés feloszlatása van tervben, igen átlátszó irányzatú üres híreszteléseknek jelentette ki. Jellemzőnek mondotta az illető politikus, hogy nemcsak arra szorítottak, hogy azt a hírt lancirozzák, hanem azon is fáradoznak, hogy bizonyos ellentétet konstruáljanak a horvát-szerb koalíció és a horvát kormány között és a magyar közvéleménynek azt a nézetet igyekeznek szuggérálni, hogy a koalíció kebelében sincs egyetértés. Nevezetesen az utóbbi napokban azt a hírt kolportálják, hogy a horvát jogpártban szecesszió készül, mert a párt tagjainak egy része nincs megelégedve a Budapestben elért eredménnyel. Nagyon jól tudjuk, mi a célja mindezeknek a híreknek. Azt a nézetet akarják Magyarországon kelteni, hogy a horvát kormányt a horvát jogpárt szorította a legutóbbi akcióra és hogy ha a koalíció felvenné az egykori nemzeti pártnak néhány tagját, a horvát kormány eljárása nyomban kevésbé impulzív válnék. Az egész sajtóhadjárat eszerint nem egyéb, mint a volt nemzeti párt maradékainak lefelé árverezése, mert nyilván még nem adtak fel mindent reményt arra, hogy ismét kormányra jussanak. De nem lehet kétséges, hogy komoly magyar politikai körökben átlátnak ezen az intrikán annál is inkább, mert a legutóbbi napokban volt alkalmuk megfigyelni, hogy egyrészt a horvát kormány és a koalíció között egyáltalában semmiféle ellentét nem forog fenn és másrészt a koalíció kebelében is teljes egyértelműség uralkodik. A koalíció bizonyára nem fogja a lefelé árverezés terére követni eme sajtóakciónak a kulisszákat mögött álló sugalmazóit, mert tudatában van annak, hogy a koalíció politikusainak denuncziálása semmiféle hatást nem fog tenni Magyarországon irányadó köreiben. Különösen balga dolog annak hangoztatása, hogy a horvát jogpárt egy része a 94-iki állásponthoz ragaszkodik és ennek következtében a rezolúcionista politikával többé egyet nem ért. Hiszen a koalíció összes pártjai minden alkalommal kifejezetten hangsúlyozták, hogy külön pártálláspontjukat félreteszik avégből, hogy a fiemei rezolúció alapján őszinte megegyezést hozzanak létre Magyarország és Horvátország közt abban a meggyőződésben, hogy ez az egyetlen politika, amely az állami közönség érdekének megfelel.

Kérvények az igazságügyi bizottságban. A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délelőtti *Holló* Lajos elnöklésével ülést tartott, amelyen *Nagy* Sándor előadó tett jelentést az 1905. évi január

26-án megtartott körösbányái és nagyilondai választások költségeire vonatkozólag a képviselőházhoz benyújtott kérvények tárgyában. A bizottság az előadó javaslatához képest a kérvények elutasítását javasolja a Háznak. Az ülésen *Mesko* László államtitkár is jelen volt.

A közös vámkonferencia. Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar vám- és kereskedelmi konferencia a külügyminisztérium palotájában ma folytatta tanácskozásait a balkán államokkal megindítandó kereskedelmi szerződési tárgyalások előkészítése ügyében.

Perczel és Csávossy darabontjai. Ma terjesztette be a képviselőházhoz az igazságügyi bizottság a *Perczel* Dezső és *Csávossy* Béla ellen kimondott anyagi felelősség érvényesítése ügyében jelentését. A jelentésben ismerteti az igazságügyi bizottság a számvizsgáló bizottság jelentését a *Perczel* Dezső által jogtalanul kiutalt 31.826 korona 60 fillérről és a *Csávossy* Béla által kiutalt 6590 koronáról szóló jelentését és ismerteti a számvizsgáló-bizottság határozatát, amelyről annak idején már hírt adtunk. Az igazságügyi bizottság a magánjogi per megindítására nézve a következőket véleményezi: „A képviselőház utasítja az elnököt oly irányú intézkedésre, hogy *Perczel* Dezső a 31.826 korona 60 fillérnek rövid, záros határidő alatti megfizetésére, *Csávossy* Béla pedig a 6590 korona hovatfordításáról szerkesztendő számadásnak rövid, záros határidő alatti beterjesztésére a kincstári jogüggyek gazgatósága által felhívásuk és a kifizendő határidőnek eredménytelen lejárta esetén pedig a követelések ellenük szabályszerű, bírói eljárás útján érvényesíttessenek.”

Vitás határ. Ma tett jelentést a képviselőháznak az igazságügyi bizottság Moson, Sopron, Győr, Vas és más megyék kérvényeiről melyekben a Magyarország és Ausztria közti határnak kiigazítását s jogtalanul Ausztriához csatolt területek visszacsatolását kérelmezik. A bizottság jelentésében megállapítva látja a kérvényben előadott történelmi, földrajzi és közjogi adatokból, hogy a szóban forgó területek tényleg Magyarországhoz tartoznak. Indítványozza, hogy a képviselőház a kérvényeket azzal az utasítással adja ki a kormánynak, hogy a határkiigazításra szükséges lépéseket haladéktalanul tegye meg és eljárásról egy év alatt teygen jelentést a képviselőháznak.

Beszámoló. *Korda* Andor képviselő kerülete székhelyén, *Magyarcséken* nagyszámú román választó előtt beszámolót tartott. Lelkesen fogadták a tanító-javaslatról szóló fejtegetéseit, melyek szerint a törvény a románság jövőjét szolgálja. A gazdasági önállóság szükségét hangoztatta. A románok lelkesen tüntettek a kormány mellett. *Ardelean* Jenő román lelkész kifejtette, hogy az agitátorok, akik Apponyi javaslatát ellen izgatták, a románság ellenségei. A román iskolásgyermekek a szótartó enekelték. *Vertán* Zoltán pártelnök és *Ardelean* Jenő pártjegyző aláírásával táviratban üdvözölték *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi minisztert. A kerület polgárai nevében Apponyi Albert grófnak küldött táviratban üdvözlük a minisztert a tanítói javaslatért, melyet a románok igen nagy örömmel fogadtak, mert így gyermekeik magyarul tanulhatnak. A nemzetiségi izgatók eljárását a kerület román nyelvű polgárai eíttelik.

A cselédtörvény a Ház előtt. A képviselőház földmívelésügyi és munkásügyi bizottságai ma terjesztették a cselédtörvényről szóló jelentéseiket a képviselőház elé. Mindkét bizottság jelentékeny módosításokat eszközölt a törvényjavaslat eredeti szövegén, amelyek párhuzamosan fognak tárgyalásra kerülni.

Választási mozgalom Zirczen. A zirczi választókerületet 260 főnyi küldöttsége tisztelgett tegnap *Kossuth* Ferencznel és bejelentette, hogy a kerület *Ivánka* Imrét öhajítja képviselőül. A küldöttséget délután félegy órakor fogadta *Kossuth* Ferencz, akit a hatalmas küldöttség zajosan megjelölt, amikor a kihallgatási terembe lépett. *Szönyeghy* László, a küldöttség szóznoka tolmácsolta a küldöttség öhajítását s rámutatott arra, hogy a küldöttségben mind a 30 község előjárósága képviseltette magát, ami a közözhaj páratlanul ékes bizonyítéka. *Kossuth* Ferencz szíves szavakban köszönte a küldöttség figyelmét és kijelentette, hogy bár a választás esélyeit befolyásolni nem öhajítja, *Ivánka* Imrét igen szívesen látná megválasztása esetén a pártban. A küldöttség éjjel utazott vissza. Ugy értesülünk, hogy a jelölő gyűlés május 12-én lesz Zirczen, ahol *Ivánka* Imrét nagyszámú hívei jelölik.

A t. Házból.

I. Pro forma...

Formális ülést tartott ma a képviselőház. Azokat az összejöveleket nevezik formális üléseknek, amelyeknek előre megállapított napirendjük van ugyan, de a napirendet nem nyomtatják ki, az ilyen üléseken is van elnök, vannak jegyzők, előadók, képviselők, gyorsírók, a képviselők sorába ilyenkor is csak az ülhet be, akinek mandátuma van, mindamellett bárha az elnök elnököl, a jegyzők olvasnak, az előadók előadnak, a gyorsírók jegyeznek, a képviselők a helyükön ülnek, tanácskozás nincs, szónokolatok sincsenek és még soha egyetlen formális ülésen sem történt meg, hogy Demosthenesek keletkeztek volna. Holott a formális üléseket vakáció közben szokták tartani, viszont a vakációt a legkevesebb képviselő használja arra, hogy kavicsot téve a nyelve alá a Dunapartján a szónoklásban gyakorolja magát, ellenben a dunaparti kioszkban a gesztusokat próbálgatja, ha olyan szomszédnöje akad, aki megengedi, hogy vele az asztal alatt gesztikuláljanak, amit a szójétékaíról is híres Benedek János így nevez:

— Gusztusos gesztus.

Tehát a formális üléseken nem lehet viaskodni. Leginkább csak bizottsági jelentéseket nyújtanak be ily alkalmakkor az előadók s minden egyes előadó szereplése után egyhangulag, mint a varga kalapáásütése hallatszik az elnök „tatik-tetik... tetik“-ja:

— A jelentés kinyomattatik, szétosztatik és annak idején napirendre tüzetik.

A formális ülésekre a rendesnél kevesebb számu képviselő jelenléte szükséges, de a pontosság megköveteltetik, mivelhogy az ülés alighogy megnyitattik, már bezáratik. Nagy gondal kerestetnek ennél fogva oly képviselők, akiknek aszisztálása biztosítottatik. E hivatalos stílusban közölt meghatározás azt jelenti, hogy a formális ülésre a Budapesten időzők közül kell eleve gondoskodni résztvevőkről. Régebben becsengettek a minisztériumokba:

— A házelnök kéreti a kegyelmes urat, hogy hozza a Házba azokat, akik az előszobában várakoznak.

Ilyenkor a miniszter vette a parapliját és kiment:

— Gyertek csak pajtáskáim egy kicsit a képviselőházba formális ülésre; majd ha visszajövünk, eligazítjuk a mi kis dolgunkat.

Két perc múlva az előszobai csapatokból szép kis társaság verődött össze és a Haluskák is gyönyörködtek, hogy az ő követjük a miniszterrel együtt jön.

Aztán becsengettek a bankokba. Minden banknak az igazgatóságában volt két-három képviselő, aki a hazáért megtette azt a sziveséget, hogy egy félóra felfüggesztette a kuponnyírást. A kuponok szaporodását is elősegítette az a tény, hogy a nagyságos, méltóságos és kegyelmes igazgató urakra szükség van a parlamentben. A részvényesek is hízta tőle, ha azt hallották:

— Tessék várakozni; az igazgató ur az országházban van elfoglalva.

Most más világ van. A minisztériumokból nem igen mozdulnak el az emberek, mert a Haluskák odamennek velük s addig nem eresztik el, míg a dolgaikat el nem intézik. A bankokban pedig nincsenek képviselők, mivelhogy a régiiek csak a parlamentbeli helyüket engedik át az ujaknak, de a bankbelit nem.

Igy a formális ülésre a hétköznapi élet köréből és a gavallér világból gyűjtik össze a honatyákat

Délelőtt tizenegykor olyan csengetést vittek végbe a t. Házban, hogy a földmivélsügyi minisztérium palotájához hallatszott. Már a teremben tanyázott Rakovszky István, a formális ülés elnöke, aki elvitte matróz-ruhába öltöztetett kis fiát is, aki csodálattal emlegette:

— A papa olyan volt, mint egy mese király. Csak letette a kezét az asztalra, egyszerre millió csengetyű szólalt meg és egyszerre mindenfelől bebujtak torzonborz bácsik ugrálva, nevetve, lármázva, de a papa még egyet csengetett és azt mondta: „Csendet...“ mire az összes bácsik elhallgattak és leültek, mint az iskolában, amikor rákiáltanak a fiukra.

Pontosan érkeztek az előadók a cselédtörvénynyel, a római egyezménynyel, a darabontok leruháztatásával, a pécsi kiállításal, az igazságügyi apró-cseprőkkel. A vakáció alatt már jól kisajtoáankézték magukat és friss erőben mutatkoztak. Bernáth Istvánnak is volt paksamétája, Markhotnak is, Szmrecsányi Györgynek szintén, nemkülönben Nagy Sándornak és Csizmazia Endrének. Az előadót abból lehet megkülönböztetni a szimpla képviselőtől, hogy ha bedobják egy bizottsági terembe, hát onnan paksamétával jön ki és ettől kezdve paksamétával parádézik, paksamétával eszik, paksamétával iszik, paksamétával alszik és a többi ikes-igével járó dolgokat is paksamétával végzi és ha elintézi ügyeit e sárglóbuson, paksaméterrel jelentkezik szent Péternél.

Egyelőre Rakovszky István sorban felszólította őket, megjelentek az előadói emelvényen és átnyújtották a jelentéseket.

Rakovszky István elintézte a referádákat, a hogy kellett, azután bezárta az ülést, kézenfogta a fiacskáját és ment vele az alelnöki szoba felé.

— Jól tetted papa, hogy megbüntetted azokat a bácsikat, akiket felelni szólítottál.

— Mivel büntettem meg, fiacskám.

— Hát hogy mindegyik „kinyomatik, szétosztatik...“ Jól tetted papa, úgy kell nekik. Nálunk az iskolában is, a ki olyan dűnyögve felel, mint a bácsik és úgy hadar, mint a bácsik, hogy egy szót sem lehet érteni, azt megbüntetik.

Persze Rakovszky nem világosította fel gyermekét, hogy nem az előadókat fogják kinyomni, minthogy az jó, ha az apának minél nagyobb tekintélye van a fia előtt. (A t. Házban amugy is nagyon szívesen rontanak a tekintélyen.)

A képviselők még az ülésteremben maradnak, míg Hammersberg László meg Várady Károly megfogalmazza a jegyzőkönyvet. Más csoportok alakulnak. Darányi Ignác az alkotmánypárt első padjába vonul és köréje csoportosulnak a cselédtörvény hivei, az agráriusok, meg a minden páratlan napon ellenzékiek kedvű néppártiak. Szembe velük mintha átkapcsolódnék egy kis rész a függetlenségi oldalról. Holló Lajos elhozta Lázár Pált, Batthyány Tivadar Gál Sándorral érteezik. Huszár Dániel a hosszú padközben fel le sétálgat és szakálversenyt rendez a gróffal. Leszkay Gyula maga köré gyűjti az országgyűlési ifjuságot. Okolicsányi László a katonai kérdésekben tájékoztatja a járatlanokat.

Mindannyian mintha várnának valamit, hogy ha már ilyen szép számban vannak együtt, hát talán lesz egy kis szenzációs téma. A végén ugy alakul a szin, hogy Simonyi Semadam Sándor, Förster Ottó, Darányi de Ferenc és Bernáth István együvé kerülnek, de a többiekől jóval távolabb húzódva beszélgetnek.

— Áhá! — hallatszik a szélbalról egy ellenőrző hang (gondolom a Hódy Gyuláé vagy ahhoz hasonló) — ott készül a reakció.

— Mi az? Mi az? — riad fel Várady Károly és a társasághoz siet. — Hol erőszakoskodnak.

A reakció tehát nem készült. Hanem valami van a levegőben. Igen emlegetik, hogyha úgy tetszik csináljanak egy konzervatív jellegű hatvanhetes pártot, amelyben helyet foglalhasson a néppért is, ha a felekezeti jellegéből enged, csináljanak ha úgy tetszik többséget, a hova elmehetnek a függetlenségek közül is, akik oda szítanak és aztán a többi legyen az ellenzék, ha úgy tetszik...

De csak azért van ez, mert mindig kell beszélni valamiről, különben pedig senkinek sem tetszik semmi, avagy mindenkinek tetszik minden, ha muszáj tetszeni.

* * *

II. Kombináljunk...

A mindentudó Kaas Ivor bárót a politikai hírkeresők erősen várták a Balatonban, hogy halljanak titkos dolgokat afelől, hogy miért ment Bécsbe nemcsak Andrassy, hanem Wekerle is. A báró azonban nem jelent meg.

— Vacsorázni voltam — beszélte — Bánffy Dezsővel együtt voltam Malonyay Dezsőéknél. Ott volt a polgármester is. Hajnali három óráig vacsoráztunk, hát nem mehettem a Balatonba.

S maga a báró is elindult a folyosón és a szembejövőtől azt kérdezte:

— Mit beszélnek a folyosón?

— Miről beszéljenek?

— Hát amikor két miniszter is Bécsben van, a gondolkodó emberek talán kutatnak, beszélgetnek és ha egyebet nem tesznek, kombinálnak...

Végig tekintettünk az üres folyosón. A szolgák meleg libériákba szoritkozva, haragosan álldogáltak állomáshelyükön. Ilyen finom nyári napon, amikor nyári lakás után lehetne nézni, ide kényszerítik őket az urak, mert nekik formalizálni jött kedvük. Aztán legalább volna fizetésemelés, de az hallatszik, hogy még a gyorsírókat is le akarják szállítani, nem hogy a szolgákat emeljék. (Ez a Justh Gyula nincs nagyon jó barátságban Szine Kura ural.) Ki gondolkozzék, ki kombináljon? A minisztériumokban sem tudnak semmit, avagy nem akarják megmondani, hogy délben miről csevegett a bécsi telefon. Seba. Hála Istennek, mindjárt megjelenik a Neue Freie Presse, meg a Pester Lloyd estilapja, azok kombinálnak. És jelentkeznek a félhivatalos könyomatások és a fürge saját külön tudósítók. Reggelre már olyan tájékozottság leszen, hogy a macskák is politikát fognak kávézni.

Egy csoportnál mégis meg kell állaniok a politikai riportereknek. Függetlenségi képviselők vannak együtt és aki elhalad mellettük, azt hiszi, hogy aktuális bécsi politikáról beszélgetnek:

— A király hatalma... a palástja... a népe... boldogsága... a gög... a kék haj...

Bécsben talán erről esik szó, hogy a király mennyit engedjen át hatalmából a népnek, hogy az ország boldog legyen.

A képviselők azonban Szász Zsomborral beszélgetve, szépirodalomról beszélgetnek s ebből a témából hallatszik néhány szó. Szász Zsombornak a felesége Brandt Elza, a nagy-hírű sebészprofesszornak a leánya, időnként a külföldi irodalom remekeiből ültet át magyar nyelvre egy-egy plántát. Legutóbb lefordított egy novellát.

Abban egy királyról van szó, aki minden esztendőben levág palástjából egy darabot és szétosztja a népe közt. E palástdara-

boknak varázserejük van, a nép boldogul és megerősödik általuk. Viszont a palást magától ismét megnő és még ragyogóbbá válik. A nép boldogságát csak az zavarta, hogy a király leányának csodaszép kék hajából nem kaphatott. A nép azt hitte, hogy minden csodában, ami az uralkodóháznak jut, neki is részesülnie kell. A királyleány azonban gögös volt, lenézte a népet és nem akarta teljesíteni kívánságát. Vonakodása miatt baj és szerencsétlenség keletkezett, ami nemcsak a népet érte, de még nagyobb mértékben az udvart. Mindaddig, amíg megjelent egy ifju, akibe a király-leány beleszeretett és az ő intésére levágatta tündérszép kék haját, maga az uralkodó vágta le és szétszórta a nép között. Ettől kezdve ismét boldogság keletkezett az országban és az udvarnál s a király-leánynak még tündéribb szépségű haja nőtt.

— Ez az elbeszélés a mi politikai életünk elevenébe vág — jegyezték meg a képviselők. Talán nem éppen véletlen, hogy felfedezte.

— A feleségem szokott irodalommal foglalkozni — felelte Szász Zsombor — sőt angolul is.

— Vagy ugy? — mondták — már értjük. Ha angol lapban írta volna meg a mi történetünket, akkor nem tudnók annyira, hogy miképpen állunk, minthogyha az idegen mesét fordítja le.

Nem lesz pozsony-bécsi villamos.

— A közgazdasági bizottság elvetette a javaslatot. —
Budapest, május 7.

Nagy nemzeti szempontok vezették a képviselőház közgazdasági bizottságát, amikor ma délelőtt folytatva a pozsony-bécsi villamos vasút engedélyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását hosszu és beható vita után a tervet leszavazta és kijelentette, hogy e vasút kiépítését nem pártolja és a képviselőháznak elfogadásra nem ajánlja.

Hosszu ideig tartó, sokszor igen izgalmas küzdelem előzte meg a közgazdasági bizottságnak ezt a határozatát. Az Egyetértés foglalt elsőnek állást ezzel az áldatlan tervvel szemben és Kmety Károly fáradhatlan agitációjának eredménye, hogy a nemzet közvéleménye világosan látott ebben a kérdésben. Nem a pozsonyi, vagy a határszéli községek hazafias érzelmeiben való kételkedés, hanem magasabb állami és nemzeti szempontok voltak irányadók a tervezett vasút ellen való szervezkedésnél. Mindenki belátta, hogy lehetetlenség, hogy egy szomszéd állam fővárosának főlsvívó ereje közötti villamos forgalommal összekötve nagy gazdasági és politikai veszélyeket ne rejtessen magában az államtest egy különben tekintélyes és jelentőségteljes részére nézve.

És ez a fölfogás, ez a meggyőződés immár annyira általános lett, hogy a mai bizottsági ülésen közvetlenül az első szónok után — Szabó Kálmán indítványozta a javaslat visszavételét — Szerényi József államtitkár a kormány nevében kénytelen volt kijelenteni, hogy a kormány semmiféle kötelezettséget nem vállalt e törvényjavaslat elfogadtatására és nem is kívánja a bizottság és a képviselőház határozatát befolyásolni. Ez a nyilatkozat a kormány visszavonulását jelentette, pedig a bizottság e nélkül is leszavazta volna a törvényjavaslatot. Még Holló Lajos közvetítő indítványát sem fogadták el, hanem az egész törvényjavaslatot általánosságban visszautasították.

A nevezetes üléstől tudósításunk a következő:

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután Lázár Pál elnöklésével ülést tartott, amelyen folytatólagosan tárgyalta a pozsony-határszéli helyiérdekű villamos vasutról szóló törvényjavaslatot. Az ülésen a kereskedelmi minisztérium részéről Szerényi József államtitkár volt jelen.

Szabó Kálmán: Közgazdasági szempontból nem helyesli a törvényjavaslatot s általánosságban sem fogadja el. Helyesli Kossuthi eljárását, hogy az ügyet nem tette pártkérdéssé.

Szerényi József államtitkár kimentvén Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter elmaradását,

aki akadályozva van a megjelenésben, a miniszter nevében a következő kijelentést teszi: A kereskedelmi miniszter betervezte a törvényjavaslatot, amelynek minden részlete az előző kormányok által letárgyaltatott, mert sem nemzeti, sem gazdasági szempontból az ellen sem neki, sem a kormánynak semmiféle aggálya nem volt és nincs, ez ügynek országos szempontból ez idő szerint egyáltalán nincs jelentősége, ez csak helyi szempontból bírálandó és bírálható el. Kéri a bizottságot, hogy csak ebből a szempontból tárgyalja az ügyet. Miután azonban a vasutervvel szemben több irányban aggályok merültek fel és nem országos kérdéssről van szó, a miniszter nem kívánt e kérdésben prejudikálni a bizottságnak, nem kívánja ebben befolyásolni a bizottság elhatározását és azért ebből sem politikai, sem pártkérdést nem csinál. Ami a betervezett határozati javaslatokat illeti, a kereskedelmi miniszter az előadó határozati javaslatát elfogadja, mert egyrészt tényleg szándéka a kereskedelmi miniszternek e vasutat — ha létre jön — nagyobb áruforgalomra berendezni, a pozsony-budapesti relációkba pedig természetesen minden lehető megtétetik, ami pedig a pozsony-budapesti viszonylatba való villamos vonal létesítését illeti, erre nem vállalhat kötelezettséget a miniszter, de minthogy az előadó javaslatát csak azt mondja, hogy ez lehetőleg öt éven belül kiépíttessék, mint ilyen tehát csupán óhaj jellegével bír és a villamos trakcióval tényleg teendők kísérletek, melyeket a miniszter szándékol is. A miniszter elfogadja Éber Antal és Sziklay Ottó határozati javaslatának az üzemszerződésre, illetve engedélyokmánykiadásokra vonatkozó javaslatait is, hajlandó azokat ez értelemben módosítani, de hozzáfűzve azt a feltételt, hogy ugyanezen feltételek alapján adók meg az osztrák vonalra vonatkozó üzemszerződésre és engedélyokmányra nézve is, aminek megtörténtétől fenné függővé a miniszter a magyar vonalra szóló engedélyokirat kiadását. Ezen feltétel kikötését a miniszter azért tartja szükségesnek, mert nem kötheti le Magyarországot anélkül, hogy hasonló lekötés Ausztria részéről ne történjék. Végül, minthogy több oldalról úgy tűntek fel ezt az ügyet, mintha a kormány e vasút kérdésében valamely obligóban lenne, kijelenti, hogy semmiféle obligó semminő irányban nincs, ívet sem nem vállalt, sem nem volt alkalma vállalni és így minden erre vonatkozó állítás tendenciózus.

Holló Lajos a következő indítványt teszi elő:

Miután a kormány részéről azon kijelentés tétetett, hogy a bizottság tárgyalásain előterjesztett feltételeket elfogadja és az engedély-okmányban foglalt szerződés módosításához hozzájárul, a bizottság az engedély-okirat előterjesztéséig a javaslatot tárgyalni nem kívánja. Kéri a bizottságot, hogy járuljon hozzá indítványához.

Simonyi-Semadam Sándor: Megelőzött az államtitkár ur, mert kérdezni akartam a kormány álláspontját. Az ő kijelentése folytán a helyzet tisztán áll. Én csak azért fogadtam volna el a javaslatot, mert a koalíció kormánya terjesztette azt be, de ha teljesen szabadon nyilatkozhatom és a kormányra nem kellektemen e javaslat leszavazása, úgy ellene szavazok. A legszerencsésebb megoldásnak Holló javaslatát látom és elfogadom.

Bernáth István: Meg van arról győződve, hogy Pozsony magyarosodik, tehát a város kultúráját a vasutól nem félti. A törvényhozás méltóságát pedig nem érinti, ha a feltételek kikötésével elfogadja a javaslatot. A vasút elleni harcort reakciónak minősíti, amelynek végső következtéként a gyorsvonatokat is be kellene szüntetni. Nem akarja Pozsony lakosságát elkeseríteni, ezért kívánja Holló Lajossal szemben a javaslat tárgyalását.

Gróf Batthyány Tivadar: Kisebbségi fontosságúnak tartja a kérdést, mint ahogy a budapesti lapok fölfogják. Az új összeköttetés sem gyorsabb, sem olcsóbb nem lesz, mint az eddigiek. A 60 kilométer sebesség csak névleges, mert ilyen gyorsasággal csak a legkevesebb helyen lehet közlekedni, úgy, hogy az ut legalább két óráig fog tartani. Nem kell jelszavak után indulni, hanem teljes tárgyilagossággal kezeljük a dolgot, mint fontos, de helyiérdekű javaslatot. Pozsony város lakosságának magyar érzelmeit semmitől sem kell féltetni, viszont az elhangzott támadások után a javaslat elutasítása a legrosszabb visszahatást fogja a lakosságra gyakorolni. Elfogadja a javaslatot, valamint az előadó javaslatát is és kéri Éber és Sziklay határozati javaslatának elfogadását.

Kmety Károly személyes kérdésben kijelenti, hogy Pozsony város német lakosságának hazafias érzését soha nem vont a nem is vonja kétségbe.

Pap Zoltán személyes kérdésben válaszol Batthyánynak.

Gál András javasolja, hogy az ügyet adják vissza a közlekedési és pénzügyi bizottságnak.

Elnök: Ezt nem lehet megtenni.

Holló Lajos: Föntartja és elfogadásra ajánlja

indítványát. Távolról sem akarja érinteni Pozsony lakosságának érzelmeit, de még nagyobb súlyt kell helyezni az egész ország közvéleményére, amely megnyugvással csak akkor fogadhatja el a javaslatot, ha azok a garanciális intézkedések, amelyek Szerényi államtitkár előterjesztésével elfogadtattak, eleve biztosítottak.

Földes Béla előadó reflektál a fölszólalásokra, védi álláspontját és hozzájárul Holló indítványához.

Kmety Károly javaslatát visszavonja és csatlakozik Holló indítványához.

Elnök elrendeli a szavazást Holló indítványára. A többség Holló indítványát 7 szóval 6 ellenében elvetette és elvetette Szabó Kálmánét is, mely a javaslat visszavonását célozta. Ugyancsak elvetette a bizottság Éber Antal tegnapi indítványát is.

Azután az elnök föltette a kérdést, hogy általánosságban elfogadja-e a bizottság a törvényjavaslatot. A bizottság 8 szavazattal 7 ellen kimondta, hogy nem fogadja el, vagyis az egész javaslatot általánosságban elvetette.

Gróf Batthyány Tivadar és Bernáth István különvéleményt jelentettek be.

Szecsényi György indítványozta azután, hogy a Budapest környéki h. é. vasutakat alakítsák át villamos üzemre.

Szerényi József válaszolja, hogy a kérdéssel foglalkoznak. Az ügy különben a közlekedési bizottság elé tartozik.

Ezzel az ülés véget ért.

Földes Béla elaborátuma.

Földes Béla egyetemi tanár, országgyűlési képviselő, a közgazdasági bizottság tegnapi ülésén terjesztette elő a Pozsony-bécsi villamosról nagyszabású és horderejére messze kiható elaborátumát. Megdönthetetlenül kimutatta, mennyire káros ennek a vasutnak kiépítése s az előadói jelentés hatásának bizonyosságát a bizottság mai ülésén ennek értelmében döntött.

Kivonatossan már tegnapi számunkban hoztuk Földes Béla elaborátumát. A nagyszabású, kiváló tudással és rendkívül éles logikával megszerkesztett munkát nagy horderejére való tekintetéből ma teljes részletességgel adjuk.

Földes Béla előadói jelentésének első részében részletesen előadja a vasút történetét. Majd a második részben így folytatja:

Attérven ezen vasút engedélyezhetésének kérdésére, itt mindenesetre figyelembe veendő az, hogy a helyi érdekű vasutakról szóló, 1888. IV. sz. törvény 1. §-ának azon intézkedése, mely szerint az ország határát érintő vasutak engedélyezése a rendes eljárástól eltérőleg szabályozott azok engedélyezése az országgyűlésnek tartatván fenn, azt mutatja, hogy ilyen vasutak más szempont alá esnek, mint más helyiérdekű vasutak, nevezetesen, hogy ilyen, az ország határát érintő, az országot más országokkal összekötő vasutak kényesebb természetűek, nem egyszerűen az illető vidék szűkebb érdekeinek szempontjából, de nem is tisztán közgazdasági szempontok szerint itélendők meg, hanem hogy itt mindenesetre az országos érdekek, a politikai, nemzeti stratégiai kérdések is különös megfontolás tárgyát kell, hogy képezzék.

A közlekedés nem lévén önzél, hatásaiban érintvén az állami és nemzeti lét legfontosabb érdekeit, helytelen annak a felfogásnak hódolni, mintha minden közlekedési intézmény létesítése feltétlenül kívánatos, bármely közlekedési könnyítés megakadályozása kulturelles volna, főleg oly korszakban és oly esetben, midőn a közlekedésről amugy is már teljes mértékben gondoskodva van.

A pozsony-bécsi villamos vasút kérdése különösen azon okból is követel alaposabb vizsgálatot, mert oly közlekedési rendszerről van szó, mely a távolsági forgalomban nálunk még egyáltalában nem, külföldön jóformán csak rövidebb vonalokon van alkalmazva, mely a gőzmozdonyu vasuti rendszertől sok tekintetben lényegesen eltér és melynek természetével, esetleges hatásaival és kihatásaival már az első lépés megtételénél tisztába kell jönnünk, nehogy a forgalompolitika jövőjét kockáztassuk. Valamint az első gőzmozdonyu vasút engedélyezését a magyar országgyűlésnek mélyreható és évekig elhúzódott tárgyalások előzték meg, úgy legalább is szükséges, hogy a villamos vasutak a távolsági forgalomra való első alkalmazásainál szemellett tartsuk ezen közlekedési eszköznek forgalompolitikai és általános közgazdasági jellegét.

Ha azok a vérmes remények nem is teljesülnek, melyek a villamos közlekedés tekintetében általában tápláltak és ha egyelőre még ökonomiai szempontból a villamos közlekedés nagy ön-

költségeket mutat, mindamellett akkora előnyöket nyújt a gőzmozdonyu közlekedés fölött, hogy annak különleges esetektől eltekintve, okvetlenül elsőbbséget kell tulajdonítani. Egy szakértő ezen közlekedés előnyeit a következőkben foglalja össze: 50 százalékgig terjedő megtakarítás gőzben legalább, 25 százalékgig megtakarítás szénben. Jelentősen könnyebb lokomotívok, (melyeknek tonnáknénti ellenállása is tetemesen kisebb, mint a gőzlokomotivoké; hegyi pályákon a vonat emelésére szükséges munkának nagy részben való visszanyerése.) Olcsóbb jókarban tartás, (tehát kevesebb lokomotív és kisebb műhelyek), személykocsik kímélése és fűtő nélkülözhetősége, a vonatok nagyobb bizossága, *sűrűbb forgalom, gyorsan járó, könnyebb vonatokkal, nagyobb sebesség a jelenlegi felépítményen*, vonatok és állomások kényelmes világitása, a füst hiánya, ez magában véve is számos esetben különösen nyáron és jobban felöltözött egyéknél, nagy fontossággal bír, továbbá ott, ahol sok az alagút, nagyobb sebességi vonatok járathatása stb. Végül a természetes vízierők kihasználása, mi köszön szegény vidéken és a köszön árának emelésére szintén a közlekedés elsőbbségét biztosítja.

A forgalompolitika.

Mint hogy tudvalevőleg Pozsony és Bécs között máris sűrű vasúti közlekedés létezik, a létesítendő villamos vasut különleges hatása ezen közlekedési eszköznek sajátos technikai és forgalom-politikai természetében keresendő. Ezen szempontból, valamint általában a villamos vasut forgalompolitikai jelentősége országos szempontból különösen a távolságok redukálásával függ össze. Igaz, hogy egyelőre tekintettel a költségre és a levegőellátásra ama számítások, melyek a villamos közlekedés gyorsasága tekintetében tettek, leszállítottak. De ha csak azt a számítást vesszük alapul, melyből a Ganz-társulat annak idején a Budapest—bécsi vasútra vonatkozó előterjesztésében kiindult — a vonatok indítása 10—60 percnyi időközökben volt tervezve 200 személyre alkalmas kocsikban — sőt ha újabb, még mérsékelt számításokat vesszünk alapul, mely szerint az átlagos gyorsaság egyelőre — ugy technikai, mint gazdasági okokból — 120 kilométernél magasabbra nem tehető, még akkor is a villamos közlekedés általánosítása még tovább viszi azt a nagy forradalmat, melyet a gőzmozdonyu vasut a népek nemcsak gazdasági, de összes kulturális viszonyaiban előidézett és legalább is kívánatos, hogy a magyar törvényhozás alaposan megfontolja, az állami ingerencia mekkora mérvét és milyen módját akarja magának az új közlekedési eszközzel szemben biztosítani, hajlandó-e itt újból a magánvasúti rendszer összes bajaival, hibáival és egész korrupciójával szembeszállani, hogy aztán sok szomorú tapasztalat és nagy áldozatok árán a helyes utra térjen.

A tervezett pozsonyi—bécsi villamos vasut engedélykormányába felvevett legnagyobb sebesség hatvan kilométer óránként, a vonal hossza 70 kilométer; e szerint közvetlen forgalomban a vasut a pozsonyi—bécsi utat mintegy 1 óra 10 perc alatt megtehetné, míg a mostani gyorsvonatok az utat körülbelül 1 és fél óra alatt teszik meg, a legnagyobb sebességgel járó két gyorsvonat 1 óra 6, illetve 8 perc alatt. Ezen két gyorsvonattól eltekintve, amelyet végre nem mindenki közlekedésről — a villamos vasutal — ha direkt közlekedésről volna gondoskodva, az ut rövidebb idő alatt tehető meg, nem tekintve azt a nagy előnyt, hogy a villamos vasutal az utazók nagy részére elesik a vonatához való kiutazás és vonattól a városba való utazás szükségé és nem is számítva azt, hogy Bécsben ismét bekapcsolódik a városi villamosba, ami további számos előnyös összeköttetést biztosít. Azonban ezen számítás nem áll egészen, mert az engedélyezési feltételek szerint a városok belsejében és a külön pályatesttel nem bíró részeken a gyorsaság óránként 15, illetve 18 kilométerben van megállapítva. Azonkívül van a vasutnak 20 állomása és megállóhelye, melyeken az indítás, fékezés és megállás bizonyos időt igénybe vesz. Ezen körülmények beszámításával a villamos vasuton is oly vonat, mely minden állomáson, megállóhelyen megáll, mintegy két órát fog igénybe venni. Így tehát a villamos vasut sebesség tekintetében ama két gyorsvonattal szemben, mely 1 óra 8 perc alatt teszi meg az utat, előnyt nem nyújt, de már a többi gyorsvonatokkal idő tekintetében is versenyezhet. Nem tekintve a villamos közlekedés egyéb előnyeit, füst- és szikramentességét, ennek következtében a kocsik nagyobb tisztaságát stb. A magyar államvasutaknak statisztikája szerint pl. 1905-ben az összes utasoknak csak 5-25 százaléka, a harmadosztályu utasoknak csak 1-8 százaléka megy gyorsvonatokon és így áll az, hogy az utasok egy jelentékeny részére a villamos vasut gyorsaság tekintetében is előnyös közlekedési mód lesz. Mellékesen megjegyzem, mint hogy az államvasutak bevételeinek 73-29 százaléka (1905.) esik a személy- és vegyesvonatokra,

az államvasutak jövedelmi viszonyait is a villamos vasut valószínűleg rontani fogja.

A vasut villamosajátos hatása egyelőre talán nem is annyira a nagyobb gyorsasággal, hanem egy másik sajátosságával függ össze, t. i. a *forgalom megosztásával*. Ugyan a hármas fázisu nagy feszültségű váltóáram segítségével ma biztosítva van már az, hogy a villamos vasut is nagy vonatokat indithasson, azonban annál sürűbben közlekednek. Mint hogy elektromos vasutnál — mondja Graetz „Die Elektrizität“ című jeles munkájában — minden egyes kocsi saját motorral bír, tehát maga egy mozdony, sokkal alkalmasabb az egyes üzemre, mint a tömegüzemre, egyes kocsik kevés személylyel és nagy gyorsasággal fognak lassankint a nagyobb távolságoknál is alkalmaztatni. Ha a villamos vasut minden félórán indít vonatokat, az annyit jelent, mint a közlekedésnek permanenssé tétele. Hogy ilyen permanens közlekedés mennyire hivatogtatja, ingerli az embereket még a fölösleges utazgatásra is, azt kétségbe nem lehet venni. A tramwayszerű forgalom a menetrendek tanulmányozását is fölöslegessé teszi, a vonat indulásának elmulasztása nem fordul elő, ami általában véve, de különösen az alsóbb osztályokhoz tartozóknál a vasut igénybevételét mindenestre fokozza.

Bár végeredményben egészen mellékes, hogy tulajdonképp mily érdekből tervezték a villamos vasutat, még sem hagyhatjuk ezt egészen figyelmen kívül. Arra hivatkoznak, hogy e vasutra sem Bécsnek nincs szüksége a pozsonyi forgalom szempontjából, sem a közbeeső községeknek a Béccsel való forgalom céljából, hanem tisztán csak arra való, hogy a közbeeső községek régi összeköttetésüket Pozsonnyal fentartsák. A tényekből azt látjuk, hogy ez nem áll. Bécs a közbeeső községeket akarja erősebben magához kötni, főleg a város élmezőnye szempontjából. Mint hogy azonban arra az eredményre jutottak, hogy ezen összeköttetésre szorítkozza, a pálya jövedelmezőséget talán nem nyújtana, bekapcsolták Pozsonyt. Együttal a dolog illetően fejlődéséből azt a meggyőződést kellett meríteni, hogy tulajdonképp sem a közbeeső községeknek Béccsel, sem azoknak Pozsonnyal való összeköttetése az, mely e vasutnak biztos bázisul szolgál, hanem főleg és első sorban a Bécs és Pozsony közötti forgalom, ami természetes is. Ennek a fokozására kellett aztán a villamos berendezést alkalmazni, mert csak úgy vezethető be a vasut a város közepébe, ami ismét a forgalom intenzivitásának legfontosabb tényezője.

Pozsony veszedelme.

Nem kételkedünk abban, hogy Pozsony ezen villamos vasutal nem Béccsel való újabb összeköttetést keres, hiszen majdnem minden igényt kielégíthet a jelenlegi, hanem hogy azon alsó-ausztriai községeket akarja magához erősebben fűzni, melyeket viszont a másik oldalról Bécs akar bekebelezni. Csakhogy Pozsony törekvéseinek sikerülése bizonytalan, de bizonyos az, hogy a vasut Pozsony és Bécs között új erős forgalmat fog előidézni. Hiszen ezt elárulja az üzemi szerződés d) pontja is, mely világosan mondja, *„minthogy az élénkebb személyforgalom a két végponi, Pozsony és Bécs közé összpontosul.“*

A pozsonyi ipar- és kereskedelmi kamara is kénytelen elismerni azon tényt, hogy nemcsak Pozsony város, hanem Pozsony környékének, valamint az ország nyugati vidékeinek lakossága Bécsből igen tekintélyes összegű ipari és más szükségbeli cikket szerez be olyan alkalmakkor, midőn az osztrák fővárosba felárul, pedig — mint a kamara jelentése mondja — a vásárlás ezen módja nem is gazdaságos. Elismeri a kereskedelmi kamara is, hogy közönségünk ezen hajlamát az új vasut elősegítheti, azonban a helyesebb belátástól, a hazafiságtól, a kormány támogatásától és a helyes tarifapolitikától várja, hogy ez be ne következék.

A villamos vasut által érdekelt vasutaknak az osztrák vasúti miniszteriumhoz benyújtott újabb tiltakozása a fischamend—petronelli gőzmozdonyu vasut engedélyezése ellen is mutatja, hogy nekik a fő, *„die Hauptsache“*, a bécsi vásárcsarnokba belökölő élelmiszeri vasutak biztosítása, habár mellettek említik Hainburgnak Pozsonnyal való összeköttetését is.

Attól tartok, hogy a közös vámterület mellett Bécs közelsége különben sem gyakorol kedvező hatást Pozsony ipari fejlődésére. Pozsonyban — melyben ugyan több jeletékenny iparvállalat van, a kereső népességéből esik 45-4 szaz. iparra és kereskedelemre, ellenben például Fiumében 46-8 sz., Győrött 47-1, Budapest 53-7 sz. Pozsonyban összesen csak 51 iparvállalat van, mely 20-nál több segédzeméllyel dolgozik, összesen 2874 ipari vállalat közül 1707 segéd nélkül dolgozik. A 20-nál kevesebb vagy 20 segéddel bíró iparvállalatok között motort alkalmaz csak 57. Mellékesen megjegyzem, hogy a 20-nál nagyobb számú segéd-

személyzet alkalmazó iparvállalatok 215 főnyi igazgatási és műszaki személyzetéből csak 104 volt magyar anyanyelvű, a 2351-nyi segédzeméllyetből csak 784.

A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara véleménye szerint a vasutnak Pozsony ipari szempontjából káros hatását tarifapolitikai intézkedésekkel kell ellensúlyozni. Véleményünk az, hogy ez esetben a tarifapolitikával igen keveset lehet elérni, oly csekély távolságokról lévén szó, melyeknél egy-egy iparcikknek a szállítási költsége minimális különbséget tesz. Itt dönt a választék elsősorban óriási nagysága; hiszen a mariahilfi fúton több üzlet van, mint talán Pozsonyban összevéve! Dönt továbbá a készletek nagysága, a kiszolgálás permanens volta, dönt még a hiuság és az imponderabilitás egész sorozata!

Mindenesetre jellemző a vasutra, hogy minden tényező így Pozsony városa, így a pozsonyi keresk. kamara beadványaikban, úgy a bécsiek hangsúlyozzák, hogy sem Bécs nem akar Pozsonnyal, sem Pozsony nem akar Béccsel újabb összeköttetés, az eredmény mégis az lesz, hogy e vonal forgalmának gerinczét a Bécs—Pozsony közötti forgalom fogja képezni. Hiszen az osztrák érdekelt községek lakossági száma körülbelül 30.000, ezzel szemben áll Bécs és Pozsony.

Kétséget nem szenved, hogy ezen vasut fontossága túlozva van. Lehetetlen elképzelni, hogy Pozsony, melylyel nagyságra nézve az ország ezen részében egyetlen város sem versenyezhet, melynek minden irányban vasut és vízi összeköttetései vannak, mely csak Pozsonyban Pozsonyotól eltekintve — több mint 300.000 főnyi fogyasztó körzettel bír, jó módban élő — Pozsony megye átlagos földadója magasabb Pestmegeye adójánál, 293 községgel, mondom, hogy ép ama néhány osztrák község oly fontossággal bírna.

Bécs haszna.

Bécs és a dunaparti osztrák községek természetes törekvése, hogy oly összeköttetés létesítsék, melynek segítségével Bécsnek ellátása megkönnyíthetők, ama községek pedig olcsón és gyorsan érjék el a bécsi piacot. Ez a vasut *alapkonceptiója*. Fischamend, Petronell, Hainburg nagy előnyére válnék ily összeköttetés, melylyel ezen és a többi kisebb községek termelése egy gyorsan közlekedő élelmiszeri vonattal egyenesen a bécsi vásárcsarnokba vitetnék. Ezen óriási nagy piacczal, megfelelő nagy árakkal, Pozsonynak — maga is számos terméket visz Bécsbe értékesítés céljából — versenye csak részben sikerülhet. A pozsonyi piac vonzereje nem a közlekedésben rejlik, hanem a nagy közelségben, talán alacsonyabb helypénzben, csekélyebb kiadásokban stb. Azon sajnálatos tényről sem szabad megfeledkezni, hogy már a bruck—hainburgi vasut kiépítése a pozsonyi—hainburgi forgalmat apasztotta.

Majdnem bizonyossággal állíthatni, hogy azok számítása, kik a vasutal amaz osztrák községeket teljesen Pozsonyba vélik csalogatni, illetőleg annak megtartani, téves. De ezek a községek a közelség folytán Pozsonyotól sem szakíthatók el teljesen, azonban mihielyt a vasúti közlekedés meglesz, nemcsak amaz osztrák községek Bécs felé gravitálnak és Bécsben fognak kereskedni, hanem minden bizonyos Pozsony is még nagyobb mértékben mint eddig, sőt nemcsak Pozsony, hanem más, Pozsonyhoz közelfekvő magyar fogyasztó és termelő területek, melyek eddig talán részben Pozsonynak is voltak kliensei, most pedig szintén Bécsbe fognak sietni. Hiszen a gőzmozdonyu vasut közlekedésben fekvő osztrák községek is tudunkkal nem Pozsonyot keresik fel, melyhez közelebb vannak, hanem Bécsre. Ez éppen a tökéletesebb közlekedési eszközök távolsági hatásának törvényén alapszik. Amivel nem akarom állítani, hogy egyik vagy másik kisebbfajta érdeknek a vasut nem használhat, általában véve azonban a pozsonyi ipar és kereskedelem létükörét egy oly hatalmas versenytársnak szolgáltatja ki, mely abban — addig, míg önálló vámterület nem lesz — épp csak annyi önálló életet hagy meg, amennyit akar és amennyi saját érdekének megfelel.

És nem kell-e különös benyomást idegenek előtt is, hogy Bécsnek Ausztria felé sehol sincs a távolsági forgalomban villamos vasúti tramwayszerű összeköttetése, de igenis Pozsony felé, az első és talán soká az egyedüli.

Több mint valószínű, hogy Pozsony még nagyobb mértékben bevonva Bécs ipari- és kereskedelmi életének bívó körébe, ipari- és kereskedelmi érdekének jelentékeny részét egy erős közlelemnek teszi ki, hogy ezzel közgazdasági és kulturális fejlődését, adózóképességét kockáztatja, a lakosok fogyasztását megdrágítja és így megélhetését megnehezíti, a Pozsony élelmiszerében résztvevő magyar községek versenyét megnehezíti. Ezzel szemben aligha kereshet kárpótlást abban, hogy a várost Bécs kiránduló helyévé teszi valószínűleg nem is Bécs legelőkelőbb és legfizetékesebb körei számára.

Tagadni nem lehet, hogy egymagában a tram-

wayszerű forgalom természete lényegesen megváltoztatja a forgalom jellegét s azzal együtt a két város egymáshoz való viszonyát és akár külvárosnak nevezük akár nem, de Pozsony annyira belevonatik Bécs érdekszférájába és vérkeringésébe, hogy a hazai közgazdasággal, a hazai kultúrával való összefüggés másodrendű jelentőségűvé válik.

Hogy Bécs és Pozsony között már jelenleg is mily nagy az összeköttetés — természetesen a földrajzi fekvésnek itt elsőrangú jelentősége van, — azt a következő adatok mutatják:

Pozsony személyforgalma Béccsel tett 1906-ban 247.528-at, ellenben Pozsony személyforgalma Budapesttel csak 49.770. Pozsonynak 61.537 lakossal majdnem akkora forgalma van Béccsel, mint a 800.000 népességet számláló fővárosnak, Béccsel való szintén sűrű kereskedelmi és politikai összeköttetéseivel. A Bécshez szintén elég közel fekvő Sopronnak egész személyforgalma Béccsel csak 42.547-et tett 1906-ban.

Hasonló arányokat találunk az áruforgalomnál. Pozsonynak vasúton eszközölt áruforgalma Béccsel tett 36.977 tonnát, ellenben Budapesttel csak 12.098-at.

Nem is lehet tagadni, hogy egy nagy város közelsége rendkívüli vonzóerőt, sokakra valószínűsítő hatást gyakorol, Budapest világváros, de képzeljük el, hogy egy órányi távolságban volna hozzá Bécs, vagy pláne Berlin vagy Páris, nem-e a népesség nagy része e nagyvárosok körében keresné gazdasági, szellemi, de talán politikai szükségletének kielégítését, különbözik tekintvén magát azoknál, kik ezt csak a hazai talajban keresik. Még sokkal nagyobbak kell lenni ennek a vonzóerőnek a jelen esetben, midőn egy kisebb vidéki város szemben áll egy nagy, fényes, sokféle szórakozást, oktatást, boldogulást nyújtó nagy várossal, midőn közelsége erejét még fokozza a nyelv ismerete, szemben a hazai központnak aránylag nagy távolságával?

Azt sem lehet tagadni, hogy Pozsony közvéleményében még ma is érvényesülnek oly felfogások, melyek a magyar kultúrát kicsinylik, melyek — mint egy ott megjelenő német lap — képtelenek annak felismerésére, hogy minden nemzetre nézve csak a saját kultúrája bír értékkel, a kölcsön vett kultúra pedig csak külső máz, megakadályozza annak felismerésében, hogy a magyar kultúra minden téren olyan alkotásokat mutat, melyek a népesség nagy ösztönzésének az élet egy magasabb fokára való emelésére teljesen elegendők.

A politikai jelentőség.

Felesleges arra utalni, hogy a vasutak a politikai életnek is fontos tényezői. A vasutak központosító és asszimiláló hatása a politikai alakzatokban is visszatükröződik. Vasúti összeköttetéseket tehát teljes jogosultsággal politikai szempontból is lehet és kell megítélni. Hiszen csak legújabbán láttuk — si parva licet componere magnis — hogy az angol kormány politikai okokból állást foglalt egy vasúti terv ellen. És hallottunk esetekről, melyekben az osztrák kormány is meggátolta egyes községeknek a magyar vasúti hálózathoz való csatlakozását.

Távol áll az a föltevés, mintha Pozsony város hazafias közönsége nem érezné át azokat a kötelezettségeket, melyek azt a magyar állam iránt terhelik, — távol áll az a föltevés, hogy Pozsony nem látna világosan, hogy nincs mit remélnie Béctől és hogy jövője Magyarország fejlődésétől és a magyar gazdasági szervezethez való legerősebb kapcsolástól függ és nem tudná azt, hogy nem egy idegen kultúra kitölt, hanem a magyar kultúra előretolt pontjának kell lennie. Azonban bizonyos tényeket lehetetlen figyelmen kívül hagyni. Ilyen tény az, hogy Pozsony a nagyobb és régebben német jellegű városok között az, melyben a nem magyarajku népesség között a magyar nyelv leggyengébben van képviselve. Tett ugyanis az 1900-iki népszámlálás szerint a nem magyarajkuak között, kik pedig a népesség több kétharmadát, 67,3 százalékot tesznek, a magyarul tudók aránya:

Pozsony	33-1
Sopron	39-7
Temesvár	47-7
Buda	49-0

A nem magyarajku népességnek csak körülbelül egyharmada úgy szerepel a statisztikában, mint magyarul tudó, a mi mindenestre kedvezőtlen arány.

Nem hiszem, hogy lesz valaki, aki ezen körülményeket jelentéktelenségnek fogja tartani. A magyarság oly nehéz küzdelmet folytat oly versenynek van kitéve mindenütt oly nemzetekkel szemben, amelyek ma-holnap száz millióra látják népesség számát szaporodni, vagy e számot már elérték, hogy nekünk a nemzeti mérleg minden decigramját is számon kell tartani. Ugy is hajlandók vagyunk e tekintetben egy nem indokolt optimusznak hódolni. Kimutatjuk, hogy népszámlálásról népszámlálásra erősbodik a magyarság. Pedig bizony optimizmusra semmi ok nincs. Hogy az

utolsó közel harmincz évben — melyre nézve e tekintetben adataink vannak — néhány százalékkal emelkedett a magyarság aránya, az bizony nem sokat jelent, ha szem előtt tartjuk, hogy olyan korszakról van szó, melyben a nemzet négy évtizeden keresztül — a nemzetek történetében vajmi ritka eset — a béke áldását élvezhette, melyben a magyar kulturális intézmények minden irányban kifejthették hatásukat. Ilyen körülmények között nagy fontossággal bír az, hogy az országnak egy ilyen tekintélyes városában, mint Pozsonyban, oly forgalmi intézmény létesítették, mely a nemzeti erő működését semmi esetre sem fokozza és mely azt a nehéz küzdelmet, melyet a pozsonyi magyarság a nemzeti eszme érdekében folytat, megnehezíti.

Ha ezzel szemben vizsgáljuk, melyek azok az előnyök, melyeket Pozsony ezen vasúttól vár, ugy különösen a következőket találjuk. Amint már említettük, eredetileg csak egy helyi érdekű gőzmozdonyu vasútról volt szó, mely főleg Bécs jobb élelmészének volt hivatva szolgálatokat tenni, annak több osztrák községgel való összeköttetése állott. Csak későbbben érlelődött az az eszme, hogy a vasút jövedelmezősége jelentékenyen emelkedni fog, ha két oly pont összeköttetése vonatik be a vonalba, mint Bécs és Pozsony és végül, ha a vasút, mint villamosvasút létesül. Bizonyos tekintetben itt egy harcról van szó, Bécs és Pozsony között; Pozsony nem óhajtja elveszteni a közelebb fekvő néhány községet. Azonban Pozsonynak ezen törekvése a dolog természeténél csak részben fog sikerülni, hiszen csak nem segíeyeznek az osztrákok egy vasutat oly célból, hogy az Pozsonynak tegyen szolgálatot. Különbözik is tudvalevő dolog, hogy a tökéletesebb közlekedés előnyeit a távolabbi pontok ez esetben Bécs — teljesebben érzik, mint a közelebi pontok, melyekre nézve ennél fogva az előny is kisebb.

Egy további előny, melyet Pozsony a villamos vasúttól vár, a kirándulási forgalom fellendülése. Ezenleg a nyári évad alatt főleg a hajók hozzák a bécsi kirándulókat vasár- és ünneppapok, ezek Pozsonyban esetleg többet-kevesebbet költenek, *visznek magukkal néhány pozsonyi patkót*: ez tehát a korcsmai és pékiparnak bevételt nyújt, mely a villamos vasút mellett emelkedni fog. De ezzel szemben áll az, hogy ugyanaz a villamos vasút, mely Bécsből Pozsonyba hoz kirándulókat, mindenestre visz ismét Pozsonyba Bécsbe is, csak azzal a különbséggel, hogy míg a bécsi Pozsonyban néhány hatást költ el, addig a pozsonyi Bécsben akárhánszor ugyanannyi forintot fog elkölteni és míg a bécsi csak ünneppapokon jön, a pozsonyi mindennap fog felmenni. Nem is tekintve azt, hogy a bécsi Pozsonyba mindenestre mint bécsi tér vissza, de a pozsonyi néha csak bigitt hazafisággal fog Bécsből visszatérni. Továbbá tekintetbe veendő, hogy a kirándulók egy része még fogyasztónak is csak gyenge fogyasztó, azért is, mert a közlekedés permanenssé tétele mellett a kirándulók pozsonyi tartózkodása inkább rövidített fog. A kirándulási ipar természetesen követeli, hogy a kirándulótól élő iparágak, üzletek teljesen azok izléséhez alkalmazkodjanak, a kiszolgálásra mindenütt német személyzet szükséges, német lapokat kell jártni, német feliratokat alkalmazni, mi nem erősíti a város magyar jellegét, sem nyelvben, sem szokásban, sem fölfogásban, sem politikai érzésben.

Önálló vámterület kell.

Sem a kirándulási ipartól, sem Hainburgtól nem kell várni Pozsony boldogulását. Pozsony felvirágzásának kora meg fog jönni az önálló vámterület felállításával. Akkor amerikai arányokban fog fejlődni. Amint a hatalmas cseh ipar egyik legfontosabb tényezője a vámpolitikai elzárkozás következtében áttelepített német ipar volt, ugy az osztrák ipar első sorban Pozsonyban meg fogja találni új biztos telephelyét. Addig Pozsony magyarsága ismét jelentékenyen megerősödik. Ezen megerősödére pedig annál nagyobb szükség van, mert az általános szavazati joggal döntő befolyáshoz jutnak az alsóbb osztályok, melyekben mint láttuk, a magyar elem jelenleg igen gyéren van képviselve. A nemzeti és társadalompolitikai helyes mérleg is követeli, hogy a bécsi befolyás ellensúlyoztassék, különben Pozsonyban soha sem fog a magyar kulturpolitika erősebben gyökeret verhetni.

Az itt felhozott körülmények magyarázzák, hogy a pozsony—bécsi villamos vasút eszméje sokféle aggályokat keltett. Ellene foglalt állást a főváros, ellene foglalt állást a budapesti kereskedelmi és iparkamara, ellene foglalt állást még a szabadelvű párt egyik kereskedelmi minisztere s esz tulás nélkül mondhatom, hogy számos tárgyilagosan gondolkodó egyéneknek, kik a viszonyokat ismerik, kik évtizedeket Pozsonyban töltöttek, s a legkülönbözőbb életkorokhoz tartoznak, ez a válatat rokonszenvre nem talál.

A budapesti ipar- és kereskedelmi kamra 1903 december 15-én tartott teljes ülésében foglalkozott a pozsony—bécsi villamos vasút ügyével.

Az összes felszólalók a vasút ellen foglaltak állást. Az egyik felszólaló, ki maga pozsonyi születésű és a viszonyokat jól ismeri, annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy ha a tervezett vasút kiépítették, Pozsony egészen elvész a magyarságra nézve. Utaltak különösen arra, hogy ezen vasút által az országnak egész nyugoti vidéke a maga nagy városaival és mintegy 16 jelentékeny helyi érdekű vasútnak a forgalmával Bécsnek az érdekkörébe fog vonatni. Hangsúlyozták, hogy azt az általános érvel, hogy egy közlekedési eszköznek a létesítését megakadályozni helytelen, ez esetben nem lehet alkalmazni. A kamara ily értelemben felirt a kereskedelmi kormányzathoz, hogy kifejezően azon óhaját, hogy a Pozsony és Bécs között tervezett villamos vasútra engedély ne adassék.

De a pozsony—bécsi villamos vasút jogosultsága iránt kétféleképpen támadnak akkor, mikor épp az engedélyt kereső társulat egyik értékes, és két kiváló szakember, Kandó Kálmán és Cserhádi Jenő tollából származó, „a nagyfeszültségű forgóárammal hajtott elektromotoros vasutak” című közleményében a következőket olvassuk (81. l.). Mindezek a jó tulajdonságok után a villamos közlekedés előnyei — azonban csak oly vonalakon jutnak érvényességre, ahol mind a személy, mind a tehér-forgalom igen intenzív, tehát a nagy forgalmi fővonalakon, de semmiesetre sem a gyér forgalmu helyi érdekű vasutakon, mert az utóbbiakon az elektromos berendezésbe befektetett tőkét az aránylag kis bevételekből még akkor sem lehet kamatoztatni, ha az elektromos üzem következtében a forgalom bizonyos mértékig emelkednék is. Amit az elektromos közúti vasutakon tapasztalunk, hogy t. i. csak élénk forgalom nagy városokban, szóval intenzív használat mellett jövedelmezők, áll a nagy vasutakra nézve is; a nagy befektetés csak nagy forgalom mellett kamatoztatható. Az elektromos üzemre való átalakítás a következő program szerint történhetik; első sorban jönnének azok a vonalak, melyeknek forgalma már oly nagy, hogy a második vágány lerakása válnék szükségessé, mert elektromos vontatás mellett ugyanazon az egyvágányu pályán jóval nagyobb forgalmat tudunk lebonyolítani, mint gőzlokomotivokkal, a befektetés költsége pedig lényegesen kisebb a második vágány költségénél (Piski—Petrosszény, Kameral—Moravicza—Fiume). Azután jönnének azok a vonalak, melyek közelében a vasút céljának megfelelő vizezők találhatók, továbbá a melyek szénbányák mentén fekszenek, ahol a megépítendő gázcentrálékban az olcsó hulladékszenet lehetne értékesíteni, vagy legalább is a szénzállítás költsége volna megtakarítható. (Budapest—S.—Tarján—Ruttka, Budapest—Bruck, Budapest—Marchegg). Végül sorra kerülnének azok a vonalak, amelyeken az elektromos vontatás alkalmazására a feltételek megvannak, de ahol a gázcentrálékban odaszállított szénnel kellene tüzelni. Látjuk ebből, hogy ezen schemába a pozsony—bécsi vasút nem illeszkedik bele, hacsak nagy forgalmat nem telelezünk fel.

Szükségesnek tartom még azt is felemlíteni, hogy még azok is, kik a pozsony—bécsi villamos vasút mellett foglaltak állást, azt azzal indokolják, hogy ez a vonalrész első lánccsazeme a bécs—budapesti elektromos vasútnak. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara is azt mondja 1903 okt. 27-iki beadványában (6. l.): Szabad legyen előrebocsátani azt, hogy a szóban levő vasút, önként érthetőleg, a jövendő budapest—bécsi villamos vasút egyik részének tekintendő. Ugyanazt mondja Cserhádi Jenő műegyetemi tanár.

Idegen befolyás a periferiákon.

E helyes nézetek csak természetes folyományát képezik annak az axiómának, hogy ha valahol, ugy Magyarországon az egész közlekedési hálózatnak az ország szívéből kell kiindulnia, melyben legerősebben lüktet a nemzeti élet. *Veszedelemes dolog azon nemtörődés, mely a periferiákat idegen befolyásnak engedi át, mert ott dől el a nemzeti integritás kérdése.* Hová jutunk, ha egyoldalú összeköttetésekkel Brassót, Szegent, Zágrábot, Pozsonyt idegen érdekek ölelésének engedik át? A központból való kiindulás volt mindig is az ország álláspontja. Azt hirdette Széchenyi István, ezt mondja az 1843-iki nevezetes kerületi választmány jelentése: „Hogy kereskedésünk nagyszerű, szilárd s virágzó legyen, különbözök ágainak egy helyen, mint a vérnek a szívből kell összpontosulni s az ország törvényes önállóságának és függetlenségének tekintete kívánja, hogy a kereskedés gyűlpontja benn a hazában legyen. Geografiai helyzete, élénk felvirágzása s maga homi kereskedésünknek eddigi természetes folyama hazánkban ily helyül sz. k. Pest városát jelölték ki.

Mindezek után alig látjuk megokolhatónak, hogy Pozsony előbb kötessék össze Béccsel és csak azután, esetleg évtizedek múltán Budapesttel. Lehetetlen arra a világos látást tanúsító esetre nem gondolni, midőn az 1836-iki országgyűlésen a vasúti fővonalok megállapítása alkalmából, az országgyűlés egyik tagja, kit felsőbükkü Nagy Pál

is támogatott, azt kívánta kimondatni, hogy addig Magyarországon áthaladó, Triesztig menő vasut ne engedélyeztessék, míg a haza központja Fiumével nincs összekötve.

Es érdekes tanulságot nyújt ama történeti jelenség, hogy a hazai vasutépítés történetében oly nagy szerepet játszó jobb- vagy balparti vasut kérdésének tárgyalása alkalmával 1839 febr. 28-án tartott országos ülésben Beöthy Ódón a balparti vasutat pártolja, azonban azon föltétel alatt, hogy az építést egyben két ponton kell megkezdeni, tudniillik Pesten és Pozsonynál és hogy a *pozsony-gänsersdorfi vasut addig megnyitható ne legyen*, míg a vonal Pesttől Pozsonyig teljesen ki nem épült. Pulszky Ferenc is azt követeli, hogy a vasut építése ne Libalfvánál, hanem Pesten kezdessék meg. A karok és rendek elfogadták Beöthy indíványait. A főrendeknél Széchényi István is ugyanezen megszorítással fogadja el a balparti vasutat, azon aggálynak adván kifejezést, hogy évek mulván azon eredmény fog előállni, hogy hazánkban nem nyertünk egyebet, mint egy rövid vonalat Gänsersdorftól Pozsonyig. *Ezt kívánja — mondja — Pozsonynak, de tiltja az ország érdeke. Késérü mea culpa kellene egyszer mondanunk — folytatja — ha egy város érdekét pártoltuk az egész ország kárára.* Sőt még a nádor is felszólal, a többiek között azt mondja: Tudjuk, akik itt Pozsonyban vagyunk, hogy az országgyűlés ideje alatt a hét végével a népesség nagy része Bécsbe menni s onnan hétfőn vagy kedden szokott visszajönni; ott megfizetik az accisát és elköltik minden pénzüket. Kérdem tehát: származik-e a hazára nagyobb haszon a vasutból? A nádor is félt olyan vasutól, melynek Pest felé nincs folytatása, csak Pozsonyt köti össze Béccsel.

Es hogy a nemzeti kultúra néha egy kissé mesterségesnek látszó védelmére idegen példát is felhozunk, legyen szabad *Bismarcknak* 1890. decz. 21-én, habár a miénkkel kritikussabb esetben, egy elzász-lotharingiai küldöttségnek mondott következő szavait említeni: Legjobban szerettem volna a Vogesek háttára egy kínai falat építeni, ... hogy a francziákat megakadályozzuk abban, hogy Elzász-Lotharingiát tovább is nyaralási tartományának tekintsék.

Nem kell a vasut.

Áttérek a konkluzióra. Hogy Pozsony épp úgy, mint bármely más fontos kereskedelmi pont, igényt tarthat arra, hogy minden irányban és így Bécs felé is, ellátassék azon forgalmi intézményekkel, melyeket gazdasági és kulturális élete követel, egy percig sem szenved kétséget. Azonban kétségtelen az is, hogy forgalmi téren is képzelhető egy pont, melyen már a hypertrophia kóros tünetei észlelhetők, ahol a forgalom ideges betegséget és fontos érdekek kockáztatását, felesleges költségek idézhet elő. Szemben a felmerülő aggályokkal, a helyi érdekek nem lehetnek a kérdés eldöntésénél irányadók. Keresem az országos érdeket, mely a vasut mellett felhozható. Országos szempontból tényleg a villamos vasut ügye az utolsó időben az Ausztriával folyamatban levő tárgyalások következtében más jellegű nyert. Míg a pozsonyi érdekelttség a villamos vasutat inkább csak a személyszállítás szempontjából ítélte meg, az áruforgalom tekintetében pedig annak jelentőségét nem tulajdonított, sőt épp ezzel a körülménnyel a kereskedelmi kormányzat esetleg azon aggályát, hogy a villamos vasut a magyar államvasutak bevételét csökkenthetné, eloszlatni törekedett, addig újabbban e vasutnak, mint áruforgalmi eszköznek szerepe is különösen hangsúlyozták, sőt a pozsonyi ipar- és kereskedelmi kamara legújabb, 1906. június 15-iki 1719. sz. a., 1907. február 25-én 441. sz. a kelt beadványa főleg azon érvt domborítják ki, hogy a vasut az Ausztriával lebonyolítandó áruforgalom szempontjából, különösen pedig egy esetleg ellenünk indított tarifaharcz kitörése esetében, igen nagy fontossággal bírhat.

Tényleg hírlik legújabbban, hogy az osztrák vasuti miniszterium az osztrák államvasutnak a marhegg-bécsi és a bruck-bécsi viteldijak fel-emelését hozta szóba, utalván arra, hogy az államvasut az Ausztria felé irányuló forgalomnál, különösen az átvitelnél, igen alacsony díjakat szed, miáltal a jövedelem csökken, ami szükségessé teszi a kamatbiztosítás igénybevételét. Tényleg, a kamatbiztosítás 1906-ra igénybevétték. Ezen fontos körülmény szemmel tartásával azon véleményem vagyok, hogy ha a pozsony-bécsi villamos vasut tényleg kiépítetik, az áruforgalom igényeit is teljes mértékben tekintetbe kell venni, ami az eddigi tervezeteknek esetleg módosítását kívánja, mint-hogy a személyforgalom tulnyomóan kis, az áruforgalom nagy vonategységekkel dolgozik.

Tekintettel egyfelől az itt kifejtett forgalompolitikai mozzanatra, mely országos szempontból egy elég nyomós érvt szolgáltathat a pozsony-bécsi villamos vasut mellett, de tekintettel másfelől az itt előadott aggályokra, melyeket minden körülmények között el kell oszlatni, bátor vagyok a következő javaslatot előterjeszteni:

A közgazdasági bizottság a pozsony-bécsi vasutat engedélyezhetőnek véli a következő határozati javaslat kíséretében: a kereskedelmi kormányzat gondoskodik arról:

1. hogy ezen villamos vasut esetleg nagyobb-mérvű áruforgalom lebonyolítására berendeztessék;
2. hogy a budapest-pozsonyi villamos vasut kiépítessék öt éven belül;
3. hogy a kereskedelmi kormányzat menetrendi és tarifabeli kedvezmények és egyéb intézkedések által a budapest-pozsonyi forgalmat fejlessze.

KÜLFÖLD.

A marokkói trónkövetelő. Rövid telegrammban már jelentettük, hogy Marokkó déli részében, Marakes városában, ahol Mauchamps orvost a minap meggyilkolták, *valóságos államcsinyt akartak elkövetni.* A lakosság és a körülfekvő törzsek a szultánt trónvesztésnek nyilvánították és helyette *Mulej-Hafidot*, a szultán öcsését, Dél-Marokkó alkirályát kiáltották ki szultánná. Az izgatottság Marakesben még mindig nagy. A bennszülöttek nem akarják megengedni, hogy *Abd-el-Salamis* basa, a Mauchamps meggyilkolása miatt elbocsátott kormányzó elhagyja az állását és *Ben-Sari*, az új kormányzó elfoglalja a helyét.

A „Standard“ jelentése szerint a helyzet annyira kiélesedett, hogy abban az esetben, ha a szultán ragaszkodik Franciaország követeléseinek teljesítéséhez, forradalom fog kitörni. A marakesiek az összes francziák kiutasítását követelik, ezenfelül pedig azt akarják, hogy *az európaiak már ruházatban többé ne járhasanak és a városban belül ne lovagolhasanak.*

A „Daily Telegraph“ tangeri jelentése szerint *Mullej Hasiz nem fogadta el a szultáni méltóságot és felszólította a törzseket, legyenek türelmek, minthogy ő követeket küldött fivéréhez, a szultánhoz, arra kérve azt, kerülje el a polgárháború borzalma.* A marekesi franczia kolónia felszólítást nyert, hogy Mazaganba vonuljon vissza. Egyben utasították a Mauchamp orvos meggyilkolása tárgyában kiküldött franczia vizsgáló-bizottságot, hogy *egyelőre ne menjen Marakesbe*, hanem maradjon Mogadorban.

Háboru a Balkánon. A Voss. Zeitungnak fel-tűnést keltő hírt jelentenek Belgrádból. E hír szerint a Szerbia és Bulgária között való viszony az utolsó időben annyira kiélesedett, hogy diplomáciai körökben komolyan számolnak a *háboru kitörésének lehetőségével.* Ennek a feszült viszony-nak közvetlen oka az a terrorizmus, amelyet a Szerbiában fölszerelt bandák Macedónia bolgár lakosságára gyakorolnak. Szófiában kellemetlenül hatott az is, hogy a szófiaai egyletemről kizárt bolgár egyetemi hallgatókat Belgrádban oly barátságosan fogadták. A szófiaai kormányzat állítólag bizonyítékai vannak arra, hogy *Munir* basa török követ fényes fogadásának éle tulajdonképen *Bulgária ellen irányul.* Mind e körülmények következtében Szófiában nagy az elkeseredés Szerbia ellen s az összes bolgár pártok megegyeznek abban, hogy Szerbiának Bulgária ellen irányuló minden további tevékenységét *fegyveres erővel kell megakadályozni.*

Tüntetés a leszerelés mellett. Párisból telegrafálják, hogy a leszerelés propagálására alakult nemzetközi bizottság a belügyminiszterhez levelet irt, amelyben arról értesíti, hogy e hónap 12-én nyilvános tüntetést szándékozik rendezni, hogy a közfigyelmet a *leszerelés kérdése felé terelje.* A bizottság arra kéri a belügyminisztert, hogy tekintettel a tüntetésre, megfelelő intézkedést tegyenek a rend fentartására. A bizottság programja a következő döntőbírókat és a fokozatos, általános és egyidejű leszerelést öleli fel.

A francia-japán egyezség. A ma megjelent párisi lapok legnagyobb része szintén kedvezően nyilatkozik a francia-japán egyezményről, amelyet *Pichon* sikeres politikájának tulajdonítanak. A lapok azt mondják, hogy az egyezség sehol sem adhat nyugtalanodásokra okot és senkinek érdekét nem sérti, mert *csakis a státuszkvó fentartására törekszik.*

Maga *Pichon* külügyminiszter is nyilatkozott az egyezség dolgában. Ezt mondotta: — A tárgyalások célja egy szerződés kö-tése, amely új garanciákat teremt a keletázsiai

béke fentartására. Logikai folyománya ez Franciaország föltétlenül békés politikájának, mely nem követ más célt, minthogy *minden bonyodalmat mindenütt elkerüljön* és különösen a világ ama részeiben, ahol Franciaországnak különösen érdekei vannak. Nem beszélhetnek ma egy oly egyezmény részleteiről, melynek szövege még nincs végleg megállapítva, de örvendek, hogy általános jellegét az imént kifejtett módon *pontosan megjelölhetem.*

Kínai követ a Vatikánál. A kínai kormány a Vatikánhoz diplomáciai képviselőt nevezett ki. A hittérítők kérdése szempontjából ez a kinevezés nagyjelentőségű, mert a Szent Széknél levő diplomáciai képviselő révén a kínai kormány abba a helyzetbe jut, hogy a hittérítőkre vonatkozó összes problémákat a Szent Széknél közvetlenül intézheti el. Eddig a katolikus hittérítők védelmét a francia kormány gyakorolta. Japánnak is az a szándéka, hogy a Szent Széknél külön diplomáciai képviselőt állítson fel.

A spanyol szenátus. A spanyol szenátusi választások végleges eredménye a következő: Megválasztottak 113 konzervatív, 28 liberális, 5 demokrata, 2 független, 7 köztársasági, 5 karlista, 5 katalanista, 1 integrista és 4 katolikus jelöltet.

A sajtó-ankét.

Budapest, május 7.

Második ülését tartotta ma az az ankét, a melyet a sajtó-jog reformja ügyében hívott össze *Günther* Antal igazságügyminiszter. A tanácskozás oroszlánrészét a bírói kar foglalta le, a melynek sorából *Zsitvay* Leó törvényszéki elnök és *Vargha* Ferencz koronaügyész mondtak hosszabb beszédeket. Mindketten a sajtószabadság föltétlen híveiként mutatkoztak be s mégis a megszorítások egész sorát tartották szükségesnek javasolni. A sajtókamara mellett tört lándzsát *Farkasházy* Zsigmond, míg *Garami* Ernő a szocialisták szempontjából sürgette a sajtó jog gyökeres reformját. A mai vitában, amely határozottan érdekes és magas nivóju volt, csak ez a négy szónok fejtette ki nézetét.

Az ülésről tudósításunk a következő:

A sajtótörvény revíziója ügyében összehívott szaktanácskozomány ma délután 5 órakor folytatta tanácskozását az országház delegációnális termében. Az értekezleten az elnök *Günther* Antal igazságügyminiszteren kívül résztvettek *Meskó* László, *Immling* Konrád és *Töry* Gusztáv államtitkárok is.

Günther Antal igazságügyminiszter a folytatódó tanácskozást megnyitja.

Zsitvay Leó: Azt a kérdést, hogy szükséges-e a sajtóreform, eldöntöttnek tekinti azzal, hogy a miniszter a szaktanácskozományt összehívta. Különben a képviselőház már 9 évvel ezelőtt kifejezte azt az óháját, hogy elvárja a kormánytól, hogy egy rendszeres sajtóreformot fog benyújtani. Ezt a 9 évet azonban sem a jogászság, sem a hírlapirodalom a tárgy előkészítésére nem fogta fel elég komolyan s ez indítja a szót arra a következtetésre, hogy a már meglévő sajtótörvénynek csak a legszükségesebb részét kell reformálni, mert minél szélesebb a reform, annál több az ütközőpont, és annál nehezebb a megálapodást. Ezeket a szerinte szükséges reformokat itt csak nagyjában kívánja kijelölni. Mielőtt azonban ezt tennék, megjegyzi, hogy az előtte szólók fejtegetéseiben sok téves felfogásra bukkant. Többek közt egyoldalú felfogásnak tartja azt, hogy a hírlapok utján való gondolat-kifejezés szabadságáról beszéltek, holott a 48-as sajtótörvényben az van, hogy a sajtó utján fejezheti ki minden gondolatát. Tehát bárki, nemcsak a hírlapírók. A sajtó közvagyon, amelyet, mint ilyen tisztá etikai alapon kell kezelni, ha ez az etika sántít, hát akkor adjunk itt-ott egy kis mankót a hóna alá. Rátér most a szükséges reformok kijelölésére. A fokozatos felelősséget fentartani, ennél jobbat az összes eddigi törvényhozások sem tudtak teremteni. A sorrendet akként kívánna megváltoztatni, hogy először az legyen felelős, akinek, mint ilyennek neve a nyomtatványon szerepel. Szerző az, aki akár saját gondolatát, akár elsajátított gondolatát azzal a szándékkal dolgoz fel, hogy azt közzétegye. — A külföldön is az a gyakorlat, hogy a szerkesztőnek kell a szerzőt odaállítani és bebizonyítania, hogy az a szerző. Ha ezt a szerkesztő nem tudná, vagy nem akarná tenni, akkor elesik a felelősség áthárítása. Ami már most a könyvnyomtatásról illeti, ezeket mint önálló hírlapi vállalatokat ki kell hagyni és mint szerzőket kell felelősségre vonni, nehogy 8—10 ember bűnhődjék egy és ugyanazon cselekményért. Külön kategóriába sorozza azokat a nyomtatványokat, amelyeknél sem kiadó, sem nyomdász, sem semmi felelős személy nincs kitüntetve. Ezekre

ajánlja, hogy a közönséges büntetőjogi felelősség mondassék ki és pedig ezen nyomtatványok terjesztőire is. Csodálatát fejezi ki, hogy a terjesztés kérdéseivel éppen a hírlapírók nem foglalkoztak eléggé, holott ez egy miniszter kezében nagyon veszedelmes eszközvé válhatik és éppen azért a terjesztés jogát törvény, nem pedig kormányrendelet útján kell biztosítani. Ugyancsak így kell biztosítani a falragasz kérdését is, természetesen a szükséges kautálékkal.

Módosítandónak tartja a sajtójogi elévülést is. Ajánlja, hogy akár hivatalból, akár nem hivatalból adatik be a vád, ha az a legrövidebb idő alatt, például három hónap alatt nem történik meg, (a feljelentés nem adatik be) elévülnek tekintessék. Mihelyt azonban a feljelentés ezen határidőn belül megtörtént, a büntetőjognak a többi közönséges deliktumokra kiszabott elévülési ideje álljon fenn. Az esküdtzék hatáskörében a közérdek részét képező, az alkotmányjogi támaszt alkotó ügyeket utalná, tehát ami közbűv, az tartozzék az esküdtzék elé, ahol ellenben főmagánvádló van, az utaltassék a rendes bíróságok elé. Az esküdtzék hatásköréből a magánbecsületsértésen és rágalmazáson kívül kivenne szót a szemérem elleni vétséget, mert hiszen a nuditás nem része a közszabadságnak. Olyan dekadenciába sodorjuk ezzel az ifjú nemzedéket, hogy aztán nem lesz az, aki az igazi szabadságot megvédi. Arra kéri a minisztert, hogy ebben a kérdésben tanfériakkal lépjen érintkezésbe, és szerezzen bizonyosságot — akár a rendőrségtől is — hogy az ilyen szeméremsertő tartalmu nyomtatványok az erkölcsnek mekkora dekadenciáját vonják maguk után. Módosítandónak tartja még a helyreigazítási jog egyrészét is. Ami már most a lefoglalás jogát illeti, arról lemondani nem lehet; lehet korlátok közé szorítani, de feltétlenül kizárni a legnagyobb veszedelem. Hivatkozik a 48-iki törvényre, hogy a miniszter köteles a közrendről gondoskodni és felelős minden mulasztásáért.

A lefoglalást szorítsuk a legszűkebb körre. Ebben a tekintetben máris jobban állunk számos külföldi állammal, ahol a rendőrségnek is van lefoglalási joga. Ajánlja a miniszternek, hogy mondjon le a vizsgálóbírák kirendelésének jogáról és adja ezt át akár a táblai elnököknek, vagy a mit szót még jobbnak találja, a törvényszék teljes tanácsülésének. Visszaélések történtek a múltban, mert a lefoglalásokat megcsinálták, mielőtt a terjesztés megindítható lett volna. Törvényben kell tehát kimondani, hogy mikor kezdődik a terjesztés. Szerinte a köteles példányok beküldése még nem kezdete a terjesztésnek. Lefoglalás után pedig akár törvényt felfüggesztés, akár nem, a végleges döntésre felülvizsgálati tanácsot, de nem a vádtanácsot kell kiküldeni.

A lefoglalásból szót kizárja a magánvádas ügyeket, és a sajtókijárási ügyeit, ellenben hozzátenné, hogy a közbűv ügyeknél csak akkor lehessen lefoglalás, ha nyilvánvalólag közvetlen közveszéllyel jár a terjesztés. Beszédét azzal fejezi be, hogy a hatvanas évek lovagias magyar sajtóját ma nem igen találja. Azt a reményét fejezi ki azonban, hogy a magyar sajtó régi lovagias hírét és ezzel tekintélyét is vissza fogja szerezni. Felveti azt az eszmét, vajjon nem-e lehetne a hírlapirodalom történetének egyetemi katedrát állítani, hogy ennek tanulmányozása által feljúljon a régi idők számos jó példája.

Vargha Perencz: Nézetek szerint a majdnem 70 esztendő sajtótörvény revízióra teljesen megérett, van azonban egy olyan pontja, amely „noli me tangere”, amihez nyulni nem szabad. Ez az egyetlen pont az 1. §., amely a sajtószabadságot örök időkre törvénybe iktatja. Ezt a vita keretéből teljesen ki kell zárni. A felelősség kérdésében Zsitvayval diametrisan ellenkező nézetet vall. A mai jogtudomány szerint mást büntetni nem szabad, mint azt, aki a bűncselekményt fizikailag elkövette és aki ezért erkölcsileg és lélekianilag felelős. Ma tehát a fokozatos felelősségnek elavult, ósdi és helytelen intézményét le kell rombolni, mert az társadalmilag igazságtalan és helyébe kell állítani a büntetőjogi felelősség elvét, hogy senki mást, mint aki a cikklet megírta, ne lehessen büntetni. Ha azonban mások is közreműködtek, kerüljenek mind a vádlottak padjára. (Ellenmondások.) Ha pedig a szerkesztő azt mondja, nem tudja ki írta a cikklet, akkor megbüntetné szót, de nem úgy, mint a fokozatos felelősség rendszere mondja, hanem megbüntetné azért, mert olyan cikket adott ki, amelynek szerzőjét nem ismerte; megbüntetné tehát felelősség mulasztásért, amint bünteti a törvény a vasúti hivatalnokot, bünteti a köztisztviselőt, ha kötelessége teljesítését elmulasztja. Szükségesnek tartja a sajtókamarának felállítását először azért, mert a sajtó munkásai fejtik ki az államban egyik legnagyobb jelentőségű tevékenységét, mert a közvéleményt nemcsak irányítják, hanem egyenesen megteremtik, másrészt azért is, mert a sajtónak magának is érdeke ez a szervezethez, amely mint autonóm fegyelmi bírósága gondoskodik erkölcsi színvonalon való működéséről és így emeli tekintélyét. A lefoglalás kérdésében két nagypontosságú érdek áll egymással szemben. Egyik a sajtószabadság érdeke, me-

vet respektálni kell feltétlenül, a másik az állam büntető hatalmának érdeke. Hogy melyik érdek érvényesüljön, az mindig attól függ, hogy milyen a karaktere a társadalomnak és az államnak. Egy olyan országban, ahol a becsületsértések és rágalmazások gyakoriak, ahol a család becsületét nem respektálják, ahol az igazságok, melyek a nemzet hegemoniáját veszélyeztetik, gyakoriak, olyan országban a lefoglalásról lemondani nem lehet. Ezzel szemben azonban gondoskodnunk kell arról, hogy a lefoglalást elrendelő vizsgálóbíró teljesen függetlenítessék. Ezenkívül a vizsgálóbírónak ne legyen egyéb joga, mint hogy pár órára feltartóztassa a lapot és azonnal tegye át az iratokat a vádtanácsra, a melynek tanácskozásában a hírlapíró kamarának 2 küldöttje is részt vegyen.

Parkasházy Zsigmond kijelenti, hogy az újságírók itt az anketén nem egyoldalú érdeket képviselnek, hanem az agresszív védelem álláspontjára helyezkednek, azzal a törekvéssel szemben, amely a sajtó megrendszabályozását kívánja, s amelynek supponálását az indokolta, hogy a sajtóreform eszméje egy beszédből indult ki, amely glorifikációja volt az előzetes lefoglalásnak. Nem ellenzi azonban senki a sajtójognak olyan reformálását, amely a sajtószabadságot alkotmánybiztosítéki minőségében meg akarja erősíteni. Az előzetes lefoglalást egyszersmindenkorra lehetetlenné kell tenni, a lefoglalásnak egyes bírói bírói tanácsra való átutalása e tekintetben nem tenne különbséget.

Az esküdtzék kérdésében felhozott azzal az érveléssel szemben, hogy bizonyos bűncselekmények miatt az esküdték következetesen felmentik a vádlottat, kijelenti, hogy a köz az, amely valamely cselekményt bűncselekménynek minősít, az pedig, amit az állam konstruál, tulajdonképpen csak fikció. E tekintetben elfogadja Hoitsy Pál álláspontját, illetve azt, hogy a 48-as sajtótörvényt tartsák fenn érvényben, úgy, amint volt eredetileg. Szükségesnek tartja annak törvényes biztosítását, hogy a sajtótermékek ne csak könyvkereskedésben árusítsanak, ugyszintén törvényrel rendezendők tartja a hírlapszállítás kedvezményének kérdését. A sajtó terén mutatkozó visszaélések megtorlását a sajtónak minden munkása kívánja. Azoknak megszüntetése nézete szerint lehetetlenség. A revolverezést erősen meg lehet szorítani. A megtorló eljárás gyorsítására irányuló törekvés igen érthető és mindenesetre helyeslendő, azonban az a véleménye, hogy keresztülvihetetlen, hacsak statárius bíróságot nem akarnak létesíteni. Az eljárás gyorsítása ugyanis nem történhetik a bizonyítás rovására. Sürgött a sajtókamara megalkotását, amely a legnagyobb mértékben járulna hozzá a sajtó visszaéléseinek megszüntetéséhez, mert senki sem ismeri úgy a sajtó visszaéléseit, mint maga a sajtó. Revolverezés esetén például a sajtókamara gyorsan járhatna el, míg a bírói eljárás sokáig tart. Természetesen a kamara határozata egyáltalában nem zárja ki a további bírói eljárást. A kamara deciziókat hozna az egyes esetekben. (Ellenmondások.) Hogy zárt testület ne legyen a sajtókamara, szükséges, hogy annak tagja lehessen mindenki, aki újságírással foglalkozik általában irodalmi terméket produkál. Ezek felül azonban a sajtókamarának beltágjai csak azok lehetnek, akik bizonyos időszaki lapokban 6—8 esztendeig működtek, mint rendes munkatársak. Ennek a festületnek meg volna a fegyelmi hatósága, amely gyakorolná a fegyelmi hatalmat, amelyet pénzbüntetéssel lehetne szankcionálni.

Garami Ernő: Szerinte a szocialisták sürgősen tartják a sajtójog reformját, mert nézetünk szerint Magyarországon sajtószabadság nincs, s nem is volt soha. A 48-as sajtótörvény csak magát az elvet mondotta ki, de intézkedéseiben többszörösen áttörte ezt az elvet, ugyanezt tette a későbbi törvényhozás és maga a gyakorlat. Ezért elsősorban az a teendő, hogy törölni kell minden olyan intézkedést, amely a sajtószabadság alapelveibe ütközik, továbbá minden olyan intézkedést, amely kivételes elbánást tesz lehetővé bármely társadalmi osztálylyal; végül törvényes garanciák megalkotását tartja szükségesnek arra nézve, hogy a sajtószabadság és a jogegyenlőség elvét megsértő hatóságok kellő büntetésben részesüljenek. — Eltörölnöndök tartja a kaucziót, amely nem egyéb, mint a legerkölcstelenebb cenzusnak, a vagyoni cenzusnak törvénybeiktatása, szabadon kívánja tenni és törvényrel biztosítani a kolportázs jogát, a mely most közigazgatási hatóság engedélyéhez van kötve; eltörölnöndök tartja az előzetes lefoglalásnak minden módját, jelentkezék az akár gyorsított bírói eljárás formájában, akár másképpen. Teljesen demokratikus alapokra kívánja fektetni az esküdtzék intézményét, mert az a véleménye, hogy ez kötelessége annak a kormányának és annak a parlamentnek, amelyet politikai becsülete köt az általános választójog megvalósításához, végül a sajtószabadság kárára történő hatósági visszaélések szigorú megbüntetését javasolja. Ellene van a gyorsított bírói eljárásnak, mert az ma már nem egyéb, mint az előzetes le-

foglalásnak bírói segédkezés mellett való keresztülvitele, ellenzi továbbá a büntetések szigorítását, valamint, hogy nem tartja szükségesnek a felelősség sorrendjének megváltoztatását sem. Rakovszky István szembeállította a hírlapírói anonimitást és a parlament nyilvánosságát. Az első csak fikció, mert mielőtt megindul a büntető eljárás, a felelősséget azért a cikkért valakinek viselnie kell. A képviselő immunitása sokkal erősebb privilégium, mint az újságíró anonimitása. Az a kérdés, hogy melyik sajtó hazafias és melyik nem az, teljesen politikai felfogás dolga. Hoitsy Pállal szemben hangoztatja, hogy az agitáció és igazság jogát biztosítani kell minden törekvésnek és hogy e tekintetben nem lehet különbséget tenni politikai pártok és hazafias, vagy nem hazafias törekvések között.

A strohman-rendszert illetőleg kijelenti egész őszintén, hogy a szocialista sajtó a múltban, amikor politikai üldözésekkel állott szemben, igenis állított strohmanokat és megteszi ezt, ha szükség lesz rá a jövőben is. Amikor ezt megtették a múltban, nem a törvénykezés szerveivel, hanem a politikai kormányhatalomnak mindenre kész eszközeivel állottak szemben. Különbösen sem a kettős felelősség, sem a többes felelősség rendszere nem zárhatja ki annak a lehetőségét, hogy a kormánynak kellemetlen dolgokat mondjon a sajtó mindaddig, amíg akadnak lelkes emberek, kik elveikért, ha kell lecsukhatjuk magukat. Zsitvay Leó fejtegetéseire a fokozatos rendszert illetőleg megjegyzi, hogy annak elfogadása a gyakorlatban a német „Sitzredakteur” rendszernek az átültetését, tehát visszafejlődést jelentene. Azzal az érveléssel szemben, hogy a lefoglalás jogáról nem mondhat le a kormány, és hogy annak korrektívuma a miniszteri felelősség, kifejti, hogy a parlamenti kormány mindig többségi kormány, ami a gyakorlatban azt jelentené, hogy a lefoglalásokat állandóan a változó kormányok szeszélyétől tennék függővé. Nem tartja megengedhetőnek az esküdtzék hatáskörének megszorítását. Ha megtörtént az többször, hogy szemérem elleni vétségek esetén az esküdték felmentő ítéletet hoztak, akkor is az a véleményem, hogy jobban bizik 12 polgárnak az ítéletében, mint bármely szakbírókéban. Ha 12 polgár, akik közül többen van gyermeke, azt mondja valamire, hogy az nem pornográfia, akkor a maga részéről is elfogadja azt. Beszédét azzal fejezi be, hogy a szocialisták tisztában vannak azzal, hogy a sajtóreform ellentik, az ő megrendszabályozásukra irányul. (Ellenmondások.) Mégis nem az egyéni érdek, hanem az egyetemes érdek mellett tör lándzsát, mert a szocialisták meg voltak eddig is sajtószabadság nélkül és ha kell, meg tudnak lenni ezután is.

Garami Ernő felszólalását az elnöklő igazságügyminiszter ismételtén félbeszakította azzal a figyelmeztetéssel, hogy ha nem ragaszkodik szorosan a tárgyhoz, meg fogja tőle vonni a szót.

Az értekezlet végén **Günther Antal** igazságügyminiszter reflektálva Garami Ernő felszólalására megjegyzi, hogy amidőn egyik képviselőházi beszédében az eljárás gyorsításáról szövelt, ott világosan és határozottan kimondotta, hogy ez alatt azt érti, hogy a bűncselekményt nyom érje a büntetés. Ezen nyilatkozat mögött semmi egyéb gondolat nem volt, aminthogy általában nyilatkozatai mögött soha hátsó gondolat nem rejtőzik.

Ami a szocialista lapok üldözését illeti, kijelenti, hogy nem a szocialista sajtót, általában nem egyes lapokat kíván üldözni, hanem egyes egyedül a deliktumot.

Beszédét azzal fejezte be, hogy a sajtóankétet minden előzményre való tekintet nélkül, saját politikai felelősségére azért hívta össze, hogy a sajtószabadság érdekében annak biztosítékait törvénybe iktassa. (Eljenzés.)

Végül **Günther Antal** igazságügyminiszter tudomására hozta az értekezlet tagjainak, hogy a Budapesti Ügyvédi Kamara megküldte felterjesztését a sajtóreform kérdésében és hogy ez a tagok rendelkezésére áll.

Ezzel a mai tanácskozást berekesztette. A sajtóankét legközelebbi ülését f. hó 10-én pénteken délután 5 órakor tartja.

Budapest, 1907. május 7.

A nemzetközi mezőgazdasági intézet. A közgazdasági bizottság a Rómában létesítendő nemzetközi mezőgazdasági intézetre vonatkozó jelentését ma terjesztette a képviselőház elé. A mezőgazdaság érdekében létesítendő nemzetközi intézet tervét Viktor Emanuel karolta fel és a terv keresztülvitelére a külföldi államfőket is felkérte. 1905. május 29-én gyűltek össze az államok küldöttei Rómában és itt állapították meg a létesítendő intézet tervét is, melyre a vonatkozó törvényjavaslatot a közgazdasági bizottság elfogadásra és becikkelyezésre ajánlja a képviselőháznak.

EGYHÁZAK.

— (Konfirmáció.) A kálvin-téri evangélikus-református templomban május 9-én, Áldozócsütörtökön délelőtt 10 órakor fognak a fiúk konfirmálni. Az imát és egyházi beszédet dr. Szabó Aladár lelkész, a konfirmációi beszédet pedig Petri Elek lelkész tartja. A növendékek hitvallásos fogadásiútján az úrszentvacsorát veszik fel. Ugyancsak a kálvin-téri templomban lesz május 12-én, vasárnap délelőtt a leányok konfirmációja. Az imát, egyházi és konfirmációi beszédet Petri Elek lelkész tartja. A két napon összesen 400-an fognak konfirmálni, köztük 201 fiú és 199 leány.

— (A püspöki konferencia.) Vaszary Kolozs bíboros hercegprímás, mielőtt nyári tartózkodásra Balatonfüredre utaznék, még egyszer összehívta tanácskozássra a katolikus püspöki kart, hogy foglalkozzék a kongrua-ügygel s elintézzék a folyó ügyeket. A tanácskozás kezdete délelőtt tíz órára volt kitűzve, de a püspökök már jóval előbb megérkeztek a primási palotába, ahol őket Kohl Medárd dr. püspök fogadta. Pontban tíz órakor nyitotta meg az elnöklő hercegprímás a konferenciát. Kiemelte, hogy a nyári szünet előtt több fontos ügy vár elintézésre s ezért hívta egybe tanácskozássra az egyháziakat. A jegyzőkönyv vezetésére Prohászka Ottokár dr. székesfejevári püspököt kérte fel. A konferenciára megjelentek:

Samassa József egri és Várossy Gyula kálvini érsek, Boromissza Tibor szatmári, Balázs Lajos roznányi, br. Hornig Károly veszprémi, István Vilmos szombathelyi, gr. Mailáth Gusztáv erdélyi, Prohászka Ottokár székesfejevári, Párvy Sándor szepesi, Rudnay Farkas beszercebányai és gr. Széchenyi Miklós győri római katolikus püspökök, Mihály Viktor balászfalvi gör. kat. érsek, Hosszu Vazul lugosi, Radu Demeter nagyváradi, Szabó János gyulafejevári és Vályi János eperjesi gör. kat. püspökök. Távollmaradásukat kimintették: Bende Imre nyitrai, gr. Csáky Károly váci, Dezseffy Sándor csanádi, Fischer-Colbrie Ágost kassai, Szmrecsányi Pál nagyváradi és gr. Zicky Gyula pécs római katolikus püspökök, Fehér Ipoly pannonhalmi főpápa és Firczak Gyula munkácsi görög katolikus püspök.

A püspöki kar tagjai a kongrua bizottság munkálatai és a miniszteri átiratok alapján tanácskoztak a kongrua rendezéséről s megállapodtak azokra az elvekre nézve, amelyek alapján a szabályozás lehetséges, illetőleg a kérdés véglegesen megoldható lesz. E megállapodásokat átiratban közölni fogják a kormánnyal, vagyis az illetékes miniszteriummal. A kongrua-rendezés irányelveinek megállapítása után a konferencia folyó ügyeket intézett el.

A konferencia teljes négy órán át tartott és a kongrua ügyében megállapított irányelveinek írásba foglalására szűkebb bizottságot küldött ki.

— (Bérmálás a fővárosban.) Az évente szokásos bérmálást Vaszary Kolos bíboros hercegprímás képviselőjében dr. Kohl Medárd püspök fogja végezni a fővárosban. A bérmálások sorrendje a következő: Május 22-én Ferencvárosban, 23-án a Terézvárosban, 26-án a budavári koronázó Mátyás-templomban, 27-én a Belvárosban, 28-án Ó-Budán, 29-én az Erzsébetvárosban, június 2-án Kőbányán, 4-én a Lipótvárosban és 5-én a Józsefvárosban. A bérmálásoknak az illetékes plébániákon, illetőleg a tanulóknak saját iskolai hitoktatóiknál kell jelentkezniük.

— (Prédikáció az első áldozás alkalmával.) Szentkirályi Zoltán orsz. képviselő áldozó csütörtökön reggel 8 órakor a Dominikánusok csömörúti kápolnájában a versenytéri iskolás gyermekek első áldozása alkalmával prédikációt tart.

— (Brankovics híréja.) Brankovics pátriárka legutóbb rágalmazás miatt panaszt tett a mitrovi-czai járásbírósnál a szerb kongresszus többsége ellen, amely számadásokkal bizonyította, hogy az agg pásztor sikkasztott. A törvényszék Brankovicsot elutasította azzal az indoklással, hogy a kongresszusi többség csak köteleességet teljesítette. Brankovics ezután a karlóczai járásbíróshoz, Konyevicshez vitte át az ügyét. Konyevics a pátriárka legjobb barátja, egyik szabálytalanságot a másik után követte el, míg a zágrábi igazságügyi központ, előzetes vizsgálat után, jogerősen fegyelmi alá nem helyezte. Az előzetes vizsgálat kiderítette, hogy Konyevics a pátriárka számára bizalmi nyilatkozatokat írt alá, tehát mellette foglalt állást és mégis elfogadta a bírói tisztelet ügyében. Azonkívül.

noha csak becsületsértési ügyről volt szó, a kongresszusi tagokat mindenünnen erőszakkal hurcoltatta Karlóczára. Még a magyar honosokat is. Sőt előre megígérte a pátriárkának, előre, a vádlottak kihallgatása előtt, hogy a radikális többség tagjait három-hat havi fogházra fogja elítélni. Ezt az ígéretét gyakran hangoztatta is. Ezzel betelt a pohár és Konyevicset fegyelmi alá helyezték.

— (Bérmálás Jászberényben.) Szmrecsányi Lajos püspök 8-án érkezik Jászberénybe. A püspök 9-én ünnepiesen bevonul a főtemplomba és csendes misét mond, majd beszédet intéz a bérmálódókhoz, mire a bérmálást teljesíti. Aznap délután diszebed lesz. 10. és 11-én a püspök folytatja a bérmálást. A főpapa fogadására nagy előkészületeket tettek.

Olvasóinkhoz.

A magyar zsurnalisztika termelésének színe-javát adjuk napról-napra olvasóinknak. Az Egyetértés új, formájában, tartalmában megbővülve a legnagyobb, legértelmesebb és legnívósabb magyar napilap, mely régi tradícióihoz hiven a legelőkelőbb pozíciót foglalja el a magyar hírlapírás ranglétráján.

Az Egyetértés megújított alakjában folytatja négy évtizedes hagyományait: az ernyedetlen, alkat nem ismerő harcot Magyarországgal függetlenségéért. Ugy mint eddig, követeli a 48-as eszmék teljes diadalát, a szabad nemzeti állam kiépítését s küzd egy hatalmas önálló Magyarország megteremtéséért.

Erre a célra, programja megteremtésére lelkes újságíró-gárdát csoportosított maga köré. Vezetéckiróli gárdájából megemlíthjük a következőket: Mezei Ernő, dr. Kmety Károly (egyetemi tanár), Hentaller Lajos, dr. Benedek János, Burgán Aladár, dr. Pap Zoltán (országgyűlési képviselő), Balogh Pál, Herczegh Mihály (egyetemi tanár), Purjesz Lajos, dr. Bernát Ottó és annyian mások, a 48-as eszmék törhetlen harcosai közül.

A szerkesztőség dr. Pap Zoltán főszerkesztővel és Purjesz Lajos felelős szerkesztő vezetésével a legrészletesebben, a legjobban informáltan és a legváltozatosabb irodalmi alakban dolgozza fel a politikai, társadalmi, művészeti és közgazdasági eseményeket. Kiki a maga helyén tehetsége, ambíciója és munkaejeze teljes kifejtésével áll olvasóink szolgálatában, hogy mindenkor a szíve-lelke legjavát adja.

A t. Házból és Politikai hangulatok címmel napról-napra Bede Jób ötletes és elismerten keresett politikai karcolatai fogják olvasóinkat változatosságukkal és szípkázó szellemességükkel gyönyörködtetni, míg a többi eseményeket a legaprólékosabb gondolat és legválasztékosabb módon a magyar zsurnalisztika legjava dolgozza fel. A szerkesztőség tagjai:

Miklós Jenő (segédszerkesztő), Lukács Gusztáv (politika), Zsadányi Henrik (Országgyűlés), Hevesi József (a Tárczarovat vezetője), Timár Szaniszló (Nemzeti Színház, Ujdonság), Erdős Armand (Opera), dr. Antalik Károly (Zene, hangverseny), dr. Bernát Ottó (Külföld), Kürthy Emil (Népszínház, Magyar Színház, színházi rovat), dr. Hódy Lajos (Főváros), dr. Bokor József (Tanügy), dr. Bárdos Artur (Szépművészet, Királysínház), Déri Gyula (Közigazgatás), dr. Benda Jenő (Ujdonság, egyház, társadalmi cikkek), Garvay Andor (riport), Simon Vilmos (Törvényszék, Ujdonság), Balla Miklós (Különfélék), Balla Károly (cikkek), Sárosi Bella (Divat), Réthy Pál (Sport), Kármán Aladár, Hegedüs András, Sonnenfeld J. (Közgazdaság, Tűzse) Gajdos János (Sakk.) Ezen a gárdán kívül a vidéki és külföldi tudósítók és a külső munkatársak sokasága áll a lap szolgálatában.

Igazgató: Erdős Armand.

A tárczarovat Hevesi József vezetésével, Eötvös Károly mint szépirodalmi főmunkatárs, országosan annyira népszerű nevével kívül magába foglalja a magyar litteratura legkiválóbbjait.

A szerkesztőség belső tárczairóin kívül még megemlíthjük:

Palágyi Lajos, Krudy Gyula, Sas Ede, Zöldi Márton, Vértesy Gyula, Várkonyi Mariska, Jakab Ödön, Nagyiványi Fekete Gyula, Makay Béla, Alba Nevis, báró Nyáry Albert, dr. Falk Zsigmond, Nógrádi Pap Dezső és Gyula, Ritóók Emma, Pakots József, Nil, Sz. Szigeti Vilmos, Nógrádi László, Fabula János, Balla Ignác, Peterdy Sándor, Farkas Emőd közismert neveit, akik szebbnél-szebb dolgozatokkal élelnek az Egyetértés tárczarovát.

Kéthetenként minden előfizetők teljesen díjtalanul kapja a Hevesi József szerkesztésében megjelenő Magyar Szalon folyóiratot, mely szépirodalmi és aktuális dolgozatainak gazdagsága és illusztrációi változatossága révén mindenkor a magyar család legkedveltebb vendége.

Ilyen lelkesült gárdával, alakjában megújodva indul az Egyetértés új útjára. Nagy munkájához az erőt és kitartást olvasóink növekvő szeretetében fogja keresni és megtalálni.

Az Egyetértés, hogy minél jobban és eredményesebben harcolhasson elveiért és hogy a lapot mindenki részére hozzáférhetővé tegye, régi előfizetési árát leszállította.

Az Egyetértés előfizetési ára ezentul:

Egész évre 40 korona helyett 28 korona, félévre 20 korona helyett 14 korona, negyedévre 10 korona helyett 7 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IV., Vármegyec-utca 11. szám, ahová az előfizetési pénzek küldendők.

Reverendás reformerek.

— Papok a cselibatus ellen. —

A csehországi katolikus papok már évek óta reformokat sürgetnek, sőt ebben az évben egyesületet is alakítottak ezeknek a reformoknak kivívására. Főkérvénye a mozgalomnak a cselibatus eltörlése. A reverenda fölvétele ne jelentse az életöröm, a férfiasággal járó jogok teljes megtagadását.

Ma a reverenda kegyetlen dilemma elé állítja a papot. Vagy úgy él, ahogy esküvel fogadta s akkor erőszakot követ el természetes ösztönén, a lemondás, a hasztalan önmegtartóztatás Nessus ingét veszi magára. Vagy nem úgy él s akkor rejtett, bujkáló utakon járva, megalázva, másokat is gyalázatba döntve kénytelen kielégítést szerezni azoknak a hajlamoknak, amelyekhez a legutolsó, leghasznontalanabb parányoknak is természetes joga van.

E dilemma csehországi katolikus papok a cselibatus teljes eltörlésével gyökeresen kívánnák kiirtani. Követesse a pap is szabadon, becsületesen természetes ösztönét; válasszathasson nő, aki élettársa legyen, nevelhesen családot, amelyik neki élete alkonyán örömet és boldogságot szerezzen.

Álmélkodásra ok az, hogy vannak emberek, akiknek ezt az egyszerű, természetes jogot követelniük kell.

Eppen azért megdöbbenően hat, hogy a cseh főpapság milyen kiméletlen szigorral nyomta el ezt az egyszerű és természetes kívánságot. Skrbensky báró, bíboros érsek a helytartóság útján föloszlatta a cseh papok egyesületét azon a czimen, hogy a cseh főpapa határozataihoz nem járultak hozzá.

De ne essünk abba a csalódásba, hogy ezt a rideg kegyetlenséget teljesen a főpapa rovására írjuk. A főpapa fők az alsó papsággal szemben, de csak egyszerű szolgák a még főbbek előtt. Így emelkedik ez a létra mindig feljebb feljebb, egész a csucstól betetőző római szentszékiig. Amde még az egész szervezetet dirigáló legfőbb akarat sem egészen szabad. Ezt is kötik a kánonok, az érvényben levő pápai bullák és zsinati végzések, köztük a legembertelemből és leggonoszabb: a cselibatusról szóló. Megalkották ezt a végzést azért, hogy a papot minden rendfokozaton tökéletesen kitépjk a polgári társadalomból, hogy teljesen az egyházi érdek szálára fűzzék és emberekből a klérus nagy-

hatalmi gépezetének részecskéivé tegyék őket. És amíg ez a zsinati határozat érvényben lesz, amíg egy külön klérus külön hatalmi czélokot követhet, szegény lázongó közpapok hiába akarják levetni a testüket égető Nessus inget. Az egész intézmény érdeke eltörpít a kicsi egyént.

Mozgó képek.

H ő s é g.

Azt mondják, hogy nincs ugrás a természetben és ime azt látjuk, hogy szépen — minden átmenet nélkül — átugrotta a tavaszt. Didergő téből közvetlenül a kánikulába jutottunk.

Nem áltatom magamat. Az idén már kétszer megjártam az időjárás jóslattal: Amikor magasztaltam a tavasz ébredését (nem a Wedekindét) másnap ujult erővel kezdett fagyni, havazni; s a mikor elázott május elsejéről panaszkodtam, kísütött a nap és azóta süt, süt, süt. De jöjjön egy rekkenő napon egy jégesős fürgeteg, ismét a fagypontra lehülhet a levegő és harmadszor is hazugságban maradhatok.

En hát nem holnapról, még csak nem is a jövő óráról beszélek, csak konstátalom, hogy ebben a pillanatban — kutya meleg van.

Még azt hihetném, hogy csak az én vérem forr fékevesztetten, s hogy a levegő májusi üde langymeleg. De látom, hogy a legilletelmesebb kedves íróársaim is ingujjra vetkőzve ülnek asztaluk mellett; hogy nyögve törülgetik gyöngyöző homlokukat, hogy a forró habos kávé helyett vanília és citrom fagyajtót uzsonnáznak, s hogy a podagrára hajlandó kollégák kétségbeesésére ajtót, ablakokat tárnak ki.

Upton Sinclair világhírű amerikai író, aki a múlt évben a chicagói huskonzervgyárosok undorító üzemeiről rántotta le a leplet, néhány nap előtt Budapesten járt és ekkor két dolog ragadta meg a figyelmét: hogy a budapestiek ráérnek a kávéházakban tölteni el fél napot s hogy szakadó esőben is locsolják az utcáinkat. Nos, igazán kár, hogy nem maradhatott itt (Bécsbe utazott, a szerzői jog védelme érdekében tartott nemzetközi kongresszusra), mert tapasztalait érdekes részletekkel bővíthette volna: ma már, ugyanis, a budapestiek nem a kávéházakban, hanem azok előtt kuksolnak — a „terraszonon.“ Az utcákat pedig nem locsolják, pedig megszűnt az eső és a betóduló rákosi homok Saharává változtatta át fővárosunkat.

A hirtelen fordulat sok meglepő következménnyel járt: a tavaszi felöltő (magyarul: „überczuha“) ez idén teljesen fölöslegesnek bizonyult. Egy napon még prémes bundában is fáztunk, s másnap már „kis kabát“-ban is izzadunk.

A hangulat is ily módon szökött föl a fagypontról a forrpontra. A múlt héten beszéltem falusi gazdákkal, akik valóban megható szavakban ecsetelték azokat a szomorú viszonyokat, melyek mellett az ez idei aratást egyáltalában a lehetetlenségek közé kell sorolni. — Tessék elhinni, — szólt siri hangon az egyik ismerős — száz év óta nem volt ilyen nyomorult termés, mint aminő ez idén lesz. Hiszen már május van és a tavaszi vetést se végeztük el, az őszi vetés pedig kiázott . . . sárgul, rozsdásodik!

Ma ismét belebotlottam az én vidéki ismerősömbé.

— Nos, — érdeklődtem, — javulnak a vetések?

— Micsoda? pattant föl kérkedve. Javulnak? Három nap alatt akkorát nőttek, mint a karom! Gyönyörű, haragos zöldék! Majdnem hányják már a kalászatokat! Száz esztendő óta nem volt ilyen gazdag termés! És mennyi takarmányunk lesz! Hát még a rengeteg gyümölcs! A bőséges szüret!

A kőszínházak kezdenek néptelenedni. Ennek örül Krecsányi Náci és Feld papa. A városi vendéglők konganak az ürességtől: annál jobban özönlik a publikum a Svábhegyre, Vampicshez és alig várjuk, hogy Ósbudavára megnyissa vendégszerető kapuit. (Ujházy mester már oda tette át főhadiszállását.)

A szabadban dolgozó munkások könnyebben türik a nyári hőséget, mint a hivatalok rabszolgái, akik a búrok csukott, füledt levegőjében kénytelenek görnyedni az íróasztal fölé.

Milyen okosak és életrevalóak a kecskeméti bírák, s ügyvédek! . . .

Az életnek ezek a kitünő művészei úgy rendezték be a nyári munkaidőt, hogy a tárgyalások reggel hét órakor kezdődnek s tíz óráig tartanak. Akkor azután fogják magukat és kimennek hűselni a szőlőjükbe, gyümölcsösükbe.

— Ezt nekünk is utánoznunk kellene! — indítványozta egy az Alkotmány-utczába villamosozó ügyvéd-boitár.

— Mit érünk vele! — fujta le az ajánlatot a másik. Könnyű a kecskemétieknek. De hát hol a mi szőlőnk, gyümölcsösünk.

A lapok hirrovatában nemsokára szerepelni fognak a „hőség áldozatai.“ Addig is, míg vigyázatlan és vértörődásra hajló szerencsétlenek napszurást kapnak, már is tudnék a hőség egy sereg áldozatára mutatni. Ezek azok a szájalomraméltó férjek és apák, a kiknek a hőmérő váratlan megbolondulása miatt most a nyári öltözékeket lóhalálában kell — kiizzadniok.

Rosta.

TÁVIRATOK.

Minisztertanács az Elyséeben.

Páris, május 7. Az Elysée-palotában ma tartott minisztertanácsn *Briand* kultuszminiszter megerősítette *Negre* tanító elbocsátására vonatkozó rendeletet. *Barthou* közmunkaügyi miniszter passzív rezisztencia miatt 8 ifju táviradivatalnokot bocsátott el, kik közül kettőt bíróság elé fogtak állítani. *Pichon* külügyminiszter a diplomáciai szolgálatban teendő változtatásokra vonatkozó javaslatot íratott alá a minisztertanácsban, többek között Bourdel mexikói követet bukaresti követté nevezték ki.

A Mexiko-guatemalai viszály.

Mexikó, május 7. A Mexiko és Guatemalai viszályban új fázis állott be. A guatemalai kormány több magasrangú személyiség letartóztatását és kiszolgáltatását megtagadja, bár azok részesei Barilla volt elnök meggyilkolásában. Másrészt azt követelik Mexikótól, hogy több guatemalai menekültet, akik ugylátszik, csak színleg *Cabrera* elnök ellen irányuló bombamerényletben résztvettek, adja ki. Az Egyesült Államok sürgetésére Mexiko nyomtatékosan követelte a kiadatásukat. Egyben közelebbi adatokat kért a guatemalai kormány a guatemalai szökevények ügyében. Ha Guatemala, ami valószínű, továbbra is vonakodnék, Mexiko valószínűleg visszahívja guatemalai követét, csapatokat fog a határra szállítani és megvárja a guatemalai viszonyok fejlődését. A nemzetközi nyomdalmak kizártaknak látszanak, feltéve, hogy váratlan dolog nem történik. Az Egyesült Államok kormánya kész a Guatemalában lakó mexikóiakat megvédeni, feltéve, hogy Mexiko és Guatemala között a diplomáciai viszony megszakadnék. Valószínű azonban, hogy Mexiko előnyben részesíti Németország és Angolország védelmét.

A belga kamara ülése.

Brüsszel, máj. 7. A képviselőkamarának mai első ülésén az összes új miniszterek jelen vannak. A hangulat igen izgatott. A vita főleg *Fournemont* interpellációjának tárgyalásakor válik viharos jellegűvé. Az interpelláció felvilágosítást kíván azon kérdésben, miért engedte meg az elnök, valamint a kamara irodája, hogy a bányatörvényjavaslat egy egész ülésen át vita tárgyat képezze, holott a javaslatot már egy nappal korábban visszavonták. Elnök kijelenti, hogy ez ügyben semminő mulasztás nem történt. A nagy zaj következtében elnök az ülést felüggeszti. Rövid szünet után folytatják a vitát. Az izgatottság egyre tart. *Troe*z miniszterelnök használna akar felvilágosításokkal szolgálni és a kormány programját felolvasni, mert állandóan megszakítják. Minthogy a zaj nem akar csillapodni, az ülést berekesztik.

Német birodalmi gyűlés.

Berlin, május 7. A mai ülésen a ház 192 szavazattal 141 ellenében újból alelnökké választotta *Kämpf* képviselőt.

Napirenden volt az Amerikával kötött kereskedelmi egyezmény.

Posadowski államtitkár kijelentette, hogy az egyezmény talán a reményeket sok helyütt nem elégíti ki. Egy oly állammal való tárgyalásnál, amely értékvérendszerral bír, holott Németország vámtarifája specifikus vámtételek felett rendelkezik, a birodalom tárgyalási alapja rendezetlen sulyos, mert a specifikus vámnoknál a vám normálra vonatkozó egyéni felfogás teljesen ki van zárva. Szállítóink több rendbeli óhajainak elég tétetett. Ez egyezmény természetesen csak provizorium a két állam között, amelyek gazdasági tekintetben szoros viszonyban állanak a végből, hogy mindkét államra nézve káros akadályok, a kereskedelmi viszonyok megszakítása vagy veszélyeztetése elháríttassanak, illetőleg megakadályoztassanak. A kormányok is első lépésnek tekintik ezt az egyezményt, amelynek alapján azután szerződést lehet majd kötni.

Herold cenzurpárti képviselő sajnálja, hogy most újból csak provizorium jött létre, amely provizorium Amerika részére jelentékeny engedmé-

nyeket biztosít, míg Németország keveset kapott. A javaslatnak 21 tagu bizottság elé utalását ajánlja.

Schwerin-Loewitz képviselő sajnálja, hogy az új egyezmény az iparra nézve nem tartalmaz előnyösebb rendelkezéseket. Pártja a javaslat jóakaró tárgyalásába fog bocsátkozni és helyesli a bizottsági tárgyalást.

Kämpf képviselő kifejti, hogy Németország megtette az első lépést a végből, hogy a jövőben Amerikában tarifális avagy kölcsönösségi viszonyon alapuló szerződést köthessen barátságos uton. Pártja kész a javaslatot bizottsági tárgyalás nélkül is elfogadni, mindazonáltal nem ellenzi a bizottsági tárgyalást.

Stresemann képviselő kijelenti, hogy pártja állásfoglalását a bizottsági tárgyalástól teszi függővé. Amerikának nagyobb engedmények tétettek, mint a minőket Németország tett. A javaslatot 28 tagu bizottság elé kívánja utalni.

Molkenbur üdvözli azt a tényt, hogy Amerikával új egyezmény jött létre, bár az nagy előnyöket nem biztosít. Amerika a magas védvám jegyében áll, amiben a német agrárvámok szolgáltak mintául. Pártja azt óhajítja, hogy úgy, mint Amerika a magas védvámokat szüntesse meg Németország az agrárvámoknál követett rablópolitikát.

Dirksen kijelenti, hogy a szocziáldemokraták és a szabadelvék örömeiben pártja nem osztozik. Pártja csak annak örül, hogy provizoriumról van szó.

*Dr. Böhm*e a bizottsági tárgyalás mellett foglalt állást.

Az egyezményt ezután 28 tagból álló bizottság elé utalják.

A tengerészügyi költségvetés folytatolagos tárgyalása során *sonnenbergi Liebermann* határozati javaslatát, amely egyéves fogorvosok és tengerészeti orvosok alkalmazását csejlozza, elfogadják.

Capelle ellentengnagyr sajnálja, hogy *Speethmann* szabadelvű néppárti képviselőnek a friedrichsorti katonai iskola felállítására vonatkozó óhaja nem teljesülhet. A költségvetés hátralévő pontját erre a bizottság javaslatai szerint elfogadják.

A kelet-ázsiai szállításokra vonatkozó költségvetés vita nélkül elfogadják. Azután *Richthofer-Damsdorf* báró mandátumát igazolják. A Svájc és Németország között a nyilvános okiratokra, valamint a Franciaország és Németország között az birodalmi becsü művek, valamint a fényképek védelmére vonatkozó egyezményt első és második olvasásában elfogadják.

Több javaslat elintézése után a ház az ülés folytatását holnapra halasztja.

Szerbia a békekonzferencián.

Belgrád, május 7. Szerbiát a második hágai konferencián *Gruics* tábornok, az államtanács elnöke, *Venics* párisi, *Milovanovic* római és *Milicsevics* hágai szerb követek fogják képviselni.

Francia-japán egyezmény.

Páris, május 7. Kurino japán nagykövet a Temps munkatársa előtt kijelentette, hogy a francia-japán egyezmény tényleg Kína függetlenségére és integritására, valamint a szerződő két állam gyarmatainak statusquojára vonatkozó garanciákat tartalmazza, főleg Franciaország indokina pozícióját és Japánnak a legutóbbi háboru teremtette területiális viszonyait illetőleg. Az egyezmény tisztán politikai jellegű és sem kereskedelmi, sem hajózási egyezményt nem tartalmaz. A szerződést két-három hét múlva aláírják és azután közzéteszik, mert nincs benne semmi titkolni való. Ami a legutóbb létrejött japán-orosz egyezményt illeti, az elhárítja az Oroszország és Japán között fennállott nehézségeket.

A francia kamara ülése.

Páris, május 7. A kamara az állami alkalmazottak szindikátusaira, valamint az általános politikára vonatkozó interpellációkat tárgyalta. *Blanc* szocziálista kifejti, hogy a tanítók szindikátusa teljesen törvényes. *Poulain* képviselő hibáztatja a kormány politikáját, amely megakadályozza, hogy a szocziális reform ügye haladjon. Rosszalja azt a könnyelműséget, amelylyel a kormány börtönbe veti a munkásokat. *Gauthier* nacionalista képviselő szerint a kormány még mit sem tett. Szól a nemzeti védelemről és megjegyzi, hogy Bailloud tábornokot megbüntették, amikor a német hadügyminiszter, hogy a hadügyi költségvetést megszavaztassa a német-francia háboru lehetőségére utalt. Nem hiszi, hogy angol-német háboru esetén Franciaország semleges maradjon, de kérdés, vajjon Franciaország a harczterén szerepet játszhat-e. Felszólítja a kormányt, hogy a forradalmárokkal szemben erélyes álláspontot foglaljon el. *Rozier* szocziálista képviselő szemére veti a kormánynak, hogy a szindikátusi mozgalmakban résztvett állami hivatalnokokat elbocsátotta. *Buisson*

szocialista radikális képviselő történelmi visszajelentést vet a tanítók szindikátusainak fejlődésére és védi az elbocsátott Negre tanítókat, akinek fő büne az volt, hogy elfogadta a szindikátusi szövetség titkári állását. A Clemenceauhoz intézett nyílt levélben nem talál semmi sértőt. Negre elbocsátása gyerekes tett volt, amelyet a köztársasági kormány bátran elhagyhatott volna. Az ülés ezután véget ért.

A hágai konferencia.

Hága, május 7. A második kamara ma a békekonzferenciára ideérkező vendégek fogadtatására szükséges százezer forint megajánlását célzó javaslatát tárgyalta. Tets van Goudrian külügyminiszter azon reményének adott kifejezést, hogy a konferenciát több más konferencia fogja követni, amelyek révén a népjog kifejlesztetik és a döntőbíró-sági intézmény általánosabbá tétetik. Schaper szocialista nevelésügyi miniszter mondja a konferenciát, amelyet Miklós császár az orosz bürokratizmus feje hívott egybe, aki alattvalóival a legbarbárabb módon bánik. Szónokot e kifejezése miatt rendreutasítják. Roodhuysen liberális híhíztatja a békekonzferencia elnevezést és helyesebbnek találja a népjogi konferencia címet. Thomson liberális a konferencia időpontját nem tartja alkalmasnak. Tydemann óliberális tiltakozik Schaper fejtegetései ellen. A külügyminiszter megígéri, hogy a hollandiai delegátusoknak figyelmét Thomson azon kezdeményezésére fogja irányítani, hogy a katonák szolgálati idejét leszállítsák. A javaslatot végül 64 szavazattal 7 ellenében elfogadják.

Az angol parlament.

London, május 7. A parlament mai ülésén Birrell irországi államtitkár az irországi közigazgatási tanácsra vonatkozó javaslatot indokolja. A javaslat nem akar új törvényhozó testületet létesíteni. Az új tanács adót vagy illetéket nem fog kiróni és az ir tagok továbbra is helyet foglalnak az alsóházban. A javaslatnak az a célja, hogy az ir népet közelebb hozza a közigazgatáshoz. A tanács tisztán az ir ügyekre fog hatáskörrel birni. Senkisémi hiszi, hogy az ez idő szerinti rendszer Irországra nézve helyes és gazdaságilag megfelelő. A rendszerben a valódi életnek nyoma sem látszik. A javaslat elrendeli, hogy a közigazgatási hatóságok közül 8 a többek között a helyi közigazgatási, a mezőgazdasági, a közmunkaügyi, a közoktatásügyi hatóságok egy közigazgatási tanács ellenőrzése alá fog kerülni. A tanács 82 választott és 24 kinevezett tagból fog állni. A tagokat három évre választják. A választókerületek nagyjában azonosak a képviselőválasztó kerületekkel. A tanács az ellenőrzést határozatok révén fogja gyakorolni. A birodalmi parlament felsőbbségét olyképen fogják biztosítani, hogy minden a közigazgatási tanács által elfogadott határozatot belátása szerint jóváhagyás végett a kormány elé terjesztheti. A pénzügyi közigazgatást illetően a tanács ellenőrzése alatt álló ir alap fog létesíteni. A 8 közigazgatási hatóság részére befizetett összegek ezen alaphoz fognak befolyjni és azonkívül Irország részére évenként 650.000 fonttal több fog megszavaztatni. Ez összegből 300.000 font közmunkaügyi és az országos kultúra előmozdítására fog fordítani. Az államtitkár beszéde másfél óránál hosszabb ideig tartott.

Utána Balfour konzervatív beszélt. Nézete szerint a javaslat nem alkalmas Irország helyi közigazgatásának megjavítására. Az egész terv okvetlen összeomlik, amennyiben sem Angolország, sem Skócia, sem Irország közvéleményét nem elégti ki.

A Conte de Smet elsüllyedése.

Brüsszel, május 7. A Conte de Smet de Nayer belga iskolahajó elsüllyedésére vonatkozó jelentés szerint a 33 személy halála arra vezetendő vissza, hogy a mentőcsónakok vízrebocsátását illetően nem tétettek intézkedések. A szakértők egyike sem tartja vétkesnek a hajó parancsnokát.

Az Etna nyugtalan.

Catania, május 7. A cataniai obszervatórium jelentése szerint az Etna tevékenysége egyre fokozódik. A központi kráter nyílása füstöl és kisebb kövek hullanak. E hó 4-én délelőtt 11 óra 10 perczkor egy újabb nyílás keletkezett, amelyből forró lava ömlik. Az obszervatóriumban e hó 6-ig szakadatlanul hallották az erupciók zaját. Nicolosaból vörös füstfelhőket figyeltek meg. Rómából éjjel táviratozzák, hogy az Etna erupciói egyre erősebbek. Nicolosa veszedelemben van és a lakosság menekül. Sűrű hamueső hull és a kráterből 500 méter magas füstszlop gomolyog ki s egyre nagyobb lángok törnek elő.

UJDONSÁGOK.

Napirend-Naptár; Szerda, május 8. — Rom. kath.: Mih. f. m. (keresztjáró nap). — Prot.: Arzén. — Görög-orosz: Április 26. Márk w. — Zsidó: Ijar 24. — A nap kél reggel 4 óra 35 perczkor, nyugszik est 7 óra 18 perczkor. — A hold kél 6 óra 3 óra 20 perczkor, nyugszik d. u. 2 óra 59 perczkor. — A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. — A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor. — A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad délután 4 órakor. — A főrendiház ülése délelőtt 10 órakor. — A képviselőház kérvényi bizottságának ülése délután 4 órakor. — A főváros törvényhatósági bizottságának ülése délután 8 órakor. — A Képzőművészeti Társulat kiállítása a Műcsarnokban nyitva délelőtt 9-től délután 6-ig. Belépődíj 1 korona. — Kober Leó gyűjteményes kiállításának megnyitása a Könyves Kálmán művelődésházban (Nagymező-utca 37-39. szám) szalonjában, belépődíj nincs. — Beardsley-kiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 10 órától 6 óráig. Belépő díj nincs. — A magyar festők általános kiállítása az Uránia Képtéri Szalonjában. Nyitva délelőtt 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 20 fillér. — Az Uj művészeti szalon (Kecskeméti-utca 8. sz. a.) nyitva egész nap, belépődíj nincs. — A Nemzeti Szalon rendezésének kezdése. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9-2 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2 óráig. — A földtani intézet múzeuma megtekinthető 1 koronáért. — A Szechenyi Múzeum az Akadémiában nyitva 10-12 óráig. 1 korona belépődíj mellett. — A Götthe-szoba nyitva délelőtt 9-12 óráig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1 óráig. — Közlekedési Múzeum nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 2 órától 5 óráig. — A Technológiai Iparmúzeum és könyvtára nyitva 9-1 óráig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4 óráig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 8-7 óráig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9-12 és 3-5-ig. — A Keresk. Múzeum Könyvtára nyitva 9-2 óráig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás nyitva 3-6 óráig.

Nagy drámák.

— Mikor az élet szcenizroz. —

* * *

A szinpad hazudik.

Nincs igazság abban, ami a festett világban igaznak kendőzi magát. A drámákat, amelyekben az életet persziflálja, óriási összeütközésekre építi fel, pedig maga az élet, az igazi, a brutális mindennapi élet nem lélektani logika és nem összeütközések szerint liferálja a maga drámáit, hanem kaczagni való semmisségeket állít be magul és a logika egyenes szatirajaként akkor borítja vérbe, könybe a szereplőket, amikor a kíváncsi, a mohó nézőpublikum, amit az élet nagy komédiához vezet, a jelenésben lévő aktorok fölött.

Fogjuk össze egyszer az életet és a szinpadot és tegyük föl a kérdést, hogy abszolút fogalom-e maga a tragédia. Vajjon tragédia-e valamely eset a szinpadon is, amely az életben az?

Például hogyan hatna a szinpadon a cselédeleálynak az esete, aki marólugot iszik, mert elhagyta a szeretője? Vajjon ennek a nagy tragédiának lélektani bonyolalmai le tudnák-e kötni egy vagy három fölvonáson át a proszcénium közönségét? Azt hiszem igen. Ha egy erős írói talentum dolgozna fel a maga egyéni művészetével, akkor egész bizonyosan érdekes pszichológiai dráma lenne belőle. De hogyan hat ugyanez az eset az életben?

Ennél a kérdésnél előtérbe kell helyeznem önmagamban az újságíró. A mindennapi, közönséges élet reflektora az újság. Az élet kicsiny és nagy tragédiái minden nap megszólalnak az újság olombettűinek hadirendjében. És az események értékük, érdekességük, vagy argotban szólva, szenzációjuk szerint helyeződnek el ebben a tökörben.

Már most nézzük csak, hogy hová kerül sorrendben a marólugos cseléd tragédiája? Egy rövidke rendőri hirbe, apró petit szedéssel. És ez még a jobbik eset, mert a legtöbbször meg sem íródik. Az újságíró az események mérlegelésében utolsó helyre klasszifikálja ezt a drámát, mert nincs érdekessége. Pedig kétségtelenül nagy dráma, hiszen halállal, nagy összeomlással végződik. A maga pusztá valóságában azonban az összeütközések sekélyesek benne és a szinpadon is érdektelenül játszódnek le, ha valami írói egyéniség nem vinné belé azokat a mesterséges lélektani szenzációkat, amelyek az élet drámáiban nincsenek meg.

A szegedi véres tragédia kapcsán jutnak eszünkbe ezek a gondolatok.

Hát erre az esetre csak el lehet mondani, hogy nagy dráma?! Minden részlete belemarkol a lélekbe. És csodálatos, az érkező tudósításokban megtaláljuk a véres külsőségek legapróbb iázisát is, de semmit, semmit abból a nagy összeütközésből amely a katasztrófát földidzte.

Miért?

Mert olyan nagy összeütközés nincs benne. Akárhogy kihámozzuk a dolgokat, csak szubtilis

és jelentéktelen lélektani tényeket találunk a véres katasztrófa hátterében, de théatrális szcénákat nem.

Rebesgetnek boldogtalan családi életről. Hát ezt talán elfogadhatnók okul, ha fiatal hevesvérű emberek lennének a dráma hősei. Mert az ösztön adhat fegyvert a kézbe. De hiszen a szegedi dráma szereplői ugyszólván öreg, meghiggadt vérű idős emberek voltak; akik kegyerük javát megették már. Ezeknek az életében nem játszhatott ilyen végtetes szerepet a vér forrósága. Lehetek boldogtalanok, ha lelkileg távol éltek egymástól, de tisztán a lélek rezignált keserősége nem csinál véres tragédiákat.

Mi történt tehát Szegeden?

Szinte félek megfelelni a kérdésre, mert előre látom a finom gunyos mosolyt, amely szavaim nyomán támad.

De azért megfelelek rá, mert a kérdés felelete is van olyan érdekes, mint maga a kérdés.

Szegeden az történt, hogy — tavasz van. A langyos, reszkető napsugár, az éledő föld nehéz, fűszeres illata csinálta ezt a rettenetes tragédiát.

Ugyan hogy hatna ez a logikai indokolás a szinpadon, minden más összeütközés nélkül? Pedig majdnem bizonyos, hogy így történt. Az a két öregember esztendőig élt egymás mellett mindenféle drámai emóciók nélkül. Nem lett tragédia az életükből, pedig idegenül élték le azt az idejüket is, amikor minden nap a test vágyainak eseményével van tele. És most, — most amikor ezeknek a szenzációknak már csak az emléke van meg a lelkükben, egyszerre rettenetes dolgok történnek. Az élet öszét élő lelkébe egyszerre beletevélyedik egy meleg, világos, tavaszi sugár és az a bolondos sugár egyenesen rávilágít az örömtelenségben lepergett szomorú élet árnyékaira. És forradalom támad. Az emlékek olyan vehemens erővel rohanják meg azt a hiszterikusan szenzibilis asszonyi lelket, hogy egész teste eltelik a lázongó indulatokkal. Kifejezhetetlen, beteges gyűlölet fogja el a férfi iránt, aki életét, fiatalágát elvette s aki most is ott él mellette a maga közönséges, brutális életét. Bort iszik, korcsmába jár, pipázik, emészt és észre sem veszi, hogy — tavasz van...

Pedig hányszor volt tavasz azóta, Istenem! Hányan voltak mérhetetlenül boldogok!

A hisztérikus asszony elkeseredése földidzi a pörpatvart, a pörpatvar a tragédiát, mely romba dönt két emberi életet.

Igy képelem én azt a szegedi tragédiát.

(vay.)

— **Udvari ebéd.** Schönbrunnban ma este udvari ebéd volt, amelyen *Terézia Adelgunda* bajor hercegnő, *Henrik* bajor herceg, *Mária Valéria Adelgunda* főhercegnő, a bajor követ, valamint az *udvari főméltóságok* vettek részt.

— **Személyi hírek.** *József* főherceg ma délelben Bécsbe érkezett és délután visszautazott Budapestre. — *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagyi üdülés céljából hosszabb ideig veje, *Károlyi* László gróf főthi birtokán tog tartózkodni s hivatalát is onnan fogja vezetni. — *Berzeviczy* Albert valóságos belső titkos tanácsos, az Akadémia elnöke ma hat napi tartózkodásra Olaszországba utazott. *Berzeviczy Beatrix* királyné élettörténetét írja s az ehhez szükséges adatokat gyűjti egybe az olasz állami és magán levéltárakban.

— **A Kvirinál és Vatikán.** A szentszék és az olasz államhatalom közt az utolsó időkben bizonyos közeledés észlelhető. Ennek jele a következő eset: *Lorenzelli* Rómába való bevonulásán a katonaság is hivatalosan vett részt, sőt a bevonulás mentén katonaság állt sorfalat. Egy csapat diák megzavarta ugyan az ünnepélyt, mert tüntettek a Vatikán ellen, de csakhamar elnémították őket. A pápa világi hatalmának megszűnése óta ez az első eset, hogy a katonaság hivatalosan résztvett egyházi ünnepélyen. Azt beszélük, hogy a Vatikánnal erre nézve nem történt tárgyalás, hanem a luccai térparancsnok kérte a részvételre vonatkozó engedélyt és *Vigano* hadügyminiszter készséggel megadta azt.

— **Szerelmes leányok.** A nagyváros ragyogó külsőségei alatt mérhetetlen, sivar szomorúságok lappanganak. És a mélységek rejtelmeiből csaknem minden nap fölvet egy-egy megdöbbentő nagy tragédiát, egy-egy lélekbe markoló bizonyítékát annak, hogy milyen sokfélék, milyen változatosak azok a szenvedések és nyomorúságok, amelyek az óriási nagy kőpalotákban egy fődél alatt laknak az emberrel, a fény és a ragyogás, a boldog gondtalanság tőszomszédságában. A mai napnak is megvolt a maga külön szenzációja. És ez egyszer a véletlen, amely a történetet a mélyből fölvetette, stilszerű is volt. Kikereste az utolsó fölönás számára a legmegfelelőbb milieut, egy külvárosi piszkos kis szállót, a kerített szerelem egyik szurtos lebutját és annak falai között rendezte el a darab utolsó csattanó jelenetét, revolverrel, ijedt arcú csöcselékkel, sáros csizmájú rendőrlégényvel és a mentők szomoru zöld kocsijával. A milieu, a staffage pedig teljesen, izig-vérig megfelel és hozzá illik a történethez. A dráma maga új, mondhatnók „Wilde Oszkari.” Adva van két leány. Nem holmi tulfinomult idegzetű, étherikus lelkű, magasabb rendű női teremtés. Nem super-raffinement szerint tönkrement némberek, hanem két egyszerű, szegény leány, akik keserves, kemény munkában edzették hozzá a testüket a hétköznapi és romantika nélkül való élethez. Egy műhelyben dolgoztak, öltést-öltésre öltve, a hetek, a hónapok végtelen egyforma rabszolgaságában, hogy kikerüljön az az egy falat kenyér, amely az állati tengődés helyett életnek klaszifikált tovább nyomorgásra elég. És ez a két szerencsétlen ott, abban a taposó malomban, amelynek katiánját asszonyi szépséggel és fiataisággal fűtik, egy napon egymásra talált. Anélkül, hogy Wilde Oszkár olvasták volna, csak úgy könyv nélkül, tudatlanul, de igazán, forrón és emberi módon egymásba szerettek. Ebben a boldogságban pedig egyszerűsmind benne volt a tragédiájuk is. Vagyis nem a boldogságukban, hanem az irodalmatlanságukban. Mert ha az a két szerencsétlen a Wilde írói egyéniségével tisztában lett volna, akkor bizonyára meg is értik a helyzetet és tragédiát valószínűleg nem csinálnak az életükből. De így, a maguk egyszerű, őszintéságukban csak azt értették meg, hogy ők szeretik egymást. Nem úgy, enyhén, a testvér, a barátnő szeretetével, hanem forrón, a kívánás erőszakosságával. Ez pedig bűn. Bűn az emberek szerint, a hivatalos morál szerint. Vagy talán ezt sem tudták, csak azt, hogy ők nem olyanok, mint a többi asszony, hogy ők kivannak közönségre, mint a bélpoklosok, mert egy soha, soha nem hallott, szörnyű beteg szenvedély tartja szívüket hatalmában. Szerelmük tárgya nem a férfi... Milyen másként cselekedett volna az adott helyzetben két modern és szenzibilis lelkületű nő, akik a Wilde Oszkár kifinomult, rafinált légkörében élnek, mint ez a két vergődő szerencsétlen. Ezek szegények, mikor végleg belefásultak a hiábavaló és erőn feletti küzdelembe, csendesesen, szomorúan elmentek a Szövetség-utca egyik kis lebutjába, a Szarvas-szállóba. Ott bezárkóztak annak valamelyik penészes falu, barátságosan zugába és megadták magukat a természet kegyetlen törvényének, amely egy szeszélyes tréfájával csufot üzött belőlük. Aztán megölték magukat. A két, szerelmesen egybeolvadó revolverdörrenésre összefutó szállodaszemélyzet, meg a kíváncsi utca csöcseléi, mikor az ajró zára fölpattant, már csak a befejezett tragédiát láthatta. Ott feküdtek mind a ketten az ágyon, bal mellükből patakzott a vér s görcsösen összeszorított kezükben még ott füstölgött a játékszernek is alig való revolver. Ez is jellemző. Egymásra nem tudtak fegyvert fogni. Mindenik önmagát akarta csak elpusztítani. A szerencsétlenek még éltek, mikor az ajtót rájuk törték, sebesülésük azonban olyan súlyos, hogy talán meg se érik a reggelt. Kihallgatni nem is lehetett őket, de egy meghatározható körülményt eddig is kiderített a rendőri nyomozás. Azt tudniillik, hogy a revolvereket zálogba tett apró kis ékszerek árán szerezték be és ebből a pénzből fizették a szálloda költségeit is. *Kiszetka* Teréznek hívják az egyik szerencsétlent, a másikat *Stein* Czecziliának. És a kettő közül

alig tizenhat esztendő az idősebbik; a másik még szinte gyermek, tán tizenöt esztendő sincsen... Ilyen meséket mond a mélység...

— **A gyorsiroda küldöttsége Justh elnöknel.** Az országgyűlési gyorsiroda tagjai *Fenyvessé* Adolf főnök vezetésével mellett vasárnap tiszteltek *Justh* Gyula képviselőházi elnöknel s kijelentették, hogy a lapokban közölt *Fayer-Vikár*-féle tervvel a gyorsiroda újjászervezésére vonatkozólag, — a gyorsiroda tagjai magukat egyáltalában nem azonosítják. *Justh* Gyula megnyugtatta a gyorsiroda tagjait aziránt, hogy a készülő szervezeti szabályzat teljesen az eddigi rendszer és beosztás alapján áll, azon lényegében mítsém változtat.

— **Főjedelmi háztűznéző.** *Alexandra* angol királyné *Viktória* hercegnővel együtt ma a legszigorúbb inkognitóban Athénbe érkezett. Az utazás célja hír szerint az, hogy *György* herceg, a volt krétai kormányzó, nőül vegye *Viktória* hercegnőt.

— **Fővárosi függetlenségi pártok közös értekezlete.** A fővárosi függetlenségi és 48-as pártok és szervezetek kedden este 6 órakor a függetlenségi és 48-as párt nagy tanácstermében közös értekezletet tartottak. Az ülésen *Holló* Lajos elnököt; a jegyzőkönyvet dr. *Iszer* Ernő vezette. Ez volt az első értekezlet, amelyen valamennyi kerület képviselői megjelentek. Az értekezleten megbeszéltek a további szervezés részleteit és elhatározták, hogy a kerületek egyes delegáltjainak eddigi öt tagból álló létszámát 10-re emelik fel. Az indítványok során *Mangold* Ármán indítványára elfogadták, hogy a szövetség címét „Fővárosi Függetlenségi és 48-as Pártra” változtassák. A legközelebbi ülés 8–10 nap múlva lesz.

— **Szérum a tifusz ellen.** A tifusz eddig a gyógyíthatatlan betegségek közé tartozott. Az úgy értendő, hogy nem halt meg okvetlenül mindenki, aki tifuszban megbetegedett, mert igen sok esetben a tifuzos beteg meggyógyult. De gyógyulás és gyógyítás között nagy különbség van. Ha a beteg szervezete nem győzte le a roppant bajt, akkor az orvos minden törekvése, tudománya hajótörést szenvedett. Most — ha a fámának hinni lehet — szérumot találtak föl a tifusz ellen, mely állítólag gyógyítja a betegséget. A „Berliner Klinische Wochenschrift” közli, hogy a feltalálók *Bergell*, *Mayer* és *Aronson* orvosok, akik *Bail* Oszkár prágai professzor kísérletei alapján állították össze a szérumot.

Bail tanárt tudományos kísérleteinél a következő szempontok vezették: A tifusz gyógykezelésére eddig használt védőszérum hatása abban áll, hogy a tifuszbacillust feloldja és így a bacillus szaporodó-képességét elpusztítja. Ez a gyógyíthatóság azonban nagyon kétes, mert ha ezzel a szérummal olyan egyéneket végezték védőoltást, akinek ereiben a tifuszbacillusok ezrei keringenek, akkor a csak feloldott, de a vérből el nem távolított bacillus-tesztcskék magukban is mérgező hatással bírnak. Ezzel szemben *Bail* azt tartja, hogy a védő-szérum, gyógyító-szérum csak akkor lehet hatékony, ha a bacillusokat feloldás nélkül eltávolítja a vérből. Köztudomásu, hogy a fehér vérszövetek a baktériumokat megsemmisítik. *Bail*nak kísérletei során sikerült úgy egyes tifuszbeteg testnedveiben, mint mesterséges bacillustenyésztetekben a tifuszbacillusnak olyan ellenszerét találni, amelyik a fehér vérszövetek ebbeli védőhatásukban támogatja. Ezt az anyagot *Bail* támadó- vagy átható-anyagnak nevezi. Az átható-anyaggal beoltott állatok nedveiből vonja ki végül *Bail* azt a védő-szérumot, amely a fehér vérszövetek baktériumpusztító munkáját rendkívül elősegíti, illetőleg azt nagy mértékben fokozni képes. Ezt a szérumot *Bail* ellentámadó-gyógyszérumnak nevezi. Az ellentámadó gyógyszérummal beoltott tifuszbetegnekét megfigyelték, hogy a hatásukban így támogatott fehér vérszövetek feltétlenül uralkodnak a tifuszbacillus csiráin, azokat bevonják és belsejükben megsemmisítik és így a szervezetet teljesen ártalmatlannokká teszik. *Bail* ezeket a kísérleteket állatokon végezte és ugyanezt igazolták a berlini tudósok is, kik a védőanyag hatását állítólag már súlyos tifuszbeteg embereken is kipróbálták.

— **A szabadkai Kossuth-szobor.** Szabadkáról táviratozzák: Mukits Simon országgyűlési képviselő elnöklésével értekezletet tartott a szabadkai függetlenségi párt, amelyen egy Kossuth-szobor létesítésére bizottság alakult. A bizottság elnökeiül Mukits Simon és Varga Károly országgyűlési képviselőket, titkárokat pedig dr. *Reisner* Lajos és dr. *Acz* Jenő ügyvédekét választották. A szoboralap javára eddig 49.000 korona gyűlt egybe.

— **A szultánnak leánya született.** Ez magában véve nem volna valami különös ujság. S ha tekintetbe vesszük, hogy a szultánnak több, mint háromszáz felesége van, senki sem csodálkozhatik azon, ha a Yildiz-kioszkban gyakran felhangzik a gölyakepelés. Azonban jelenleg mégis az érdekes újdonságok közé tartozik, mert már hónapok óta arról beszél a fáma, hogy a szultán halálosan beteg s hogy mindenféle nemzetközi orvos vizsgálta már meg a beteg padisáht. Valószínű, hogy a baj nem lehet valami súlyos, mert egy távirat azt hozza hírül, hogy a szultánt apai öröm érte. Az örvendetes esemény még a múlt hét hétfőjén történt, akkor született a Yildiz-kioszk legújabb lakója, a legifjabb török hercegnő, aki a szultán tizennegyedik gyermeke. Az utolsóelőtti gyermeke, *Mehemed Alid-Effendi* 1905. szeptember 20-án született. A szultán gyermekei kor szerint a következők: *Selim* trónörökös, *Zekie* szultana (*Nureddin* basa felesége), *Naiyme* hercegnő (*Kemal Eddin* basa felesége), *Abdul Kadir*, *Ahmed*, *Naiyle* szultane (*Hikmet* basa felesége), *Burhan-Eddin*, *Sadie* szultane, *Ayise* szultane, *Refia* szultane, *Abdur Rakim* *Ahmed*, *Mehemed* és a most született hercegnő, akinek a neve még ismeretlen.

— **A Krupp-kisasszony menyegzője.** Az ágyúkirálynak a másik leánya is férjhez ment. Essenből ugyanis azt sürgönyzik, hogy ott ma volt *Krupp* Borbála esküvője báró *Vilmovszky* Filo kormánytanácsossal. Az esküvőt a völgyény családi gyász miatt a legszűkebb családi körben tartották meg.

— **Katonatiszt és pénztárosnő.** A nyugati pályaudvar egyik jegykiadó pénztáránál április 30-án délelőtt fél 10 órakor megjelent egy fiatal magasztartású, világoskék hajtókás kabátu, kávészínű köpenyes katonatiszt és arra kérte a pénztárosnőt, váltana neki egy ezer koronás bankjegyet. A pénztárosnő készséggel tett eleget, azonban a nagy zajban, tolongásban véletlenül 500 koronával többet adott. Később észrevéve tévedését, jelentést tett az esetről felettes hatóságának és a rendőrségnek is. Azóta folytonosan várja, hogy a katonatiszt is észreveszi a tévedést és visszaküldi neki a pénzt, amelynek elvesztése nagy katasztrófát jelentene a szegény leányra nézve.

— **A pestis.** Dseddában egyre dühöng a pestis. Április 22-től 28-ig tíz eset fordult elő, a melyek közül öt halálosan végződött. Tamarán szigetén átlag minden 24 órában egy pestisgyanus eset fordult elő.

— **Föltartóztatott szocialisták.** Az orosz szocialdemokraták ma este Malmöböl ismét Kopenhágába érkeztek. Innen Esbjergben át Angolországba rakatakat utazni. Minthogy azonban a gőzhajótársaság Esbjergből Angliába való szállításukat megtagadta, nem utazhattak el. Az oroszok tárgyalást kezdtek egy hajó kibérlésére, amely őket egyenesen Angliába vigye.

— **Angyalcsinálók zár alatt.** Tegnap jelentették már, hogy a rendőrség erélyesen nyomozza azt a lelketlen kuruzsló asszonyt, aki *Goalik* Emma színinövendék halálának okozója volt. A rendőrség munkáját pedig hamarosan teljes siker koronázta, amennyiben a bűnös szülésznő ma már kézre került. Özvegy *Felberbauer* Istvánné, született *Kallós* Piroskának hívják, akinek az Erzsébet-körut 5. számú házában van lakása. Amikor észrevette, hogy detektívek lesik, arra gondolt, hogy megszököik a törvény büntető keze elől. Összeszedte czók-mók-ját és éppen távozni akart hazulról, amikor a detektívek elfogták és behozták a főkapitányságra, ahol *Korody* rendőrfogalmazó rögtön vallatóna fogta. A legnagyobb czinizmussal vallotta be *Felberbauer* né, hogy igenis, ő volt az, aki a szerencsétlen *Goalik* Emmán a műtétet végrehajtotta. Vallomását egy szenzációs leleplezéssel is betézte: elmondta, hogy állandóan foglalkozott ezzel a mesterséggel és hogy igen sok, nagyon előkelő urit is kisegített már a bajból. Fölsorolt a fogalmazó előtt egy egész sor nevet. Az illetők ellen természetesen szintén megindul a vizsgálat, még pedig az eredményes érdekében a legnagyobb titokban. A rendőrségre beidéztek az Erzsébet-körut 5. számú háznak csaknem valamennyi lakóját. Vallomásukban az emberek elmondták, hogy a bábaasszonynak számtalan pacziense volt. Napokig nem mozdult ki a lakásából, tehát szükségnél nem is igen segídezhetett, hanem ottho

fogadta a látogatókat, akik mind nagyon szenvedtek, mert mindig kétségbeesetten sikoltottak. A beismerés és terhelő tanuvallomások alapján délután két órakor letartóztatták *Felberbauer*-t, akit még ma átkísértek az ügyészség börtönébe. *Goalik* Emma holttestét ma délben boncolták fel s a boncolás során kétségtelenül megállapították, hogy a fiatal színésznő halálát vérmérgezés okozta.

Felberbauer névvel egyidőben különben, a rendőrség egy másik születésnőt is letartóztalt ma, hasonló bűnök miatt. Még február 3-ikán történt ugyanis, hogy a Mester-utca 42. számú ház alatt lévő lakásán meghalt *Weiss Irma*, *Tóth Ignác* építőmester özvegye. A tisztiorvos gyanusnak találta az asszony halálát és elrendelte a boncolást. Ennek során megállapították, hogy a halál abortus következtében állt be, még pedig azért, mert az erőszakos műtét alkalmával fertőzés történt. A rendőrség megindította a nyomozást és kiderítette, hogy özvegy *Tóth Ignác* néni *Illenc Károlyné* született *Ertl* Johanna születésnő végzett műtétet, akinek a Tiszviselőtelepen, az Elnök-utca 26. számú házában vendéglője is van. *Illencné* már előzőleg is két alkalommal nyújtott segítséget *Tóthné*nek és azért száz-száz forint jutalmat kapott. Ma őt is tartóztatták.

— **Botlörés az indóházba.** Gödöllőn tegnap éjje a vasuti indóházi vendéglőbe eddig ismeretlen tettesek betörték és a szekrényekbe zárt értékes tárgyakat és készpénzt elrabolták. A betörést valószínűleg azok követték el, akik rövid idővel ezelőtt feltörték Kovács Sándornak az adóhivatal szomszédságában levő ékszerüzletét és Szalay János mérészáros boltját is. A tetteseket nem sikerült kézrekeríteni. A közönség körében mozgalom készül oly irányban, hogy Gödöllő a budapesti államrendőrség körzetébe vonassék be.

— **Berlial péksztrájk.** Egy négyezer sütőmunkás részvétele mellett tartott gyűlés elhatározta, hogy sztrájkjal válaszol a munkaadó egyesület azon határozatára, amellyel visszautasították a főpolgármester intervenczióját. A sztrájk kitérésének időpontját még nem állapították meg.

— **Méreg a borban.** Nagy feltűnést kelt Londonban egy méregkeverési eset, amelynek két halottja van. A tragikumot, mely ebben a bűnesetben rejlik, súlyosbítja az, hogy nem azok haltak meg, akiket a bűnös meg akart ölni, hanem véletlenül mások ittak belőle. Egy *Brinkley* nevű asztalos néhány nappal ezelőtt megjelent egy *Beck* nevű magánzó lakásán, hogy annak *Parker* nevű fiatal szobaurát meglátogassa. A fiatal embert otthon találta. Mikor helyet foglalt nála, egy boros üveget tett le az asztalra, mire *Parker* a konyhába küldötte, hogy poharat hozzon neki. Erre nemsokára elment. Az üveg az asztalon maradt. *Parker* visszatért a szobába, mire elment hazulról. Midőn este hazajött, az egész ház népét nagy ijedségben találta. *Beck* és felesége gyanus mérgezési tünetek között meghaltak, a fiatal leányuk *Daisy* pedig súlyos betegen feküdt. Mindhármán, amint a leány elmondotta, ittak a borból, mire súlyos fájdalmakat éreztek. Atyja és anyja a szemei előtt haltak meg rettenetes kínok között. *Parker* figyelmeztetésére a rendőrség leartóztatta *Brinkley*-t. Kitért a nyomozás során, hogy a *Beck*-pár szerencsétlen véletlen áldozata. A méreg *Parker*nek volt száva, akinek *Brinkley*, mint kiderült, halálos ellensége volt. Néhány évvel ezelőtt, úgy hogy a gyanu nem is eshetett rá, hasonló módon ölt meg egy *Blume* nevű londoni gazdag urhölgyet.

— **Vasuti balosel.** A Kassáról Oderberg felé menő vonaton *Hernádszentiván* állomáson egy másodosztályú fülkébe a nyitott ablakon keresztül nagyobb mennyiségű kénásv fröcscent be eddig kideríthetetlen módon a *Hernádszentiváni* műtrágyagyárból, mely közvetlen a vágány mellett fekszik. A beföcscent kénásv utasnak ruháját és arcát érte s ennek következtében égési sebeket szenvedett. Egy történetesen a vonaton utazó orvos nyújtotta a segítséget.

— **Estutlakodalm.** *Schöffmann* Béla a cs. kir. szab. déliavasut budapesti ügyvezető igazgatóságának felügyelője a napokban tartja házasságának 25 éves évfordulóját. Ezen alkalomból a déliavasut tisztviselői *Schöffmann*-t meleg ovációban fogják részécsíteni.

— **Japán herceg Londonban.** *Fushimi* japáni királyi herceg tegnap Párisból Londonba érkezett. A pályaudvaron ünnepélyesen fogadták. A herceg, mint a király vendége, a St. James palotában szállt meg és megérkezése után azonnal meglátogatta *Edvárd* királyt, aki este visszaadta a hercegnek a látogatást és átnyújtotta neki a Bathrend nagykeresztjét. A herceg Párisból való elutazása előtt kijelentette, hogy a londoni látogatást a japáni császári ház nevében teszi meg, akiket a connaughti herceg személyesen hívott meg. A herceg Európa több fővárosát is megakarta látogatni, de közbejött sürgős teendői miatt Londonból Vancouveren át visszautazik Japánba. A japáni herceg tiszteletére ma este hivatalos bankett volt a Buckingham-palotában, holnap pedig a connaughti herceg *Woolwich*-ba kíséri a japáni herceget kíséretével együtt. Csütörtökre tüntet ki az adlerhorsti díszszemlét, pénteken ünnepélyes fogadás lesz a Cityben, ugyanezen nap estéjén pedig ebéd lesz *Grey* külügyminiszternél. Másnap, e hó 11-én, *Campbell-Bannerman* miniszterelnök ad ebédet a japáni herceg tiszteletére.

— **A solymári rózsalány-ünnep.** Az idei rózsalány-ünnep, mint értesülünk — május 12-ikén lesz Solymáron. Ezt az ünnepet tudvalevően néhai gróf *Karácsonyi* Guidó alapította *Rudolf* trónörökös és *Stefánia* főhercegnő egybekelési napjának emlékére. Néhány év óta azonban nem volt rózsalány-ünnep.

— **Tízvecs találkozó.** *Berkes Imre* hírlapíró (Budapest, IV. Nagymező-utca 13.) fölkéri azokat az osztálytársait, akikkel 1897-ben a kaposvári áll. főgimnáziumban érettségi vizsgát tett, sziveskedjék vele címüket a fizetés találkozás idejének megállapítása végett közölni.

— **Házasság.** Fényes esküvő volt ma déli tizenkét óra után a Deák Ferencz-téri ág. ev. templomban. *Dr. Bercei* Harry vezette oltár elé *Gajári* Bóskét, *Gajári* Ödönnek, az „Az Újság” felelős szerkesztőjének leányát. A templom zsufoltság megelt a politikai élet vezető férfiival, a társadalom, az irodalom és hírlapírói, művészeti világot jelesbjeivel. Násznapok voltak *Tarajossy* Sándor volt orsz. képviselő, a menyasszony, *dr. Stettner* László a Hitelbank igazgatója, a vőlegény részéről. Nyoszolyás hölgyek és vőfélyek voltak: *Born* Bea báróné—*ifj. báró Born* Frigyes, *Born* Stefike báróné—*Stettner* Laczi, *Stettner* Vilma—*Gajári* Kálmán, *Stettner* Margit—*Tarajossy* Béla, *Tarajossy* Margit—*dr. Gajári* István, *Gajári* Babi—*Lupkovich* István, *Gajári* Katóka—*Kassits* Ervin, *Gajári* Márta—*Tarajossy* Ödön, báró *Born* Frigyesné—báró *Born* Frigyes, *Tónay* Józsefné—*Tónay* József, *dr. Gajári* Bélané—*dr. Gajári* Béla, *dr. Stettner* Lászlóné—*dr. Stettner* László, *Tarajossy* Sándorné—*Tarajossy* Sándor, *Bercei* Györgyné—*Gajári* Ödön, *Gajári* Ödön—*Bercei* György, *Gajári* Géza, *dr. Demjanovich* Emil. A fényes násznép az orgona nászindulója és az operai kar éneke mellett vonult a templomba, sorfalat alkotott a templom közepén a bejáratól az oltárig, míg a menyasszony és vőlegény az oltárhoz értek. Az esketési szertartást *Horváth* Sándor ág. ev. lelkész végezte, ki fenkölt szellemű beszédet intézett a boldog fiatal párhoz, Isten áldását kérve frigyükre. Esketés után a Pannónia-szálló termeiben gyűlt össze lakomára a násznép. Számosan köszöntöttek fel a boldog fiatal párt és örömszülőket, kikhez az ország minden részéből és a külföldről garmadával érkeztek az üdvözítő táviratok.

Herzogh József, a *Herzogh* testvérek zombori bankház czég főnöke eljegyezte *dr. Hacker* István aszöldi tekintélyes főorvos leányát *Sárikát*.
Lévai Béla, a *Gresham* kassai fiókjának főtisztviselője ma délben oltárhoz vezette *Politzer* Gizikét, *Politzer* György magánzó bájos leányát. A fiatal pár frigyét *Hevesi* Simon dr. rabbi áldotta meg. Az esketésen a *Gresham* igazgatói és tisztviselői, valamint nagyszámú díszes közönség jelent meg.

Spitzer Adolf hírlapíró, a *Jász* Kürt szerkesztője, a napokban jegyezte el *Kecskeméten* *Krausz* György leányát, *Sárikát*.

Leinvetter Gusztáv eljegyezte *Visnyi* Margitot.

Berger Imre eljegyezte *Kentzler* Kornéliát Budapesten.

— **Dajkák sztrájkja.** Valóban talán nincs a világon foglalkozási ág, melynek munkásai már legalább egyszer ne léptek volna sztrájkba. Sztrájkoltak már a kocsisok, a színészek, az aranyozók, az órásinások, a czirkuszalkalmazottak, a kenyér- és süteménykihordók, még a bor- és sörivők is. De az a sztrájk, mely most van készülöben Párisban, valóban páratlan lesz a maga nemében. Az összes dajkák — a szárazok és szoptatósak — szakszervezetet alapítottak, amelybe belevonták Franciaország valamennyi dajkáját. Azonban, miután a dajkáknak már van szakszervezetük, mi sem természetesebb, mint az, hogy a szakszervezet vezetője a dajkák helyzetén javítani akar. A nárisi dadák legutóbb értekezletet tartottak, amely-

ben sztrájkjal fenyegetőznek. Egyelőre nem a munkaadók, hanem a közvetítők ellen irányul a mozgalom. A közvetítők — csak úgy, mint a budapestiek — lelketlenül kiuzsorázzák a dadákat és a cselédeket általában. Már ki is mondták a sztrájkot. Sztrájkanyájuk a *Champ Elyséen* van. Egyelőre beláthatlan, hogy mi lesz az eredménye ennek a különös sztrájknak.

— **Halálozások.** *Nemes Mándy Ferencz*, a mátészalkai takarékpénztár volt pénztárnoka, a városi képviselőtestület tagja, 76 éves korában meghalt.

Özv. Lindenbaum Bernátné szül. *Wachsmann* Fanny hűlt tetemét ma délután kísérték nagy részvét mellett utolsó útjára a Király-utca 7. sz. gyászházba, ahol a végítészessége a nagyszámú rokonokon kívül több előjárója a hitközségnek és Szentegyetnek volt jelen. *Feldmann* Mózes rabbi bucsuztatta el meghatóan az elhunytat.

Reif Jakab, a budapesti V. kerületi állami főreáliskola tanára ma reggel 61 éves korában meghalt Bécsben, ahol műtétnek vetette alá magát. Régióta szenvedett májbjában, mely rákká fajult. Az orvosi beavatkozás azonban csak azt a bizonyosságot állapította meg, hogy baja gyógyíthatatlan. Csak egy nappal élte túl a műtétet. Idősb *Krist* Ferencz e hó 5-ikén, életének 67-dik évében meghalt Budapesten.

— **A lille-i egyetem nemzetközi ünnepével.** A lille-i egyetem új intézményeit, közöttük elsősorban a *Maison des Etudiants* nagy ünnepélyek között avatják fel. Ez alkalommal a nemzetközi egyetemi szövetség magyar osztályának képviselőjében *Hindy* Zoltán elnök vett részt.

— **A Duna mogint árad.** Az Országos Vízépítési igazgatóság azt jelenti az újabb áradásokról: A felső Duna Passautól Remetéig lassan emelkedik. A Duna ez újabb árhullámára fölhívjuk a figyelmet. A vízszin emelkedés holnapután Budapestre ér, ahol az előző árhullám szinte körülbelül egy méterrel alacsonyabb az alsó rakodópartnál, a mai vízállásokból következőt az alsó rakodópart előntése nem várható. A Duna alsó árhulláma *Ujvidék* körül tetőzik s *Gombostól* lefelé a vízállás igen nagy. A Tisza felső szakaszán a magas hegvek hóolvadása újabb lassu viszonemelkedést okoz. A Tisza alsóbb árhulláma *Tiszafüred* táján tetőzik s csak nagyon lassan s ellapulva halad előre.

— **Kegyelem egy sikkasztónak.** A fumei államgyógyészséghez távirati értesítés érkezett, melyben tíz igazságügyminiszter utasítja, hogy *Bertoli* Károlyt, a fumei kereskedelmi bank volt pénztárosát, aki a vállalatnál 200.000 koronát sikkasztott, de a pénz majdnem egészen megkerült, bocsássa szabadon. *Bertoli*-t a Kuria három évre ítélte el, melyből egy évet és 8 hónapot már kitöltött. Így büntetéséből már 1 évet és 2 hónapot engedték el. *Bertoli*-t ma bocsátották szabadon és most pöre revízióját fogja kénrti.

— **Az öngyilkos rendőrtisztviselő.** *Pintér* Aladár rendőrfogalmazó holttestét ma délután szállították ki a kerepesi-úti temető halottas házába, ahonnan holnap 8-án temetik el. A rendőrség a fiatal tisztviselő tagikus haláláról külön gyászjelentést adott ki és ravatalára koszorút helyez.

— **A jutagári sztrájk megszűnt.** Nyolcz hétig tartó sztrájk után ma ismét megindultak a gépek a jutagár váci-úti fióktelepén. Hosszu tárgyalás után tegnap kötötték meg az egyezséget, amelynek két főpontja: a tíz és fél órás munkaidő és az öt százalékos béremelés.

— **Kikötősztrájk New-Yorkban.** New-Yorkban a kikötői munkások kijelentették, hogyha a társaságok követeléseiket nem teljesítik, 48 órán belül teljes kikötői munkássztrájk fog kitörni. Közben a hajókat hajóinczerek, szolgák, fűtők és más munkásokkal fogják megrakadni, illetőleg kirakatni. A dokklok iorgalmi vezetői kijelentették, hogy más munkásokat fogadnak fel és rövid időn belül eleendő munkással fognak rendelkezni. Tegnap délután erőszakoskodásoktól tartottak. A rend fenntartására a hobokeni dokkhoz nagyszámú rendőrcsapatot küldtek ki.

— **Központi háztartás Berlinben.** Csak nemrég adtunk hírt arról, hogy Oroszországban néhány család összeállt és nemcsak közös háztartás vezetésére, de közös iskola fenntartására is egyesült. Most Berlinben ennek a mintájára hasonló célból egyesült néhány család. A városnak egyik beépítetlen részén nagyobb telepet fognak építeni központi háztartásra berendezett házakból. A telepnek minden házában egy konyha van csupán, ott főznek az egész háznépnek, de lesz egyéb központi berendezése is a háznak; gőzfűtés, melegvívezeték, gáz- és villamos világítás, porszívó gép, telefon, automobilnak való kocsiszin és minden egyéb, a mi szükséges.

— **Diákok nyaralása.** Az Országos Gyermekvédő Liga kebelében fenálló szünidei fürdőkonviktusok bizottsága a középfoku iskolák tanulói részére az idén *Lipiken*, *Korondon* és a *Poprád*

melletti Gréb-parkban szervez tanári felügyelet mellett konviktusokat, még pedig július és augusztus havában egy-egy négyheti turnusra. A napi teljes ellátás fejenként Lipiken és Korondon 3 korona, a Gréb-parkban 2 k. 50 f. A júliusi turnusra legkésőbb május végéig kell jelentkezni. Részletes prospektusok és a felvételre szükséges jelentkezési lapok a bizottság elnökénél, Remény Ferencz reáliskolai igazgatónál (Bulyovszky-utca 26.) kaphatók.

— **A Kampanile újra épül.** Sok, igen sok viszontagságon esett át már a velencei Kampanil, amióta összeomlott. Maga az összeomlás persze a legnagyobb és legvilágászóbb viszontagságos dolog volt. Ámde azóta újra kezdték építeni, de a talaj süllyedt és abba hagyták az építkezést. Majd új terveket eszeltek ki és óriási szaktanácskozmányokat tartottak, hogyan lehet ujjaépíteni a harangtornyot. Mert a velenceiek nem tudnak, de nem is akarnak lemondani arról, hogy nekik megint Kampanilejük ne legyen. Tíz hónapig nem történt emmi más, tervezgettek és újra tervezgettek. Most végre újra megkezdtek az építkezést, de hogy befejezik-e, az más kérdés.

— **Utazási ösztöndíjak fiatal iparosok részére.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a király koronázásának 25. évfordulója alkalmával törekvő fiatal iparosok részére alapított három egyenként 600 koronát tevő utazási ösztöndíjra. Ezen ösztöndíjakért folyamodhatnak a kamara kerületében (Budapest székesfőváros, Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye, Kecskemét t. h. j. f. város, Fejérmegye és Székesfehérvár város) született vagy illetőséggel bíró oly iparosok, vagy a gyakorlati ipar terén működő volt felső ipariskolai növendékek, akik magukat szakmájukban a külföldön továbbképezni óhajtják. A folyamodó eddigi elméleti és gyakorlati tanulmányait, az általa a külföldön tanulmány tárgyává teendő különleges szakmát, az általa választott utirányt és esetleg látogató tanfolyamokat feltüntetve és esetleg látogató körülményeket igazoló okmányokkal felszerelt kérvények *folyó május hó 31-ig* a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában (V., Szemere-utca 6.) benyújtandók.

— **Megszökött házasságződés.** Rózsa Mari kásonújfalusi cselédleánytól egy ismeretlen szédelgő 1500 koronát csalt ki házasság ígéretével. A csaló azt mondta a leánynak, hogy Kovács fenének hívják és a Schlick-gyár portása. A pénz azzal az ürügygel csalta ki a szerencsétlen könnyhívő leánytól, hogy 3000 korona biztosítékot kell adnia a gyárnak, de csak 1500 koronája van. A leány odaadta neki megtakarított pénzét, amivel a csaló megszökött.

A szerencsétlen leány ma sirva tett följelentést család völégénye ellen. Panaszában többek közt előadta, hogy azért is bizalommal lehetett Kovács iránt, mert szobaasszonya, Hering Józsefné, az ösmeretség elején azt állította róla, hogy becsületes, tisztességes ember, akinek ő is adott kölcsönöket és mindig pontosan visszafizette. És ez az asszony most azt mondja Kovácsról, hogy nem is ösmerte közlebről, csak egy pár nap óta lakott nála.

Valószínű, hogy a család álnevet használt és rovvott multu ember. A rendőrség körözést adott ki ellene.

— **Tolvaj pinczér.** Veszedelmes tolvajt tartóztattott le tegnapielőtt a székesfehérvári rendőrség. Még márczius 11-én történt, hogy Budapesten egyik külvárosi kocsmában Travnik Vince géplakatos megismerkedett Nagy Lajos máhi (Gömörmegye) illetőségű pinczérrel, aki korábban urasági inas volt. Mulatozás közben Travnik elbeszélte társának, hogy most érkezett haza Amerikából, ahol rövid három esztendő alatt hat ezer koronát takarított meg. A megtakarított pénzből most műhelyt nyit. A kissé ittas munkás elő is vette és meg is mutatta Nagy Lajosnak a pénzét. A pinczér verszemet kapott a pénz láttára s elhatározta, hogy kirabolja. Egyre-másra hozatta a sört az asztalukra s csakhamar leittatta Travnikot. A részeg, tehetetlen ember zsebéből aztán egy alkalmas pillanatban kivette a pénztárczát és megszökött. A budapesti rendőrség, ahol Travnik feljelentést tett Nagy Lajos ellen, mindeddig hasztalan kereste a vakmerő tolvajt, nem tudta kézrekeríteni, míg végre most a székesfehérvári rendőrség letartóztatta. Szállásán több ékszeret találtak, egy grammofont, a melyet kétszáz koronáért vett, továbbá sok új ruhát és fehérneműt. A letartóztatásról értesítették a budapesti főkapitányságot, ahonnan vasárnap reggel Sarkadi és Turóczy detektívek mentek le Székesfehérvárra, ott átvették az elfogott tolvajt és vasárnap délután Budapestre kísérték. Nagy Lajos egyéb lopásért is körözve volt.

— **Vesztett kutya az Erzsébetvárosban.** Egy, az Erzsébetváros utczáin kóborló eben hatóságilag megállapították a veszettséget, amiért a kerület előljárója május 29-ig ebzárlatot rendelt el. Ezen idő alatt az ebeket otthon megkötve kell tartani, az utcákon pedig harapás ellen biztos szájkosárral ellátva vezetendők. A rendelet ellen vétőket 200 koronáig terjedő pénzbírsággal sújtják.

— **A gyilkos öngyilkos.** Kassán Kolbel Ferencz tiszt szolga, Rappard Eugen közös hadsergebeli őrnagy szolgálja ma délután Vizi-utca 9. szám alatti lakásán beretvával elvágta nyakát. Mire gazdája reáakadt, már halott volt. Tettének oka ismeretlen. A katonaságnál jó dolga volt s zsebében 100 korona készpénzt is találtak. Alig hogy ezen öngyilkosságnak híre ment, este 8 órakor jelentette a várostól 2 órányira levő bankói vendéglős, hogy a régi lövőtérén egy honvédhuszár arczborulva holtan fekszik, a nyakán madzag van, amelylyel megfolytatták. Katonai bizottság, továbbá a rendőrség részéről Cselényi Béla rendőrkapitány este 9 órakor mentek ki kocsin a helyszínre, megállapítandó, hogy kié a holttest és vajjon öngyilkosság vagy bűneset forog e fenn.

— **Csekkhamisító bankszolgá.** A Magyar Általános Hitelbank egyik szolgálja, Szaipt Károly, aki Ervin Kálmán főtisztviselő mellett volt alkalmazva, csunya módon megkárosította a főnökét. Kileste ugyanis, hogy Ervinnek folyószámlája van a banknál. Erre kilopott a fiókból több csekklapot, rájuk hamisította főnöke nevét és beváltotta őket. Ilyen módon háromszáz koronát szerzett. A bankban hamar észrevették a bűnös manipulációt s följelentést tettek a rendőrségen. Szaipt erre kimaradt a bankból s irt az igazgatóságnak egy levelet, amelyben azt mondja, hogy ő megöli magát, mert reménytelenül szeret. A levéllel félre akarta vezetni a rendőrséget, de nem sikerült. A csaló bankszolgát ma a detektívek elfogták és bevitték a főkapitányságra. Szaipt Károly megvallotta bűnét, mire letartóztatták.

— **Gazdátlan ékszer.** Még az 1905-ik évben, november 1-én, költözködés alkalmával egy női aranyórát és lánczot lopott el egy tolvas, akit a rendőrség el is fogott és már le is ülte a rásabott büntetést — de az ékszernek gazdája mind-ideig nem jelentkezett. 1906-ban pedig a földalatti villamoson loptak el egy brilláns és zafir kövekkel ékesített arany nyakkendőt. Ez is a rendőrségen van. A károsultak a tárgyak átvétele céljából jelentkezhetnek a főkapitányságon.

— **Életmentő diák.** Az Erzsébetváros melletti elterülő Szászszentlászlón nagy tüzvész dühöngött, mely a községnek majdnem valamennyi házát elhamvasztotta. Nagy izgalmat keltett, hogy egy lángban álló házból gyermekszírás hallatszott. Sulleri Oszkár segesvári gimnáziumi tanuló saját életének kockázatásával behatolt az égő házba és a gyermeket kimentette. A tűz körül álló község lakosai megajánlta a bátor diákot, mert alig pár perc múlva a ház teteje beszakadt.

— **Kirándulás az Aldunára és Herkulesfürdőre.** A természeti szépségekben gazdag Alduna megeköntésének és a kies fekvésű Herkulesfürdőben való időzésnek megkönnyítésére 30 napig érvényes mérsékelt áru menettéri jegyek adatnak ki Budapest keleti és Budapest nyugoti pályaudvaron. E menettéri jegyekkel a keleti pályaudvartól Zimonyi vagy a nyugoti pályaudvartól Báziasig vasuton, Zimonytól illetőleg Báziasztól Orsováig hajón és Orsovától — esetleg herkulesfürdői megszakítással és tartózkodással — ismét vasuton tehető meg az út. Az I. és II. osztályu jegyek a vasuton gyorsvonattal, a hajón első helyen a III. osztályu jegyek a vasuton személyvonattal, a hajón a második helyen való utazásra jogosítanak. Az utazás az esetleges zimonyi vagy báziaszi és orsovai tartózkodáson kívül a vasuti vonalakon háromszor, a hajóuton egyszer megszakítható. E menettéri jegyek árai a következők: Budapest keleti pályaudvar I. osztály 54 korona 80 fillér, II. osztály 39 korona 60 fillér, III. osztály 21 korona 30 fillér. Budapest nyugoti pályaudvar I. osztály 53 korona 50 fillér, II. osztály 37 korona 50 fillér, III. osztály 19 korona 70 fillér.

— **Rendőri hírek. Zsebtolvaj a villamoson.** Kovács Mihály istállómeister zsebéből tegnap egy villamos kocsiban ellopták az aranyóráját. A tolvaj Lack Henrik rovvott multu ember volt. A rendőrség keresi. — **Kifosztott kirakat.** Réthi Zsigmond Zárda-utca 58. sz. alatti ékszerüzletének kirakatából ismeretlen tettesek kilencszáz korona értékű ékszeret elloptak. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

x Ha öszül a haja, használja a Stella-vizet. Üvege 2 korona Zoltán B. gyógyszerárán Budapest. Szabadság-tér

x **Matiné az „Apolló”-ban.** Második jótékony-célú matinéját vasárnap tartotta meg az „Apolló”-színház a Rendőrtisztviselők Nyugdíjintézete javára. A nagyszámu közönség nagy tetszéssel fogadta a következő újdonságokat, melyek a fényes heti műsorban is szerepelnek: Egy amerikai kleptomanius nő. Egy irlandi nő tragédiája. Közbiztonság Amerikában. Képek a Balkánról. Egy kis árva leány a párisi betető világ büntanyáján. Végül a szezon slágere a „Megvesztegetett tréner a londoni nagy Derby”. A fényesen sikerült előadás 800 koronát jövedelmezett a jótékonycélnak.

x **Az előkelő világ** kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstädter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőnek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba bevésve vannak és így tulkövetelés nem létezik.

A szegedi tragédia.

— Saját tudósítónktól —

Részletes jelentések egyre burkoltabb képet rajzolják meg annak a szegedi drámának, amelyikről mai számunkban már megemlékeztünk. A leújtó, kevés és véres bizonyossággal szemben áll egy sereg bizonytalanság.

A bizonyosság ennyi: az elmúlt éjjel Rainer József szegedi kapitányt holtan, feleségét pedig nehezen sebesülve találták szobájukban. Ezen kívül minden, ami a dráma előzményeire vonatkozik, tétova bizonytalanság. A sok bizonytalanság pedig tágtért nyitott mindenféle gyanúnak és kombinációnak. Rainer József rendes kedvteléseivel, normális kedélyhangulatban töltötte barátai között az estét. Hirte-len, váratlan elkeseredéssel szánta-e magát halálra? Az asszony hisztérikus, beteges idegzeti féltékeny teremtés, aki sok scénaival rontotta meg a családi élet békés harmoniáját. A szobaleány valja, hogy tegnap este is volt a házas felek közt valamelyes köcsödás. Mi része volt ennek a retentő drámában? Vacsora után a főkapitány fél órát, azután haza ment, de csak pár percig maradt otthon, a feleségével egy szót sem váltott. Elment s egy órát töltött ismét távol. Hol volt ez idő alatt? Senki sem tudja. Eddig ez az egy óra szervesen illeszkedik be a tragédia keretébe. Ami azelőtt történt: a szóltan vacsora, a családi pörpatvar szokott dolog volt a házas felek életében, nem is dulta föl tulságosan a kapitány lelki állapotát, aminek bizonyága az is, hogy nyugodt, kedélyes félórát töltött barátai között. A rejtélyes órát azonban nyomon követte a tragédia. A kapitány holttestét levetkőzve, egy szál ingben találták az ágyban. Az éjjeli szekrényről rendszeren elrakosgatva minden zsebbe való holmija. Pénztárcza, kés, óra stb. Ide tette ki a revolverét is. Így békés éjszakai nyugalomra készül az ember, nem öngyilkosságra. Hol itt a magyarázat? És mi szerepe volt az asszonynak? Az asszony a sötét szóltan vacsora után lefeküdt a kanapéra és olvasással töltötte az időt. Amikor a férfi hazajött, konok, haragos hallgatással fogadta, úgy, hogy az azonnal újra eltávozott. Mikor ismét visszajött, az asszony ugyanabban a helyzetben tovább olvasott. Az első lövés után az asszony kiáltott segítségért. A férfi ekkor már halott volt. Mire a segítség megjött, a nő elsütötte a második revolverlövést és vérző szájjal hevert az ura holttestére borulva. Elszántan kereste a halált, mert amíg a segítők mentőkért telefonáltak újra a szájába lött. A férfi halántékát a lött sebb arról az oldalról érte, amelyen az asszonyt találták.

Retentő tendencia nyilatkozik meg ezekben az önként feltolakodó kérdésekben, úgy, hogy azok között, akik a véres tragédia vég-szavára érkeztek, szinte önkéntelenül vetette föl a kételyt:

— Hátha nem öngyilkosság, hanem gyilkosság? Hátha az asszony ölte meg az urát?

Az asszony, a száján, orrán vérző asszony eszméletlenül volt, hallotta a kérdést. Szólni nem tudott, de a retentő vád dacos tiltakozásra ingerelte, nagy erőlködéssel felült az ágyán s fejével, kezével nemet intett.

Ezt a tiltakozást tisztelnünk kell. Annál is inkább, mert az időközben megejtett bonczolás sulyt és nyomatókat ad neki. Ez a tiltakozás s a bonczoláson kiderített tények erősebbek, mint az önkényes erővel előtolakodó rosszindulatu

kérdések.
asszony
a revolv
alkalmas.
kérdésekr
Ujab
Szegedrő

Rajna

szerető er
dig a leg

A vé
mennie. F
késve érke
nem vette
kott mod
rőseit és
Majd oda
meleg ké
kalmából.

A tar
feleségével
tájban me
godtan el
telefonho
házba sze
Rajner be
podtak m
lálközni.

Délu
jelentek r
hirekről.
Egy darab
tek. A leg
zásában
natközöl
a követk
előtt:

— A
vacsoráz
vacsorára
máshoz.
mi házur
sága duz
ur pedig
nála, hog
hoztam, a
borsot h
nagyon s
még egy
hangtalan
se a nag

— K
dobta az
zűröl.

Kiler
fársaság
gyárosok
de semm
untság n
szó s a
bont-élv
Beszéltek
nésznökr
Utolsó k
reti a leg
műfaj a
a főkapit

Ott
diványor
égett egy

Rain
szik várt
negyed
tányak
tudni, h
hogy ez
összefüg
tizenegy

Saj
a hálóz
nyon fel
minden
tárczáját
helyezte

Alig
s siker

kérdések. Az orvosok azt mondják, hogy az asszony felgyógyul. Iránta irgalmasabb volt a revolvergolyó. Meg kell várunk, amíg alkalmas állapotban lesz arra, hogy ezekre a kérdésekre a szükséges válaszokat megadja.

Ujabbán a következő részleteket jelentik Szegedről:

Előzmények.

Rajner József főkapitányt kötelességtudó, rendszertető embernek ismerték. Hivatali teendőit mindig a legpontosabban végezte.

A véres nap délelőttjen tanácsülésre kellett mennie. Feltűnt, hogy a főkapitány egy kissé elkésve érkezett meg. Viselkedésében semmi olyat nem vettek észre, ami elütött volna az ő megszokott modorától. Szíves szeretettel üdvözölte ismerőseit és vidám hangulatban elcsevegett Velük Majd odament egyik hivatalbeli kollégájához és meleg kézzorítással üdvözölte őt névnapja alkalmából.

A tanácsülésen beszámolt az ügyeiről, azután feleségével sétálni ment. Délután ugy négy óra tájban másodszer is bement a hivatalába és nyugodtan elvégezte dolgait. Munkaközben a felesége telefonhoz hívta és tudatta vele, hogy este színházba szeretne menni a gyermekopera előadására. Rajner beleegyezett a kívánságába és abban állapodtak meg, hogy este a színház előtt fognak találkozni.

Délután öt órakeres szokás szerint megjelentek nála az újságírók és ő referált a rendőri hírekről. Hat órakeres érte jött a felesége a hivatalába. Egy darabig sétálgattak. Hét óra után színházba mentek. A legutolsó nyom a sötét tragédia kinyomozásában Rainerék tegnapi vacsorája. Erre vonatkozólag az egyik cselédleány, Varga Zsófi, a következőket vallotta a főkapitány helyettese előtt:

— A nagyságáék nem valami nagy vigsgában vacsoráztak. Rántott csirke volt uborkasalátával vacsorára s egész este egy szót sem szóltak egymáshoz. Ami nem ritka eset, sokszor előfordult a mi házukban az ilyen haragos állapot. A nagysága duzzogva ült az asztal mellett, a főkapitány ur pedig igen sok bort ivott, ami azt jelenti nála, hogy haragszik. Mikor az uborkasalátát behoztam, a nagysága így szólt a férjéhez: „Akarsz borsot hozzá?” Az ur azonban nem felelt, csak nagyon szomorúan nézett a nagyságára. A vacsora még egy negyed óráig tartott. De egész némán, hangtalanul folyt le. Se a nagysága nem beszélt, se a nagyságos ur nem felelt.

— Kilencz órakeres pedig a főkapitány ur ledobta az asztalra a kést, kanalat és elment hazulról.

Kilencz óratól negyedtíz csendes asztaltársasághoz vonult a főkapitány. Nagykereskedők, gyárosok, iparosok között ivott néhány pohár sört, de semmi különös izgalom, fáradság, vagy életuntság nem látszott rajta. Politikai dolgokról volt szó s a társaság megcsipkedte a főkapitányt darabont-civei miatt. Azután színházra került a sor. Beszéltek az új szindarabokról, színészekről, színésznőkről és Rainer feltűnően sokat beszélt. Utolsó kijelentése az volt, hogy az operettet szereteti a legjobban, az a legszebb, legmulatságosabb műfaj a világon. Fél tíz óráig maradt a Profétában a főkapitány, azután hazament.

Othon a lakásban a főkapitány felesége a diványon feküdt és olvasott. A lámpa mellette égett egy magas nádszéken.

Rainer szót sem szólt az asszonyhoz, ugylát-szik várta, hogy őt szólítsa meg, azután háromnegyed tíz órakeres újra elment hazulról. A főkapitánynak ez az útja nincs tisztázva. Nem lehet tudni, hogy hol volt egy óra hosszat. Az bizonyos, hogy ez ut és a rémes dráma között valamiféle összefüggés van. A gyanus utjáról háromnegyed tízenegy órakeres jött haza a főkapitány.

Saját kulcsával kinyitotta a kaput és belépett a hálószobájába. A felesége még mindig a diványon feküdt és olvasott. A főkapitány levetkőzött, minden tárgyat kirakott a zsebéből, pénztárczáját, kését, revolverét az éjjeli szekrényen helyezte el.

A tragédia.

Alig mult el tizenegy óra, a belső szobából s sikoly tört elő. Nyomban azután a főkapitány

tányné fölszakította a konyhába nyíló ajtót s magából kikelve, halottsápadtan, rikácsoló hangon sikoltotta:

— Menjenek orvosért!

Azzal kidobott az ajtón egy kulcsot és visszaroht a hálószobába.

Varga Francziska szaladt át a szomszédos házban lakó orvoshoz, dr. Regdon rendőrorvoshoz, aki néhány pillanat mulva a főkapitány lakásán volt. Besietett a hálószobába. Hörgő, szaggatott hangokat hallott, de legnagyobb csodálkozására senkisé fogadta. Közelebb ment az ágyhoz s akkor vette észre a rettenetes tragédiát. A főkapitány levetkőzve, holtan feküdt az ágyon, amelynek a takarója csupa vér volt. Halántékán lőtt sebből szivárgott a vér. A mellette levő ágyon hörgött az asszony, akiről az első pillanatban azt hitte az orvos, hogy elájult. Vele nem is törődött, hanem a szomszédos szobában levő telefonhoz ment és dr. Berger törvényszéki orvosnak telefonált. Előbb azonban a revolvert, amely az asszony mellett volt az ágyon, fölvette és letette az asztalra. Regdon akkor még abban a hiszemben volt, hogy a főkapitány sem halt meg, csak megebesült.

Mialatt dr. Regdon dr. Bergerrel beszélt, a hálószobából *revolverdurranás hangja hallatszott ki*. Regdon visszaroht az asszonyhoz, aki vörös pongyolába öltözve, hörgött, vergődött az ágyon. Kezébe volt a füstölő csövű angol revolver, amelyet előbb Regdon az asztalra tett.

Az orvos odaugrott az asszonyhoz és látta, hogy arcából ömlik a vér. Ez már második lövés volt. Mialatt a cseléd az orvosért szaladt, az asszony egyszer a szájába lőtt, de ez a golyó az arc falát áttörve, kijött. Amikor tehát a doktor megérkezett, az asszony már sebesülten feküdt a ágyon s míg a doktor telefonált, ezt az alkalmat használta föl, hogy még egyszer a szájába löjjön. Ez a lövés már életveszélyes volt.

Az orvos ezután a főkapitányhelyettesért is telefonált és Koczor János h. főkapitány, dr. Berger Mór törvényszéki orvos, Follráth Gyula rendőralkapitány, Bieber Miklós, Temesváry Imre és Polonydy Miklós rendőrbiztosok, továbbá a mentők csakhamar megérkeztek.

A főkapitányhelyettes ki akarta hallgatni az asszonyt, de sem az ő vallomásából, sem más körülményből a tragédia okát megállapítani nem lehetett. Az asszony csak fuldokló hangot hallatott. Szája tele volt vérrrel és nem birt beszélni. Csak integetett. A fülére mutatott, jelezni akarta, hogy mindent hall, de beszélni nem képes.

A főkapitány helyettese odalépett és így szólt:

— Ki lötte agyon a főkapitányt?

Az asszony rámutatott az urára, hogy saját magát lötte agyon.

— És nagyságos asszonyomra ki lőtt?

Az asszony magára mutatott, hogy öngyilkos lett.

A rendőrorvos megpróbálta elállítani a vérzést, azután megállapította, hogy a főkapitány a jobb-halántékát lötte keresztül és meghalt. A szobában időző urak, miközben a jegyzőkönyvet felvették, hangosan arról beszéltek, lehetséges, hogy az asszony lötte le a férjét. Rainerné ezt meghallotta, fölemelkedett az ágyából és a fejével s a kezével nemet intett. A kettős családi dráma híre villámgyorsan terjedt el a városban és alig pár perc alatt a fél város ott állt Rainerék háza előtt.

Magay Lajos vizsgálóbíró és dr. Szapár József kir. ügyész, akik tizenkét óra után szintén megjelentek, sem tudtak egyebet megállapítani. Hasonlóképpen a cselédek vallomásaiból is csak annyi volt megállapítható, hogy a házaspár a vacsora alatt nem beszélt egymáshoz.

Elviszik az áldozatokat.

Éjjel egy órakeres állott meg a városi közkörház hullaszállító kocsija és egy mentőkocsi Rainerék háza előtt. Nagy tömeg kíváncsian verődött össze a késői idő daczára, akik megdöbbenve tá-lálgatták a szörnyű eset indító okait. Félkettő volt, amikor a szomorú menet megindult a kórház felé.

Elől a hullaszállító-kocsin Rainer József holttestét vitték a városi közkörház hullaházába, a második kocsiban az életveszélyesen sérült főkapitányné feküdt. Az asszony hörgött és értelmetlen szavakat mondott és kezeivel minduntalan a levegőben kapkodott. Majd hiszterikus roham vett erőt rajta, összerázkódott, tombolt és folyton kiáltott:

— Nem megyek el, ne vigyenek el! — ismételte többször rekedt hangon.

A szerencsétlen asszony mellett két kórházi orvos ült, akik a heves mozdulatok által meg-lazult kötelékeket igazgatták. Amint a kórházba ért a szomorú menet, az asszonyt rögtön felvitték a műtőterembe és nyomban hozzáfogtak a golyók eltávolításához. Mialatt a szerencsétlen asszonyt a műtőteremben életre-halálra operálták, odalent a hullaházban kiterítették férjét és letakarták egy lepedővel. Egy halottakat őrző ember áll mellette.

A szerencsétlen véget ért főkapitány lakásán a hatóság képviselői helyszíni szemlért tartottak és vázlatot vettek fel a holtan fekvő főkapitány helyzetéről. A helyszíni szemle alkalmával megállapították, hogy semminemű feljegyzés nem maradt hátra, amely a titokzatos esetről felvilágosítást adott volna. A főkapitány-helyettes, lepecsételte a lakást.

Rainerné egész éjszaka nem vesztette el eszméletét. Kétizben hányt vért, amitől lényegesen jobban lett. Érverése rendes, csak a szája van feldagadva és két fogát is lenyelte. Borzasztó nyugtalan egyébként és nagy láz gyöttri. Orvosai szerint azonban *mindenesetre fel fog gyógyolni*.

Mit beszél a város?

A Rainer házaspár gyermektelen volt. Az asszony már régóta beteg volt és gyakran kinez-ták hiszterikus rohamok. Férje elvitte Európa majdnem összes gyógyfürdőibe, hogy bajából ki-gyógyítsa. Mikor a szerencsétlenség híre a vá-rospan elterjedt, azt hitték, hogy a főkapitány lőtt először a feleségére, azután pedig önmagát lötte agyon. Azonban ma reggel a szerencsétlen-ségről egész másképp vélekednek és azt hiszik, hogy az asszony hiszterikus rohamában lötte agyon az urát, mert a főkapitány már lefeküdt és háló-ingben, teljesen levetkőzve feküdt az ágyban s a lövés arról az oldalról érte, ahol a feleségét talál-ták. A főkapitány feleségével szemben a legoda-adóbb és leggyöngédebb férj volt, aki minden sze-szélyét szó nélkül tűrte és minden szeszélyszám-ba menő kívánságát teljesítette.

Ezzel szemben áll a vizsgáló bíró vélekedése, aki egy újságíró előtt a következő kijelen-tést tette:

— *Kettős öngyilkosságról van szó*, amelyet lelki felháborodásban követtek el. Az asszony be-tegeskedett és ártatlan összekocczanások voltak közöttük. Rajner tegnapi fölindultabb volt, mint más-kor, mert fegyelmi ügyének volt tárgyalása, amiért Nagy Mihály adminisztrátorral, a főispánnal tárg-yalt annakidején a közgyűlés tilalma ellenére. Olyan indítványt adtak be a fegyelmi bíróságnál, hogy kétszáz korona bírsággal sújtsák. Ő azt álli-totta mindig, hogy a város békéjét akarta meg-ővni, nehogy úgy járjon Szeged is, mint Debre-czen, ahol a főispánt véresre verték. Ő haza-fias ember, nagyon bántja az, hogy dara-bontsággal gyanusítják. Azonban még ez sem keserítette el haláláig, ez csak inger-lékenynyé tette. Tegnapi este, mikor a sétából hazaértek, összeveszett a feleségével. Nem is nyult a vacsorához, hanem elment a Proféta-vendéglőbe. Ingerült lelkiállapotban tért vissza fél 11 órakeres, amikor ismét összeveszték és ekkor az ágyban fekvve, hirtelen lelki fölindulásában fölkapta a revol-vert, amely állandóan az éjjeli szekrényben volt és halántékán lötte magát. Mikor az asszony látta, hogy micsoda tragédiát idézett elő ártatlan asszonyi perpatvarkodásával, kicsavarta a halott kezéből a revolvert és a szájába lött. Amint észre-vette, hogy férje már nem mozdult, kiszaladt a konyhába, hogy a cselédet orvosért küldje. Mikor pedig az orvos megérkezett és a másik szobába ment telefonálni, ismét fölkapta a revolvert és megint a szájába lött.

A főkapitány helyettese így nyilatkozott az esetről:

— Jelen voltam a borzalmas dráma utolsó felvonásánál. Rettenetesebb látványt nem lehet el-képzélni. Hirtelen jött a dolog s annál megrázóbb, szomorubb. Senki nem hitte volna, mert Rainer pontos, szorgalmas ember volt, semmi baja, bán-

tódása, kellemetlensége nem volt. Mi kergethette halálba? A fegyelmi vizsgálat semmiesetre sem. Csak családi okokban keresendő az indító ok. A felesége féltékeny volt volt reá s e miatt nem voltak házukban ritkák a családi jelenetek. A vizsgálat folyik szigorúan, de addig, míg az asszony nem gyógyul fel, semmi bizonyosat nem lehet megállapítani. En megkérdeztem tegnap este Rainernétől, hogy öngyilkos lett-e az ura. Azt felelte, hogy igen, öngyilkos lett. A vizsgálatot nagyon megnehezíti, hogy semmiféle irás, levél nem maradt utánuk.

Rainer József főkapitány jóllehet ötven éven felül volt már, erős, egészséges, hatalmas termetű férfi volt. Azelőtt huzamosabb ideig szolgált a katonaságnál mint aktív tiszt. Felesége kedvéért tette le a katonai uniformist és így került a szegedi rendőrséghez, ahol gyorsan szép karriert csinált. Nejével a legboldogabb családi életet élte. A hástársak életét az utóbbi időben az keserítette el, hogy az asszony betegeskedni kezdett. Állapota évről-évre rosszabbodott s bár férje a legnagyobb figyelemmel volt iránta s elküldötte különböző gyógyhelyekre, egészsége fokozatosan hanyatlott. Ez nagyon elkésértette Rainert.

Lelki egyensúlyát még inkább elvesztette az alkotmányküzdelem alatt való szereplése által. Nagy Mihály főispán installációját ő tette lehetővé s ezt a város tisztviselő kara, sem pedig polgársága nem bocsájtotta meg neki. Azóta Rainert nyakra-főre támadták, sőt meg is gyanúsították különböző szabálytalanságok elkövetésével. Rainer ekkor fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen, amely úgy végződött, hogy a tisztú ügyészség azt javasolta a közigazgatási bizottságnak, hogy büntesse meg a főkapitányt 300 korona pénzbírsággal.

A bizottság ugyan még nem foglalkozott az ügyvel, de kétségtelen volt, hogy magáévá teszi az ügyész javaslatát. Az ítélet alapján Rainernek nem maradt volna más hátra, mint levonni a konzekvenciákat, állásáról — leköszönni. Ez végleg elkésértette és ettől fogva gyakran mutatkoztak rajta a buskomorság tünetei.

A főkapitányi állásról való lemondás egyet jelentett nála a nyomor bekövetkezésével. A főkapitány anyagi viszonyai különben is meglehetősen rendezetlenek voltak és állásának elvesztése a teljes tönköt jelentette. Nincsen kizárva, hogy a teljesen vigasztalan közel jövő adta kezébe a különben életerős férfinak a gyilkos fegyvert.

Ma délelőtt dr. Lázár György polgármester elnöklésével tanácsülés volt, amelyen a polgármester bejelentette a várost ért gyászbeszédet. Megállapodtak, hogy a városháza harangjai a temetés napján háromszor egy órahosszat megszólalnak, a gyászjelentést adnak ki és a hatóság, a rendőrség és a város közönsége külön-külön koszorút helyez a ravatalra. A tanács részvétirátot intéz a családhoz, és a temetésen Koczor János helyettes-főkapitány beszédet mond.

A bonczolás.

Ma délután fél négy órakor megtörtént a törvényszéki bonczolás a kórházban. Jelen voltak: Hazai Lajos vizsgálóbíró, Szápár József kir. ügyész, Rigó Endre törvényszéki bíró, Temesvári Imre tiszteletbeli alkaptány, azonossági tanu, Gyuricza Sándor, Berger Mór törvényszéki és Hollós József kórházi kórboncznok. Megállapították, hogy a 9 milliméteres revolvergolyó áthatolt teljesen az agyvelőn és balhalántékon a bőr alatt akadt meg. A vizsgálat kétségtelenül megállapította az öngyilkosságot. A balkéz pörkös, a jobb kéz hüvelyk és mutatóujja lőportól füstös. Orvosi vélemény az, hogy a lövés rögtön halált okozott.

A vizsgálóbíró felkérte az ujságírókat azon kijelentésnek a közlésére, hogy tisztán a közönség megnyugtására rendelték el a törvényszéki bonczolást, mert a közönség körében azon vélemény nyilatkozott meg, hogy gyilkosságról van szó és ezért tisztázni akarták a kérdést, bár a rendőrség már a bonczolás előtt is megállapította az öngyilkosságot. A főkapitány öngyilkossága után neje követett el öngyilkosságot. Valószínűnek látszik most már az, hogy a főkapitányt nagyon bántotta a folyamatban levő fegyelmi eljárás. Temetése holnap délután négy órakor lesz a lakóházából.

Késő éjjel vesszük Szegedről a következő hirt: Rainerné állapota teljesen jobbra fordult, hogy operáció szüksége fön sem forog. A vizsgálat

legújabb adatai kétségtelené teszik, hogy gyilkosságról szó sem lehet. A férfi erős fölindulásban öngyilkosságot követett el s közvetlenül ezután az asszony kétségbeesésében magára lőtt.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága Káptalffy Jenő főispán elnöklete alatt rendes évnegyed közgyűlést tartott. Az alispáni évnegyed jelentéshez gróf Somssich Béla szólalt fel s a trachoma-ügyben sürgős intézkedést kért. A közgyűlés elhatározta, hogy a belügyminiszterhez ez ügyben feliratot intéz. Szintúgy feliratot intéznek a kereskedelmi miniszterhez az utépítési program tárgyában két fontosnak jelzett utrészlet kiépítése végett. Gróf Széchenyi Aladár indítványát az egygyermekrendszer orvoslása tárgyában némi módosítással elfogadták.

Marostorda közgyűlése. Marosvásárhelyről illetékes helyről a következő felvilágosító sorokat kaptuk a legutóbbi közgyűlésről megjelent hírlapi közlésekre vonatkozólag: A közgyűlés — tekintve a nehéz viszonyokat és puszkaporos levegőt — a legnagyobb rendben folyt le. Nem volt semmi bántó incidens, ami a kormányra nézve a legkevésbé is kellemetlen lehetne. A kormány és Justh Gyulának egyhangulag bizalmat szavaztak és ezen ügy tárgyalása előtt nem vonult ki senki sem a teremből. A tendenciózus hír a kivonuláson onnan eredt, hogy a bizottsági tagok nem vették észre, hogy Sopronmegye átirata miről szól — a többi jelentéktelen átirat mellett — és mert előzőleg már egyfolytában négy órát tartott a közgyűlés, ki akartak néhányan menni a folyosóra. A főispán ezt észrevéve és nemkülönben is zajongás lévén, rászólt a törvényhatóság összességére, hogy hallgassák csendesen a tárgyat és ne menjenek ki, mert a kormány szavazandó bizalomról van szó. Erre mindenki visszajött és a legnagyobb csendben egyhangulag szavazták meg a bizalmat.

Bíróválasztás Resiczán. Schneider József resiczai gyógyszerész e hó 4-én Resicza nagyközség képviselőtestülete egyhangulag községi bírónak választotta. Schneider ezt a tisztséget egy ízben már tizenkét éven át viselte. Mint virilista s Krassószörénymegyének oszlopos tagja, a megyei élet jelentősebb mozzanataiban mindig az előharczosok közt szerepelt.

Kassa város törvényhatósága holnap rendkívüli közgyűlést tart, melynek napirendje a kassai takarékpénztár által kibocsátandó új részvények 600.000 koronával való jegyzése a város részéről.

Kézdivásárhely város képviselőtestülete ma Szentiványi Miklós alispán elnöklete alatt tartott közgyűlésen a részletes tisztújítást eszközölte. Rendőralkapitányá egyhangulag Bordás Lázár rendőrfogalmazót választották meg.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Salome Párisban.

— Saját tudósítónktól. —

Páris, május 6.

Nagy érdeklődés mellett folyt le ma a Chatelei színházban Strausz Richárd Salomejának főpróbája, mely valóságos ünnepi előadás számba ment, amennyiben azt a Société des Grandes Auditions Musicales de France védnöksége alatt, jótékony célra rendeztek. Jelen volt Páris színejava, élén a köztársaság elnökével.

A tágas nézőtér minden zuga megtelt, bár a helyarákat aránytalanul felemelték. A páholyok közönsége közt ott láttuk Mária nápolyi királynét, a Stirbey hercegi párt, gróf Castellánét és nejét a Murat hercegi párt, Grefullha grófnót, báró Rotschild Gusztávot, de Forest bárónót és Trubeczko grófnót. Rajtuk kívül még igen sokan voltak ott a diplomáciai karból.

Fallières elnök nejével és leányával a nagy középpályában foglalt helyet. A kormányt Pichou, Briaud, Barthou és Tou-sou miniszterek képviselték.

Féltíz órakor Strausz Richárd megjelent az orchester emelkedett helyén. A közönség falrengető

tapssal fogadta. Rögtön azután kezdetét vette a főpróba.

Szinte káprázató kép tárult a nézők elé, mikor a függöny felgördült, Herodes kastélyának tündéri fényben uszó terrassa volt. A közönség kezdetben némi tartózkodást tanusított, csak amikor Destin Emma a berlini opera énekesnője jelent meg a színpadon, akit Strausz a Salome szerepének kreálására felkért, engedett ez a fázós hangulat. És Destin Emma, méltán megérdemelte azt a tüntető óvációt, melyben az előadás további folyamán egyre fokozódó arányokban része volt. A művész játékát és hangját a tökéletes Salomé rögzítették meg a szemlélő elé. Különösen nagy hatást ért el a szerelmi jelenetben amikor Johanannak megvallja bűnös szenvedélyét.

Nagy sikere volt Feinhalsnak, a müncheni városi színház tagjának, ki különösen gyönyörű hangjával keltett feltűnést. Herodes szerepét Burián, a drezdai opera tagja személyesítette oly természetesen és élethűen, mintha maga az ideges, félig mámoros király könyörgött volna Salomé tánczáért.

Igen értékes alakítást mutattak be úgy énekmint játék tekintetében, a zsidók quintettjében Warbeck, Ruthan, Klarmüller, Passy-Cornet és Hemsing. Ez utóbbi bizonyos fokig finoman kidolgozott komikumot vittek bele a megrázó dráma cselekvésébe. A mosoly azonban, melyet a néző ajkára csaltak, csakhamar ismét eltűnt. A dráma már végéhez közeledett.

A fátoly-táncban Destin Emmát a montekarlói opera első táncosnője Truchanova helyettesítette. Hajlékony testének grációzus mozdulatai művészi tökélyűek voltak.

Destin Emma művészete, az utolsó jelenetben érte tetőpontját. Hangja itt oly megrázó drámai erőf tejtett ki, hogy a közönséget szinte borzalomtól fogta el.

Mikor e jelenet befejezéseül a függöny legördült, a közönség nem mozdult helyéről. A tapsra maga az elnök adott jelt, mely öt percig szüntelenül zugott.

(*) Operaház. Amikor beköszönt a verőfényes tavasz enyhe, balsamos estéivel, a színházak lassankint üresedni kezdenek. Ilyenkor a szabad természet nagyobb vonzó erőt gyakorol a városi emberekre, mint a kőfalak közé zárt művészet és a legnagyobb zene-smokkolt is csak akkor menek az Operába, ha ott rendkívüli műtélvezetre van kilátásuk. Nos hát ma 32 fok meleget mutatott a hőmérő és az Operaház mégis egészen megtelt, mint mindig, amikor a „Toscá“-t adják és a közönség ma is gyönyörködött Kramer Teréz nagystilű művészetében, amelylyel ezt a szerepet mind zencileg, mind drámailag úgy tudja kialakítani, hogy arról csak a legnagyobb elragadtatással lehet szólni. De teljesen méltó társai is voltak Anthes és Takáts. Olyan művészi szentháromság ez, amelyre büszke lehet Operánk. És ha mindig olyan tökéletes előadások lesznek Operánkban, amilyen volt a mai, akkor soha sem lesznek üres házak.

(*) Köber Leó rajzai. A Könyves Kálmán termeiben ma új kiállítás nyílt meg: Köber Leó rajzainak kiállítása. A falak ritka tarkaságot hordoznak, számtalan színű és alaku rajzot, dekoratív színeket és aprólékosan kirajzoló grafikai problémákat. Ez a tarkaság és sokféleség több, mint első impresszióknak, részben kritikánk is arról a hajlékony gummiemberről, melyet Köberben megismerünk. Mindig más, mindig változatos, át tud alakulni minden téma képére. Ebben foglaltatik kvalitásainak dicsérete és ez a művész igen nagy készséggel rendelkezik, sokat tud és sokat megért. Viszont azt is elmondtuk róla ezzel, hogy egyéniség dolgában nem nyújt valódi élményt. Egymásután ismerjük fel a francia karrikatura apostolait, Willettet, Steinleint, Toulouse-Lautrecet, majd a leg-

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio activ

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használatát valódi fájdalomgyomorbajoknak és székzsorulásban szenvedőknek. Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben. Kalkulációs Komáromban

ujabbak közül Caran d'Achet, Gouilleaumeot; de mindez nem bántóan, hanem mint öntudatlan reflexió jelentkezik. És egyben azt is jelenti hogy Kober, aki most Párisban él és már kint is ismert nevet hoz magával, a legjobbak után halad, még pedig nemcsak külsőségekben, hanem a lényes megértésében is. Itt-ott találkozunk egy-egy élménnyel, egy-egy vonallal, egy-egy fintorral, mely vérbeli egyéniség forrásához vezet el. A közönség számára legérdekesebb része lesz a kiállításnak az a galleria, mely budapesti nevezetességek nagyrésztben találó karikatúráit nyújtja. Modernebbek, nagyobb vonásúak és kevésbé aprólékoskodók, mint néhai Faragó József rajzai; de kevésbé biztosak is és a karaktert is sokszor elejtik. (Bá.)

(*) **Hírek a Nemzeti színházról.** Holnap szerdán a *Velencei kalmár*t Shakespeare remekművét abban a szereposztásban adják elő a Nemzeti Színházban, amelyben a szombati reprizen általános, nagy sikert aratott. Ez alkalommal is *Ivánfy, Mihályfi, Odry, Pethes, Gabányi, Rózsahegy, Náday Béla, Bakó, Bonis, Hajdu, Kürthy, K. Hegyesi Mari, D. Ligeti Juliska, Paulay Erzsébet* játszanak benne. Csütörtökön két előadás lesz: délután a *Multat*, Sardou vigjátékát, este az *Egyezményi férjet*, Wilde színművét adják elő, mind a kettőt a rendes szereposztásban. Szombaton mutatják be Romain Coolus *Sabrier Antoinette* című színművét a következő szereplőkkel: Sabrier: *Mihályfi*, René: *Odry*, Doreuil: *Pethes*, Richard: *Hajdu*, Rumilles: *Náday Béla*, Savergne: *Bónis*, Vignac: *Horváth Z.*, Főpincér: *Thuránszky*, Czigányprimás: *Narcis*, Louis: *Szöke*, Jenda szolga: *Deák*, Antoinette: *P. Markus*, Emma, Helén: *Paulay Erzsébet*, Savergnené, T. *Vizváry M.*, Marcelle: *K. Molnár*, R. Fanny *Keczeri*. Az újdonság második előadása vasárnap lesz.

(*) **Szamosi Elza itthon.** Szamosi Elza, operánk egykori csillaga, a jövő hét elején érkezik haza amerikai diadalutjáról és e hó 16-ától kezdve mint vendég fog az operaházban fellépni. Ezért esténként 1200 korona tiszteletdíjat kap. Reméljük azonban, hogy *Mészáros* igazgató minél előbb jóvá fogja tenni elődjének hibáját és visszazsuzdítja a zseniális művésznőt, akinek szerződését *Máder* kicsinyes okokból nem újította meg annak idején.

(*) **Az Aranyvirág reprize.** A *Királyszínház* ma tartotta meg a *Szerdai* reprizeit, az *Aranyvirágnak* utolsó főpróbáját, részben új díszletekkel és kiállításal. A czimszeretep holnap ötvényszer fogja játszani *Fedák Sári*, aki ezzel a kreációjával foglalta el a helyét a *Királyszínház* együttesének élén. Partnerei: *Beppo* és *Harry Környei* és *Rátkai* lesznek. Az előbbi művészi énekével és gyönyörű hangjával, az utóbbi kacagató humorával és groteszk tánczával kétségkívül erősebb lesz az új életre keltett operettnek, amelyben *T. Harmath Ilona*, *Sziklai, Körmeny* a többi főszereplő. Az *Aranyvirág* holnaptól kezdve mindennap színre kerül s csak a vasárnap délutánját engedi át egy másik eredeti daljátéknak, a *Buttykay* Akos *Csibészkirályának*.

(*) **Thália-Társaság** vasárnap, május 5-én fejezte be idei szezonját, Gerhardt Hauptmann *Elga* című drámájának második előadásával. A társaság az idei szezonban 28 előadást tartott, amelyeken színre került 7 egész estét betöltő darab (6 újdonság és 1 reprize) és 6 egyfelvonásos újdonság a következő szerzőktől: Ibsen, Heyermann, Hauptmann, Schnitzler, D'Annunzio, Gorkij, Musset, Courteline, Metenier, Lengyel Menyhért. Színre került: *Nóra* (4-szer), *Vadkacsa* (5-ször), *Remény* (5-ször), *Courteline* három aprósága (3-szor), *Éjleli menedékhely* (3-szor), *Holt város* (3-szor), *A nagy fejedelm* (3-szor), *Elga* (2-szer), *Irodalom* (2-szer), *Családi körben* (2-szer), *Szeszély* (1-szer). Az előadások ideje nagy látogatottságra való tekintettel a Thália-Társaság jövő esztendőre új helyiségbe költözik, ahol heienként többször fog játszani, még pedig esti előadásokon. A jövő esztendői bemutatóra a Társaság bérletet hirdet, melynek feltételeit még e hó folyamán közzé fogja tenni.

(*) **Petőfi-matiné a Vigszínházban.** Az e hó 9-ike, csütörtök délelőtt 11 órára kitűzött *Petőfi-matiné* oly nagy érdeklődést keltett, hogy arra már az összes ülőhelyek elkeltek. A matiné eredetileg május hó 12-ére tervezték s a forgalomba hozott jegyeket is eszerint bélyegezték le. Figyelmeztetjük tehát a közönséget, hogy a május 12-iki kelettel ellátott jegyek voltaképpen május 9-ikére szólnak.

(*) **Ellen Terry férjhez ment.** Az angolok híres drámai művésznője, Ellen Terry, ki a hatvan esztendő koron túl van és aki nemrégiben ünnepelte művészpályájának ötvenéves jubileumát, most férjhez ment. Pittsburgból jelentik, hogy a híres művésznő március 22-én titokban megesküdött ame-

rikai körutja alatt Carew Jamessel, a vándor színársulat szerelmes színészével, aki harminczkét esztendő.

(*) **Bunbury.** A *Vigszínházban* vendégszereplő berliniek holnap, szerdán arról tesznek tanúságot, hogy a modern vigjátékot ép oly gondossággal és szeretettel művelik, mint a modern drámát. Színrehozzák a *Bunburyt*, *Wilde* Oszkár szellemes vigjátékát, amely diadalmasan járta be a külföldi nagy színpadokat. A főszerepeket *Wangel* Hedvig, *Heims* Elza, *Duriena* Tilla, *Kurz* Emilia, *Kayszler* Frigyes, *Arnold* Viktor és *Biensfeldt* Pál játszzák.

(*) **Párisi bemutató.** A párisi Athénében nagyon tetszett Georges Montignac és Jacques Monnier „Le Coeur et le Reste” („A szív és a többi”) című bohózata. Az újdonság nem annyira eredetiségével, mint inkább ügyes helyzetkomikumával hat.

(*) **A bécsi férfidalegyetel Amerikában.** A bécsiek nálunk is jól ismert férfidalegyete áthajózott New Yorkba, ahol nagy ovációkban részesítették a dalosokat, akik tegnap hétfőn tisztelegtek a washingtoni Fehérszobában Rooseveltnél. Az első családja körében fogadta vendégeit, akik több kardalt adtak elő. A fogadtatáson báró Hengelmüller László nagykövét is jelen volt.

(*) **Régamier halála.** Nizzában tegnap halt meg *Regamier Elie Félix* francia festő, 63 éves korában. *Regamier* tisztelt festőcsalád sarjaként született 1884. augusztus 7-én Párisban. Hirnevét különösen a *Vie Parisienne*-ben és a *Journal Amusant*-ban köztölt karikatúráinak köszönhette.

(*) **A vig özvegy jubileuma.** *Lehár* Ferenc páratlanul népszerű operettje, a *vig özvegy* rohamosan közeleg *kétszázadik* előadása felé. Pénteken, május 10-én este újra ünnepel a színház: *százhetvenötödik* kerül szíre az operett a főszerepekben *M. Szeyer* Ilonkával, az Operaház kitűnő művésznőjével és *Ráthonyi* Akossal. Estéről-estére zsufolásig megtelik a színház és a közönség elragadtatással ünnepli Glavari Hanna személyesítőt, *M. Szeyer* Ilonkát, aki gyönyörű énekével és előkelő játékkal hamarosan beférközött a közönség szeretetébe; *Ráthonyi* Akost, Daniló gróf daliás alakítását és a többi szereplőket.

(*) **Sétahangverseny a Mücsarnokban.** A tavaszi tárlaton, a városi Mücsarnokban, csütörtökön, 9-én este 9—11 óráig sétahangverseny lesz, amelyen *Bachó* Istvan vezetésével a teljes honvédszenekar működik közre. Az ünnepre való tekintettel a tárlatot délután egy óráig egy korona, egytől 6 óráig negyven fillér beléptidj mellett lehet megtekinteni. Hat órakor a tárlat bezárul s a hangverseny előtt, fél 7 órakor nyílik. A hangversenyre a belépő díj szintén csak egy korona, azonban a kedvezményes jegyek érvénytelenek.

(*) **Bemutató a debreczeni színházban.** *Bárfai* P. Antal hírlapírónak a múlt évi akadémiai *Telekypályázaton* dícséretet nyert „*Az utolsó Claudius*” című verses tragédiáját *Zilahi* Gyula, a debreczeni színház igazgatója előadásra elfogadta. A mű, melyet az Akadémia bírálata is hivatalos író munkájának ismert el, a jövő téli színházi idény első felében fog színrekerülni.

(*) **Andrássy-kiállítás.** A Képzőművészeti Társulat által néhai elnöke: gróf *Andrássy* Tivadar emlékeztére vasárnap rendezendő ünnepély és az Andrássy-kiállítás megnyitása iránt széles körökben igen nagy az érdeklődés. A kiállítás rendezését már megkezdették a Mücsarnokban s a munkálatokat gróf *Edelsheim-Gyulai* Lipót, *Kriesch* Aladár és *Burger* Lajos festőművészek végzik. A kiállítás mintegy 70—80 darab eredeti festménye lesz az elhunyt grófnak, amelyek legnagyobb részét a család tulajdonát képezik, de van közöttük több olyan, amely más előkelő műpártolónak tulajdona. A kiállításhoz igen csinos magyaróz katalógus készül.

(*) **Az Újpesti Zeneművelő Egyesület** tegnap tartotta meg ez ideje utolsó hangversenyét. Az intézet derék kamarazene társulata: *Seymann*, *Solarcz*, dr. *Lázár Zupancic* és dr. *Trajan* előadta Mozart G-mol vonós ötösét, melyben a csipkefinomságu részletek gyönyörűen érvényesültek. Előadásra került még *Dvorak* A-dur zongora ötöse. A zongoraszólamot dr. *Olgay* játszotta, aki azon ritka zongoraművészek közé tartozik, akik épen azzal mutatják meg, hogy feladatuk színvonalán állnak, hogy nem akarnak mindenáron a vonósokon dominálni. Vendégként *Asztaller* Irma énekművésznő szerepelt, ki csengő hangjával *Donizetti*, *Liszt* és *Pauli* egy-egy művét adta elő nagy hatással.

(*) **A tavaszi kiállítás.** A Képzőművészeti Társulat tavaszi nemzeti kiállítására iránt a közönség állandóan érdeklődik, úgy, hogy naponta igen szépszámu látogató fordul meg a Mücsarnok palotájában. A művásár is immár megéltékült s a társulat nyerő tagjai nap-nap után értékesítik nyereségértékeiket. A kormány képviselő bizottsága báró *Forszler* Gyula elnöklésével ma tartotta meg ülését a Mücsarnokban s megtekintette a tárlat anyagát. A kiállítás május 26-ig marad nyitva.

(*) **Művészeti ösztöndíjak.** A dr. *Kohner* Adolf szolnoki három ösztöndíjára pályázni akarók műveiket május 20-áig küldhetik be a Mücsarnokba. A pályázók egy-egy ösztöndíjra legfeljebb három pályamunkát küldhetnek be.

(*) **Magyar művész sikere Párisban.** A párisi Művészeti és Irodalmi Társulat (Société des Beaux-Arts et Lettres), melynek Paul Adam, Rodin és Vincent d'Indy az elnökei, legutóbbi közgyűlésén tagjai sorába választotta *Csáktornyay* Zoltán Párisban lakó fiatal festőművésznőket, az őszi szalonban kiállított képei alapján.

IRODALOM.

Az Akadémia jutalomtétellei.

A Magyar Tudományos Akadémia legutóbb tartott nagyüléséből a következő jutalomtételleket tüzte ki:

I. **Széchenyi István gróf életrajza.** Az Akadémia 1896. október 5-én tartott összes ülésén elhatározta, hogy bármikor fog is gróf *Széchenyi* Istvánról az ő nevéhez és működéséhez méltó életrajza akár kéziratban, akár kinyomatva benyújtatni, ennek szerzője 8000 korona jutalomban fog részesülni. A kéziratban benyújtott munka kiadását az Akadémia készséggel vállalja.

II. **Néplatinók jutalmazása.** Az Akadémia id. báró *Wodiner* Albert alapítványából 1000—1000 korona jutalmat tűz ki Magyarországon bármely népiskolájában működő két legérdemesebb tanítójának, tekintet nélkül az iskolafeltartó jellegére. A jutalmat az Akadémia az 1908. márciusi ülésén ítéli oda.

III. **A Pollák-jutalom.** Kivántatik a születési- és termékenységi statisztika eredményeinek tudományos alapon való feldolgozása. Adassanak elő és bíráltassanak meg egy a statisztikai, valamint a biológiai vizsgálódások alapján a születések és termékenység tekintetében, a hazai és a külföldi szakirodalomban elért eredmények, különös tekintettel a nem arányra, a vitalitásra, a törvénytelen születésekre és a termékenység konkrét kérdéseire. Jutalma a dr. *Pollák* Henrik alapítványból 1500 korona. Határnap 1908. december 31. A jutalom csak abszolút becsü műnek ítéltető oda.

Az első osztályból:

1. Az 1907. évi akadémiai nagyjutalom (200 arany) és *Marczibányi* mellékjutalom (50 arany) az 1901—1907. évközben megjelent széptudományi munkák legjobbjainak lévén odaitéendő, az Akadémia figyelmezteti az ily munkák szerzőit, hogy műveiket 1907. december 31-ig a főtktári hivatalhoz küldjék be, főljegyzéven röviden, amit munkájuk kiváló vonásának tartanak. Azonban e figyelmeztetésnek korántsem az az értelme, mintha a be nem küldött munka, amelyről a tagoknak tudomásuk van, nem pályázhatna; sőt ha az Akadémia kiadásában jelent meg vagy könyvtárba már beküldött, hivatkozás történik arra, hogy a beküldött munkával a szerző pályázni kíván.

2. Kivántatik ódai költemény, melynek tárgya lehetőleg a magyar nemzet hazafias küzdelmeinek értelem és eszmeköréből veendő. Jutalma a *Bulyovszky* Gyula nevére tett alapítványból 400 korona. Határnap 1908. szeptember 30.

3. A *Farkas-Raskó* alapítványból 200 korona jutalom hirdetik hazafias költeményre, amely lehet himnusz, óda, elégia, ballada, költői elbeszélés, tanköltevény vagy szatira. Határnap 1907. szeptember 30.

4. Kivántatik *Kazinczy* Ferencz életrajzának és munkássága beható méltatásának tervezete, nehány kidolgozott fejezet keretében. A pályanyertes tervezete szerzője megbíztatik az egész munka megírásával. A jutalom, mely csak az egész munka elkészülte után adatik ki, a *Lévay*-alap 1907. évi kamataiból 1000 korona. Határnap 1908. szeptember 30.

5. Kivántatik elbeszélő költemény, melynek tárgya lehet történeti, mondai vagy a jelen életből vett. A jutalom csak akkor adatik ki, ha a jutalmazandó művet az Akadémia az irodalomra nézve nyereségnek mondja ki. Jutalma a gróf *Nádasdy* Tamás nevére gróf *Nádasdy* Ferencz által tett alapítványból 100 arany. Határnap 1908. szeptember 30.

6. A *Péczei-regény*pályadíjra az 1907. és 1908. években megjelent magyar történelmi tárgyú vagy háttérű regények pályázhatnak, másodsorban pedig a magyar társadalmi életből vett regények akár komolyak, akár humorosak vagy szatirikusak. Pályaműnek tekintetik minden, az 1907. és 1908. évben nyomtatásban, akár önállóan, akár folyóiratban vagy hírlapban megjelent magyar történelmi vagy társadalmi regény. Minden munka azon évben megjelentnek tekintetik, mely kiadásának (külön nyomtatvány, folyóirat, hírlap) czimlapján van. Kelet nélkül megjelent művek ki vannak zárva a pályázatból. A csak hírlapokban vagy folyóiratokban megjelent munkák azonban beküldendők. A pályadíj (1000 arany forint) csak úgy adatik ki, ha a bíráló-bizottság a pályaművek között jutalomra méltót talál.

7. A gróf *Teleki* József-jutalomért 1907-ben verses formában írt szomorujátékok pályáznak. A legjobbnak ítélt pályamunka jutalma 100 arany. Határnap 1907. szeptember 30.

8. Az *Ormódi Ormódy* Amália-jutalomra az 1904—1906. évközben könyvalakban vagy könyvalaku folyóiratban megjelent olyan eredeti magyar szépirodalmi művek (egyes költemények, egész verskötetek vagy regények, elbeszélések, színdarabok) pályáznak, amelyeknek általános becsükön kívül az a főérdemük, hogy az örök női eszményeket a költészet szép eszközeivel

kiválóképpen szolgálják. A jutalom (1000 korona) csak magasabb színvonalú, irodalmilag becses művek nyomtatott könyv alakban 1907 szeptember 30-ig küldendők be.

9. Az özv. *Vojnits* Tivadarné-jutalomra (800 korona) az 1907. évben Budapesten előadott irodalmi becsű és a színpadon sikert aratott magyar eredeti tragédiák, vígjátékok és népszínművek pályáznak. Bármely más jutalmat nyert színmű nem jön tekintetbe. A jutalom az 1908. évi februári összes ülésen ítéltetik oda.

A második osztályból:

1. Fejtsék ki a progresszív adóztatás elmélete, különös tekintettel előnyére és hátrányaira, jutalma az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság alapítványából 1000 korona. Határnap: 1908. szeptember 30. Kivántatik azon nagyjelentőségű változásnak magyarázása, mely korunkban a külkereskedelmi politika terén beállott és a szabad kereskedelem visszaszorításával a védvámírányt érvényre juttatta. Mik különösen ezen fordulatnak kiindulási pontjai, okai, valamint a közelebbi jövőben kilátásai? Jutalma: a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület Fáy-alapítványának 1895—1897. évi kamataiból 4000 korona. 3. Fejtsék ki a modern szociálpolitika állása a főbb európai államokban, különös tekintettel Magyarországon. Jutalma: a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület Fáy András nevére tett alapítványából 6000 korona. Határnap: 1909. szeptember 30. 4. Fejtsék ki, hogy az önálló vámtérület esetleges életbeléptetése nyomán gazdasági életünk terén milyen átalakulások várhatók; milyen előkészületek szükségesek, hogy az új állapotba való átmenet a lehető legkisebb rázkódással legyen elérhető és különösen milyen utirányok lennének biztosítandók, hogy szükség esetén mezőgazdasági és ipari termelésünk fölőlegének megfelelő új piacokat szerezhessünk és megtarthassunk. Jutalma a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület Fáy András nevére tett alapítványának 1904—1907. évi kamataiból 6000 korona. Határnap 1908. szeptember hó 20. 5. Fejtsék ki a hazánkban Amerika felé irányuló kivándorlás gazdasági kérdésének főbb jelenségei. Jutalma az Egyesült Budapest Fővárosi Takarékpénztár alapítványából 2000 K. 6. Az erkölcsi érték a forgalom történeti és kritikai tárgyalása. Jutalma a Lukács Krisztina nevére Lukács Móricztól tett alapítvány kamataiból 2000 korona. Határnap 1910 szeptember 30. 7. Irassék meg történelmi források alapján a Thököly- és Rákóczi korbéli társadalmi élet (1670—1711-ig). Jutalma az ifj. bojár Vagyász Sándor által létesített alapítványból 2000 korona. Határnap 1910 szeptember 30.

A harmadik osztályból.

Vigyázó-jutalom. Kivántatik a magyar botanikai terminológia és nomenklatura fejlődésének története a legrégebb időktől máig. Jutalma 2000 korona. Határnap 1907 szeptember 30.

A pályaműveknek idegen kézzel vagy géppel, tisztán és olvashatóan írva, lapszámozva, kötve kell lenniök, s jelíggel jevelve ellátva az Akadémia főtájkári hivatalához küldendők.

FŐVÁROS.

(*Elementem reggelizni.* Nagyon valószínű, hogy nemsokára ilyen feliratú papirlapok fognak diszlegelni a fővárosi iróasztalokon, mert Bárczy polgármester legújabb rendelete szerint figyelmezteti a fővárosi alkalmazottakat, hogy a hivatalos órák alatt hivatalukból hivatalfőnökük előzetes engedély nélkül el nem távozhattak. Elrendeli továbbá, hogy az engedély elnyerése esetén távozásuk előtt az iróasztalon, szembejárt helyen elhelyezett papirlapon feljegyezni tartoznak azt, hogy hová és mikor távoztak és előreláthatólag mikor térnek vissza. A külső szolgálatot is teljesítő alkalmazottak részére a hivatalban töltendő időt a hivatalfőnökök állapítják meg és gondoskodnak arról, hogy ez az idő az illetők hivatali helyiségének ajtaján szembejárt módon külön is fel legyen tüntetve. Ha tehát öltetes emberek a fővárosi tisztviselők, eltávozásuk esetén felírják egy papirlapra: *Elementem reggelizni. S az akták maguktól elintéződnek, vagy pedig tovább — unatkoznak.*

(*A lakásinség.* A lakásinség ügyével behatóan foglalkozott tegnap a kerületi előljárók értekezlete. Megállapították, hogy különösen a szegény néposztály részére való kis lakásokban nagy a hiány. Ezt a kerületi előljárók naponta tapasztalják, amidőn szegény emberek fordulnak hozzájuk, hogy őket szükség-lakásba helyezték el, mert nem képesek lakáshoz jutni a drágaság miatt. Ezt a lakás-inséget mutatják a nagyszámú előforduló zsufojt lakások is, ahol három-négyannyi egyén lakik, mint amennyi azokban egészséges lakást találhatna. Ez az állapot közegészségügyi és közérkölségi szempontból véve tekintetbe tovább így nem maradhat. Tudomással bírnak ugyan az előljárók arról, hogy ebben az ügyben tárgyalások folynak, azonban az úgy sürgősségére való tekintettel azt javasolják, hogy a főváros hatósága építtessen még az idén több házat, amelyekben csak egyszobás és konyhás lakások lesznek, vagy pedig végső esetben állíttasson föl több házat, amelyek-

ben csak egyszobás és konyhás lakások lesznek, vagy pedig végső esetben állíttasson föl több új szükséglakást, noha ezeknek a szaporítása a primitív voltuknál fogva nem illik be a modern székesfőváros keretébe. Pénzügyileg nem lenne káros az új építkezés, mert a lakásbérekből befolyna a befektetett tőke és a kamat.

(*Szervezkedés katolikus alapon.* Nemrégiben történt a fővárosi közgyűlésén, hogy felekezeti velleitások vetődtek felszínre a vizvárosi római katolikus plébánosválasztás kérdése alkalmával. A kissé agresszív magatartás eredményének lehetne nevezni azt a mozgalmat, hogy a katolikusok szervezkednek s tegnap már gyűlést is tartottak a budai katolikus körben. A gyűlést a budapesti katolikus egyesületek nevében az Országos Katolikus Szövetség hívta össze s a Budai Katolikus Kör nagyterme egészen megtelt közönséggel. A gyűlést dr. Zlinszky János nyitotta meg. Hivatkozott arra, hogy a fővárosi katolikusok életét leginkább érintő dolgokban olyan visszaélést tapasztalnak, hogy a katolikus papválasztásba nemcsak beleszólnak a másvallásuak, hanem a döntő befolyást más felekezeti csoportok gyakorolják. A mai gyűlés egy akció megindításának a kezdete, amely meg fogja védelmezni a keresztény társadalmat a támadások ellen.

Az elnöki megnyitó után Baránszky Gyula szólalt fel s azt vitatta, hogy a szerveztlenség a legnagyobb baj. A keresztény bizottsági tagokat kerületenkint izolálták. Azok kezébe került a hatalom, akik a joggal csak visszaélni tudnak. Ma is többségben vannak a keresztény bizottsági tagok, de szerveztlenség, míg a másik párt hitfelekezeti alapon szervezkedik. Indítványozza, küldjenek ki bizottságot, amely a katolikus papválasztás kérdését a törvény, a jogszokás és a katolikus egyházjog alapján dolgozza ki s a szerdai papválasztást felebbezzék meg. A más felezetiek — ugymond — azt mondják, hogy ők demokraták. Mindnyájan demokraták vagyunk.

— „n nem, én utálom őket; — kiáltotta közbe Förster Aurél.

Baránszky Gyula azt vitatta tovább, hogy a demokrata párt eljárásából hiányzik a demokrácia elvi alapja, az náluk csak czégér, hogy kis üzleteiket folytathassák.

Kanter Károly királyi döntésre hivatkozva vitatta, hogy a papválasztáson csak a katolikusok szavazhatnak. Ember Károly azt vitatta, hogy az a mód, amelylyel a hercegprímás leiratát tárgyalta, nem méltó a magyar nemzet lovagias jelleméhez sem.

A jelen voltak óhajára felszólt Prohászka Ottókar székesfehérvári püspök. Meg van győződve, hogy a mai világot nemcsak az eszményi érdekek mozgatják, hanem a gazdasági kérdések is. A realis irányban a polgárságot buzdítani nem kell, mert abban az irányban ugyanis halad előre. De rá kell mutatni az élet ideális javaira is. Ez a gyűlés is ezeknek a nagy eszméknek a jegyében született. Förster azt mondta, hogy ő nem demokrata. Az a demokrácia, amely másnak az elnyomásában nyilvánul, csakugyan nem kell. De az a demokrácia, amely a népek millióinak az erejét akarja fejleszteni, amely mindenkinek megadja a jogot, hogy a maga jogát érvényesítse, amely programmá alakított osztyárualmat nem ismer, az a katolikus egyháznak régi hagyománya, öröksége. Kéri, hogy a fővárosi katolikusai indítsák meg az akciót s az ország keresztény népe követni fogja. A püspök beszédét tapssal és éljenzéssel fogadták s a gyűlés véget ért.

(*Kisajátítás.* A fővárosi közgyűlése április 10-dikén elhatározta, hogy a Bethlen-tér rendezésének a czéljára kisajátítja, 66.500 koronáért a téren fekvő 4259 hr. számú ingatlan. Gr. *Andrássy* Gyula belügyminiszter ezt a határozatot jóváhagyta.

(*A főpolgármester itthon.* *Fülepp* Kálmán főpolgármester szabadságáról ma visszatért s átvette a főpolgármesteri hivatalt vezetését.

(*A koronázó alapítvány.* A Ferenc József koronázó jubileumi alapítvány kereskedelmi ösztöndíját — egyenkint 1600 koronát — a bíráló bizottság ma a következőknek ítélte: *Bruck* Imre, *Kislingslein* Gusztáv, *Szekely* Adolf, *Szopkó* Lajos.

(*Új rend a közgyűlésen.* Dr. *Szalai* Mihály bizottsági tagnak a közgyűlési ügyrend 9. szakaszának kiegészítése ügyében tett indítványára azt javasolja a közgyűlésnek, hogy az indítvány a polgármester elnöke alatt kiküldött 30-as bizottságnak adassék ki. A tanács a jogügyi bizottság javaslatán módosítást tett. A jogügyi bizottság javaslatára szerint ugyanis: „Kivételes fontosságú és sürgősségű esetekben új interpellációk bejelenthetők és előterjeszthetők folytatódólag közgyűléseken is, de csak az interpellálni szándékozónak a bejegyzéssel egyidejűleg az interpellációs könyvben kifejezett írásos kérelmére. E kérés felett a köz-

gyűlés vita nélkül, egyszerű szavazással dönt.“ E helyett a tanács azt javasolja, hogy a kérés felett az elnök dönt. A jogügyi bizottság javaslatát, hogy az interpellációra az illető tisztviselő azonnal felelhet, de a legközelebbi közgyűlésen okvetlen felelni tartozik a tanács úgy módosítja, hogy az illető tisztviselő harmincz napon belül tartozik felelni.

(*A népszínházi bizottság* a múlt hét végén tartott ülésében foglalkozott a Népszínház belső berendezésének és művészi díszítésének kérdésével. Az átalakítási munkálatok tervezésével és vezetésével Maróti Géza szobrászművész, a műgyémtem és az iparművészeti iskola szobrásztanára volt megbízva, az említett ülésben azonban, mint utólag illetékes helyről értesülünk, szokatlan dolog történt: a bizottsági tagok egy része szavazás után akarta a színház művészi díszítését eldönteni. Maróti erre kijelentette, hogy ilyen körülmények között a Népszínház művészi átalakítását el nem vállalja, mert szerinte ezen kérdés csak a helyszínen dönthető el és egyébként nem hallandó művészi nézeteit szavazások eshetőségeinek kitenni. A művész nyomban el is hagyta a bizottságot, amely most tehát saját ízlését szabadon gyakorolhatja.

(*Az Atilla-körút rendezése.* A főváros tanácsa az Atilla-körút rendezése tekintetében a mai üléséből azt a javaslatot terjesztette a közgyűlés elé, hogy ennek a nagyfontosságú ügynek az eddigi tárgyalását ne tekintsek befejezettnek, hanem kérjék föl a mérnöki hivatalt, a középítési ügyosztályt és bizottságot, valamint a pénzügyi osztályt is, hogy városrendezési és pénzügyi szempontból a legalaposabb megvitatás alá vegyék.

(*A helyi érdekű vasút Gellérthegyi végállomása.* A kereskedelemügyi miniszter a budapest—budafoki helyi érdekű villamos vasút Gellérthegyi végállomásának az átalakítására vonatkozó tervet megküldötte a főváros hatóságának, hogy arra a saját szempontjaiból való észrevételeit tegye meg.

EGYESÜLETEK.

(*Az Otthon-körből.* Az Otthon írók és hírlapírók körének választmányja ülést tartott ma délután *Rákosi* Jenő elnökletével. Az elnök üdvözlővén az új választmányi tagokat, bemutatta az április 28-án tartott újságírógyűlés jegyzőkönyvét. *Falk* Zsigmond lovag pénztárosi jelentését köszönettel tudomásul vette a választmány. *Rákosi* Jenő elnök jelentette, hogy a Vörösmarty-szobor, amelynek eredete az Otthonban gyökeredzik, valószínűleg már az idén őszszel leleplezhető. A szobor-bizottság a minap ülést tartott s átvette a sikerült főalakot is. Egyhangú vélemény szerint valóságos dicsőség lesz a szobor a magyar művészetnek s büszkesége az Otthonnak. A szobrot most faragják márványba *Karrar*ban. *Révész* Gyula titkár a folyó ügyekről tett jelentést. Elhatározta a választmány, hogy a győri Révai-emlékünnepen képviselteti magát *Szöllösi* Zsigmonddal. A Szilágyi Dezső szobra érdekében indult mozgalom dolgában értekezletet hívott össze a képviselőház elnöksége s erre ez ülésre, amely május 16-án délután 5 órakor lesz a Házban, meghívta az Otthont is. Az Otthont *Rákosi* Jenő fogja ott képviselni. A választmány egy beteg újságírónak segítségét szavazott meg. Új tagul fölvette a választmány *Hegyi* Ödönt.

(*A törvényes munkásvédelem magyarországi egyesülete dr. Gaál* Jenő miniszteri tanácsos, műgyemtemi tanár elnöke alatt tegnap tartotta meg az évi közgyűlését. Elsőnek a titkári jelentés került a tárgyalásra, amely beszámoló az egyesület eddigi működéséről. Ebből kitűnik, hogy az egyesület a bazeli központ által megindított munkálatok közül kivált az ipari mérgezők megállítására indított mozgalomban vett tevékeny részt, mely kérdésre vonatkozólag *dr. Liebermann* Leó egyetemi tanár indítványára a bazeli központnál általa is elfogadott több rendbeli javaslatot tett. Ugyancsak igen becses anyagot tartalmazó munkálatot készített az egyesület számára *dr. Fenyvesy* József min. titkár a munkaidő törvényes korlátozására vonatkozólag, mely az egyesület kiadványai első füzeteként jelent meg és német nyelven is kinyomtatván, a bazeli központnak is be lett terjesztve.

A múlt év szeptember havában tartott kongresszuson a magyar kormány képviselőjében *dr. Gaál* Jenő min. tanácsos jelent meg, kinek erről szóló jelentését az egyesület mint kiadványai második füzetét már ki is nyomatta, az egyesület pedig *Gerster* Miklós ipari főfelügyelő és *dr. Mádai* Andor egyetemi m. tanár képviselték. Az itt hozott kongresszusi határozatok végrehajtása, illetőleg a tárgyalásra kitűzött kérdések alapos előkészítése fogja az egyesület jövőendő működését kitenni. Ez irányban a munkásvédelmi törvények

végrehajtás készítésére az otthoni Imre karó dénének *Friedrich* bizást.

Ezután a múlt év majd a *Máday* András megüresed *Szántó* M. dr. *Heller* lasztója

(*—*) midő az harc köz meggyőző retes Mag örömmel amely Ma jsmertetés jelenségrő ben Hung theologus kult. Az e nek, nem külföldön francia tudomány zánk főnyék Ez utóbbi és gróf *A* czia iroda Elnökké: *rányi* Jenő *Máday* An tanárát vá

A má folyt le a 30.000 K-tam eredm giek, vagy seny hatá gróf 3 éve vesen fog az Oaks t eredménye azt, hogy oldala az már a távo hátvédben.

A vers Start n szal vezet szabad utat s már nye előretör *Sé* egész mezo hoszszal n utolsó mé helyet fogl játszott sz előttünk ne sünkben is nem állná, E verseny nek csak a babér. A r ritok és m finishekber Részle

I. Assz Táv. 2600 68 és fél 2 br. Eltz. 30 Tot.: 10.

II. Elac 1. Jankovic 1. gr. Peják Klinscha. Boeska. 4. Paul. Tot.

III. Ka 1. Br. Spri 2. Dreher

dönt. E
érés felett
latát, hogy
azonnal
okvetlen
hogy az
il tartozik

hét végén
ház belső
kérdésé-
vel és ve-
a müegye-
tanára volt
mint utó-
atlan dolog
zavazás ut-
eldönteni.
örülmények
el nem
k a hely-
m haflandó
égeinek ki-
a bizottsá-
badon gya-

os tanácsa
a mai ül-
gyülés elé,
az eddigi
hanem kér-
ügyosztályt
osztályt is
mpontból a

gállomása. A
st—budafoki
végállomá-
megküldötte
saját szem-

EK.

ök és hír-
ított ma dél-
ök üdvözöl-
emutatta az
gyzőkönyvét.
ését közö-
Rákosi Jenő
obor, amely-
valószínű-
A szocor-
e a sikerült
t valószínű-
vészetnek s
most farag-
yula titkár a
ta a választ-
pen képvis-
A Szilágyi
alom dolgá-
lőház elnök-
6-án délután
Otthont is.
épviselet. A
gítségét szá-
tmány Hegyi

a magyaror-
iniszteri ta-
alatt teg-
lését. Első-
alásra, amely
séről. Ebből
központ által
az ipari mér-
alomban vett
zólag dr. Lie-
yára a bázeli
rendbeli ja-
anyagot tar-
ület számára
nkaidő törvé-
y az egyesü-
meg és német
özpontnak is

tartott kon-
selektében dr.
kinek erről
adványai má-
z egyesületet
s dr. Má-
elték. Az új
hajítása, ille-
k alapos elő-
lő működését
mi törvények

végrehajtása tárgyában kidolgozandó jelentés szerkesztésére Vágó József kereskedelmi kamarai titkár, az otthoni munka tanulmányozására dr. Ferenczi Imre kamarai fogalmazó, az ipari mérgezések kérdésének kidolgozására vonatkozólag pedig dr. Friedrich Vilmos egyetemi m. tanár nyertek megbízást.

Ezután az egyesület pénztárosa előterjesztette a múlt évi zárszámadást s a f. évi költségvetést, majd a dr. Gratz Gusztáv orsz. képviselő és dr. Máday Andor m. tanár titkárok lemondása folytán megüresedett állásokra a közgyűlés egyhangúlag Szántó Menyhért min. o.-tanácsost főtitkárrá és dr. Heller Farkas min. segédfogalmazót titkárrá választotta meg.

(—) Magyar diákegyesület Genfben. Napjainkban, midőn az Ausztria ellenében folytatott közjogi harc közben szüntelenül alkalmunk van arról meggyőződni, hogy a külföld előtt mennyire ismeretes Magyarország kulturális és közjogi helyzete, örömmel kell üdvözölnünk minden szervezkedést, amely Magyarországnak a külföld előtt való megismertetését tűzte ki célul. Egy ilyen örvendetes jelenségről számolhatunk be, jelentve, hogy Genfben Hungaria névvel Tóth Sándor református theológus kezdeményezésére egy diákegyesület alakult. Az egyesület többek közt a magyar érdekeknek, nemzeti eszméknek és törekvéseknek kíván a külföldön propagandát csinálni, másrészt pedig a francia Svájc s általában a francia szellem és tudományosság tanulmányozása iránt kívánja hazánk főiskolai ifjúságának érdeklődését felkelteni. Ez utóbbi célja által a fővárosban nemrég alakult és gróf Apponyi Albertné elnökle alatt álló francia irodalmi társaságnak is szolgálatokat tehet. Elnöke: dr. Huszár Aladár, alelnöke: Magurányi Jenő lett. Tiszteletbeli elnöké pedig dr. Máday Andor, a genfi egyetemen a szociológia tanárát választották meg.

SPORT.

Budapesti tavaszi meeting.

— Harmadik nap. —

Az Oaks.

A már megszokott élénk látogatottság mellett folyt le a mai harmadik nap, melynek főszáma a 30.000 K-val dotált kanczadij volt. E klasszikus futam eredménye épp úgy végződött, mint az eddigi-ek, vagyis a favoritok csufos vereségével. A verseny határozott kedvence Muse volt, Batthyány gróf 3 éves, melyet a legrövidebb odssal is szívesen fogadtak a ringben és mely már hetek óta az Oaks favoritjaként szerepelt. A mai kanczadij eredménye igazolta tegnapi véleményünket, vagyis azt, hogy a kanczának éppen nem a legerősebb oldala az állóképesség. Ma is úgy történt, mert már a távoszlopnál elkészült erejével és eltűnt a hátvédben.

A verseny lefolyása a következő volt:

Start után Enida áll az élre s számtalan hosszal vezet az egyenes kezdetéig, itt Frau Godl nyer szabad utat, a távnál azonban már Va banque van elől s már nyerőnek is látszik, amikor óriási rushhal előretör Sediranda, elhuz a vezetők mellett és az egész mezőnyt a faképnél hagyva, igen könnyen hat hosszal nyeri a versenyt Vabanpue ellen, míg az utolsó métereken felnyomuló Bluette a harmadik helyet foglalja el Muse előtt, mely pillanatig sem játszott szerepet a versenyben. Sediranda győzelme előttünk nem meglepetés, miután tegnapi értekezésünkben is megjegyeztük, hogy ha Muse a távot nem állná, ő a legjogosultabb aspiránsa a dijnak. E verseny pedig végleg bebizonyította, hogy Muse-nek csak a mértföldön aluli versenyekben teremhet babér. A nap egyébként elég változatos volt, favoritok és meglepetések egyaránt győztek s izgalmas finishekben sem volt hiány.

Részletes eredmény a következő:

I. Asszonyágok-díja. Tiszteletdíj és 6000 Kor. Táv. 2600 m. 1. Mauhner V. 4é stpm Galantuomo 68 és fél Zangen M. 2. Geist G. 5é sm Toast 70 br. Eltz. 3. Egyedi L. 6é pm Augur 68 Czárán Z. Tot.: 10: 14, 20: 23, 28.

II. Eladók-handikapja. Díj 2000 K. Táv. 1800 m. 1. Jankovich B. Gy. 4é pm Gyöngyössi 54 Martin. 1. gr. Pejácsevich A. 3é pk Diana II. 46 és fél Klimscha. 3. Geist G. 4é pk Taxameter 53 és fél Bocskai. 4. Egyedi L. 3é pk Dubarry 43 és fél Paul. Tot.: 10: 26, 20: 37, 32.

III. Kancza-díj. Díj 30.000 K. Táv. 2000 m. 1. Br. Springer G. sk. Sediranda 56 kg. (Taral). 2. Dreher A. pk. Va banque 56 kg. (Carslake). 3.

Blaskovich E. sk. Bluette 56 kg. (Fries). Tot.: 10: 87, 20: 55, 58, 151.

IV. Kötévesek versenye. Díj 3000 K. Táv. 900 m. 1. Gr. Festetich T. pm. Bon garçon 55 kg. (Janek). 2. Mautner V. sm. Toleda 55 kg. (Birkeruth). 3. Dreher A. sk. Durga 53 és fél kg. (Carslake). Tot.: 10: 72, 20: 56, 47.

V. Kötévesek eladóversenye. Díj 2000 K. Táv. 900 m. 1. gr. Pejácsevich A. fk. Kulcsárné 54 kg. (Klimscha). 2. Meichl T. sk. Letzte Liebe 51 kg. (Gulyás). 3. Mr. Lincoln pk. Sprit 52 és fél kg. (Miles). Tot.: 10: 32, 20: 28, 41, 45.

VI. Árverési-díj. Díj 3000 K. Táv. 1000 m. 1. Fáy-Halász G. pk. Gigolette 54 és fél kg. (Vivian). 2. Moosonyi A. sm. El Mokhattam 55 kg. (Pretzner). 3. Mautner V. sk. Superba 53 és fél kg. (Birkeruth). Tot.: 10: 80, 20: 54, 33.

VII. Eladóverseny. Díj 2000 kor. Táv. 1400 m. 1. Reeves H. id. pfer. Barbarossa II. 56 és fél (Seiler). 2. Capt Don 5é fm. Arató 59 és fél (Janek). Tot.: 10: 19.

() Az Urlovasok Szövetsége május 15-én tartja meg az idei díjlovaglást, díjugratást és Jeu de barre-t, melyre május 8-án van a nevezési zárlat. Aláírások máris oly tömegesen érkeznek, hogy e szép sportünnepély bizonyára az eddigiek-nél nagyobb sikert fog aratni.

() A bécsi ügető meeting második napjának eredménye:

I. Ujonc verseny. Díj 1700 K. 1. Amazone. Táv. 1700 m. (Bodimer). 2. Ister. 3. Rendezvous. Tot.: 10: 91, 20: 73, 52.

II. Grazi díj. Díj 2400 K. 1. Robinetti. Táv. 2500 m. (Tappan). 2. Hansi C. 3. Hans Lancelot. Tot.: 10: 23, 20: 27, 36, 32.

III. Trabersport Clubverseny. Díj 1600 K. Táv. 2575 m. 1. Rigoletto (Fuchs). 2. Draga II. 2. Arián. Tot.: 10: 41, 20: 31, 29, 30.

IV. Wien város díja. Díj 3500 K. Táv. 2825 m. 1. Patriot (Ederer). 2. Cyclonea. 3. Botha. Tot.: 10: 84, 20: 49, 130, 27.

V. Ajándék-handicap. Díj 2000 K. Táv.: 2415 m. 1. Excelsior (Ryerson). 2. Darabont. 3. Willy Allen. Tot.: 10: 20, 20: 23, 25.

VI. Revanche-handicap. Díj 1700 K. Táv.: 2600 m. 1. Hermann B. (Ryerson). 2. Franczi K., 3. Lord G. Tot.: 10: 43, 20: 31, 28, 36.

VII. Práter-handicap. Díj 2600 K. Táv.: 2700 m. 1. Marco (Kollmann). 2. Aleppo H. és Ibolya (holtverseny). Tot.: 10: 107, 20: 73, 46, 214.

() Santelli mester ünnepése. Versenyvívóink legkiválóbb mestere Santelli Italo lovag tiszteletére abból az alkalomból, hogy az idei nagyversenyek első helyezettjei nagybárá az ő keze alól kerültek ki, a M. A. C. Wesselényi V. C. és magántermének tanítványai bankettet rendeztek.

Az ünnepélyen számos felkészítőben ünnepe-
pelték a mestert.

() Uszóverseny-terminusok. A Magyar Uszó-Egyesület következőképp fogja versenyeit beosztani: június 2. országos verseny a Lukács-fürdőben; július 14. nemzetközi vidéken; augusztus 4. nemzetközi a Császárfürdőben (100 yardos bajnokság és 804 és fél m-es Porzolt-émlékverseny); szeptember 15. nemzetközi a Császárfürdőben (220 yardos jubileumi emlékverseny); november 3. nemzetközi a Rudasfürdőben (plunging-bajnokság); december 26. nemzetközi a Rudasfürdőben. E szerint a M. U. E. összesen hat uszóverseny megrendezését vette föl programjába.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Megsértett közigazgatási bizottság. Évek óta a legelkeseredettebb küzdelmet folytatja Hollaky Imre aradvármegyei nagybirtokos, volt országgyűlési képviselő Milkó, szegedi fanagykereskedő ellen, mert szerinte Milkó az orsovai erdejében jogtalanul épített vasutat. Panaszára a kereskedelmi miniszterium is megvizsgálta az ügyet s a czéget 1000 korona pénzbüntetésre ítélte.

Mikor a vasut elkészült s a vármegye közigazgatási bizottsága kiküldöttei a műtanrendőri bejárást eszközölték, Hollaky oly kifejezéseket kasznált a bizottság ellen, amelyek mélyen sértették e hatóság tagjait. Később felebbviteli beadványában reprodukálta a rágalmozó és sértő kifejezéseket. Ugy a vármegyei közigazgatási bizottság kiküldöttei, mint Schill József főjegyző és dr. Lengyel Sándor főszolgabíró ezen sértésekért megindították a bünvádi eljárást, mire a delegált temesvári kir. törvényszék a nagybirtokost hatóság elleni rágalmozás és két rendbeli becsületsértés miatt 600 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ottani kir. tábla a rágalmozást bebizonyítva nem látta s

ezért ezen cselekmény miatt felmentette a vádlott nagybirtokost s csupán a becsületsértésben mon-
dotta ki öt vétkesnek.

A kir. Kuria a semmisségi panasznak helyt adott Tassy Pál koronaügyész helyettes és dr. Ragályi Lajos helyettesének, dr. Muzsik István védő felszólalása következtében s utasította a kir. táblát, hogy sorolja fel azokat a tényeket, amelyek által beigazoltnak látta a rágalmozó kifejezéseket.

§ Megrálgalmazott fővárosi bizottsági tag. Még tavaly szeptemberben történt, hogy Reisz Dávid mézszárosmester azt állította Sáborszky Ede vásárpénztári igazgató előtt, hogy Schubert Sándor fővárosi bizottsági tag megkérte őt, hogy eszközöljön ki Sáborszkytól pénzt s akkor a vásárpénztár megvizsgálására kiküldött bizottságot leszereli. Reisz ezt a nyilatkozatát írásba is foglalta. Mikor Schubert Sándor erről értesült, panaszt tett a

büntető járásbírósnál, mely rágalmozás vétsége miatt felelősségre vonta Reisz Dávidot, aki az első tárgyaláson beismerte, hogy az inkriminált kijelentést először szóval tette, majd írásba foglalta, de tagadta, hogy pénzről is lett volna szó. Csak a leszerelést vitatták meg. Ebben az ügyben ma folytatólagos tárgyalás volt Nagel

bíró előtt. A tárgyalás elején Reisz Dávid az előző tárgyaláson tett vallomását kiegészítette azzal, hogy ő teljes jóhiszeműen tette meg az inkriminált nyilatkozatát, annyival is inkább, mert egy alkalommal előtte és Sáborszky Ede előtt Pekár Imre, a magyar leszámitoló és pénzváltó-bank igazgatója, mikor az ipartestület részére kölcsönt akart felvenni, ugy nyilatkozott, hogy Schubert Sándor az ilyen kölcsönök után províziót kapott, sőt mikor a jégművek részére szükséges gépeket 100.000 forint értékben megrendelte a Danubius-gyárnál, tizezer forint províziót kapott érte. Schubert Sándor tagadta, hogy valaha províziót kért, vagy elfogadott volna.

Sáborszky Ede igazgató tanuvallomásában megerősítette, hogy ő is fültanuja volt Pekár kijelentésének. Azután heves vita indult meg a vád és védelem képviselői között a valódiság bizonyítása kérdésében. A bíró végül a védő kérelmére elrendelte a valódiság bizonyítását. A panaszos képviselője a végzés ellen felfolyamodással élt.

§ Polónyi—Lengyel-sajtópör. Dr. Lengyel Zoltán Polónyi Géának a mai napokban megjelent kijelentéseire, — melyeket kihallgatása után tett egy hírlapíró előtt sajtópörére vonatkozólag — ma a következő megjegyzéseket tette:

— Polónyi Géza tegnap megjelent a vizsgálóbíró előtt és aztán „véletlenül” elmondta pörünkről véleményét. Jó előre megfogalmazott s „véletlenül” leadott nyilatkozatának két abszolút valótlan állítása van. Az egyik, mintha én huznám a pert. A másik valótlan állítás, mintha ő a bizonyítás kereteit akarná megszakítani. Pedig egyszerűen elakarja sikkasztani a Halmos-féle vádakat s lehetetlenné szeretné tenni, hogy azt egész terjedelmében bizonyíthassam.

Ami pedig a sajtóeljárást illeti: jobban tenné Polónyi, ha a pótigazságügyminiszterkedést egyszer már abban hagyta. Elvégzi ezt a munkát Günther jól ő nélküle is.

§ A nagylondai petíció. A Kuria második választási tanácsa tavaly november 15-én elrendelte a bizonyítást ama petíció dolgában, amelyet dr. Mihályi Tivadar román nemzetiségi képviselő nagylondai mandátuma ellen adott be a kisebbségben maradt párt. A kolozsvári ítéletábla a befejezett vizsgálat után az összes iratokat felterjesztette a Kuriához, amely a tárgyalás folytatását június 11-ikére tűzte ki.

§ Husz Ábrahám bankóhamisító. Husz Ábrahám-nak, a petrovai rablógyilkosság főszereplőjének, akit a máramarosszigeti törvényszék tudvalevőleg kötéltálati halálra ítél, még e büntette előtt baja volt a debreczeni törvényszékkel, amely pénzhamisítás miatt emelt ellene vádat. Husznak ez a korábbi büntége még 1905-be nyulik vissza Londonba, amely központja volt a vezetése alatt álló pénzhamisító bandának. Az itt készített hamis bankókkal vásárok idején elárasztották az egész országot, különösen pedig a felvidéket. A banda leleplezése után Husz Ábrahámot letartóztatták, később azonban 4000 korona kaució ellenében szabadon bocsátották s ez idő alatt történt a petrovai rablógyilkosság. A debreczeni ügyészség a napokban készült el a bűnügy vádiratával, amely közel 100 oldalon sorolja fel a huszonhattu

banda büneit. Természetesen a tárgyalás ideje bizonytalan, aminthogy az is kétséges, rákerül-e a sor arra, hogy a halálra ítélt Husz a törvényszék elé álljon?

§ Inzultált bíró. Ma mondott ítéletet a büntető törvényszék Sárkány bíró elnöklésével Holczer Henrik czukrász és felesége fölött, kik tudvalevőleg a múlt év november 17-én a VI. kerületi járás-bírósnál Toldy István dr. aljársbíró előtt folytatott tárgyaláson először özvegy Maurszky Andrásné felperesnőt inzultálták tetleg, azután pedig magának a tárgyaló bírónak estek neki s elnevezték Sós bírónak, akit Maurszkyne lekvárral és szilvóriummal megvesztegetett. A rágalmakkal inzultált bíró panaszára a bíróság dr. Keserü Lajos ügyész vádja után a vádbeli cselekményekért Holczer Henriket két hónapi fogházra és 20 korona pénz-büntetésre, Holczer Henrikét pedig két hónapi fogházra és negyven korona pénzbüntetésre ítélte. A vádlottak főlőbbek.

§ Holyroigazítás. Néhány hónappal ezelőtt megírtuk, hogy Garay Frigyes, a „Kalapkirály” czég volt tulajdonosa ellen a rendőrség nyomozatot folytat, s hogy ezt a nyomozatot a Muskát és Társa czég mint jelenlegi tulajdonosok ellen is kiterjesztette. Miután most meggyőződünk, hogy hírlünknek ez az utóbbi része téves és a jelenlegi tulajdonosok ellen nyomozat nem folyik, ezt ezenel rektifikáljuk.

§ Királyi kegyelem. A király — mint Fiuméből jelentik — megkegyelmezett Bertoli Károlynak. A Banca Commerciale volt pénztárnokának, akit tudvalevőleg az utolsó fórumon három évi börtönnre ítélték. Bertoli mindvégig tagadta, hogy ő követte volna el a sikkasztást és nem is lehetett semmit rábizonyítani.

§ A feleselő német tartalékos. Stettinben az ellenőrzési szemlén egy részeg tartalékos feleselt a tiszttel, aki a szemlét vezette. Az ittas legényt csendőrrel bekísértették és közben a tartalékos megsértette a csendőrt. Ezért a főbenjáró bűnért egy évi fogságra ítélték a szerencsétlen legényt. Az államügyész három évi fogságot kívánt.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdák a cselédtörvény ellen.

A vidéki Gazdasági Egyesületek állásfoglalása.

A képviselőház mai ülésén a munkásügyi bizottság nevében Bernát István benyújtotta a gazdasági cseléd és gazda jogviszonyainak szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. Darányi miniszter ezen törvénye nem tartozik a szerencsésebb alkotások közé. Ugy a gazdák, mint a munkások körében nagy az elégedetlenség s követelik minden oldalról a törvénytervezet megváltoztatását, mert a gazdára sok oly terhet ró, amelyet a mai gazdálkodási viszonyok között a föld jövedelme meg nem bír, másrészt a cselédet jobban odaláncolja a földhöz, mint a jobbágy időkben, sőt a törvény büntető határozatai oly súlyosak a cselédre nézve, hogy inkább kivándorol az országból, semhogy cselédsorsba szegődjék. Röviden és enyhén szólva, a törvényjavaslatról éppen nem mondhatjuk, hogy humanus alapokon épült fel. Szerkezeti- leg sem szerencsés Darányi ezen alkotása, mert tulságosan terjengős, sok benne a hivatkozás, úgyhogy még az intelligens gazda sem igen tud eligazodni a szakaszok hivatkozásainak özönében, annál kevésbé a cseléd és a munkásnép. Erős kritikát gyakorolt Darányi javaslata fölött a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület is, mely most tartott közgyűlésén erőlyesen állást foglalt a gazda és cseléd közötti jogviszonyt szabályozó törvényjavaslat ellen. A közgyűlés bizottságot küldött ki oly czéllal, hogy a gazdák sérelmeit állapítsa meg, amelyeket juttasson a megye törvényhatóságának tudomására azzal a kérelemmel, hogy a törvényhatóság kérje ezen a gazdaközönséget sújtó törvényjavaslatnak a parlamenti tárgyalások napirendjéről való levételét. A gazdasági egyesület maga is feliratot intéz a földművelésügyi minisztériumhoz a javaslat megváltoztatása céljából s egyben nyomatékosan felkéri a megyebeli országgyűlési képviselőket, hogy a képviselőházi tárgyalás alkalmával a javaslat ellen állást foglaljanak.

A szatmármegyei együletet nyomban követi az állásfoglalásban az ország egyik legerősebb vidéki gazdasági egyesülete a pozsonymegyei is. A Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület ugyanis

most tartott gyűléséből kifolyólag felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, amelyben azt ajánlja, hogy a gazda és gazdasági cseléd között való jogviszony szabályozására vonatkozó törvényjavaslatot, mint *időszerűtlent* vegye le a napirendről. A felterjesztésben rámutat az egyesület a gazdaosztálynak a javaslat törvényerőre emelkedés esetén várható nagy anyagi megterhelésére és a javaslat ellen folyó izgatásra — a szociáldemokrata párt és sajtó második rabszolgatörvénynek nevezi ezt a cseléd helyzetének javítására oly sok humanus intézkedést tartalmazó törvényjavaslatot — ez az izgatás, lázítás azt eredményezheti, hogy maga a cselédosztály fog állást foglalni a javaslattal szemben. Az esetben ha a miniszter nem teljesítene a kérelmet, az egyesület azt kéri, hogy tegye magáévá az O. M. G. E. által javasolt módosításokat, továbbá, hogy a cselédkönyvben lelkiismeretesen ki lehessen tölteni a cseléd minősítésére szolgáló rovatokat és hogy a törvény gondoskodjék a cselédkönyvek meghamisítása és ezzel visszaélő cseléd büntetéséről.

A Békésmegyei gazdasági-egyesület — mint Csabáról jelentik, szintén most tartott ülésében egyhangulag úgy határozott, hogy a cselédtörvény-javaslatot még általánosságban sem hajlandó elfogadni. Miután félt, hogy az országgyűlés a javaslatot a gazdák tiltakozása ellenére is elfogadhatja, a vármegye országgyűlési képviselőiből és gazdákból álló bizottságot delegált, amelynek feladata lesz a javaslatban foglalt sérelmeket megállapítani s azt a törvényhozás tudomására juttatni.

Kiegyezésünk és a gazdasági érdekek. Mai számunkban már megírtuk, hogy dr. Pacak osztrák miniszter a minap Chrudinban tartott beszédében kijelentette, hogy az osztrák kormány csak oly kiegyezést köt, amely Ausztria összes érdekeit megvédi és semmi esetre sem enged meg, hogy Ausztria érdekei károsodjanak. Az osztrák miniszter e kijelentésével nem sokat mondott, mert ha nem köti meg a kiegyezést, a vámháboru esélyeinek teszi ki magát Ausztria. Igaz, hogy a magyar mezőgazdaság is súlyos csapásokat szenvedne, de Ausztriának is alapos oka van rettegni a vámháborútól, mert ipari termelése legalább ötven százalékra apadna s az ipari lakosság kivándorlását vonná maga után, míg a magyarországi szükségletet iparcikkokban könnyebb szerrel fedezni lehetne. Az iparcikkok áraiban némi emelkedés bekövetkeznék ugyan, de ugyanezzel a mezőgazdasági termények, élelmiszerek árának csökkenése is bekövetkeznék. Ausztriának tehát bele kell egyeznie, abba, hogy méltányos és mindkét fél érdekeit védő szerződést kössön a két állam. Ezek alapján dr. Pacak miniszter kijelentései akellő értékükre szállíthatók le.

A kassai takarékpénztárt megmondták. A kassai takarékpénztár a mai nappal kikerült a válságból. A takarékpénztár megmentésére vállalkozott budapesti bankok tegnap véglegesen megállapították a szanálás módozatait és a kormány is megadta azt a támogatást, amit kilátásba helyezett. Ugyanis öt millió korona olcsó kamatazású betétet látja el a budapesti érdekelt pénzintézetek, hogy a kassai takarékpénztárnál mutatkozó esetleges tömeges fölmondásokat fennakadás nélkül lebonyolíthassák. A megoldás módozata a következő: A 960.000 koronányi részvénytőkét lebélyegezik 96.000 koronára és 1.250.000 korona értékű új részvényt bocsátanak ki ötven százalék felülfizetéssel. A felülfizetés folytán előáll 625.000 koronából veszteségi alapot teremtenek, melyből fedezni fogják az időkben felmerülő újabb veszteségeket. Az új részvénytőkéből 400.000 koronát Kassa városa és 225.000 kor.-t a régi részvényesek fognak jegyezni. A részvénytőke másik felét a fővárosi intézetek írták alá. Kassa város rendkívüli közgyűlése — mint már megírtuk — máris elhatározta, hogy az új részvények átvételére a felülfizetéssel együtt 600.000 koronát fordít. A kormány kötelezte magát, hogy a Kassai Takarékpénztárnál 1 és fél és 2 százalékos kamatozás mellett nagyobb, több millió koronás takarékbetét fog elhelyezni. A Kassai Takarékpénztár igazgatóságát ki fogja cserélni, illetve a fővárosi intézetek képviselőivel fogják kiegészíteni és a taka-

rékpenztár ügykezelését a Magyar Általános Hitelbank a Pesti Hazai Első Takarékpénztár és a Kereskedelmi Bank egy-egy leküldendő főtisztviselője fogják ellátni, akik azonban csak addig maradnak a helyükön, amíg a takarékpénztár nincs teljesen rendben. A megoldás híre a kassai piacpon teljes nyugodtságot idézett elő, s ma már csak kevés betevő jelent meg, hogy pénzt visszakövetelje.

A debreczeni kamara felterjesztése. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara, az országos vasuthálózat kiépítése tárgyában felterjesztést intézett Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterhez. A tervezet a hasznosnak látszó vonalak felsorolása és megokolása után a következőket kéri általánosságban:

1. Történjék gondoskodás arról, hogy a csilagrendszerű vasuti vonalhálózat a fejlődött forgalom igényeinek megfelelőleg egészítsék ki akként, hogy az egyes vonalsugarak főbb gócpontjai az országon bordszerűleg átfutó irányokban kapcsoltsanak közvetlen össze.

2. A helyi érdekű vasutak építését szabályozó törvény revíziója sürgősen vitessék keresztül s annak keretében történjék gondoskodás a helyi érdekű vasutak építése és feltételeik jelentékeny megkönnyítéséről, különösen a rendes nyomtávolsági gazdasági gyűjtő vasutakat illetően, mert ezek rendszerétől a jövőben nagyon sokat kell várunk. Indítatva érezzük magunkat ama kérelem kifejezésére is e helyütt, bár ez jöllehet csak pium desiderium fog maradni, hogy akár a törvényhozás keretében, akár attól függetlenül szabadítsák ki a magyar vasutagy a közös hadügy kprmányi nyomozó befolyása alól.

3. A helyi érdekű vasutak építésénél szigorú elvül állítsák fel a rendes nyomtávolságu helyi érdekű vasutak építésének elősegítése és viszont a keskeny vágányuak megnehezítése, kivéve hegyes vagy oly vidékeken, ahol a terep lehetlenné vagy tulságos áldozatokkal járóvá teszi a rendes nyomtávolság alkalmazását.

Tíz forint a buza ára. A földművelésügyi miniszter szombati jelentése a terméskilátásokról arra enged következtetni, hogy reményünk lehet közepes termésre az idén, hacsak fagykárak és egyéb elemi csapások be nem következnek. Tőzsdei körökben ugyan a hirtelen meleg időt nem tartják alkalmasnak arra, hogy a vetések állapotát megjavítsa, ennek azonban ellentmondanak az ország egyes vidékeiről beérkező jelentések, melyek szerint az enyhe időjárás a vetések fejlődésére jótékony hatással van. A tőzsdén — mint lapunk más helyén is megírjuk — most mindenki a legnagyobb gyorsasággal és minden meggondolás nélkül siet, hogy minél előbb és minél nagyobb hausse érdekeltséget szerezzen magának, a kereslet tehát ennek folytán egyre fokozódik, az árfolyamok egyre magasabb színvonalra kerülnek és így az októberi buza ma elérte a tízforintos jegyzést, amire bizonyára még csak pár nappal ezelőtt is kevesen mertek volna gondolni. Ma délig a tegnap esti zárlethez viszonyítva az októberi buza hatvanhat fillérrel emelkedett. Ugyanezen idő alatt a májusi buza ára 48, az októberi rozsé 24, az októberi zabé 14 és a májusi tengeri 4 fillérrel drágult.

Az angol behozatal és kivitel. Az angol kereskedelmi kimutatás szerint április havában a behozatal 906.787, a kivitel értéke 384.560 font sterlinggel növekedett a múlt év hasonló havának bevételéhez, illetőleg kiviteléhez viszonyítva.

Gyáripárosok az ipari szeszgyárakért. Nagyváradon vasárnap alakították meg a Gyáripárosok Országos Szövetségének nagyváradai és biharmegyei fiókját. Az alakuló közgyűlésen, melyet a Kereskedelmi csarnok helyiségében tartottak meg, az Országos Szövetség képviselőiben Hegedűs Lóránt jelent meg. A nagyváradai fiók elnökévé Levitter Miksát, titkárá pedig dr. Mártonffy Marczel jogakadémiai tanárt választották meg. Az alakuló ülésen élénk vitára adott alkalmat Wekerle pénzügyminiszternek az a terve, hogy a nagyipari szeszgyárak kontingensét új mezőgazdasági szeszfőzdek részére kisajátítani óhajtja. A kontingens felosztásról szóló s ez évben lejáró törvény értelmében évenként 10.000 hektoliter kontingens von el a pénzügyminisztérium az ipari gyáraktól. A nagyváradai gyűlés az összes ipari szakmák nevében tiltakozott az ipari szeszgyárak tervbevitelét kisajátítása ellen, mert ezáltal a nagyobb vidéki városok egész közzgazdasági élete sújtatnék. A vidék gócpontokban lévő nagy szeszipari gyárak számos munkásnak nyújtanak állandó keresetet, s a

földolgozó
állandó é
gyűlésen
kisajátítás
csak meg

Szaktá
ban. A Ma
folytatott
osztálytan
folytatólag
titkár elő
formjának
lyesléssel
hogy védj
szolgálhas
a maga e
oszlottak
az utóbbi
avagy a t
retében v
lesznek e
delután 5
mében.

Kerim
ügyi minis
tészeti tar
felügyelő
zésére. Na
amelyen a
lön rendez
nagyan
a gyümöl
lésre vona
kerteszeti
ipari kész
az a gazd
fel a kert
kesek az
módok tel

Oláh
lenül hang
kesőváros
lünk. Az
szól ez a
a megbizo
a főváros
telkekre,
A román
keken val
juk: kiver
Pest várm
azt az ü
pénzintéze
csönére.

Gyümö
tsmeretek
ez idén ö
kat, Buda
lozsvártot
számára
lelkész,
a rendezt
tanfolyam
elsajátítás
vizsgát va

Czuko
drágasága
kezik be
árai fél é
hektárral
vetett terü
iparosok
tokat szok
lyekből az
nyernek a
első értesí
lepő eredm
korrépával
holott álta
termelésné
számította
bevetett
és Bosznia
a tavalyih
kent. A c
a mezőgaz
mert a cu
pedig nálu
zik. Mag
összes czu
hektár, ho
Egyébirán
csökkent a
nagysága,
kább egy
főleg a ke
körtözsde
emelkedő

Kitünt
miniszter
tisztartón
elismerése
A kitünt
teszi közz

földolgozásra kerülő nyersterményeknek vidékükön állandó és biztos vevői. Eppen ezért a nagyváradi gyűlésen erélyesen állást foglaltak az ipari gyárak kisajátítása ellen, amit különben a törvényhozás csak megfelelő kárpótlás nyújtásával tehetne meg.

Szaktanácskozás a védjegyreformja tárgyában. A Magyar Iparjogvédelmi Egyesület kebelében folytatott szaktanácskozás Csóka József miniszteri osztálytanácsos elnöklésével tegnap tartott ülésén folytatólag tárgyalta dr. Fazekas Oszkár egyesületi titkár előadása alapján az anyagi védjegyreformjának alapelveit. A beható vita folyamán helyeslései találkozott az előadónak az a javaslata, hogy védjegyként *plastikus és térbeli* jelvények is szolgálhassanak és hogy az áru külső megjelenése a maga egészében is oltalom tárgyát képezze. Megszólítottak a vélemények abban a tekintetben, hogy az utóbbi törvényes oltalom az új védjegyreform avagy a tisztességtelen verseny elleni törvény keretében valósítható meg. Folytatólagos vitáikések lesznek e hó 10-én pénteken és e hó 13-án hétfőn délután 5 órakor a szabadalmi hivatal nagy tanácsstermében.

Kertművelés a pécsi kiállításon. A földmívelésügyi miniszter rendeletére dr. Győry István, a kertészeti tanintézet tanára és Kovács Antal méhészeti felügyelő Pécsre utaztak a szakkiallítások rendezésére. Nagyarányu lesz a gyümölcsészeti kiállítás, amelyen a földmívelésügyi kormány bemutatja külön rendezett területen az állami gyümölcsfaiskolának nagyban való termelésre alkalmas fajtáit, magában a gyümölcsosztályban bemutatja a gyümölcsstermelésre vonatkozó legfontosabb művelési mintákat, a kertészeti tanintézet növendékeinek rajzait, háziipari készítményeit. Rendkívül elmés és instruktív az a gazdag kollekczió, amely modellekben tünteti fel a kerti öntözés minden módját, fajtáját. Érdekesek az üvegházi szerzetek, a különféle oltási módok teljes kiállításai.

Oláh pénzintézetek terjeszkedése. Szinte lehetetlen hangzik az az értesítés, melyet egyik, a székesfehérvári közelében levő községből közölnek velünk. Az erdélyi román bankok terjeszkedéséről szól ez a hír. Egyik nagyszabású román banknak a megbízottjai olcsu kamatu kölcsönöket ajánlanak a főváros közelében levő községekben házakra és telkekre, első és második helyen való betáblázásra. A román pénzintézeteknek az erdélyi magyar vidékeken való földvásárló törekvései ismeretesek; céljük: kivenni a földet a magyar elem kezei közül. Pest vármegye főispánjának a figyelmebe ajánljuk azt az ügyet, mert van a megye területén elég pénzintézet, s nincs itt szükség az oláh bank kölcsönére.

Gyümölcsészeti tanfolyamok. A gyümölcsstermelési ismeretek terjesztésére a földmívelésügyi miniszter ez idén öt helyen rendeztetett gyakorlati tanításokat, Budapesten a kertészeti tanintézetben és Kolozsvárott a gazdasági akadémiában a lelkészek számára rendezett tanfolyamon harminckilenc lelkész, a Keszthelyen, Tordán és Kiszomban rendezett kurzuson pedig 66 tanító vett részt. A tanfolyam hallgatói főleg a gyakorlati ismeretek elsajátítására rendezett kurzus végén a gyakorlati vizsgát valamennyien sikeresen kiállították.

Cukorrépatermelésünk hanyatlása. Az élelmiszerek drágasága idején, most ismét egy ezekben következik be áremelkedés; ez a cukor, amelynek árai fél év óta nem emelkedtek. Körülbelül tízezer hektárral kevesebb az idén a cukorrépával bevetett terület, mint az előző évben. A cukoriparosok nemzetközi statisztikai egyesülése köriratokat szokott szétküldeni a répatermelőkhöz, melyekből azok mindenkor megfelelő tájékozódást nyernek a cukorrépatermelési viszonyokról. Az első értesítések beérkezése alkalmával arra a meglepő eredményre jutottak, hogy ez évben a cukorrépával bevetett földterület jelentékenyen kisebb, holott általánosságban az egész európai répatermelésnek 3-4 százalékkal való növekedésére számítottak. Legnagyobb csökkenést mutat a bevetett földterület nagysága Magyarországon és Boszniában, hol a bevetett földterület nagysága a tavalyihoz képest mintegy 9-6 százalékkal csökkent. A cukorrépatermelés csökkenését leginkább a mezőgazdasági munkahiánnyal lehet indokolni, mert a cukorrépatermeléshez sok munkás kell, ez pedig nálunk a kivándorlás következtében hiányzik. Magyarországon és Boszniában ezidén az összes cukorrépával bevetett terület csak százezer hektár, holott tavaly meghaladta a 110 ezer hektárt. Egyébiránt Ausztriában, főleg Csehországban is csökkent a cukorrépatermelésre szánt földterület nagysága, azonban ennek a csökkenésnek leginkább egy cukorgyár iparüzemének beszüntetése s főleg a kedvezőtlen időjárás volt az oka. A cukorkortózsde e jelentős hatása alatt a cukorárak emelkedésben vannak.

Kitüntetett tisztartó. A király a személye körüli miniszter előterjesztésére Skultéty Géza uradalmi tisztartónak a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül az arany érdemkeresztet adományozta. A kitüntetést a hivatalos lap legközelebbi száma teszi közzé

Borárverés. A budapesti m. kir. pinczemestéri tanfolyam május 16-án délelőtt 10 órakor nyilvános borárverést tart, amelyeken sátoraljaujhelyi, tarczali, liszkai, tolcsvai és sárospataki borok fognak eladásra kerülni. A borok e hó 10-én, 14-én és az árverés napján megízlelhetők Budafokon a pinczében.

Az állatforgalmi korlátozások módosítása. Az osztrák földmívelésügyi miniszter rendelete szerint, a sertésvésznek Ausztriában történt behurczolása miatt, tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitelére: Beszterce-Naszód vármegye naszodi járásából. Továbbá, a sertésorbáncz fennállása miatt, tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitelére: Pozsony vármegyének Ausztriával határos pozsonyi járásából és Szentgyörgy r. t. városból és a horvát-szlavonországi Lika-Krbava vármegyének Ausztriával határos gracaci járásából. A sertésvész fennállása miatt, tilos ugyancsak a sertéseknek Ausztriába való bevitelére: a horvát-szlavonországi Lika-Krbava vármegyének Ausztriával határos alsólapaczi járásából.

Kereskedelmi segélydíjak. A Ferencz József-koronázó-jubileumi alapítvány kereskedelmi segélydíjat (egyenként 1500 korona), a bíráló-bizottság ma a következőknek ítélte oda: Bruck Irma, Kislingstein Gusztáv, Székely Adolf, Szopko Adolf.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseképtelenségeket közli: Vuk József kereskedő Perlak, Hirsch Vilmos kereskedő Brassó, Bader S. Vukovár, Morgós József kereskedő Kaposvár, Englmann Ignác kereskedő Bonyhád.

Nyilt-tér.

(E rovatban közöltékként nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Bécsi egészségügyi kiáll. 1906. állami díj, díszoklevél, aranyérem.

SERRAVALLO China-Bor vassal.

Kapható a gyógyszerárakban K 2 és 4 80 palackokban.

Értesítés. Főt. dr. Adler Illés urnak, a pesti izr. hitközség rabbijává való választása tekintetében a közgyűlés határozata az összes választóképes hitközségi tagok általános szavazata alá lévő bocsátandó, e választás f. hó 12-én, vasárnap d. e. 9 óratól d. u. 6 óráig fog leányiskolák helyiségeiben (VII., Sip-utca 12. földszint) végbemenni. Választó minden izr. valásu, teljes koru férfi, ki bekebelezett hitközségi tag, akire egyenes évi kultuszjárulék kirotott, ha azzal hátralékban nincs. — Szavazási igazolványok f. hó 8., 9. és 10-én d. e. 10-12 óráig vehetők át a központi hivatalban (VII., Sip-utca 12. sz., I. em. 12.) és a választás napján a választás egész tartama alatt a választó helység melletti teremben.

Budapesten, 1907. május 7-én.
A pesti izr. hitközség előjárósága.
(Utólagos nem díjazatik).

WIKUS TÁTRA
TELEFONKÖLÉDE

VADÁSZFEGYVEREK

Serétes, golyós, egy-, két- és három-esővű fegyverek, revolverek, flóbertek

Kizárólag elsőrangu gyártmányok. Rendkívül dúsv választék.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED
Budapest VI., Eötvös-utca 32. szám.
Képes fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTOZSDE.

Gabonatorzsde.

Mig áprilisban a folytonos eső volt határozottan káros hatással a vetésekre, addig a május ugyan szebben, de nem jobban alakul, mert júliusi hőség uralkodik. A folytonos esőzés a vetések képződését annyira befolyásolta, hogy az teljesen visszamaradt és a májusban bíztak, hogy némiképp kijavítja azokat. De — egyelőre — tévedtek azok, kik ebben reménykedtek, mert a május szintén abnormálisnak mutatkozik és az óriási hőség, mely jelenleg uralkodik, összezsugorítja a vetéseket. Ily alapon nem csoda, ha a buzaárak rohamosan emelkednek és ma délelőtt ugyan csak egy pillanatra, de délután már tartósan megjelent a *husz koronás ár*. Voltak ugyan sokan, kik ezen árat már elég szépnak tartották arra nézve, hogy az októberi búzát adják, de a folyton érkező vételi és fedezeti rendeletek ezeket tullicizálták és az októberi búza ára 20 koronán felül emelkedett. Tegnaphoz viszonyítva 66 fillérrel drágul az októberi búza, míg a többi czikk csak néhány fillérműi ár-emelkedésben részesült. A hangulat nagyon szilárd.

A májusi tengeriben immár a hetedik felmondási nap volt ma, anélkül, hogy anyag a piacra került. Ugy hírlik ugyan, hogy az érdekeltség az utóbbi napokban részben lebonyolítottatott volna és néhány hajórakomány uton van, mely azonban nem teljesen egészséges. A határidőpiacon ezen körülménynek nem tulajdonítanak nagy fontosságot.

Készbuza a határidőpiacon behatása alatt ma is szilárd irányzatú volt és mintegy 13.000 q forgalom mellett, árák 30-40 fillérrel magasabbak. Legdrágábban 19.70 koronán, tiszavidéki 500 q 80.5 kg-os és legolcsóbban 18.70 koronán, bácskai 5600 q 75 kgs buza adatott el. Rozs forgalom nélkül szilárd és budapesti paritásra 14.90 koronáig értékesíthető. Takarmányárpa és zab változatlanul szilárd, míg új tengeri néhány fillérrel magasabb.

Határidők folytonos fedezési és véleményes vásárlásokra, melyeknél a hőség is szerepet játszik, tovább emelkedtek.

Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80.5 k. 19.70 K, 500 mm. 80.5 k. 19.50 K, 200 mm. 89.5 k. 19.70 K, 300 mm. 80 k. 19.65 K, 100 mm. 79 k. 19.60 K, mind a három hónapra.
Pestmegyevidéki: 500 mm. 79.5 k. 19.50 K, 200 mm. 79.5 k. 19.40 K, 550 mm. 78.7 k. 19.10 K, 200 mm. 77 k. 19.30 K, 100 mm. 76.5 k. 18.70 K, mind három hónapra.
Felsőmagyarországi: 200 mm. 79.5 k. 19.50 K, 850 mm. 79 k. 19.30 K, 200 mm. 77 k. 19.10 K, 500 mm. 77 k. 19.10 K, mind három hónapra.
Bácskai: 5600 mm. 75 k. 18.70 K, mind három hónapra.
Árpa. 400 mm. 14.60 K, mind készpénzfizetés mellett, paritásra ab hajó.
Tengeri. 500 mm. 11.70 K, készpénzfizetés mellett, paritásra.
Zab. 100 mm. 16.40 K, 100 mm. 16.20 K, 600 mm. 16.10 K, 200 mm. 16.— K, 200 mm. 16.— K, 200 mm. 15.90 K, mind készpénzfizetés mellett, paritásra.
Az árák 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.
1907. május 5-től május 6-ig.

	Érkezett;	Elszállított;
Buza	28584	6245
Rozs	718	505
Árpa	1865	—
Zab	8186	8241
Tengeri	22856	—
Liszt	6610	19587
Korpa	—	2467

A határidőpiacon kötetett:
Délelőtt:
Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza májusra 9.58, 9.73, 9.68.
Buza októberre 9.74, 10.—, 9.94, 9.96.
Rozs októberre 8.20, 8.22, 8.15.
Zab októberre 6.92, 6.97, —
Tengeri májusra 5.95, 5.87, 5.93.
Tengeri júliusra 5.96, 5.91, 5.95.

Déli 1 óraker zárulnak:

Buza májusra	9.68—9.69
Buza októberre	9.94—9.95
Rozs októberre	8.12—8.13
Zab októberre	6.94—6.95
Tengeri májusra	5.92—5.93
Tengeri júliusra	5.93—5.94

Délutáni forgalom.

Délután élénk irányzat fejlődött ki s az árak lényegesen drágábban zárultak.

4 óra 30 perczkor záródnak:

1907. májusi buza	9.75—9.76
1907. októberi buza	10.01—10.02
1907. októberi rozs	8.20—8.21
1907. októberi zab	6.94—6.95
1907. májusi tengeri	5.94—5.95
1907. júliusi tengeri	5.94—5.95

Terménytőzsde:

Szesztőzlet.

Az Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszfinomítógyár Kecskeméten, budapesti központi irodájának V., Mérleg-u. 11. szám heii üzleti jelentése:

Budapesti zárlatjegyzés:

Nagyban kicsinyben	
koronákban	
Kontingens nyersszesz	—
Finomított szesz adózva	153.—158.—
adózatlan	53.—55.—
Élesztőszesz adózva	150.50—52.—
adózatlanul	51.50—52.—
Nyersszesz adózva	153.—157.—
Denaturált szesz	42.—44.—

Értéktőzsde.

Jöllehet az összes külföldi piacokról igen kedvező jelentések érkeztek, nálunk a spekuláció nem tért ki tartózkodó állásfoglalásából és alig vett részt az üzletmencten. A forgalom ennek következtében ma is a legszűkebb keretekben mozgott és az árhullámzások jelentéktelenek voltak. Csupán Osztrák hitel és rimamurányi vasmű részvényekben fejlődött ki bécsi ösztönzésre nagyobb üzlet, állandóan emelkedős árfolyamok mellett. A helyi értékek piacán a realizálási eladások egyre tartanak, az árfolyamok az egész vonalon lemorzsolódnak. Sorompóértékek közül eladásra kerültek Ganz-féle vasgyár 40, Drasche-féle téglagyár 8.—, Ujlaki téglagyár 4.—, Brassói cellulose gyár 10.—, Kábelgyár 2 és Egyesült fővárosi takarékpénztári részvények 5 koronával alacsonyabb árfolyamon.

Előtőzsde.

Az előtőzsde tartott árfolyamok mellett nyugodt volt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 667.50—666.50, Magyar hitelbank 773.—772.25, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank —, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. —, Osztrák-magyar államvasut 688.25—687.50, Déli vasut 132.75—130.50, Rimamurányi vasmű 554.25—554.50, Magyar koronajáradék —, Közuti vasut 545.50—545.—, Városi villamos vasut 294.50—294.—, Orosz járadék —, 3 százalékos jelzálogsorsjegy —, Hazai bank —

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 666.50—667.—, Magyar hitelbank 772.50—773.—, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 503.—503.50, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 292.—492.50, Osztrák-magyar államvasut 687.50—687.75, Déli vasut 130.50—131.—, Rimamurányi vasmű 554.—554.50, Magyar korona-

járadék 94.30—94.35, Magyar aranyjáradék 112.—112.50, Közuti vasut 545.—545.50, Városi villamos vasut 294.—294.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde nagyon csendes volt. Köttek: Osztrák hitelrészvény 666.25—666.50, Magyar hitelbank 772.—772.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 502.—502.50, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 491.50—492.50, Osztrák-magyar államvasut 686.75—689.75, Déli vasut 130.25—, Rimamurányi vasmű 554.25—554.50, Magyar koronajáradék —, Magyar aranyjáradék —, Közuti vasut 545.—545.57, Városi villamos vasut —, Orosz járadék —, Hazai bank 286.50, Salgótarjáni közsémb. 557.—, Konvertált sorsjegy —, Magyar kereskedelmi t. —, Magyar agrárbank —, Helyi értékben kötetett: Ujlaki tégl. rt. 335.—336.—, Drasche téglagyár 528.—530.—, Felten kábelgyár 906.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 666.25—666.50, Magyar hitelbank 772.25—772.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 502.—502.50, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 491.75—492.—, Osztrák-magyar államvasut 686.75—687.—, Déli vasut 130.25—130.50, Rimamurányi vasmű 554.50—555.—, Magyar koronajáradék 94.40—94.45, Közuti vasut 546.—546.50, Városi villamos vasut 294.50—295.—.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 3—4, nyolcz napra 6—8 K. Május végére 12 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde helyi vásárlásokra szilárd volt. Köttek: Osztrák hitelrészvény 666.50—668.25, Magyar hitelbank 772.50—773.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank —, Magyar jelzáloghitelbank II kib. —, Osztr.-magy. államvasut 686.75—687.25, Déli vasut —, Rimamur. vasmű 554.—554.50, Magy. koronajáradék —, magy. aranyjár. —, Közuti vasut —50.—547.—, Városi villamos vill.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 667.75—668.—, Magyar hitelbank 772.75—773.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 502.—503.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 491.75—492.—, Osztrák-magyar államvasut 686.75—687.—, Déli vasut 130.50—131.—, Rimamurányi vasmű 554.50—555.—, Magyar koronajáradék 94.30—94.35, Magyar aranyjáradék 112.—112.50, Közuti vasut 546.—546.50, Városi villamos vasut 294.—294.50

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, május 7. (Az Egyetértés távirata.) Buza: tiszavidéki 9.90—10.40 K., bánáti 9.55—10, mosoni és győrvidéki 9.25—9.60 K, csepelszigeti és tötfelvidéki 9.15—9.60 K.

Rozs: tötfelvidéki és pestmegyei 8—8.20 K, csepelszigeti 7.95—8.00 K, különféle magyar 7.90—8.10 K.

Magyar tengeri 6.45—6.65 K.
Magyar közepes zab: 8.30—8.50 K. elsőrendű 8.45—8.60 K, válogatott 8.55—8.85 K.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, május 7. (Osztrák értékek zárlata.) 4/2 százalékos papír-járadék 98.65, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.95, 1860-as sorsjegy 151.—, Osztrák hitelsorsjegy 435.—, Angol osztrák bankrészvény 305.50, Bécsi Bankverein 546.40, Osztrák-magyar bank 1765.—, Déli vasut

130.90, Dunagőzhajózási társaság 1027.—, Dohány részvény 416.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.36, Német bankváltók 117.70, Osztrák Lloyd 477.—, 4/2 százalék ezüst járadék 98.50—95.—, Osztrák koronajáradék 98.75, 1864-es sorsjegy 256.—, Osztrák hitelintézeti részvény 667.50, Union-Bank 565.50, Osztrák Länderbank 468.75, Osztrák-magyar államvasut 686.50, Elbevölgyi vasut 432.—, Alpési részvény 602.90, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 240.72, Lipótkohó 487.—, Töröksorsjegy 195.20.

Bécs, május 7. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 112.10, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 148.—, Magyar hitelbank részvény 713.40, Magyar leszámítoló és váltó részvény 503, Rimamurányi 554.40, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 426.—, Magyar koronajáradék 94.30, 4 százalékos magyar földterhem. kötv. 93.95, Magyar nyer.-k. sorsjegy 197.65, Kassa-Oderberg vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 490.—.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, május 7. (Tőzsdejelentés.) A mai megnyitás a bányáértékek érzékeny esésével kezdődött, ami valószínűleg a napok óta tartó jelentékeny áremelkedések következménye. De hozzájárult ehhez a tegnapi new-yorki tőzsdén uralkodó lánghaság is, valamint az a feltevés, hogy a napok óta tartó emelkedés erős fedezésekre, melyek Friedländer és Pollák czég részére teljesítettek, volt visszavezetendő. És miután a fedezések megszűntek, a kereslet megcsappant. A bankok piacán is gyöngye volt az irányzat, azonban az áresés alig haladta meg a félszázalékot. Amerikai vasutak New-Yorkkal kapcsolatban nyomottak. Járadékok közül 1902-es oroszok ugyanolyan szilárdak voltak, mint az utolsó napokban. Japánakra jó hatást gyakorolt a francia-japán megegyezés híre.

A tőzsdeidő második órájában a kezdetben megindult áresés az időközben váratlanul beállott vásárlási kedv következtében megszünt, sőt a megnyitáskor szenvedett áreszeségeket pótolta, ugyanarra, hogy a bányáértékek záró árfolyamai a tegnapi záróárfolyamokat túlhaladták. A tőzsdeidő harmadik órájában az erőteljes emelkedés, mely leginkább vasértékekben nyilvánult, első czégek vásárlásaira vezetendő vissza. Azonban üzlet csön- deessége mellett az ennek következtében beállott emelkedés nem állott arányban a teljesített vásárlásokkal. A készpénzpiac ipari értékei szilárdan kerültek forgalomba, főleg káli, cement drótértékek. Az utőtőzsdén beállott gyöngyülést a párisi tőzsdén előfordult bukásoknak és a londoni tőzsdéről érkezett a jelentés idézte elő, hogy a rész ára csökkent. Napi pénz 4 és fél, magánleszámítolási kamatláb 4 és fél százalék.

Zárlatok jegyeztetik: 4/2 százalékos papírjáradék 99.75, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.25, Osztrák hitelrészvény 208.90, Déli vasut 23.—, Orosz bankjegyek 214.40, 4 százalékos orosz kölcsön 71.90, Disconto Commandit 173.40, Dinamitruszt 167.25, Harpeni 211.90, 4/2 százalékos ezüst-járadék 98.30, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.15, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 146.90, Bécsi váltóár 84.95, Olasz járadék —, Ált. villamossági Edison 204.50, Gelsenkircheai 204.30, Laurakohó 232.75, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) május 7. 4/2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.30, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.25, Osztrák hitelintézeti részvény 208.50, Osztrák-magyar államvasut 147.—, Északnyugati vasut —, Bustichradi vasut —, Londoni váltóár 2045, Bécsi Bankverein 137.50, Villamos részvény

Mérmők és építész urak figyelmébe. Részlet-rajzpapír 50 m. hosszú, 150 czm. széles, 10.— korona. Részlet-rajzpapír 25 m. hosszú, 150 czm. széles, 5.50 korona. Részlet másolópapír 50 m. hosszú, 150 czm. széles, 6.90 korona. Részlet-másolópapír 25 m. hosszú, 150 czm. széles, 3.50 korona. Másolóváson a legjobb minőség 20 m. hosszú, 98 czm. széles, 25 korona. Építési költségjegyzék kül- és belveik. 1000 ivenként 26 korona. Építési költségjegyzék kül- és belveik, 100 ivenként 2.80 korona. A fenti czikkek a létező legjobb minőségű papírból készültek és olcsóságuknál fogva nagyon is ajánlatosak. Mindenféle nyomtatványok izlésesen, olcsón és gyorsan készíttetnek. Az összes ügyvédi nyomtatványok rak táron, 100 ivenként 2 korona. Casino ivori levélpapír, 100 papír, 100 szinesbélesű borítékkal 1.80 korona, ugyanez 50—10 1 korona. Kohinor ragasztás nélküli cigarettahüvely 1000 drb 2.10 korona.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltenek.

A fenti hirdetésre hivatkozó vevők 5% engedményben részesülnek.

ÖRÖM SÁNDOR

papírkereskedése,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám.

Színházi műsorok.

Május	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígsház	Király Színház	Föv. Ny. színház	Magyar Színház	Uránia Színház
9-én	Csütörtök este A boszorkány. Eszményi férj	Szevillai borbély Tánczgyűveleg	Takarodó Angéla	Aranyvirág	Tiszt urak a zárdában A fekete tenorista	A vig özvegy A vig özvegy	Monte-Carlo és a Riviero Hellász földjén
10-én	Péntek A nászinduló	—	A bosszuálló Isten	Aranyvirág	A fekete tenorista	A vig özvegy	Hellász földjén
11-én	Szombat Szopriet Antoinette	Lohengrin	Tavaszi ébredés	Aranyvirág	Nebántsvirág	A vig özvegy	—
12-én	Vasárnap este A nagy Suptier Antoinette	Mignon	Sátáné Dérýné ifjasszony Tavaszi ébredés	Aranyvirág	Nebantsvirag Kurucfalang	A vig özvegy A vig özvegy	Kendnek muszáj lenni Hellász földjén

Szerda, május 8.
157.80, 3
százalékos
dék 98.35,
magyar ban
Elbavölgyi
váltóár 813.
bányarészvé
Hamburg
ezüstjáradék
22.80, 4 szá
hitelrészvény
146.20, Olas
aranyjáradék
London,
Páris, n
járadék 95.7
aranyjáradék
vény 1896.
dék 102.50,
5 százalékos
kos 1890. f
Kons. amor
Amort. roma
Orosz járad
utalvány 19
451, 4 szá
lékos unifik
152.—, Tör
hitelintézet
gyar Jelzáló
Banque Ot
vasut 739.—
Keleti vasut
gépgyár 710
45, Tula 41
köszen 150.
Rand 100.5
56.—, Trans
terdamra (r
(rövid) 122.
Belgiumra (r
7%, Váltó
magánkama

ÜZL

Budapest
csarnok Ell
a hó elejér
melegette
féllebb
romfiban és
teavajban,
Spárga a m
ben érkezik
magolást aj
róza és sár
helyezhetin
félben van,
Mai ár
Husnem
130 K, ele
hosszan m
helybeli bor
nával 100—
szalonna fr
140 K, szal
való 130—
152—156
(vidéki) kg.
2.00 K, sza
Vad: C
vaddisznó
—, —
—, K, sz
—, K da
Barom
2.— K, st
—, K, ka
—, —
3.—4.10
baromfi: 1
1.50—1.80
1.50—1.70
Gyöngytyuk
Tejterm
3.— K, II.
1.80 K, tel
reslet igen
Zöldse
5.60—6.20
4.— K, kif
K, petreze
3.—4.—
hagyma 14
fél drb. 3.
drb. 40.—
közép 60.—
Vegyes
szerint kü
1.20 K kg.
Magyar M

157.80, 3 százalékos magyar kölcsön 75.90, 4,2 százalékos ezüstjárdék 99.90, Osztrák koronajárdék 98.35, Magyar koronajárdék 94.05, Osztrák-magyar bank 126.90, Déli vasuti részvény 23.30, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.33, Párisi váltóár 813.16, Union bankrészvény —, Alpesti bányarészvény 300.—, Bányadt.

Hamburg. (Zárlat) május 7. 4,2 százalékos ezüstjárdék 99.60, Sorsjegy 153.—, Déli vasut 22.80, 4 százalékos Aranyjárdék 99.20, Osztrák hitelrészvény 209.20, Osztrák-magyar államvasut 146.20, Olasz járdék 102.50, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 94.50, nyugodt.

London, május 7. Angol consol —.

Paris, május 7. (Zárlat) 3 százalékos Francia járdék 95.77, Osztrák aranyjárdék 98.60, Magyar aranyjárdék 95.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 489.—, 4 százalékos Olasz járdék 102.50, Déli vasut elsőbbségi kötv. 322.—, 5 százalékos Marokkói járdék 524.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 92.15, 4 százalékos Kons. amort. román járdék —, 4 százalékos Amort. román járdék 1905. 89.50, 5 százalékos Orosz járdék 1906. 88.50, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 500.—, 4 száz. Szerb járdék 1907. 451, 4 százalékos spanyol járdék 93.75, 4 százalékos unifikált török jár. 94.37, Török sorsjegy 152.—, Török dohányrészvény 440.—, Osztrák földhitelintézet 1099, Osztr. Länderbank 486.—, Magyar Jelzálogbank 520, Banque de paris 1510.—, Banque Ottomane 705.—, Osztr. magyar államvasut 739.—, Déli vasut 135, Meridionalvasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépjár 710.—, Rio Tinto 2360.—, Sucrerie d'Egypte 45, Tula 418.—, Thomson Houston —, Urikányi közsén 150, Chartered 137.—, De Beers 679, East Rand 100.50, Jagersfontein 244, Transvaal Consols 56.—, Transvaal Land Company —, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.37, Váltó német piacokra (rövid) 122.93, Váltó Bécsre (rövid) 104.37, Váltó Belgiumra (rövid) —, Olasz aranyváltó (rövid) 7/8, Váltó Svájcra 7/8, Csek Londonra 251.60, magánkamatláb 3 7/8, gyenge.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapest, május 7. (A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése.) A forgalom a hó elejére való tekintettel elég élénknek alakult, melegebb idő folytán a hozatal a vidékről husifélékben megcsappant. Jó kereslet van vágott baromfiiban és fokozott kereslet nyilvánul a finom teavajban, úgy hogy az árak folyton emelkednek. Spárga a meleg idő folytán nagyobb mennyiségben érkezik. Gondos osztályozást és helyes csomagolást ajánlunk beküldőinknek. Burgonyát fehér, rózsát és sárgát egész rakományokban azonnal elhelyezhetünk. Tojás alig változott, az export szűnőfélben van, az üzlet csendes.

Mai árak:

Husneműek: Helybeli marhahús hátulja 70—130 K, eleje 60—120 K, vidéki borjú borbén hosszán mérve súlylevonás nélkül 110—148 K, helybeli borjúhús 120—150 K, sertéshús szalonnával 100—144 K, lehuzott sertés 128—148 K, szalonna friss 130—146 K, szalonna sózott 134—140 K, szalonna füstölt 136—148 K, olvasztani való 130—140 K, haj — K, sertésszir 152—156 K, mind métermázsánként. Füstölthús (vidéki) kg.-ja 1.40—1.80 K, hazai sonka 1.50—2.00 K, szalámi —.—3.80 K.

Vad: Öz 1.60—1.80 K, szarvas —.— K, vaddisznó —.— K kg.-ként egészben, nyul —.— K, fogoly —.— K, fácán —.— K, szalonna —.— K, vadruca —.— K darabonként.

Baromfifélék: Élő rántani való csirke 1.60—2.— K, sütni való 2.40—3.20 K, kappan —.— K, kacsa fiatal 8.—10.— K, liba fiatal —.— K, lud hizott 12.—14.— K, tyúk 3.—4.10 K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.40—1.60 K, hizott rucza 1.50—1.80 K, hizott pulyka 1.30—1.50 K, leves-1.50—1.70 K kg.-ként. Pulárd 1.10—3.20 drbként. Gyöngytyúk 2.—2.40 K darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 2.40—3.— K, II. 2.10—2.50 K, főzővaj (köpült) 1.50—1.80 K, tehénturó 24—40 fillér. A vaj és turó kereslet igen élénk.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 5.60—6.20 K, rózsá 3.60—4.40 K, fehér 3.—4.— K, kifli 10.—12.— K, sárgarépa 16.—25.— K, petrezselyem 28.—30.— K, vöröshagyma makói: 3.—4.— K, közönséges hazai 2.—2.50 K, fokhagyma 14.—36.— K, 100 kg-ként. Fejes saláta fél drb. 3.—16.— K, uborka salátának való fél drb. 40.—70.—ig. Spárga sóló 1.20—2.— K, közép 60—100-ig, leves 50—60 fillér.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 1.10—1.20 K kg.-ként. (A szövetkezet, mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője min-

den mézértékesítő ügyben is ad felvilágosítást.) — Gyümölcsiz 40—50 fill. kgr.-ként, szappan 60—70 fillér kg-ként. Lencse (erdélyi) 56—70 K, bab apró 16—20 K, nagyszemű 20—24 K 100 kg-ként. Tojás bácskai 65—66 K, eredeti ládában (1440 darab).

Gyümölcsfélék: Szőlő —.—, Chasselas —.—, Passatuti —.— fillér kg.-ként. Alma válogatott elsőrendű áru (arany parmen, ranett, Jonathán, Törökbálint, batul stb. —.— K, másodrendű —.— K. Körte elsőrendű —.— K, másodrendű —.— K métermázsánként.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, május 7. (Hiv. tud.) Tegnapról maradt 95 darab sertés, 5 darab süldő, — darab malacz, összesen — darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 667 darab sertés, 48 darab süldő, — darab malacz, összesen 762 darab sertés, 53 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 684 darab sertés, 27 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 78 darab sertés, 26 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg-on felül 112.—114.— korona, II. rendű 280 kg.-tól 350 kg-ig —.— korona, ételsúly levonással —.— korona, fiatal nehéz, 300 kg-on felül —.— korona, ételsúly levonással 144—148 korona, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg-ig —.— korona, ételsúly levonással 148—150 korona, könnyű 220 kg-ig —.— korona ételsúly levonással 148.—150.— korona. Belföldi süldő —.— korona. Horvát süldő 112—120 korona. A vásár élénk, az árak 6 fillérrel emelkedtek.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, május 7-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) —.— fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) —.— fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 139—141 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 141—143 fillér. Könnyű (páronként 250 klgr-ig) 142—144 fillér.

Szerbiai: nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban —.— fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) —.— fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) —.— fillérig.

Sertéslétszám: 1907. évi május 4. napján volt készlet 28004 drb., 1907 május hó 5. napján felhajtott 540 darab, 1907 május 6. napján elszállított 221 darab, 1907 május 6. napjára maradt készletben 28323 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: kellemes.

Borjuvásár.

Budapest, május 7. (Hivatalos tudósítás.) A mai vásárra felhajtottak 851 darab élő borjút. Az irányzat élénk volt; az árak 4—6 fillérrel emelkedtek. Fizettek elsőrendű élő borjuért 100—110 fillért, kivételesen 112 fillért; középminőségűért 80—90 fillért kilónként.

VIZÁLLÁS.

	május 7.	május 6.		május 7.	május 6.
	m é t e r			m é t e r	
Inn	Shárding	2.44 2.18	Tisza	M.-Sziget	1.50 1.10
Duna	Passau	4.08 3.95		Tekeháza	1.79 1.68
	Linz	1.65 1.33		V.-Namény	5.08 5.62
	Bécs	2.14 1.79		Tokaj	6.40 6.50
	Pozsony	3.85 3.65		Tiszafüred	6.04 6.01
	Komárom	3.84 4.94		Szolnok	6.40 6.37
	Budapest	4.85 5.02		Csongrád	6.59 6.50
	Paks	4.85 5.03		Szeged	6.88 6.91
	Mohács	5.94 6.08		E.-Bécső	5.62 5.54
	Gombos	6.22 6.20		Titell	5.12 5.75
	Ujvidék	5.64 5.48	Ondava	Hoór	0.50 0.45
	Pancsova	6.48 6.42	Tapoly	Bártfa	0.— 0.45
	Orsova	5.62 5.66	Hodrog	Ladmóc	5.34 3.24
Morva	Morvafalu	3.04 3.04	Sajó	Zsoltza	2.24 2.26
Vág	Zsolna	2.24 2.08	Hernád	H.-Németi	0.92 0.90
	Trencsén	2.48 1.89	Berettyó	Nargitta	0.22 0.34
	Szered	1.63 1.89		B.-Ujfalu	0.41 0.73
Rába	Szf.-Gotthárd	0.— 0.28	Körös	Csucsá	0.70 0.—
	Sárvár	0.64 0.65		N.-Várad	0.68 0.63
	Győr	4.10 4.23		Belényes	0.85 0.83
Dráva	Várasd	2.— 1.92		Tenke	0.50 0.48
	Zákány	0.78 0.92		Gurahone	0.54 0.52
	Bárcs	1.72 1.57		Borosjenő	0.15 0.20
	Eszék	3.61 3.70		Békés	3.14 3.32
Mura	M.-Szerdah.	0.— 1.70	Maros	Gyoma	4.90 5.19
Száva	Zágráb	0.— 0.—		Gy.-Fehérvár	2.— 1.33
	Szécsk	5.58 6.87		Branyicska	0.— 1.60
	Mitroviza	6.61 6.71		Soborsin	0.— 0.—
Szamos	Décs	1.27 1.17		Avad	0.64 0.54
	Szatmár	2.20 2.82		Makó	2.18 2.28
Kraszna	N.-Majtény	0.— 1.16	Temes	K.-Kostély	1.80 3.—
Latorea	Munkács	0.54 0.54	Héga	Kiszető	0.97 0.—
Laboreza	Homonna	0.46 0.45		Temesvár	0.12 0.64
Ung	Perecseny	0.50 0.50		Bécskelek	1.08 1.71

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Nyereségeink

a mi

reklámjaink!

Nálunk nyert:

szám	koronát
240	602000
85306	602000
98924	602000
11119	400000
25534	200000
27557	200000
46006	200000
15630	100000
79559	100000
86860	100000
94780	100000
2470	90000
27665	80000
266	40000
27530	40000
23	30000
11009	30000
11036	30000
72046	30000
86883	30000
46286	25000

Osszesen 21 sorsjegy 3,631,000

koronát és ezenkívül sok sorsjegy

20000, 15000 és 10000 kor. összeget.

Bogdány S.

Fővárosi sorsjegy-iroda
részvény-társaság

Budapest, IV.,

Károly-körut 20.

Telefon 88—16, Telefon 88—16.

Huzás május 23. és 25-én.

Nyolcad sorsj.	Negyed sorsj.	Fél sorsj.	Egész sorsj.
K 1.50	K 3.—	K 6.—	K 12.—

Vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése után.

Kivonat a hivatalos lapból.

Május 7.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Lovass Laura okleveles tanítónő a kovácsói állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, — a kereskedelemügyi miniszter Kiss Aladár, Schmidt Károly és Havasi Arthur miniszteri számvizsgálók miniszteri számtanácsosokká, Tarján Vilmos p. t. számvizsgálót, Bunczlek Emil, Bloch Sándor, Kovács András, Kiss Vítus, Frank Ernő, Mike Zoltán és Bekény László miniszteri számlellenőrök miniszteri számvizsgálókká, Stefaits Gyula, Kirchmayer Odón, ifj. Sehák Antal, Boros Andor, Papp Aurél, Gibiszer Zoltán, Wohlrab Ödön és Koriczky Frigyes miniszteri számtisztviselőket miniszteri számlellenőrökké, Ferencsik István kir. zálogházi számtisztviselőt, Kozák Endre pénzügyminiszteri számvizsgálót, Királyi Béla, Szirányi Andor, Rosenzweig Gyula és Szabó János miniszteri számvizsgálókat, Mike Béla, Ottinger Ede és Vágó Miklós Endre díjnokokat ideiglenes minőségű miniszteri számtisztviselőkké, Masavovszky Ernő vallás- és közoktatásiügyi miniszteri számvizsgálókat, Nagy József pénzügyminiszteri számvizsgálókat, Maly Emil és Nyirák Sándor díjnokokat segélydíjas, továbbá Mátis Jenő, Nagy József, Nagy István és Dobieczyk Sándor díjnokokat pedig díjtalan miniszteri számvizsgálókká, Morgenbesser Lipót miniszteri számlellenőrt ideiglenes minőségű posta- és távirat-számvizsgálóvá, — a miniszterelnök Jásics Adám rumai adóhivatali ellenőrt a szilvni adóhivatalhoz péntektől, Vitkovits István kapronczai adóhivatali ellenőrt a rurai adóhivatalhoz ellenőrré, Pavesics Román susáki adóhivatali gyakornokot a kapronczai adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adóhivatali segélydíjas pénzügyi számvizsgálókat, Nagy József pénzügyi számvizsgálókat végleges minőségű pénzügyi számlellenőrré a gyulai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz, Zachár Gusztáv rimaszombai segélydíjas pénzügyi számvizsgálókat a beregszászi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztviselőt, Pitta Rezső díjtalan pénzügyi számvizsgálókat pedig a rimaszombai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz segélydíjas pénzügyi számvizsgálókká, Sável Gusztáv nagyváradai segélydíjas pénzügyi számvizsgálókat ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztviselőt a tordai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz, a topánfalvai járásban a járási számvizsgáló teendői ellátása iránti megbízatással, Csapó Zoltán díjtalan pénzügyi számvizsgálókat pedig segélydíjas pénzügyi számvizsgálókká ideiglenes minőségben a nagyváradai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz, Posavec Román brodi adóhivatali gyakornokot a krapinai adóhivatalhoz adóhivatali ellenőrré, — a belügyminiszter a székes-

fővárosi m. kir. államrendőrséghez Bakonyi József államrendőrségi gyakornokot rendőrnökké s egyuttal fizetésnélküli segédfogalmazóvá, a budapesti anyalföldi m. kir. állami elmeorvosintézethez szertárnokká Berta János budapest-lipóti m. kir. állami elmeorvosintézeti számtisztviselőt, a székesfővárosi m. kir. államrendőrséghez Nagy Rezső és Lajthos Antal r. hivatali segéd tisztviselőket hivataltisztviselőkké, Csapó Ferenc, Tarrody László, Burghardt Jenő, Vadász Kálmán, Pomoth Kálmán és Szakály Károly Kálmán fizetésnélküli segéd tisztviselőket, Tollár József rendőrségi segéd tisztviselőt, Hász István és Fodor Géza detektíveket, Székely József budapesti I. honvéd-huszárezredbeli őrmestert, Sántha István m. kir. csendőrmestert, Bán Farkas cs. és kir. tűzestest és Hajgató Imre cs. és kir. 44. gyalogezredbeli őrmestert rendőrségi hivatalsegéd tisztviselőkké, Sooky József és Ilyés Kálmán államrendőrségi díjnokokat fizetésnélküli rendőrségi hivatalsegéd tisztviselőkké, — az igazságügyminiszter Somogyi Kázmér szombathelyi törvényszéki díjnokot a szombathelyi törvényszékhez és Kiss Miklós igazolványos altisztet a szabadkai járásbírószághoz irnokokká — és a szegedi ítélőtábla elnöke dr. Kálmán Oszkát ügyvédjelölt szegedi lakost a vezetéke alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében a mezőúri anyakönyvi kerületbe teljes hatáskörű anyakönyvvezető-helyettesé Veszelka József kiskunmajsai anyakönyvvezető-helyettesét nevezte ki.

Áthelyezések. A kereskedelemügyi miniszter a szolgálat érdekében Csallner Károly kir. mérnököt a beszercei államépítészeti hivatalból a székesfehérvári államépítészeti hivatalhoz, Bernárd Győző kir. segédmérnököt a budapesti csement-vizsgáló bizottságtól a nagyváradai államépítészeti hivatalhoz, Klein Adolf kir. főmérnököt a kassai államépítészeti hivatalból a beszercei államépítészeti hivatalhoz, — az igazságügyminiszter Mihalik János derecskei járásbírói irnokot a püspökföldi járásbírószághoz, Jakabovics Ernő dárjai járásbírói irnokot pedig a szabadkai törvényszékhez helyezte át.

Hévmagyarosítások. A belügyminiszter Herzfeld (Herzfelder) Gerson (Géza) debreczeni lakos saját, valamint Jenő, Endre, Lajos és Juliska nevű kiskoru gyermekei Horváth, kiskoru Steiner Lajos poszonyi lakos Törökre és Lintenstein Abraham (Adolf) budapesti lakos családi nevének Lakatosra kért magyarosítását megengedte.

Pályázatok. A poszonyi kir. ítélőtáblánál ítélőtáblai bírói, — a szekszárdi és a debreczeni kir. ügyészségnél kir. ügyészi, — a kovásznai járásbírósnál albirói és az alsójárai járásbírósnál jegyzői állásra 2 hét alatt adandók be a pályázati kérvények.

Időjárás.

A meteorológiai központi intézet táviratjelentése 1907. május 7-én reggel 7 órakor.

Hazánk időjárásában lényeges változás nem történt. A hőmérséklet maximuma: Kolozsvárott 31 C°, minimuma: Arvaváralján 3 C° volt. A keleti magas levegőnyomás Skandinávia felé terjeszkedett és maximuma a Cotteni-öböl fölé toldott; délnyugaton új maximum mutatkozik. Az alacsony levegőnyomás Jországról felől nyomul Közép-Európa felé. Európában az idő igen enyhe és nyugaton felhős, keleten pedig derült. Csapadékot Franciaországból jelentkezett.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és nyugaton elvérté zivatarus esők valószínűek.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm Hg +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max. min.

Table with columns: Buza, Kilós, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Includes sub-sections for 'Egyéb gabonafélék' and 'Burgonya'.

Table with columns: Pénz, Ar. Includes sub-sections: Allamadoság közkelesednek, Zaloglevelek, Elsőbbségek, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Gőzmalomok, Kihűtő vállalatok.

Table with columns: Pénz, Ar. Includes sub-sections: Danubius-hajógyár, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Sorsjegyek, Pénzmekek és váltók, Kihűtő vállalatok.

Szerda, május 8. (Nagy er... a „Don Qu... ideig kórhá... szett el. Petőfi egy kapu Újság egyk... Plautus most is bir... péknél szár... nyért meg... Plautus. Tasso hatatlan ír... nyában hór... végöre és VIII. Klem... Capitolium... Butler temény sze... — É... dezte léle... Az ugyan... — A... Ha a sziv... vallani, h... semmi, ah... — A... zam, fol... nóm. Hó... régen me... Mindenne... Mindenne... — E... szólt halk... — F... szabadság... jánál. En... — F... gyen — F... gény, fo... — S... kat fardak... hiszen n... az, kire... fardok. — F... világos. — a férfi... lunk és... veszem, tüket, m... Inez... vetkezők... vajjon i... annyi a

KÜLÖNFÉLÉK.

Rózsa-szüret.

Rózsát szedni vágyom
A bokrok legszebbjén!
A legszebb rózsátó
Ezernyi virágát
Letépni szeretném.

Arczodról, szivedről
Rózsát tépni vágyom.
Hogy tövis maradjon
Szived rózsafáján
S halovány orczádon.

Aztán... a megtépett
Letört bokrot csendbe!
Koszoruba fonni,
S töviskoronának
Tenni föl fejemre.

Fábián Ernő.

(Nagy emberek nyomorúságai.) Cervantes Mihály, a „Don Quixote“ regény ünnepelt költője, hosszú ideig kórházban feküdt s az országon éhen vezett el.

Petőfi egy éjjel az utcán fagyott volna meg egy kapu alatt, ha Pákh Albert, a „Vasárnapi Ujság“ egykori szerkesztője, meg nem ismeri.

Plautus, a híres római vígjátékos, kitől még most is bírunk 80 gyönyörű, tréfás vígjátékot, egy péknél szárazmalmot hajtott, hogy mindennapi kenyérét megszerezhesse. Ez a jeles Marcus Accius Plautus.

Tasso — a „Megszabadított Jeruzsálem“ halhatatlan írója oly szegény volt, hogy ruházat hiányában hónapokig ki sem mehetett a szabad levegőre és azelőtt való napon halt meg, midőn VIII. Klemens pápa elhatározta, hogy szobra a Capitoliumban nyilvánosan megkoronáztassék.

Butler Sámuel — a „Hudibras“ vig hősköltemény szerzője — míg olvasói művén kacagtak,

addig ő egyetlen falát kenyér hiányában halt meg.

Camoens — a „Luziade“ lelkes dalnoka, ki költeményeit saját élete veszélyeztetésével, uszva s a csomagot kezében afőlött tartva, mentette meg egy hajótöréskor a késő századok számára, idegen világrészben, mindenkitől elhagyatva halt meg.

Dante Alighieri, Olaszország legnagyobb költője és büszkesége, a „Divina Comaedia“ halhatatlan megteremtője, szülővárosából száműzetett s Ravennában egy kolostorban ingyen-levessel táplálkozott.

Ostvay Tamás — Anglia ünnepezt szomorujáték írója egy bűzhödt kamarában, egy csomó nedves szalmán adta ki lelkét.

Savage Richárd — nemzetének legszellem-
dusabb vigjátékosja, Macclesfield grófnő fia, hitelezőitől üldözötve, a newgatei börtönben halt meg.

Chatterton Tamás, aki 15 éves korában már szép névre tett szert költeményei által, — a legnagyobb nyomortól üldözötve, azt a bünt követte el, mit az ember meg nem bánhat. Tizenhét éves korában föbe lőtte magát.

Majfloiter Jakab — koldusokkal egy helyen hagyta itt a földet.

Gilbert Mikiós — a jeles szatira és ódaköltő és Morcau Hegesippe — ugyanazon kórházban, ugyanazon órában haltak meg a legnagyobb koldus-nyomorban.

Milton — „Elveszett paradicsom“-áért 10 arany tiszteletdíjat kapott.

Riedel Frigyes Justus — Mária Terézia idejében nagy bölcs — és Kuh Mózes, Efraim-, Mendelssohn- és Lessing kedvence, az üldözötések miatt megőrültek.

Gellért pompás meséit és iratait Vendler könyvkereskedő egy tallérért vette meg.

Lenau Miklós — a magyar születésű német költő a döblingi tébolydában halt meg, kétségbeesésben.

Beethoven gyakran volt olyan pénzzavarban, hogy még mosonőjét sem tudta kifizetni.

Saphirt, a humoristák királyát, a szélütés az utcán érte.

Klopstockot — „Messiás“-ának egy-egy nyomtatott iverért Hämerle hallei könyvtáros 20 garassal jutalmazta. Második kiadása alkalmával pedig, elismerése jeléül, egy kabátra való posztóval ajándékozta meg.

Korneille Péternek — Frankhon Sophoklesének utolsó kívánsága: egy kanálnyi husleves volt. És ez az utolsó kívánsága sem teljesült.

Shelley — angol költő megátkozta az Istent és a tengerbe ugrott.

Musset-Alfréd — pálinkás üveggel a zsebében kötötte fel magát.

(A kapzsóság büntetése.) Az orleansi herceg, utazása közben egy kis városka vendéglőjébe tért. Mindössze egy tányér levest rendelt, amelyért a vendéglős — felismerve a herceget — 500 frankot számított. A herceg nem szót semmit, de nyomban magához hívatta a polgármester. Ennek átadott 1000 frankot a város szegényei számára, azzal a kéréssel, hogy az összegből a levest is fizesse ki. Azután eltávozott. A polgármester a kapzsi vendéglősnek kifizetett — egy frankot, a fennmaradt 999 frankot pedig szétesztotta a város szegényei között.

— A király osztrigái. I. Frigyes Vilmos porosz király takarékosága közismert dolog volt. Egy napon egy hordócska osztriga érkezett, a király asztalára szánva, tíz tallér értékben. A király soknak találta az összeget, de az osztriga már készen állt a feltalálásra. Ebéd előtt egy felőrával megszólítja környezetéből Kleist ezredet, hogy vajjon az osztrigák frissek és jök-e?

— Kitűnök, — feleli az ezredes.
— Honnan tudja ön azt?

Erre a kérdésre elmondta Kleist, hogy jelen volt a konyhában az osztriga felbontásánál és egyet megízlelt belőle.

— Helyes — mondta Frigyes Vilmos, örvendezve, hogy alkalmat talált tudadni a drága osztrigán, — aki egyet megevett, az egye meg az egészet és adja vissza nekem a pénzt, amibe az osztriga került.

Igy jutott Kleist kénytelen kellen egy hordó felbontott osztrigához. És megfizette a királynak a tíz tallért.

INEZ.

— Regény. —

Írta: Skram Amália.

— És az üzletet magára hagyjam? kérdezte lélekzet nélkül, mikor ismét visszajött. Az ugyan gyönyörűen haladna önmagától?

— A szegény, gondolta Inez magában. — Ha a szíve előtt és mások előtt is be kellene vallani, hogy a pénzen kívül ő maga ott egy semmi, akkor —

— Azt akarod talán, hogy Ruderre bízam, folytatta a férfi mérgesen. Igen, köszönöm. Ha nem sajnálnám ezt az embert, már régen megszakítottam volna a társas viszonyt. Mindennek az én kezemen kell keresztül menni. Mindennek! ha mondom.

— Bizony, szegény Ruder ezt megsínyli szíve hangosan pedig ezt mondta:

— Hiszen adhatnád Rudernek hosszabb szabadságot és itt künn hagyhatnád a családjánál. Ennek valószínűleg nagyon örülne.

— Hogy még egy udvarlóddal több legyen — szökött közbe a férj szuró pillantással.

— Hiszen egész évben sokat fárad a szegény, folytatta Inez zavartalanul.

— Sokat fárad! Azt mondom, hogy ő sokat fárad? rikácsolta haragosan a kis ember — hiszen már mondtam neked, hogy én vagyok az, kire minden munka rá szakad. Én sokat fáradok...

— Hát akkor okvetlen el kell utaznod. Ez világos.

— És neked szintén, kiáltotta mérgesen a férfi. Az emberek ugyanis eleget beszélnek rólad és engem semmibe sem vesznek. Észre veszem, szinte kiolvassom az arcukból a nézetüket, mikor engem üdvözölnek.

Inez arca meredt és rideg lett, míg a következőket mondta:

— Ebben az esetben teljesen mindegy, vajjon itt maradok-e vagy elutazok-e. Hiszen annyi asszony van itt, kinek a férje csak va-

sárnap szokott kijönni. Például Ruderné asszony.

— Gyermekei vannak. De te, kinek még csak gyermeked sincs!

Az utóbbi szavakat már gunyosan sziszegte.

— Igazán óhajtánád, hogy gyermekem legyen?

Tágra nyílt szemekkel, gunyos mosolylyal nézett az asszony reá.

— Hiszen tudod kedvesem, mondta most már édeskés hangon a férfi. Már hányszor kértem a beleegyezésedet, hogy az én törvénytelen gyermekemet fogadjuk örökbe?

— A tiédet?

És Inez gunyos, száraz hangon nevetett.

— Igenis, az enyém, igen — mondta a méregtől reszkedve.

— A természet néha nagyon szeszélyes, — válaszolt vidám fejcsóválással Inez. — A gyermek olyan fekete, mint egy török, a szülők pedig fehérék mint a kretinnek.

A férfi érthetetlen szavakat dadogott és dühösen toporzékol, hogy a gyenge nádbutor tánczolni kezdett.

— De most már igazán meg kell bocsájtanod, mondta Inez. Különben elkések az ebédőtől.

És meghajolva a férje előtt, eltűnt az ajtón.

— Az ördög vigye el. Ilyen asszonnyal házasságban élni!

Bibling az asztalra vágott és idegesen felalá sétált a szobában.

HARMADIK FEJEZET.

Flemming és Averding este együtt ültek a verandán.

Csendes, enyhe idő volt, a teli hold ezüstös fénybe vonta a távoli Konstantinápolyt és csillogó sugára rézsutosan verődött vissza a Márványtengerben.

Néhány szállodai vendég — Inez is köztük volt — kivezett a tengerre, mások folytatták a lawn-tennis játékot, mely a szálloda mögött elterülő terrazon vigan folyt tovább, néhányan,

kik elfáradtak a klastromhoz való kirándulásban — lepihentek.

Ruderné asszony jött a verandára, kalapja a fején, hosszú, szikár alakját bő köpeny fedte. Megkérdezte az urakat, nem látták-e a férjét.

Valószínűleg Riblingné asszonyt kísérte ki a tengerre, mondta Averding.

— Azt nem hiszem — szökött megbotránkozva, szinte mérgesen az asszony.

— Megígérte nekem, hogy esti sétára visz el és meg fog várni.

Néhányszor odament a márvány lépcsőhöz és hangosan szólította férjét.

— Ha sétálni akar nagyságos asszonyom, akkor Flemming barátom szívesen áll a rendelkezésére. Éppen most mondta, hogy szeretne egy küssé sétálni.

Flemming haragosan bökte oldalba Averdinget.

— Sajnálom az ön barátját, ha velem sétálna, mondta fáradt egyhangú hangon Ruderné. Miről is beszélgetne velem az ilyen fiatal ember. Ha legalább én is azt mondhatnám, hogy érték a svéd nyelvhez — itt gunyosan köhécselt — mint ahogy Riblingné asszony állítja magáról. De én nem teszem magam ilyesmivel neveltségessé, bár a férjem svéd származású.

— Nem foglalna helyet nagyságos asszonyom?

Averding egy széket húzott az asszony elé.

Ruderné leült, a hold éppen felette sütött. Az asszony összekulcsolt kezeit szorosán becsavarta köpenyébe, hegyes felhuzott szemöldöke és hosszú éles orra, mely sötét arcbőrét még jobban kiemelte s igen szomorú vonást kölcsönzött arcának.

— Oh istenem, ha valaki négy gyermekanyja, akkor le kell mondania mulatságról is szórakozásról — mondta siró hangon.

Riblingné asszonynak nincsenek gyermekei? kérdezte Averding.

— Madonna könyörülj! Mit csinálna az ilyen nő gyermekekkel?

(Folyt. köv.)

május 8.

rattijelentése

kor.

változás nem

Kolozsvárott

volt.

Skandinávia

Cotteni-öböl

um mutatko-

zág felől uyo-

és nyugaton

okot Francia-

rára:

ngaton elvéte

SZINHÁZAK

Szerdán 1907 május 8-án.

Nemzeti Színház

A velencei kalmár. Vigjáték 5 felv. Iria Shakespeare Fordította Radó Antal.

Shylock Ivánfi Basanio Beregi Antonio Mihályfi Giacani Petnes Lorenzo Odry Lancelot Rózsahégyi Gobbo Gabányi A. Portia Hegyesi M. Nerissa Ligeti J. Jessika Paulay E.

Kezdeté 7 óraker

M. kir Operaház

Parasztbecsület. Melodráma 1 felvonásban

Zenét szerzte Mascagni P. szövegét írta Targioni-Tozzetti és Menasci. Ford: Radó Antal. Santuzza Vasquezné Lola Payer Turiddu Lunardi Alfio Beck Lucia Valont Utána

A piros cipő. Kezdeté fél óraker.

Vigszínház

A berlini Deutsches Theater vendégjátéka. Szinre kerül

Bunbury. Kezdeté fél 8 óraker

Apollo színház

(Népszínház-u. 1-3) Románia (képek a Balkán félszigetről). Egy amerikai légióparancsnok és a Kézváltás Amerikában. Egy irlandi nő tragédiája.

A megvesztegetett írnok. Csak az angol tudon. Legújában érkezett zselés újdonságok szentkezdeté délután 5 órától folytatásig.

Királyszínház

Aranyvirág. Daljáték 8 felvonásban. Iria Martos Ferencz, zenét szerzette Huszka Jenő.

Potyovier herceg Sziklai Gould Harry Rátkai Stone Ellen Hamat L. Beppo Körövy Aranyvirág Fedák S. Tina Szegedy E.

Kezdeté 8 óraker

Magyar Színház

A vig özvegy.

Operett 3 felvonásban. Írták Leon és Stija Zsanójt szerzette Lohár Ferencz

Zsita, montenegrói kővet Papi Valenciuennofelcsőre Agnelli L. Danilovics próf Ráthonyi Glavari Hanna Sroyer Rosillon Camil Bláint B. Bogdanovics Abonyi Siviliane, a felesége Tallian Ar Praskovia Orley K. Kromow Kóváry Olga, a felesége Szentgyörgyi Raoul de St Brioché Bozeródi

Kezdeté fél 8 óraker.

Népszínház

Zárva

Főv. Nyári Színház

Csak párosan.

Kezdeté fél 8 óraker.

Uránia Színház

Az élet komédiája. Kezdeté fél 8 óraker

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(„Margittelep” Eeregmege.)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskuty L.-nál Budapesten és a forrás kezelőszéknél Munkán.

TÁTRA-MULATO

VII., KIRÁLY-UTCA 77.

1907. január hó 16-tól kezdve

ALVARY RICHARD zeneművész.

JEANETON ELSA énekesnő.

BRONN JAQUES legjobb fűnchumorista.

BERMONY MINA előadó művész.

LES LATOURES opera parodisták.

azonkívül a 24 számból álló fényes

májusi műser.

Páholyok! Fenntartott kelyek

Kezdeté 8 óraker.

ROZSATEJ

kitűnő teint-ápolószert 2 K balzsamszappan hozzá —.60

OSAN kitűnő fog-ápoló szájviz 1 K 76 fill. Fogpor —.88 K.

TANNINGENE

legjobb hajfestőszert 5 kor.

ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallischg. 5. Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

HUNGARIA

FÉNYKÉPÉSZETI TÁRSASÁG

CSAK KÁROLY-KÖRUT 24.

Splendid-kávéház felett. Fióküzletünk nincs.

12 visit-kép frt 1.30 12 cab.-kép frt 2.90

TELEFON 81-01. István-uti TELEFON 81-01.

szanatorium és vizgyógyintézet

Budapest, VII., Hungária-körut 9: szám, az István-ut torkolatánál.

Legmodernbb berendezésű magánygyógyintézet sebészeti női és belsőbajok részére. — Vizgyógyintézet bejáró b. tegek részére. — Villamos fény-, szén-sav- és naptűrdok-Svéd gyógytornászati. — Röntgen. — Nagyon mersekelt árak. — Allando orvosi felügyelet. — Kitűnő ellátás

GIMBALOM KEDVELOK-MELOTT BARHOL IS VENNENEK KERJENEK ARJEGYZEKET VARGA ARPAD HANGSZER GYAROSTOL MAKÓ

Legolesobb sodronykerítés készült HICKER A. Ferencz József-rakpart 23. sz. TELEFON 11-56. Költségvetés ingyen.

A legkellemesebb otthon. INGYEN adom ezen beszélőgépet (phonograph) annak, aki nálam 12 darab legfinomabb hengerköt-tákat 12 frtért rendel. Játsszik minden szindarabot, katonazenét, fűttdarabot, nevelőoperákat, darabot, népdalokat stb. csakis FRIED LAJOS-nál Budapest, Rákóczi-ut 57. (a Munkácsy-kávéház mellett.)

PÉNZ 1000 koronánként 60 óra 21 kor. 92 fillér, 120 óra 12 kor. 26 fillér, 152 óra 10 kor. 50 fillér, 182 óra 9 kor. 50 fillér, 231 óra 8 kor. 50 fillér, 392 óra 7 kor. 20 fillér vagy 20 negyed-éven át 62 korona 95 fillér törlesztéssel (beleértve már a kamatokat is); ajánlok tisztviselő-nek, katonatiszteknek (ha már nyugdíjban is vannak) fővárosi háztulajdonosoknak (II. és III. helyre is), fizetési előjegyzés vagy bekebelezésre (kezesek nélkül is), kereskedőknek és iparosoknak tárcza-váltóhittelt. Meglevő drága kölcsönök konvertálására különösen ajánlatos. Továbbá 3/2, 4-4 1/2%-os jelzálogkölcsönöket I., II., III. helyre is, ugyszintén nyitl követeléskeket és gavalér-váltókat nyomban leszámítatom, házassági óvadékra 2/4 részét 5% kamatra kölcsönt, gyapjura, terményre, jövő terményre előleget nyujtatok, birtokos és bérlőknek, gyors és diszkrét elintézés felvilágosítás díjtalan. (Válaszbélyeg.) Előleg jutalékra nincs. SZILÁGYI MIKSA tőzsdetag. Megkeresések 222 számú postafiók főposta kéretnek.

BLAUNER VICTOR műbutor-asztalos Bpest, Tere-körut 23. Saját készítményű modern stíű butorok a legújanyosabb árakban és szellid kivitelben kaphatók. Butorok saját tervezetek után készíttetnek.

Nem hazafias ember ki külföldről hozat hangszereket, mert Wagner a Hangszer - Királynál BUDAPEST, VIII., József-körut 15. sz. a ugyanolyan hangszereket még olcsóbb árban kaphat például: Kitűnő hegedű tokkal vonóval együtt — 10 korona. Olasz Mandolin rez-gépezettel — 12. Harmonika orgona-hanggal, iskolával együtt — 8. Fuvolák 1 koronától feljebb. Arjegyzék ingyen. Telefon: 67. 85.

Fővárosi Orfeum WALDMANN IMRE, igazgató, VI., Nagymező-utca 17. szám

Uj műsor Hansi Fűhrer a bécsi Dapzer-Orfeumból Lucie König a berlini Metropoleszínház tagja. Nirvana The Brunins Max York és a többi elsőrendű attrakció. — Az előadás 8 óraker kezdődik. — Elővetél a nappali pézartárnál 10-1 és 3-6 óráig. A télikerthen reggeli 5 óráig a VOROS ELEK olgányzenekara hangversenyar.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Tavaszi Kiállítás a városligeti műcsarnokban 1907. április 27-től 1907. május 26-odikáig. Nyitva délelőtt 9-től délután 6-ig Csütörtökön este 11-ig zeneestély. Buffet Belépődij egy korona Vasárnap délután 1 órától 40 fillér.

Fővárosi CABARET Bonboniere ELŐADÁS NAPONTA. Tere-körut 28. igazgató Kondor Ernő. Kezdeté fél 9 óraker. Telefon 52-88. Uj műsor: Osszes művészek fellépte. Operette paródiá. CYCLOP A BOUDOIRBAN.

SCHMIDT M szijgyártó, nyerges és bőröndös Budapest, VIII., Rákóczi-ut 25. sz. Ajánlja saját gyártmányú kocsizó- és lovagló-szerszámjait. Mindennemű utazó és kézi bőröndök, pénz, szivar, cigaretták stb. larczait. — Arjegyzék bér megve.

4066	90193	68196	48033
20300	<p>Ne mulassza el a 20. m. kir. szabad. osztálysorsjátékban való részvevést és rendelje meg nálunk az általunk kikeresett és általános kedveltségnek örvendő sorsjegyszámokat. — Ezen számok hirdetésünk keretében egyes karikáiban vannak és csakis nálunk kaphatók.</p> <p>TÖRÖK A. és T. SA BARKHÁZ R.-T. BUDAPEST.</p> <p>Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet.</p> <p>Főüzlet: IV., Szervita-tér 3/r. (saját palotánkban.)</p> <p>Fiókok: Teréz-körut 46. szám, Múzeum-körut 11. szám, Váci-körut 4. szám.</p> <p>Egy egész sorsj. 12 K, fél sorsj. 6 K, negyed sorsj. 3 K, nyolczad sorsj. 1 K 50</p> <p>Kérünk azonnali szives megrendelést, legkésőbb azonban f. é. május hó 10-ig.</p>		38221
55334	5635	67844	93322
			111007

nykerítés észül
szívvelés ingyen
otthon.
ZEN
gépét (phono-
málam 12 darab
bb hengerkot-
frtért rendel.
minden szinda-
katonazenét,
abot, nevelő-
darabot, nép-
stb. csakis
kóczi-ut 57.
vő az mellett.)

Z
2 fillér, 120
or. 50 fillér,
8 kor. 50
20 negyed-
éssel (bele-
tisztviselők-
jában is van-
és III. helyre
sre (kezesek
nak tárcza-
onvertálására
öcsönöket I.,
eteléseket és
m. házassági
csont, gyap-
legét nyújta
és díszkrét
aszbélyeg.)
hincs.
KSA
postafiók

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI
specialista nemi bajokban,
emerlit. kórházi orvos,
gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és maacs
titkos betegséget
(hugyosófolyást sebeket, syphilit stb.)
Impotentiát (férfiui gyengeség)
még idősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.
Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerek.
Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapestben, Erzsébet-körut 12. szám.
Félemez, — Bejártat a léposónél. — Külön várótermek.

BAD HALL
(Felső-Ausztria.)
I rendű jod-bróm-fürdő.
Prospektust és felvilágosítást szivesen küld a fürdőkezelőség.

Arató és fűkaszaló gépek

Elsőrangú gyártmány — Legmesszebbmenő jótállás! — Olcsó árak és kedvező feltételek!
SZÜCS ÖDÖN
BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 66. szám.
Nagy gyári raktár!
Robey angol gözcseplő szerelvényekből, Atilla-állandósított és kerekekre szerelt motorokból és szab. alsó és felső kiömlésű kincsemvetőgépekből.
ARJEGYZÉK INGYEN és BÉRMENTVE.

Micheistädter Utóda
Óskó Géza
BUDAPEST,
IV., Váci-utca 3. ss.
Cipő-különlegességei,
Ászabott árak a talpba vésvé.

Első Alföldi Cognagyár Részv.-Társ. és szeszfinomító gyár Keekeméten.
Legfinomabb különlegességei:
Radiat-elixir
48-as likör
Menyecske likör
Baraczk pálinka
Keekeméti és gyomorkeserű
Alföldi sósbórszesz
Mindenütt kapható

GUMMI!

Valódi francia és amerikai óvó különlegességek eredeti csomagolásban.
Orvosiilag ajánlva! Feltétlen biztos Gummy és halhólyag. Árak: tucatszámként k. 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14. Női óvszer, Pessarium oclussivum. Mensinga tanár szerint, k. 2-5. Uj! Autó vaginal spray! a legbiztosabb a legkényelmesebb női különlegesség. Ára k. 15. Irrigátor, sebfeckendő, bidek stb. gyári árak mellett.
Kérje ingyen és bérmentve leguabb árjegyzékemet, zárt borítékban titoktartás mellett.
KELETI J. orvos-sebész mű-
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17.
(A magy. kir. főposta mellett.) Alapítva 1878.

Titkos betegségek
szakorvosa
Dr. Kajdacsy József
v. cs. és k. ezredorvos és v. kórházi főorvos.
Rendel: délelőtt 9-4-ig, este 7-8-ig.
Lakik május 1-től
Bpest Andrassy-ut 13.
I. emelet.
Levél útján is biztos gyógyszer.

Dr. FÜREDI
v. kórházi főorvos, katona-, megyei és ker. pénztári főorvos, a medjdie-rend lovagja stb.
Titkos betegségek
minden neme, impotentia, nemi és női bajok, legképzettebb specialistája, rendel: 9-től 4-ig és este 7-től 8-ig.
BUDAPEST, Kerepesi-ut 60. sz.
Vegyí és görösői vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógyszer. Mérsékelt díj.

Nincs oka

készségvesztés, bármily súlyosnak is gondolja mai állapotát. Ha az ideggyengesége, hi-mérőse, csúszos hátalmai, hátfájása, ideges gyomor, bél, szív, vese, hólyag stb. bajai, fejfájása stb. még oly nagyok is, lehet azokon segíteni, ha a sok ezer ily esetben kiválóan bizonyult

„ELEKTRO-VITALIZER“

(m. sz. 84973. osztr. sz. 20312. n. sz. 181785.)

készülékét utasításaink értelmében alkalmazza ezen bajok ellen.

Ezen gyógyítómódról felvilágosítást készítek adunk a személyesen érdeklődőknek szívesen küldjük el ki-aratra zárt borítékban portó- és díjmentesen az ezen gyógyításról felvilágosítást adó

„Modern Villamos Gyógymód“ című 64 oldalas illusztrált értekezést, ha az alábbi szelvényt beküldi.

Elektro-Vitalizer orv. rendelő-intézet.
Budapest, IV., Károly-körút 2. félem. 40 sz.

Szelvény egy ingyen könyvre.

Az „ELEKTRO-VITALIZER“ orv. rendelő-intézet

Budapest, IV., Károly-körút 2. félem. 40

Kérem küldjék meg nekem a művet a **Modern Villamos Gyógymódról** ingyen és bérmentve zárt borítékban.

Név: _____

Cím: _____

MAGYAROK ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAZŰLETE.

Alapítva 1847

J. Trausweller János
Szegeden. Ca. és kir. kirárolagosan szab. chronometer és műóras, főtárlékja a rémentoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltek.

Hol keressük a LEGJOBB POUVERT ?

Kérjünk MÜLLER J. L.-féle

Blaha Serail Poudert

BLAHA LIZZA (báró Splényiné) színművésznő legkedvenceiből arctisztító. Valamennyi arcpor legjelésebbje egy nappalra, mint este, tekintélyt által megvizsgálattán, v-
szítának és tökéletesen ártatlannak találattott. Mint pipereczkék nélkülözhetetlen, az arcbőrnek a leggyöngédebb fehérséget, ifjúkori üdéséget, szépséget és rózsapír kölcsönöz.

Egy doboz ára 60 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Összeköttetésem folytán sikerült a világhírű és ismerté váló „Greme Pompadur“ egész eredeti tisztaságban és erejében összehozni. És ezen szer, melylyel a hírnoves Pompadur asszony egész egy koráig fenn tudta tartani csodaszépségét, anélkül, hogy az egészségének ártott volna. E külön szer jóval felülmúl minden eddigi onanü gyártmányt. „Greme Pompadur“ este és reggel alkalmazattatik, arcot és kezét bedörzsölve aztán egy kissé behinteni a „Poudert de Serail“-jal.

Egy tévely ára 1,60 frt. Egy tévely ára 1,60 frt.

MÜLLER J. L.

os. és kir. udvari illatszerész és pipere-szappan gyárosnál.

Budapest, IV., Koronaheczeg-u. 2. Az országban mindenütt kapható.

500 koronát

fizeték annak, ki a Bartilla fogviselőnek használata mellett — átlag 76 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök (francó küldéssel külön 95 fill.) Bartilla-Winkler: Ede Wien 19.1. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Teréz-körút 29. sz. Dr. Egger Váczi-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerárban. Csakis „Bartilla fogvis“ kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. 375

CSÚZ, KÖSZTÉNY, ISCHIAS és IZZADTMÁNYOK ESETEINEK

PÖSTYÉN

60°C MELEG KÉNES ISZAPFÜRDŐIT

AZ ORVOSI HELYEN AJÁNLIJA PROSP. A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG

BUTOR

Közpénztári vagy részletfizetésre legelőnyösebb áron

EHRENTREU és FUCHS testvéreké

Budapest, VI., Teréz-körút 27. sz.
Telefon 88-59.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ez a divat FELÖLTŐ!

Hazai, valódi angol- és skótszővetből minden színben, **24 K**

Méret után elsőrendű elkészítéssel 10 K-val több.

KOCH Testvérek Budapest legnagyobb férfi-, fiu- és gyer-

mekruha-áruház **Károly-körút 26.**

Öltözködési almanachunkat ingyen és bérmentve küldjük!

Pénzszekrények

egy darabból álló köpenyvel legelőnyösebben beszereshetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM
cég pénzszekrényárainak és trezorápitóni ezetelenk magyarországi vezérképvisleténél:

NEY és EPSTEIN cége, EUDAPEST, VI., Podmaniczky-1. 4.
Képviselek minden városban kerestetnek.
ARJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.
Régi szerkezeteket cseréképen átveszünk.

LEGJOBB... LEGJOBB... LEGJOBB...
PAP, PAP, PAP

Összesen hat vagy kivetve 8 matracal 10 frt.
Bodronygyűlöttek méret szerinti 6 főtől feljebb.

GICHNER JÁNOS
ágyonmő ré- és vasbutor-gyáros szőnyegek, függönyök, pokrócok, terítő stb. nagy választékban.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 20.
Gyár: Kertész-utca 7. és 9.
Árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve küldök.
Gyermekágyak nagy választékban. Még nem felöltött ágyak kiscserélő vagy a pénzét vizsátás

darabja 1 frt
Kollektív 50 kr-tól feljebb

KISS szerencsése NAGY!

Hogy hívják?

Központi iroda: Kossuth Lajos-utca 13. szám

Véletlenül függ sok ember boldogsága! Mindenkinek életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencsését, boldogságát megalapíthatná! Talán a neve melletti osztálysorsjegy-szám egy nagyobb nyoreménnyel lesz kihuzva már a legközelebbi húzásokon.

Tegyen szerencsekísérletet az itt között névsorban levő saját vagy családtagjának neve melletti számmal, — mely csakis

Kiss Károly és Társa

bankházában, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13. sz. kapható, mert

KISS szerencsése NAGY!

Table with 4 columns of names and numbers. Includes names like Abel, Ábrahám, Adám, Adél, Adolár, Adolf, Adorján, Adrián, Adriene, Agátha, Agnes, Agost, Agoston, Akos, Aladár, Alajos, Albán, Albert, Albin, Albrecht, Alon, Alfréd, Alice, Amália, Ambrus, Andor, András, Angelika, Anna, Antalka, Anton, Antónia, Aranka, Arisztid, Armand, Armin, Arnold, Áron, Árpád, Arthur, Arzén, Attila, Auguszta, Aurél, Aurélia, Balázs, Bálint, Baltazár, Bandi, Barbara, Parnabás, Beatrix, Béla, Bence, Benedek, Benjamin, Benő, Bernát, Berta, Bertalan, Bertold, Bertram, Biri, Blanka, Bódóg, Bogdán, Boldizsár, Bónifác, Borbála, Boriska, Bőske, Brigitta, Camilla, Carolina, Cecilia, Cézár, Clarissa, Clementina, Constantin, Córa, Cornélia, Cristfan, Daniel, David, Demeter, Demjén, Dénés, Dezső, Domokos, Donáth, Dóra, Dorottya, Döme, Dömötör, Eberhard, Edith, Ede, Eduard, Edwin, Elek, Elezár, Elemér, Elconóra, Eliás, Ella, Elvira, Elza, Emanuel, Emil, Emilia, Emma, Emőd, Endre, Erasmus, Erna, Ernesztin, Ernő, Ervin, Erzsébet, Eszter, Etel, Eufrozina, Eugénia, Éva, Ezsaiás, Fábian, Fáni, Farkas, Felicia, Félix, Ferdinand, Ferenc, Flóra, Flórián, Flóris, Fodor, Franciska, Frida, Friderika, Frigyes, Fülöp, Gábor, Gábriel, Gabriella, Gáspár, Gebhard, Gedeon, Gellért, Gergely, Gertrud, Géza, Gida, Gilbert, Gizella, Gottfrid, Guidó, Gusztáv, Gyárfás, György, Györgyike, Gyöző, Gyula, Cyuri, Habakuk, Hajnalka, Hedvig, Heléna, Henrik, Hermann, Hermína, Hitár, Hilda, Hubert, Hugó, Humbert, Ibolyka, Ida, Ignác, Ilika, Ilés, Ilma, Ilona, Imre, Ipoly, Ince, Irén, Irma, István, Iván, Ivor, Izabella, Izidor, Izor, Izsák, Izsó, Jakab, Janka, János, Jenő, Joachim, Johanna, Jolán, Jónás, Jonathán, Jordán, Józsa, József, Judith, Julia, Julián, Juliska, Jusztina, Jutka, Kajetán, Kálmán, Kamill, Karolin, Károly, Katalin, Katarina, Kázmér, Kelemen, Keresztély, Klára, Klóttild, Kolozs, Konrád, Konstatin, Kornél, Kornella, Kristóf, Kristián, Krisztina, Lajos, László, Laura, Lázár, Lea, Lehel, Lénárd, Lenke, Leó, Leontfn, Leonora, Leopold, Lida, Lina, Lipót, Lívia, Lórenc, Lóránt, Lóthárd, Lőrinc, Lucia, Lucian, Ludmilla, Ludvig, Lujza, Lukács, Lukrécia, Magda, Magdolna, Malvin, Manfréd, Manó, Marcell, Margit, Mária, Mariska, Márk, Márkus, Mária, Martin, Márton, Máté, Matild, Mátyás, Maxim, Melánia, Melinda, Melitta, Menyhért, Mici, Mihály, Miklós, Miksa, Milán, Mór, Móric, Mózes, Náci, Nándor, Nárcisz, Natália, Nathán, Nelli, Neszti, Netti, Nina, Norbert, Oktavius, Olga, Olivér, Olympia, Orbán, Oszkár, Othello, Othmár, Ottila, Ottó, Ottokár, Ödön, Örszi, Pál, Paula, Paulin, Pépi, Péter, Piroska, Pista, Pongrác, Ráchel, Rafael, Regina, René, Rezső, Richárd, Róbert, Rókus, Róland, Román, Romeo, Róza, Rozália, Rozina, Rózsika, Rudolf, Salamón, Sámson, Samu, Sámuel, Sándor, Sári, Sarolta, Sebestyén, Simon, Soma, Stefánia, Szabolcs, Szaniszló, Szalvator, Szerafin, Szeréna, Szigdónia, Szigfried, Szilárd, Taksony, Tamás, Tasziló, Tekla, Teofil, Teodor, Tercsi, Teréz, Terka, Tibor, Tilhamér, Tinka, Titusz, Tivadar, Tóbiás, Tódor, Ulrik, Urbán, Valentin, Valér, Valéria, Vazul, Vencel, Vendel, Verona, Vidor, Viktor, Viktória, Vilma, Vilmos, Vince, Virgil, Walter, Wilhelmína, Wladimir, Woltram, Zakariás, Zádor, Zoltán, Zseni, Zsigmond, Zsófia, Zsuzsana, Xaver.

A szives megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt szám időközben el ne adassék.

Az eddigi húzásoknál szerencsénk volt már báromszor a jutalmat és a legnagyobb nyoreményt 600.000 koronát — 1.800.000 400.000 koronát — 400.000

Összesen 4 sorsjegyre 2.200.000 koronát igen tisztelt vevőinknek kifizetni.

Kiss Károly és Társa

Több ezer fél nyert a most lefolyt sorsjátékban nagyobb nyoreményeket KISS-nél.

Kísérlelje meg tehát szerencsését mindenki

Kiss bankházában mert KISS szerencsése NAGY

Budapest, Kossuth Lajos-utca 13. Fiókküzetek: Erzsébet-körút 22 és Váci-körút 5.

Az I. osztályú sorsjegyek árai Egy nyolcad 1 K 50 fill. Egy negyed 3 " " Egy fél 6 " " Egy egész 12 " "

MEGRENDELÉS. KISS KÁROLY és Társa bankháza Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XX. sorsjáték I. osztályára a sorsjegyet, hivatalos tervet és húzás után hivatalos nyoremény-jegyzéket küldeni.

A sorsjegy árát: kor. fill. (A meg nem felelő módot sziveskedjék átírnai.)

Pontos cím: Név: Lakhely, utca, házzszám: Utolsó posta, (megye)

A XX. sorsjáték első osztályának húzása már május 23 és 25-án lesz.

Fiókküzet: Váci-körút 5. szám

Fiókküzet: Erzsébet-körút 22. szám

szüeny. DAIANYOK DECI YÉN G KÉNES RDÓIT EN RANLIA ZGATÓRÁS

at. ró! angol-és 24K Grendő 0 K-val 1978 estvérek Budapest legnagyobb rfi-, fiu- s gyer- 26. lmana- és bér- jüki

yek ebben besze- SHEIM zetelnek

darabja 1 ftt 50x-tol-fejebb Bolleták pózti vízszádom

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 286

Házfelügyelő

kerestetik földszintes házba kőműves előnyben. Práter-utca 28. ajtó 1.

Irásbeli munkát

magyar, német, francia, angol keres perfect iredista otthonra. „Mellékkereset” jellegével a kiadóhivatalba.

Szép

írásu magánhivatalnok írásbeli munkák otthoni elvégzésére vállalkozik. Leveleket „Pontosság” jellegével a kiadóhivatalba.

Irnok

ügyvédi irodában felvétetik „Irnok” jellegével a kiadóhivatalban.

Idősebb

óvadékkal rendelkező egyén, ki 25 évig önálló volt, magyar, német levelezésben perfect, a fővárosban mint hivatalnok van alkalmazva, állását változtatni óhajtja, szállító vagy más nagyobb vállalatnál raktárnoki állást keres. Szíves megkeresések „Becsület és lelkiismeret” jellegével a kiadóhivatalba kéretnek.

Mérlegképes

könyvelő és levelező, nagy gyakorlatú, a délutáni órákra melékfoglalkozásos. Ertesítések „Lelekiismeretes” 32” jellegével a kiadóhivatalba kéretnek.

Aru-tricikli

használt, jó karban lévő szőnyegek szállítására alkalmas megvételre kerestetik. Ajánlatok „Tricikli” jellegével a kiadóhivatalba kéretnek.

Pénztárnok.

ki mérlegképes könyvelő, 8 évi bankpraxissal, állását változtatni óhajtja, 10.000 korona óvadékkal rendelkezik, 1000 koronát adna annak, ki számára budapesti előkező pénzintézetnél állást szerez. „Pénztárnok” jellegével a kiadóhivatalba.

Sürgősen eladó

gyár-malomtelep vízjoggal, 24 lőerejű stabilgéppel, jutányos áron, vidéki városban „Malomtelep” jellegével a kiadóhivatalba.

Elsőrangú

belvárosi csipkeüzlet keres június hó 1-ére Keresztény Időszonyt számlálás és kiszolgáláshoz. Ajánlatok „M. A. 35.” jellegével a kiadóhivatalba.

Polgári iskolai

reáliskolai és gimnáziumi vizsgákra legközelebbi idő alatt legjobb sikerrel előkészít „Tanár” Budapest, Csömöri-ut 8. I. em. 3. 26332

Nyári lakások.

Bia község határában a védett és portmentes fekvése miatt kedvelt **Tharos** erdőben (vasuti állomás Torbágy) még öt családi nyaraló butorral és fürdőhasználattal ez év nyarára bérbe adandó. Egy nyaraló áll: 3 szoba, konyha, veranda és pincéből. A nyári idejére bére: 265 korona. Bérlet szándékozók sziveskedjenek alóli hivatallhoz fordulni. Telefon Bia 1 sz. **Metternich Sándor Hercegné, uradalmi Felügyelősége Bia, Pest megye.** 26390 sz.

Remek

hálószobák, ebédlők, szalonok, szőnyegek, képek féláron eladók a Beraktározási vállalatnál, Budapest, IV., Zöldfa-utca 14. sz. az udvarban. Ugyanott elváltunk butor és lakberendezési cikkek beraktározására s kívántra 8 százalékkal mellett előlegetis adunk. 26400 sz.

Vice

felvételik Akácfa-utca 47.

Házvezetőnek

ajánlkozik egy intelligens 45 éves úri nő, ki a háztartás minden ágában teljesen jártas. Címe: Lutter Károlyné. Ipoly-Damásd. Hont-megye.

Gazdasszónak

ajánlkozik egy tisztességes 31 éves magányos özvegy korosabb férféhez, aki a háztartáshoz és jószágáráshoz ért, esetleg falura vagy pusztára. Ajánlatokat „Tisztességes” cím alatt a kiadóhivatalba.

Balaton-Füreden

a Hercegh-fele nyaraló, a tó és kápolna közelében, teljes szoba- és konyha-főlszereléssel, árnyékos kerttel, egy vagy két családnak kiadandó. Van benne 6 szoba, cselédszoba, két konyha, 2 hűvös pince, speiz 3 veranda. Bővebben a füredi fürdőgazdaságnál vagy Budapest, IV., Molnár-utca 22 a házmesternél.

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket törlesztés: felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczy-ut 71. 782

Aki pályáján

boldogulni akar és ebben iskolai képzettség hiánya akadályozza, forduljon bizalommal hozzám, ki fényes sikerrel előkészitem érettségi, önkentési és bármely osztályvizsgára. **GOITEIN KÁLMÁN, Mátyás-tér 17. sz.** 276

Zálogcédulákat,

brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban veszek. Brillantokért többet fizetek, mint ujjonnan kerültek. **SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8.** 26316

Pénzközlés

házakra, telkekre, földbirtokokra első, második és harmadik bekebelezésre is; **személyhielt**

katonatisztek, hivatalnokok, kereskedők, iparosok, tanítók részére esetleg kezes nélkül is gyorsan, olcsón közvetít **100**

Kreditor bankiroda Budapest, Luther-u. 11c. (Válaszbélyeg.)

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpított butorok, valamint légszesz és villanyos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók

Basch Soma butorraktára, 733 Budapest, VI., Kertész-u. 50. sz. (Király-utca sarok.)

Mérnöki műszereket

vesz, elad, cserél, lejtmetró, Planimeter, Teleskop, Goerz-Teiss-Triaderstb.

HATSCHKE EMIL Andrassy-ut 13.

Fiókja: Erzsébet-körút 38.

Ki a YES-OUI-SI

ezimű lapot megrendeli, jászva minden megérőltetés nélkül és önállóan az

angol és francia

nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ár negyedszázévenként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványszámokat küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrassy-ut 97. szám.

Butor:

Urasági lakberendezések háló-, ebédlő- és szalonberendezések, kiváló minőségben olcsón kaphatók **Földes B.** butortelepén, Kertész-u. 43. Király-utcai sarokházban. 970

Teljes biztosíték

mellett 100.000 korona kölcsönt keresek nagy vállalatokhoz. Ajánlatok **K. I.** jellegével a kiadóhivatalba küldendők. 26335

Veszek zálogcédulákat, elzálogosított brillantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket **100.000** koronáig költségmentesen kiváltak és a teljes értéket kifizetem. **Singer Jakab** ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. **Izabella-utca sarkán.**

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265

Kazinczy-utca sarok.

Vigyázzon,

ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 25721 sz.

Zálogcédulákat,

brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban veszek. Brillantokért többet fizetek, mint ujjonnan kerültek. **SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8.** 26316

Szőlő-ójtványok,

mesés szépek, 1-2 évesek különösen pótlásra alkalmasak, ezre a kétvezeknek 150 K, csemegefaj 180-250 K, 10 crös ójtvány **Csaba gyöngye,** érik július közepén, 10 korona. **WILLINGER MÁRTON-nál, Zomba.** 5323

The Berlitz School

nyelviskola, Erzsébet-körút 15. St.-Louis 1904. és Lütich 1905. Grand Prix. Francia, angol, olasz, orosz, német, magyar, szerb, horvát és román nyelvek tanítása felnőtteknek (urak és hölgyek, hölgyek külön is) az illető nemzetiség tanárok által. Berlitz módszere szerint az első leckeztől fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csak azt hallja. Más tanítókkal, vagy intézetekkel semminemű összeköttetésben nem állunk. Prospektusok ingyen és bérmentve, beírás minden időben. Fordítások eszközöltenek. 133

Fénykép-készítéket objektívot, vas, elad, cserél, hirs Appolo lemezek cgyedüclárúsító helye.

HATSCHKE EMIL

Andrassy-ut 13. Fiókja: Erzsébet-körút 38. Alapítattott 1877. Sokkal olcsóbb, mint részletfizetésre.

Csaba gyöngye

legkorábbi, rendkívül finom muskátizű csemege-szőlő, érik július közepén 10 db. erős gyökere szállítottvány vagy európai gyökere 10 K, sima 8 K, száza 75 K. Mesés szépségű 2 éves legjobb bor és csemege ójtvány sima, gyökere riparia portalis, rupestris, monticola stb. 100 fajban legolcsóbban **WILLINGER MÁRTON-nál Zomba.** 5332

Gyorsírás!! Gépirás

Magyar és német kereskedelmi levelező gyorsírás, parlamenti gyorsírás. Előkészítő gyorsírás tanári állami vizsgára, helyesírás, könyvvitel, kereskedelmi levelező tanfolyamok. Gépirás az összes használatban lévő írógéprendszereken. — A tanfolyamok vizsgalatai a parlamenti gyorsíroda főnökének elnöklése alatt, parlamenti gyorsírotanárok bizottsága előtt tartatnak meg és közérve nyességgel bíró oklevéllel kapcsolatosak. Az egyesület végzetit növendékeit díjtalanul helyezi el. Beíratkozni és telefonon kérdőzködni lehet az „Országos Női Gyorsíróegyesület elnökségénél VII., Kazinczy-utca 3. sz. I. em. Telefon 24-47.

Uj vonatösszeköttetés Budapest D. V.-Venezia, Milano és a Riviera között Budapest D. V.-ról Udineig és vissza közlekedő I./II. oszt. közvetlen személykocsikkal.

A Szt.-Pétervár-Bécs-Nizza-Cannes expressvonatok közlekedésének tartamára, vagyis május hó közepéig új vonatoknak Cormons és Udine között való életbeléptetésével a déli vasut nappali gyorsvonatai az említett expressvonatokkal, Udine állomáson csatlakozásba hozattak, miáltal Budapest D. V.-Venezia, Milano, Nizza és Cannes között gyorsított vonatösszeköttetés létesült. Az utasok kényelmére az említett idő tartamára Budapest D. V.-ról Udinebe és vissza a déli vasut nappali gyorsvonataival közvetlen I.-II. oszt. személykocsik közlekednek. Budapest D. V.-ról reggel 8 órakor való indulással az érkezés Udinebe 10 óra 58 perckor este, Veneziaába 1 óra 37 perckor éjjel, Milanóba 6 óra 26 perckor reggel, Nizzába 3 óra 5 perckor és Cannesba 3 óra 47 perckor délután (párisi idő) történik. Az ellenkező irányban Cannesból indulás 11 óra 14 perckor d. e. Nizzából 12 órakor délbén (párisi idő) Milanóból 10 óra 20 perckor este, Veneziaából 2 óra 51 perckor éjjel, Udineből 5 óra 45 perckor reggel és érkezés Budapest D. V.-ra 9 óra 25 perckor este.

Alkalmi zongoravétel

rövid Bösendorfer-Ehrbar kiváló mesterek gyártmányai olcsón eladók Uj zongora egész rövid 260 frt. Pianino 180 frt.

Reményi hangszer-telepén Budapest, Király-u. 50. szám.

Divatos férföltöny

25 koronáért

mérték után finom szövetelekből **LICHTMANN S.** szabómester BUDAPEST, Népszínház-utca 22. Vidékre minták bérmentve. Helyben szabászat kívánatra házhoz küldöm.

Urasági butorokat

adok, veszek teljes lakberendezéseket. Oriási választék bronz csillárokbán, angol börgarnitúrákban, rézbutorok, keleti szőnyegekben, diszmitű-tárgyakban.

Nagy Zsigmond

Bpest, V., Semmelweis- (Ujvilág-utca 21. szám. Kapubejvat, Egész házbán. Telefon 17-77. szám.)

INGYEN! SÉRVKOTÓ,

műlábak, műkezek műfüzők, támogéppek, egyenestartók haskötőkről

és az összes betegápolás cikkekéről szóló nagy képes árjegyzékünket bárkinek ingyen és bérmentve, zárt borítékban küldjük

Univerzáls sėrvkötők páratlanok, kis gummi nyomlappal legnyobb sėrv s elzárható.

Sėrvkötők egyoldalú 4-14, kétoldalú 8-28, gummból 6-12 K.

Gummi harisnyák Haskötők mérték szerint készíttének

— MAGYAR ORVOSI MUSZERTAR —

Budapest, VII. Rákóczi-ut 32 (a Rökus-kórházal szemben.) Pontos címre és a vöröskéresztre ügyeljünk.

Eladó földbirtokok!

Dunántul 4000, 3000, 1200, 1000, 100 holdas birtokok mintaszereken felszerelve. Két fekete talaju birtok, a főváros közelében 100, és 950 holdas birtok, holdanként 200 frt, ugyanazok közel a fővároshoz, vasút közelében, 400 és 300 holdas birtok, nagyobbszámú utcafrontokkal. Nyitáiban 1150 hold gyönyörű keselyűvel 1200 frt. Continenzsával 365 (00 frt. Nyitárvölgyben 350 hold sik főkőcsa, első osztályú földek, emeletes 18 szobás urasbelyűvel 115.000 frt. Pozsony közelében 200 hold földmőndesétt 72.000 frt. Barsóban 2000 hold sürgősen eladó, azonnal átvethető 100 ezer frtért. Szántó 200 hold, rét 60, 10000 erdei legelő. Főváros közelében 200 holdas kútvás birtok 8 szobás uraklakattal földmőndesétt 150 ezer frt. Barsban 1200 hold, nagyobbszámú szántó holdmőndesétt 250 frt. Veszprőmben 100 hold, felszerelve vetéssel illő árért nyomon átvethető. Főváros közelében egy mintabirtok egy millió frtért. „La confidentiala intézet”. Alapítva 1870-ben VII., Thökoly-ut 21.

Nagy haszon

érhető el jelenleg aranylag csekély risikóval a tőzsdén bizonyos papírok vételénél. Az utóbbi idők jobb gazdasági viszonyai máris az értékek emelkedését hozták meg s feltehető, hogy az csak azután fog teljes mértékben kialakulni. Czegünk elfogad megbízásokat ugy az aru- mint az értéktőzsdén a legszolidabb alapon, mérsékelt fedezet mellett. Levelekre azonnal válaszolunk s bizonyos papírok vételét indokoltan ajánljuk. **KARDOS L. és TARSA BUDAPEST, VI., Hajós-utca 25. sz. I. emelet.** Telefon 9-812.